

NOVEMBRIS/DECEMBRIS 2014

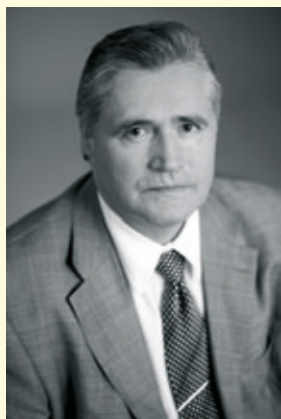
Nr. 11/12 (233/234)

LOGS

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS IZDEVUMS

Krāšņi starodama, Rīga atvadās no Eiropas Kultūras galvaspilsētas goda.
Par pilsētas pārvērtībām 2014. gadā lasiet žurnāla 60.–72. lpp.

KO DARĪSIM, KAD KOMPENSĀCIJAS NEBŪS?

Valdības solījums samazināt darbaspēka nodokļus jau no sākuma bija iecerēts uz pašvaldību rēķina.

Tāpēc tika izgudrota formula, ka katrā nākamajā gadā pašvaldību ieņēmumi "pieaug". Ja šādu formulu pielietotu, jau sākot ar 1999. gadu, tad pašlaik pašvaldību ieņēmumu daļa kopbudžetā varētu būt pat trīs reizes mazāka (pieaugot nodokļu ieņēmumiem, pašvaldību budžetu ik gadu varētu gandrīz nepalielināt).

Cenšoties noslēpt pašvaldību relatīvo ieņēmumu samazinājumu, izmanto vēl vienu mānīšanos – pašvaldību budžeta izdevumu nelielais pieaugums tiek salīdzināts ar valsts pamatbudžeta pamatizdevumu pieaugumu. Tādā veidā valdība var ik gadu pamatizdevumos iekļaut arvien mazāku daļu, izliekoties, ka valsts un pašvaldības no samazinājumiem cieš vienādi.

Vēl viens negodīgs paņēmieni – izlikties, ka pašvaldību ieņēmumu samazinājums no iedzīvotāju ienākuma nodokļa tiek kompensēts ar vispārējo dotāciju, nevis palielinot pašvaldībām pienākošos atskaitījuma likmi. Pašvaldību sagaidāmie zaudējumi ir desmit reižu lielāki nekā valdības ieguldījums, turklāt šis ieguldījums tiek veikts tā, lai veicinātu pašvaldību savstarpējās nesaskaņas.

Papildu dotācijas, kuras neparedz izlīdzināšanas likums, veido pēc atšķirīgiem principiem. Vienām pašvaldībām kompensē ienākumus līdz noteiktiem ieņēmumiem uz vienu iedzīvotāju, citām kompensē līdz noteiktam finanšu nepieciešamības limenim (tas iepriekš gan pazemināts par 4%, samazinot iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi par vienu procentpunktu). Citām pašvaldībām pasliktinājumu kompensē par labu, pārdalot kopējās finanšu nepieciešamības sadalījumu. Vēl citām neparedz neko – faktiski veicot pārdali uz šo pašvaldību iedzīvotāju samaksāto nodokļu rēķina. Tas ir ceļš atpakaļ uz laiku, kad nebija pieņemts Finanšu izlīdzināšanas likums un finanšu izlīdzināšanu veica Finanšu ministrija.

Tādējādi veidojas samērā daudz pašvaldību, kurām piedāvāti šķietami uzlabojumi, noslēpjot kopējās pašvaldību ienākumu daļas samazinājumu kopbudžetā. Lai pašvaldības nespētu izvērtēt radušos perspektīvu, valdības priekšlikumi tiek iesniegti pēdējā brīdī pirms sarunām ar Finanšu ministriju.

Šāda pieeja pakāpeniski kļūst par sistēmu. Vispirms priekšvēlēšanu programmās ieraksta, ka darbaspēka nodokļu samazinājumu kompensēs, bet pēcāk to faktiski kompensē niecīgā apmērā.

Tiesiskais nihilisms, tendence objektīvu izlīdzināšanas sistēmu katru gadu aizstāt ar vienam gadam domātu ir vērsta uz pašvaldību patstāvības mazināšanu. Ja šīs tendences nepārtrauksim, tad nākotnē zaudētāji būs arī tie, kam šobrīd valdība paredzējusi šķietamas priekšrocības.

Andris Jaunsleinis,
LPS priekšsēdis

NOVEMBRIS/DECEMBRIS ŠAJĀ NUMURĀ

Artura Hansona foto

REDAKTORE

Gunta Klismeta
67326634, 29428303
fakss 67212241
gunta@lps.lv
skype: guntaklismeta

REDAKTORES VIETNIECE

Daina Oliņa
67508530, 29130839
fakss 67212241
daina.olina@lps.lv
skype: dainolina

MŪSU ADRESE

Latvijas Pašvaldību savienība
Mazajā Pils ielā 1,
Rīgā, LV 1050

ISSN
1407-3560

Izdevējdarbības licence
Nr. 1740

Bez redakcijas atļaujas
pārpublicēt aizliegts

Publicētie raksti ne vienmēr
pauž LPS viedokli

Gunta Klismeta
redaktore

Daina Oliņa
redaktore vietniece

Žurnālu iespējams abonēt, piezvanot pa tālruni **67 508 530** vai **67 326 634**

NOVADU DIENĀ	
MĒLESMEŽĢIS, PRĀTA TREIŅŠ UN VIEDOKĻU APMAIŅA IECAVĀ	2
IECAVAS NOVADĀ (NE)REDZĒTAIS UN (NE)DZIRDĒTAIS	8
PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ	
INFORMĀCIJAI UN DARBAM	13
LPS PĀRSTĀVNICĪBĀ BRISELĒ	
NEDEKLARĒTAIS DARBS: ĒNU SPĒLES LIKMES	19
EIROPAS ZIŅAS	22
PROJEKTI	
PAŠVALDĪBU SADARBĪBAS TĪKLI	24
GRISI PLUS PROJEKTS FINIŠĀ TAISNĒ	26
ČETRI VĒJI	28
MOLDĀVI PĒTA LATVIJAS PAŠVALDĪBU PIEREDZI	30
PAŠVALDĪBU VĒLĒŠANĀM – 25	
1596 VĒSTURISKO PĀRMAIŅU DIENAS	34
PROBLĒMA	
PAŠVALDĪBAS NAV MARSS VAI CITA PLANĒTA	36
PAŠVALDĪBU VIEDOKLIS PAR VALSTS KONTROLES NORĀDĪTO	
TRŪKUMU NOVĒRŠANU	43
IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ	
NOVADS KRUSTCELĒS. SOCIĀLAIS DARBS – ARĪ	50
ATKRITUMU SAIMNIECĪBAS NEPROGNOZĒJAMĀS SVĀRSTĪBAS	55
ENERĢĒTIKA	
ELEKTROENERĢIJA AIZSARGĀTAJIEM LIETOTĀJIEM	58
INTERVIJA	
RĪGA – KULTŪRAS GALVASPILSĒTA	60
RĪGA 2014	
CENTRU PAT NEPIEMINĒJĀM	64
JAUNATNE	
AICINĀM PIETEIKTIES STRUKTURĒTĀ DIALOGA DISKUSIJĀM!	74
DEBATES SKOLĒNIEM – PĀRMAIŅU SĀKUMS	75
JAUNIEŠU – DARBA MEKLĒTĀJU SKAITĀ IZMAIŅAS	75
KONKURSS	
“INESES GALANTES TALANTI”	76
VAĻASPRIEKSS	
LATVIJAS PUĶU DRAUGU SAJETOS	77
ZIŅAS	
LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS	82
JAU 11. SADZIEDĀŠANĀS LUBĀNĀ	91
ANEKDOTES	
ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM	92

MĒLESMEŽĢIS, PRĀTA TRENIŅŠ UN VIEDOKĻU APMAIŅA IECAVĀ

Gunta Klismeta

Tradīcijas formu Novadu diena ieguvusi pēc administratīvi teritoriālās reformas, un iepriekšējos gados tā rīkota Skrundā, Ogrē, Kocēnos un Kuldīgā, bet šogad Latvijas Pašvaldību savienības ikgadējam pasākumam par mājvietu tika izraudzīta Iecava, jo pērn novads ieguva konkursa "Eiropas Gada pašvaldība 2013" uzvarētāja titulu.

17. oktobrī Iecavā pulcējās ap 200 pārstāvju no vairāk nekā 50 novadu pašvaldībām, lai apspriestu sasāpējušus jautājumus izglītības jomā un risinātu ar sociālo uzņēmējdarbību un kooperāciju, kā arī deinstitutionalizāciju saistītas problēmas.

Sveicot tuvākus un tālākus ciemiņus novadā, "kurā uzzied ne tikai dārzi, bet arī cilvēki", Iecavas novada domes priekšsēdētājs **Jānis Pēlis** sacīja: "Jūs visi tikāt ļoti mīļi gaidīti un tāpēc šeit pie mums varat justies kā mājās. Lai mums šī diena ir sakarīga, piepildīta, daudzām atziņām un iespaidiem bagāta un vakarā neviens negribētu braukt mājās!"

Iecavas kultūras nama 120 gadu veco ēku, kas pirms pieciem gadiem renovācijas rezultātā piedzīvojusi pārvērtības no pagrabstāva līdz pat bēniņiem un ieguvusi divas skaistas zāles ar 350 un 200 vietām, todien ar kultūras nama direktores Almas Spales ziņu īpaši viesiem veltītā koncertā pieskandināja vairāki no 15 māksliniecišķās pašdarbības un amatiermākslas kolektīviem – vokālās studijas "Apriļa pilieni" dziedātājas, solistes Signija Taraņenko un Patrīcija Spale, paši mazākie tautas deju izpildītāji Solveigas Linejas vadībā un šova deju grupa "Matrix". "Nem, iejauc

ūdēnskrāsas/ Un dienu izkrāso,/ Tā būs tava diena,/ Tā būs tava nakts,/ Cik raibi izkrāsosi/ Un ierāmēsi pats..." – šīs rindas no jauno Iecavnieču dziedājuma derēja kā vadmotīvs arī Novadu dienas tālākajā gaitā.

Novadu apvienības priekšsēdētājs – LPS priekšsēža vietnieks un Auces novada domes priekšsēdētājs **Gints Kaminskis** puda gandarījumu, ka Novadu dienā piedalās arī tie vietvaru speciālisti, kuri nav kļāt pašvaldību kongresos vai LPS Domes sēdēs, un šeit viņiem iespējams izteikt savu viedokli par mums visiem aktuālām problēmām un priekšlikumus tēmām, ko Latvijas Pašvaldību savienībai izvirzīt priekšplānā un ieteikt risinājumus gan ministrijām un valdībai, gan parlamentam.

Novadu dienas ievaddaļā ar labiem ceļavārdiem tika pieminēti visi jaunievēlētie 12. Saeimas deputāti no pašvaldībām, vēlot viņiem aizstāvēt tās idejas, ko pauž pašvaldību pārstāvji un kas ir svarīgas cilvēkiem.

*“Cerams, ka ar jauno parlamentu aizies prom augstprātība, neprofesionalitāte un normatīvisms,” teica LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**. “Pašvaldībām vienmēr pirmajā vietā ir cilvēks. Šādu attieksmi vajadzētu saglabāt arī Saeimā. Ja galvenais būs cilvēks, nevis normatīvi un papīru kaudzes, tad valstī viss būs kārtībā.”*

Arī ilggadējais Mālpils novada pašvaldības vadītājs **Aleksandrs Lielmežs**, kuram todien bija dzimšanas diena, aicināja kolēģus pašvaldībās neļaut nomenklatūrai ņemt virsroku, bet uzticēties saviem iedzīvotājiem un ļaut viņiem radoši izpausties: *“Stāviet par pašvaldību lietu, neļaujiet nomenklatūrai ņemt varu pār jums – tas ir ceļš uz nekuriem!”* Viņam pievienojās tāsdiensas vārda gaviļniece Baldones novada domes priekšsēdētāja **Karina Putniņa**, kura vēlēja *“turēties pretī neįēdībām ierēdniecībā, domāt ar galvu, galvenais – izturēt un lai tauta jūsu darbu novērtē”*.

Pateicoties lecas novadam par uzņemšanu, LPS priekšsēdis atzinīgi novērtēja pērnā gada konkursa “Eiropas Gada pašvaldība” uzvarētāja pašvaldības paveikto un uzdāvināja iecavniekiem simbolisku pūci ar vēlējumu turpināt saimniekot gudri, stabili un uz attīstību.

Atlikusī dienas daļa aizritēja darba grupu sanāksmēs, plenārsēdē un ekskursijās pa lecas novadu.

LPS apspriešanai bija izvirzījusi trīs galvenās tēmas: izglītību, sociālo uzņēmējdarbību un kooperāciju, kā arī deinstitucionalizāciju.

Izglītības darba grupā – skolu tīkls, pedagogu atalgojums un domāšanas maiņa

Izglītības darba grupas interesentus ceļš veda uz lecas vidusskolu, kas nesen piedzīvojusi renovā-

ciju. Tā ir viena no sešām izglītības iestādēm novadā, un šeit audzēkņi apgūst zināšanas pēc sešām licencētām programmām, tajā skaitā mazākumtautību un pedagoģiskās korekcijas izglītības programmas, turklāt vidusskolēni var izvēlēties vispārīgā izglītībā, dabaszinību un šajā mācību gadā arī programmu ar komerczinību virzienu, kā arī skola piedāvā vakarskolas izglītības programmu. Skola pilnībā apgādāta ar datortehniku, te ir 42 digitālie projektori, sešas interaktīvās tāfeles, balsošanas pulšu komplekts, cita tehnika un interneta pārkļājums visai skolai.

Darba grupas dalībnieki šeit tikās ar Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāres vietnieci un Izglītības departamenta direktori **Eviju Papuli**, lai uzklaušītu un pārrunātu jaunās vadlīnijas un skolu tīkla attīstību, pedagogu atalgojuma sistēmu, mācību saturu un citus ar izglītību saistītus jautājumus.

Raksturojot skolu tīklu, E. Papule uzsvēra, ka laikposmā no 2009. līdz 2013. gadam reorganizētas 60 un slēgtas 69 skolas. Pērn ministrija saskaņojusi pašvaldību lēmumus par 14 izglītības iestāžu reorganizāciju, divu slēgšanu un trīs pirmsskolas iestāžu dibināšanu. Salīdzinājumā ar 2012. gadu mazinājies slēgto, bet palielinājies reorganizēto izglītības iestāžu skaits, kā arī parādījusies jauna tendence, vispārējās izglītības iestādes apvienojot ar profesionālās izglītības iestādēm.

Diemžēl skolēnu skaitam ir tendence samazināties, tāpēc ar katru gadu aktuālāks kļūst jautājums par mazo skoliņu pastāvēšanu. Vairāk nekā trešā daļa (36%) vispārējās un speciālās dienas izglītības iestāžu ir tādas, kur skolēnu skaits ir līdz 100 audzēkņiem. 87% no šīm mazajām skolām atrodas lauku teritorijās – pagastos vai pagastu administratīvajos centros.

Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam gan noteiks, ka pirmsskolas izglītība

jānodrošina maksimāli tuvu dzīvesvietai, sākumskolas izglītība (1.–6. klase) – pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai, nodrošinot pakalpojumu pieejamību vietējas nozīmes autoceļu tuvumā, kā arī nozīmīgi vērtēt pirmsskolnieku izglītības integrāciju šajās iestādēs, savukārt attiecībā uz pamatskolas izglītību (7.–9. klase) pamatnostādnes liek to pielāgot konkrētā institucionālā tīkla specifikai.

Izglītības iestāžu tīkla sakārtošana plānota, veidojot jaunu pieeju iestāžu pakalpojumu piedāvājumam attiecībā uz vispārējo vidējo izglītību (10.–12. klase), kas pamatā jākoncentrē reģionālas nozīmes pilsētās un novadu centros. Atbilstoši katra reģiona attīstības scenārijiem jāvērtē arī profesionālo izglītības programmu integrācija vispārējā izglītībā, konsolidējot iestāžu pārvaldību un izmaksas, šādas iestādes dibinātājs ir pašvaldība.

Turpinot Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu tīkla strukturālo reformu, IZM primāri meklēs risinājumu nelielajām (300 vai mazāk audzēkņu) profesionālās izglītības iestādēm, tajā skaitā plānojot to nodošanu pašvaldībām (profesionālā vidējā izglītība pamatā tiks koncentrēta reģionālas nozīmes pilsētās un novadu centros), kā arī stiprinās profesionālās izglītības kompetences centrus (PIKC).

Jaunās pamatnostādnes paredz profesionālās izglītības piedāvājuma paradigmas maiņu – reģionālo ekonomisko, nozaru, nodarbinātības, sociālo un demogrāfisko faktoru lomas pieaugumu profesionālās izglītības nodrošinājumā un pārvaldībā, kur vienlīdz svarīgi ir visi trīs sadarbības partneri: izglītības iestāde, pašvaldība un uzņēmumi. Jāpiebilst, ka jau kopš pagājušā mācību gada sešās profesionālās izglītības iestādēs notiek darba vidē balstītu mācību pilotprojekta īstenošana – kopā šajās mācībās iesaistīti 148 audzēkņi 17 dažādās programmās un tiek īstenota sadarbība ar 29 uzņēmumiem.

Viens no smagākajiem jautājumiem izglītības jomā ir pedagogu atalgojums. Ministrija piedāvā divus variantus: finansēšanas modeli “nauda seko skolēnam” un pilna laika slodzes modeli. Patlaban notiek to aprobācija 60 skolās, bet pēc gadumijas arī pārējās.

LPS Izglītības un kultūras jautājumu komitejas priekšsēdētāja Jaunpils novada pašvaldības vadītāja **Ligita Gintere** uzsver, ka skolas ir lielu pārmaiņu priekšā un ļoti daudzkas būs atkarīgs no domāšanas maiņas gan skolās, gan arī pašvaldī-

bās – ne tikai par pedagogu atalgojumu un izglītības institūciju tīklu, bet būtiski skolās rast radošu pieeju un aprobēt jaunas idejas. *“Nākotnē jāliek uzsvars uz inovācijām un lielāka uzmanība jāvērs uz bērna radošā potenciāla attīstību. Mums ir jāiniciē šī radošā dzirksts, jaunas idejas un arī pašiem ar tām jāstrādā,”* teica L. Gintere. *“Lieku pie sirds visām pašvaldībām izstrādāt savu izglītības stratēģiju. Mēģināsim veidot jaunu pieeju, jaunu domāšanu, tad arī radīsies jauns modelis, kas pašiem patiks un būs apmierināti pēc tā strādāt. Lai visi izdodas, lai ir mirdzums acīs, ieinteresētība un azarts, un tad mums izdosies!”*

Sociālās uzņēmējdarbības un kooperācijas darba grupā – no definīcijas līdz atbalstam

Iecavas internātpamatskola ir vispārējās izglītības iestāde, kura kopš 2009. gada rudens atrodas Iecavas novada domes pārziņā, nodrošinot izglītojamo dienakts aprūpi ne tikai sava, bet arī kaimiņu novadu bērniem. Skola īsteno divas izglītības programmas: pamatzglītības un speciālo pamatzglītības programmu izglītojamiem ar mācīšanās traucējumiem. Atzīmējot Iecavas internātpamatskolas 55. jubileju, oktobra otrā nedēļa aizritēja svētku gaisotnē – 9. oktobrī tika sarīkoti svētki skolēniem, bet dienu vēlāk uz svinīgo pasākumu te pulcējās tagadējie un agrākie skolas darbinieki, kaimiņi un tālāki viesi.

17. oktobrī šeit strādāja **sociālās uzņēmējdarbības**

un kooperācijas darba grupa un diskutēja arī par jautājumiem, kas saistīti ar iepirkumu sistēmu un vietējo zīmolu attīstību. Darba grupas vadītājs LPS Tehnisko problēmu komitejas priekšsēdētājs un Rundāles novada pašvaldības vadītājs **Aivars Okmanis** rezumē: *“Mūsu darba grupā jautājumi bija interesanti un*

diskutabli. Par kooperāciju apmainījāmiem viedokļiem un nonācām pie kopīga uzskata, ko faktiski jau zinām, bet par sociālo uzņēmējdarbību diskusijas bija krietni ilgākas, jautājumu daudz vairāk un tur nav tik viegli rast kopsaucēju.”

LZA Ekonomikas institūta direktore Dr. **Nina Linde** prezentēja ES pilotprojektu par sociālo uzņēmumu

identificēšanu un to ekonomiskās ietekmes izvērtēšanu Latvijā un pētījuma rezultātus, kas un kāds ir sociālais uzņēmums Latvijā un ar ko tas atšķiras no tradicionālā uzņēmuma, sociāli atbildīga uzņēmuma un labdarības. Secinājums – nav vienotas definīcijas. Arī Eiropas Savienībā nepastāv vienota pieeja vai universāla definīcija, un ES sociālās uzņēmējdarbības jēdzienu šobrīd izmanto, apzīmējot atšķirīgus uzņē-

mējdarbības principus un formas, sociālā uzņēmuma jēdziens izriet no katras valsts atšķirīgās situācijas, labklājības modeļa un tradīcijām.

2013. gadā veiktā Latvijas uzņēmumu aptauja liecina, ka mūsu valstī tikai 3% veic sociālo uzņēmējdarbību. Taču sociālā uzņēmējdarbība var būt perspektīvs darbības virziens, ja valstī ir īpaša pieeja un sociālās uzņēmējdarbības regulējums sniedz reālus priekšnosacījumus tās popularizācijai un attīstībai, kā arī liels ir NVO sektora potenciāls, saglabājot savas priekšrocības – sociālo orientāciju, iedzīvotāju vajadzības un aktuālu sociālu problēmu pārzināšanu, pieredzi sociālo pakalpojumu sniegšanā. Sociāla uzņēmējdarbība iespējama gan kooperatīva, gan nevalstiskas organizācijas, gan arī biznesa uzņēmuma formā, un sociālais uzņēmums var darboties gandrīz ikvienā darbības jomā, kur saskatāmas problēmas, piemēram, veselības aprūpē un bērnu aprūpes pakalpojumu sniegšanā, mājokļa nodro-

šināšanas un mājaprūpes pakalpojumu sniegšanā, kultūrā, mākslā un sportā, vides un ekosistēmas aizsardzībā, izglītībā un pētniecībā, jaunu darba vietu izveidē pašvaldībā.

Diemžēl Latvijas normatīvajos aktos sociālajai uzņēmējdarbībai nav tiesiska regulējuma. Labklājības ministrijas rīcības plāns koncepcijas īstenošanai paredz jaunu normatīvo aktu – Latvijas situācijā sociālais uzņēmums būs Komerclikuma subjekts (komercsabiedrība), kam noteiktā kārtībā tiks piešķirts īpašs sociālā uzņēmuma statuss; 9.1.1. specifiskā atbalsta mērķa “Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai” izstrāde, kur ietvertas prasības un atlases kritēriji sociālās uzņēmējdarbības veicējiem; LM uzsākt izmēģinājumuprojekta īstenošanu no 2016. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 31. decembrim un līdz 2018. gada 1. jūlijam iesniegt Ministru kabinetā likumprojektu par sociālās uzņēmējdarbības tiesisko regulējumu.

LPS piedāvājums ir šāds:

apzinoties, ka sociālā uzņēmējdarbība var tikt īstenota vairākās saimnieciskās darbības formās; ar sociālo uzņēmējdarbību ES vecās dalībvalstīs nodarbojas gan publiskas personas, gan privātpersonas; pašvaldībām ir būtiska loma sociālās uzņēmējdarbības vides veidošanā un šādu uzņēmumu attīstībā:

- pašvaldībām ir jāparedz tiesības attīstīt sociālo uzņēmējdarbību (publiska persona veic komercdarbību) situācijā, kad privātā sektora aktivitāte – spēja/vēlme iesaistīties kādā no saimnieciskajām aktivitātēm ir ļoti zema un redzama tirgus nepilnība;
- atbildīgajai nozares ministrijai pienākums precizēt Valsts pārvaldes iekārtas likuma un citu saistošo normatīvo aktu prasības, paredzot pašvaldībām tiesības attīstīt sociālo uzņēmējdarbību.

Secinājumi un priekšlikumi

- Esošajos normatīvajos aktos nav uzņēmējorganizācijas formas, kam mērķis būtu bezpeļņas apkalpošanai, labdarībai, produkcijas ražošanai vai citiem mērķiem izveidota organizācija, kuras dalībnieku nolūks nav gūt peļņu.
- Lai pašvaldība varētu ne tikai sekmēt saimniecisko darbību, bet arī aktīvi iesaistīties un veidot uzņēmumus sociālu mērķu sasniegšanai, ir

nepieciešama forma, tiesiskais ietvars, kādā šāda darbība organizējama. Priekšlikums – jāizstrādā jauns likums par bezpeļņas uzņēmumu.

- Lai pašvaldība varētu iesaistīties tajā nozarē vai sfērā un tādiem mērķiem, kas konkrētā pašvaldībā nepieciešami, ne tikai tajās, kas ir pašvaldības funkcijas, jāveic grozījumi vai papildinājumi Valsts pārvaldes iekārtas likumā.
- Sociālās uzņēmējdarbības atbalsta sakarā nepieciešams pārskatīt Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 4. panta otrās daļas noteikumus, Komerccarbības atbalsta kontroles likumu, tajā skaitā 7. pantu par atbalsta sniegšanas veidu; politikas veidotājiem jāizlemj, kādā dokumentā un kādā veidā tiks definēta sociālā uzņēmējdarbība Latvijā.

Aivara Okmaņa vadītā darba grupa bija vienprātis par kooperācijas atbalsta nepieciešamību un attīstīšanu, kā arī to, ka sociālā uzņēmējdarbība var tikt īstenota vairākās saimnieciskās darbības formās, sākot ar sociālo uzņēmumu un beidzot ar kapitālsabiedrību un labdarības pasākumu uzņēmumu, un šeit būtiska loma tieši pašvaldībām.

Deinstitucionalizācijas darba grupā – īsti mēlesmežģi

tejas priekšsēdētāju un Talsu novada pašvaldības vadītāju **Aivaru Lācaru**.

Deinstitucionalizācijas (DI) jeb sociālo jautājumu darba grupā lielākās diskusijas bija par valsts sociālās aprūpes iestādēs esošo klientu iekļaušanos sabiedrībā. Galvenās mērķauditorijas ir bērni ar īpašām vajadzībām, bērni bez vecākiem un personas ar garīgiem traucējumiem. Par pirmajām divām darba grupas dalībnieki lielākoties piekrit, ka, neraugoties uz dažādām problēmām, kas ar to saistītas, deinstitucionalizācija un iekļaušanās sabiedrībā ārpus aprūpes iestādēm ir veicināma un atbalstāma. Savukārt par personām ar garīga rakstura traucējumiem diskusijas bija smagas. *“Kopīgi mums ir jāsakārto plānošanas dokumenti, sociālo pakalpojumu plāns reģionos un*

pašvaldībās, nepieciešama ciešāka informācijas apmaiņa ar Labklājības ministrijas iestādēm un sociālo darbinieku izglītošana, kā arī atbalsts,” uzsver A. Lācarus. *“Šī nav tikai sociāla problēma, te ļoti daudz dažādu aspektu un tie nav tikai institucionāli, ir jāmainās arī sabiedrības attieksmei pret šiem cilvēkiem, lai mēs visi varētu viņus pieņemt.”*

Labklājības ministrijas izstrādātajās Pamatnostādnēs sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.–2020. gadam ietverti vairāki rīcības virzieni, bet viens no būtiskākajiem – deinstitucionalizācija – nozīmē, ka cilvēkiem, kuri pašlaik mīt valsts sociālās aprūpes institūcijās, bet varētu dzīvot ārpus tām, pakāpeniski tiks nodrošināti sociālie pakalpojumi dzīvesvietā. LM Sociālo pakalpojumu departamenta direktore **Danute Jasjko** stāstīja, ka mērķa grupas veidotas, balstoties uz Eiropas nostād-

nēm, kā arī uz konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām. Viņa gan piebilda, ka viens no faktoriem ir arī nepietiekamais finansējums.

DI aktivitātēm plānots Eiropas Sociālā fonda finansējums 48 709 260 eiro apmērā, tajā skaitā 15% valsts līdzfinansējums; sociālo dienestu darba efektivitātes un darbinieku profesionalitātes paaugstināšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļi 44 441 977 eiro apmērā, tajā skaitā valsts un pašvaldību līdzfinansējums (15%); indikatīvi 15 300 000 eiro no tā paredzēti integrētai pilsētvides attīstībai (deviņās republikas pilsētās).

Ja šis deinstitucionalizācijas plāns tiks īstenots, tad 2020. gadā 700 pieaugušo klientu būs atstājuši ilgstošās aprūpes institūcijas; 1400 personām būs sniegti sociālie pakalpojumi, novēršot nonākšanu institūcijās; būs slēgtas vismaz trīs VSAC filiāles; klientu vietu skaits ilgstošās aprūpes institūcijās būs samazinājies par 1000; sabiedrībā balstīto pakalpojumu īpatsvars būs pieaudzis no 20 līdz 45%. Savukārt bērnu skaits, kas ievietoti ilgstošās aprūpes institūcijās ilgāk par trīs līdz sešiem mēnešiem, būs samazinājies par 60%;

bērnu skaits institūcijās būs samazinājies līdz 720; 3400 bērniem ar funkcionāliem traucējumiem būs nodrošināti sociālie pakalpojumi.

Prezentējot darba grupas rezultātus, A. Lācarus uzsvēra gan plānošanas un normatīvo dokumentu nozīmi (DI plānu sinhronizācija ar sociālo pakalpojumu plāniem reģionos; normatīvo aktu izstrāde ar apspriešanu un saskaņošanu pirms DI procesa uzsākšanas), gan speciālistu problēmas (sagatavo-

šanas apjoms un lietderība; speciālistu, tajā skaitā mediķu trūkums vai nepieejamība – fiziskā, organizatoriskā, transporta un finansiālā), gan infrastruktūras sadaļu programmas realizācijas gaitā, kas nozīmē pašvaldību objektu sakārtošanu pirms pakalpojumu klāsta paplašināšanas vai funkciju pārņemšanas; ES, valsts un pašvaldību līdzekļu izmantošanu privātpersonu vai privāto un publisko kopīpašumu pielāgošanā speciālu prasību nodrošināšanai; valsts objektu nākotni (arī darbaspēka, bezdarba un sociālās problēmas). Nav mazsvarīgs arī pakalpojumu nepārtrauktības nodrošinājums – atbildīga un aprobežota kārtība (administratīvā, komunikatīvā, atgriezeniskā saite, iespēja atgriezties) un sadarbības jautājumi kā jauni pašvaldību izaicinājumi (pašvaldību sadarbība, savstarpējie norēķini, kopuzņēmumi, sociālās uzņēmējdarbības problēmas u.c.).

* * *

Noskatoties pašvaldības sagatavoto prezentāciju, šķirstot laikraksta "Iecavas Ziņas" jaunākos numurus un braucot īsās ekskursijās, viesi tuvāk iepazīna novadu un tā aktualitātes. Novadu dienas dalībnieki pēc izvēles varēja pievienoties atšķirīgām ekskursiju grupām – Agraš Zaķes un Jāņa Pelša vadībā interesenti devās apskatīt moduļu piebūvi pirmsskolas izglītības iestādē "Cālītis" un jauno stadionu pie vidusskolas, bet divas citas grupas, kur gidu lomā iejutās projektu vadītāja Ineta Bramane un Sociālās palīdzības dienesta vadītāja Sigma Strautmale, apmeklēja pašvaldības aģentūru "Iecavas veselības centrs" un Zorģu bibliotēku. Diena noslēdzās Iecavas parkā, kur pie estrādes viesi noskatījās Iecavas kultūras nama sagādāto pārsteigumu – *Fire Spirit* uguns žonglēšanas priekšnesumus.

IECAVAS NOVADĀ (NE)REDZĒTAIS UN (NE)DZIRDĒTAIS

Beata Logina,
laikraksta "Iecavas Ziņas"
redaktore

17. oktobrī Novadu dienas dalībnieki no visas Latvijas pulcējās Iecavā, lai apspriestu pašvaldību "degpunktā" esošās problēmas, bet pēc tam tuvāk iepazītu "Eiropas Gada pašvaldību 2013" – Iecavas novadu.

"No viesiem dzirdējām daudz labu vārdu par to, ka esam daudz izdarījuši. Bet ne jau vienā gadā tas paveikts – esam rūpīgi plānojuši, saliekot prioritātes, un pakāpeniski tās realizējuši," atzīst Iecavas novada domes priekšsēdētājs **Jānis Pelsis**.

Mūsu lepnums ir **Iecavas novada stadions** – jaunākais un modernākais tuvākajā apkārtnē. Tā būvniecībai bija nepieciešamas lielas investīcijas no pašvaldības budžeta (1 961 476 eiro). Stadionu atklājām šāgada 30. aprīlī ar pilnām skatītāju tribīnēm un vieglatlētu sacensībām, kurās startēja sportisti no Latvijas un Lietuvas. Priecājamies, ka tas ir apdzīvots un pienācīgi noslogots, stadionu izmanto gan vidusskolas skolēni, sporta skolas "Dartija" audzēkņi un futbola klubs "Iecava", gan arī pārējie novada sportotgribētāji. Par Iecavas jaunās sporta bāzes kvalitāti pārliecinājās arī mūsu valsts vieglatlētikas spožākās zvaigznes, kas 26. jūlijā piedalījās Latvijas Vieglatlētikas savienības kausa izcīņās 4. posma sacensībās. Oktobrī,

gatavojoties Baltijas kausa izcīņas spēlēm, trīs vakara treniņus Iecavas stadionā aizvadīja Latvijas jaunatnes futbola izlase. Pašlaik ir īstenotas būvniecības pirmās divas kārtas – uzbūvēts stadions un automašīnu stāvlaukums. Projekta noslēdzotajā kārtā paredzēta basketbola, tenisa, volejbola laukumu izbūve un papildu futbola laukuma ierīkošana ar mākslīgo segumu. Sporta bāzes izveides pabeigšana ir viena no pašvaldības izvirzītajām prioritātēm 2015. gadam.

Konkursa "Eiropas Gada pašvaldība 2013" vērtēšanas komisija uzteica Iecavniekiem pieejamo veselības pakalpojumu daudzveidību. "**Iecavas veselības centram**" (IVC) 2014. gads sākas ar nosaukuma maiņu

un nesa vēl vairākas pārmaiņas. Pašvaldības aģentūru kopš septembra vada Sandris Kaidaks. Gada otrajā pusē te darbu uzsākuši vairāki jauni speciālisti. Savus pakalpojumus paralēli "E. Gulbja laboratorijai" piedāvā arī SIA "Centrālā laboratorija", kas ar lētākām pakalpojumu cenām ir ieguvums pacientiem, bet ar operatīvākiem analīžu rezultātiem – arī ārstiem. Pēc pērn pabeigtajiem ERAF projekta renovācijas darbiem 2014. gadā visas ģimenes ārstu prakses atsākušas darbu jaunās, izremontētās un aprīkotās telpās. IVC uzgaidāmajās telpās izvietoti TV monitori, kuros pacientiem tiek sniegta noderīga informācija un skaidrojumi par dažādām veselības aprūpes tēmām – tās pieejamību, saņemšanas iespējām un kārtību. Gaidot vizīti pie ārsta, apmeklētāji var skatīt izglītojošus un slimību profilaksi veicinošus materiālus; vizuāli pievilcīgi videoklipi tiek demonstrēti dažādām pacientu vecumu grupām. Pašlaik norit darbs pie IVC teritorijas labiekārtošanas projekta izstrādes. Plānots sakārtot vidi un pieejamību, palielināt laukumu automašīnu novietošanai, nomainīt un atjaunot nepieciešamās pazemes komunikācijas. Projekta realizācijas uzsākšana tiek plānota 2015. gadā. Noslēdzies arī iepirkums par stacionārās rentgena iekārtas nomai-

ņu – jaunā iekārta pacientiem būs pieejama nākamā gada sākumā. 2015. gada budžetā paredzēti līdzekļi jaunās, modernas ultrasonogrāfijas iekārtas iegādei.

Interesentiem Novadu dienā bija iespēja apmeklēt **pirmsskolas izglītības iestādi “Cālītis”** – vienu no diviem pašvaldības bērnudārziem. Izmantojot KPFI līdzekļus (179 340 eiro), savulaik paveikta “Cālīša” rekonstrukcijas pirmā kārtā – ēkas siltināšana. Lai

pilnībā likvidētu rindas uz bērnudārziem, 2012. un 2013. gadā tika īstenota projekta otrā un trešā kārtā – pievedceļa rekonstrukcija, stāvlaukuma izbūve un moduļtipa piebūve, kur nodrošinātas vietas 72 audzēkņiem, kopā ieguldot pašvaldības līdzekļus 816 445 eiro apmērā. Šovasar ritēja bērnudārza sporta laukuma izbūve (drenāžas sistēma, betona bruģakmens seguma ietve, skrejceļš no sintētiskā materiāla seguma, vingrošanas laukums no gumijotām drošības plāksnēm un dabīgais zāliena segums).

Izglītība vienmēr ir bijusi Iecavas novada prioritārā joma, katru gadu tai tiek atvēlēts vairāk nekā 60% budžeta līdzekļu. Vieni no apjomīgākajiem remontdarbiem šogad veikti Iecavas internātpamatskolā. Ap tās ēku izbūvēta drenāža, paveikti arī siltināšanas darbi. Nozīmīgi, ka novada lielākajā izglītības iestādē – vidusskolā, kur mācās gandrīz 700 skolēnu, – izremontēts otrais korpuss. Šajā mācību gadā, turpinot 2008. gadā aizsāktu iniciatīvu, paplašināts izglītojamo loks, kuriem pašvaldība apmaksā brīvpusdienas, proti, tie ir bērni, kas Iecavas novada izglītības iestādēs apgūst obligāto pirmsskolas izglītības programmu (5–6-gadīgie) un 4.–7. klašu skolēni, kuri nav valsts apgādībā. Domājot par iecavniekiem, kuri uz Iecavas centru brauc ar skolēnu transportu, šovasar uzbūvētas autobusa uzgaidīšanas nojumes novada apdzīvotajās vietās Zālītē, Audrupos un Vienībā.

2014./2015. mācību gads novada izglītības iestādēm ir sācies ar papildinātu sporta inventāra klāstu, kas bija iespējams, pateicoties domes īstenotajam projektam **“Sporta inventāra iegāde Iecavas novada vispārējās izglītības iestādēs”**. Projektu līdzfinansēja Izglītības un zinātnes ministrija. Skolas un bērnudārzi ieguvuši jaunu un mūsdienīgu sporta inventāru, kas tiek izmantots sporta stundās un nodarbībās, sporta svētkos un veselības dienu pasākumos. Bērniem

tiek dota iespēja attīstīt dažādas kustību prasmes. Ir pieejams jauns augstlēcšanas disciplīnas aprīkojums, vingrošanas paklāji un soli, barjeras, volejbola statīvi un tīkls, rezultātu tablo, nūjošanas nūjas. Sporta pedagogi atzīst, ka daudzveidīgais un košais sporta inventārs ievērojami veicina izglītojamo izpratni par veselīgu dzīvesveidu un vēlmi regulāri piedalīties sporta nodarbībās.

Iecavas novads ir pirmā pašvaldība, kura iesaistījusies **sadarbības projektā ar izglītības un karjeras portālu *Prakse.lv***, lai veidotu sadarbības modeli uzņēmēji-pašvaldība-jaunieši. “Virtuālā prakse” ir izglītojošs projekts, kas piedāvā iespēju iepazīties ar Latvijas uzņēmumu darba ikdienu un to specifiku – iegūt virtuālu pieredzi reālos uzņēmumos. Sadarbības projekta galvenais mērķis ir palīdzēt jauniešiem veiksmīgāk veidot karjeru, efektīvāk integrēties darba tirgū, veicināt nodarbinātību, izglītot sabiedrību un izaudzināt potenciālos darbiniekus darba devējiem. Šogad uzsāktais projekts veicina pašvaldības sadarbību ar labākajiem novada uzņēmējiem. Pirmie virtuālajai spēlei tika piesaistīti šādu profesiju pārstāvji: traktorists uzņēmumā SIA “Agro Iecava”, agronoms SIA “Iecavnieks & Co” un darbgaldau operators mēbeļu ražotnē SIA “Spals”.

Izpratni par profesijām un nepieciešamo zināšanu līmeni tajās, darba saturu, pienākumiem un perspektīvu jaunieši var gūt, izmantojot pašvaldības piedāvājumu strādāt vasaras brīvdienās. Iecavas novada dome jau otro gadu pēc kārtas organizēja **skolēnu nodarbinātības pasākumu**, lai dotu iespēju bērniem lietderīgi pavadīt vasaras brīvlaiku, iesaistoties algotā pagaidu darbā. Iecavas novadā deklarētajiem skolēniem vecumā no 13 līdz 18 gadiem bija iespēja pieteikties darbam pašvaldības iestādēs un kapitālsabiedrībā.

Dienas centrs “Iecavnīca” bija viena no vietām, kur skolēni strādāja vasaras brīvlaikā. Pašvaldības iestādes “Iecavas novada Sociālais dienests” dienas centrā šovasar darbā pieņemts vadītājs. Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) LEADER ietvaros īstenots projekts brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu dažādošanai. Ierīkojot virtuves telpu, aprīkojot centru ar datoriem, interaktīvajiem rīkiem (IT) un saliekamajiem krēsliem, nodrošināta iespēja organizēt izglītojošas lekcijas un seminārus ar prezentācijām, foto un video apskatus plašākai auditorijai, kā arī īstenot IT aktivitātes senioriem, pēc kā ir pieprasījums. Daudzfunkcionāla skaņu sistēma ir noderīga, lai rīkotu lielāka mēroga pasākumus, kur iniciatīvu var uzņemties jaunieši. Iegādāts arī atbilstīgs paklājs, lai “Iecavnīcā” komfortabli varētu justies mazuļu skoliņas nodarbību dalībnieki.

Ar ELFLA atbalstu pašvaldība 2014. gadā realizējusi projektus, kuros labiekārtota atpūtas zona “Spirtniekos”, iekārtots ielu vingrošanas laukums un iegādāta skaņu tehnika kultūras pasākumu kvalitatīvai

NOVADU DIENĀ

apskaņošanai. **Publiskajā atpūtas vietā "Spirtnieki"**, kas atrodas Iecavas upes krastā, notika aktīvās atpūtas zonas atklāšanas pasākums "Ģimenes veselības diena". Bērni, jaunieši, pieaugušie, kā arī seniori

varēja iesaistīties savām spējām un interesēm atbilstošās aktivitātēs. Šovasar "Spirtniekos" ir atjaunota pludmale, ierīkotas divas ugunsgrāvis vietas, vēl viens volejbola laukums, masīvkoka rotaļu konstrukcija ar šūpolēm; zem jaunajiem galdiem, soliņiem, pārgājēju šķēršļiem, atkritumu konteineriem un tualetes ir izbūvēts betona bruģa segums. Norobežojot automašīnu zonu no atpūtas zonas, ir izrakts grāvis un uzlikta metāla barjera, kā arī izveidoti košumkrūmu stādījumi, lai apmeklētāju pavadīto laiku atpūtas vietā padarītu vēl baudāmāku. Jaunieši un pieaugušie vasaras mēnešos tur aizrautīgi spēlēja volejbolu.

Lai dažādotu brīvā laika pavadīšanas iespējas, pēc jauniešu iniciatīvas izveidots speciāls **ielu vingrošanas laukums**. Bijušā stadiona vietā aiz luterāņu

baznīcas blakus futbola laukumam ir izvietotas vingrošanas konstrukcijas, kas pieejamas ikvienam iedzīvotājam. Lai nodarbinātu ielu vingrošanas laukumā būtu drošas un bērni un jaunieši pēc iespējas varētu izvairīties no traumām, laukums veidots ar smilts segumu. Ir uzstādītas sešas vingrošanas konstrukcijas – pievilkšanās stienis trīs dažādos augstumos; zviedru siena; pumpēšanās stienis trīs dažādos augstumos, lai nodrošinātu atbilstošu slodzi atkarībā no fiziskās

sagatavotības līmeņa; vēderpreses soliņš un horizontālās trepes.

Iecava ir viena no 18 pašvaldībām, kuras piedalās konkursā "Radām novadam", lai meklētu inovatīvas biznesa idejas, veidotu jaunas darba vietas un piesaistītu investīcijas savas teritorijas attīstībai. Studentu biznesa projektu konkursa "Radām novadam" pirmais starptautiskais, kurā desmit studentu komandas prezentēja savas biznesa idejas Latvijas novadu attīstībai, notika šāgada jūnijā. Piecas labākās komandas savā starpā sadalīja pirmo balvu fondu 10 000 eiro apmērā, un viņu vidū bija arī Transporta un sakaru institūta komanda "Ideju skapis", kas pārstāv Iecavas novadu. Viņi konkursā piedāvā ambiciozāko ideju – **izveidot atpūtas bāzi kravu pārvadātājiem pie Via Baltica šosejas Iecavas novadā**. Nākamais fināls gaidāms nākamvasar, un tajā komandas jau prezentēs savus sasniegtos rezultātus – radītās darbavietas, piesaistīto finansējumu un citus sasniegtos ekonomiskos rādītājus. Ceram, ka arī turpmākā sadarbība ar "Ideju skapi" iecavniekiem konkursā būs veiksmīga.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas atbalsta biedrība izdevusi katalogu "Latvijas mazās gaismas pils". To bibliotēku vidū, kas pēdējos desmit gados uzceltas no jauna vai piedzīvojušas pozitīvas pārmaiņas, ir **Zorģu bibliotēka**. Šo "vietējo gaismas pili" apskatīja arī Novadu dienas dalībnieki. Iecavas novada Zorģu bibliotēku no citām atšķir ne tikai daudzveidīgās radošās darbnīcas, bet arī fakts, ka tai ir savs "labais gariņš" – šajā pašā mājā dzīvojošā Rasma Kubliņa.

Bibliotekāre Aina Ezergaile saka, ka Rasma savā senioru vecumā ir ļoti rosīga, sabiedriska un atsaucīga; viņas pastāvīgā klātbūtne lielu atbalstu nozīmēja bibliotēkas jauno telpu iekārtošanas gaitā un arī tagad ikdienas darbā. Rasma rīcība rāda, ka brīvprātīgais darbs lieliski padodas ne tikai jauniešiem, bet jebkura vecuma ļaudīm. Novadu dienā Zorģu bibliotēkā bija sastopami arī Betija Celitane un Dāvis Zāģers, kuri sniedza nelielu koncertu, dziedot un spēlējot ģitāru. Abi šogad brīvprātīgi kuplinājuši arī citus sarīkojumus novadā, un viņi nav vienīgie. Lecavas novada dome apzinājusi 15 dažāda gadagājuma iecavniekus, kuri veic brīvprātīgo darbu. Lai pateiktos par viņu ieguldījumu, pašvaldība aicina 5. decembrī kopā atzīmēt Starptautisko brīvprātīgo dienu un nodrošinās viņiem kopīgu nokļūšanu godināšanas pasākumā Rīgā.

Katrs Latvijas stūrītis glabā vēstures liecības. Arī Lecavas novads ir bagāts ar interesantiem notikumiem un cilvēkiem, kas dažādos laikos veikuši nozīmīgus darbus novada izveidei un attīstībai. Edvarta Virzas ielā, kur atrodas senākās koka apbūves ēkas Lecavā, 26. jūlijā, Ziedu svētkos, tika atklāts **informatīvs stends "Ozola**

acīm". Tajā apkopoti stāsti un vēstures liecības par iecavniekiem, kas šajā ielā dzīvojuši vai strādājuši kopš tālā 1904. gada, kad tika iestādīta ozolu aleja. Stends tapis sabiedrisko organizāciju, biedrību, nodibinājumu un tradicionālo reliģisko organizāciju projektu līdzfinansēšanas konkursā – šogad tajā pašvaldības līdzfinansējums piešķirts desmit projektiem.

Iepriekšējos trijos gados dzīves vide uzlabota arī sadarbībā ar Nīderlandes fondu KNHM. Rosīgākie iecavnieki ir realizējuši visdažādākās idejas, lai savu dzīvi padarītu krāsaināku un patīkamāku. Apzinoties iedzīvotāju līdzdalības nozīmīgumu, pašvaldība pērn iesaistījusi LPS izveidotajā apvienībā "Sabiedrība ar dvēseli – Latvija" un turpina līdzfinansēt iedzīvotāju sabiedriskās aktivitātes. Projektu konkursā **"Iedzīvotāji veido savu vidi 2014"** šogad īstenoti septiņi projekti. To dalībniekiem valsts svētku pasākumā Lecavas kultūras namā pasniegti sertifikāti "Sabiedrība ar dvēseli".

Jau kopš pagājušā gada nogales iecavnieki saņem dzeramo ūdeni no jaunās ūdens sagatavošanas stacijas – atdzelžotu un attīrītu; janvārī sāka darboties arī jaunās notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas. Projekts **"Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Lecavas novadā"** realizēts, pateicoties Eiropas Savienības Kohēzijas fonda līdzfinansējumam.

Lecavas novada dome ir viens no 16 partneriem projektā **"Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju izmantošana komunālo pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai"**, kas no šāgada 1. marta līdz nākamā gada 28. februārim tiek īstenots Latvijas–Lietuvas pārrobežu sadarbības programmā 2007.–2013. gadam. Tiks uzstādīts attālinātās skaitītāju datu nolasīšanas aprīkojums sabiedriskajās un daudzdzīvokļu ēkās, kuras ir SIA "Dzīvokļu komunālā saimniecība" un SIA "Lecavas siltums" apkalpes zonā. Vienas daudzdzīvokļu ēkas dzīvokļos tiks ierīkots nepieciešamais aprīkojums, lai konstatētu reālo starpību starp ēkas kopējā ūdensievades skaitītāja rādījumiem un individuāli dzīvokļos patērēto ūdens apjomu. Pašvaldības kapitālsabiedrībai būs iespēja regulāri iegūt kvalitatīvus fiksētus datus no visiem ēku kopējiem siltuma skaitītājiem vienlaicīgi, bez laika nobīdēm, tādējādi redzot reālos siltuma zudumus trasēs, attālināti veikt siltummezglu vadību, operatīvi saņemt informāciju par siltumapgādes inženiertiklu bojājumiem, kas ļaus tos atklāt un novērst iespējami īsākā laikā. 2007.–2013. gada plānošanas periodā pašvaldībai izdevies piesaistīt **Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus nepilnu septiņu miljonu eiro apmērā un realizēt gandrīz 50 projektus.**

Daudzi viesi tieši Novadu dienā pirmoreiz skatīja **lecavas parku**, kas ir viena no nozīmīgākajām Lecavas vērtībām gan kā pasākumu norises vieta, gan kā kultūras piemineklis. Tas veidots vienlaicīgi ar muižas kompleksa izbūvi laikā no 1795. līdz 1800. gadam naturalistiskā angļu ainavu parka stilā. Parka teritorija ir pašvaldības īpašums, tas tiek regulāri kopts un uzturēts. Lecavas novada attīstības programmā 2013.–2019. gadam kā viena no rīcībām ietverta Lecavas parka teritorijas attīstības koncepcijas izstrāde. Lai padarītu parka teritoriju ērtāku un drošāku iedzīvotāju atpūtai un pievilcīgu kā tūrisma apskates objektu, pašvaldība īstenoš metu konkursu, kas ļaus izvēlēties labāko risinājumu parka labiekārtošanai no vides kvalitātes

viedokļa. Uzsākot darbu pie koncepcijas izstrādes, apkopoti iedzīvotāju ieteikumi parka teritorijas labiekārtošanai, bet tie vēl jāsaskaņo ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas viedokli.

Parka teritorijā, Grāfa laukumā 1, esam uzsākuši vērienīgu vairāku gadu projektu – **lecavas Mūzikas un mākslas skolas (MMS) celtniecību**. 1908. gadā celtās grāfa Pālena lecavas muižas pils bibliotēkas spārns pārtaps citā veidolā. Projekta pirmajā kārtā līdz nākamā gada novembrim tiks uzcelta piebūve MMS izvietojšanai, savukārt otrajā kārtā notiks vecās ēkas rekonstrukcija – tajā ir plānota gan izstāžu zāles, gan koncertzāles izveide, bet trešajā (mansarda) stāvā iecerēts izveidot daudzfunkcionālu jaunatnes iniciatīvu centru, kurā būs semināru, mācību un konsultāciju telpas, kā arī biroja telpas jaunatnes organizācijām un iniciatīvu grupām.

2015. gadam kā **prioritāros investīciju projektus** pašvaldība noteikusi Skolas ielas rekonstrukcijas tehniskā projekta izstrādi un daudzfunkcionāla administratīvā centra izveidi Sarkanajā skolā – ēkas projekta tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrādi. Lecavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013.–2037. gadam ir plānots attīstīt lecavu kā patstāvīgu pilsētas tipa apdzīvotu ciemu, tai skaitā iegūstot **pilsētas statusu**. Tāpēc domes uzdevumā ir veikts pētījums "Pilsētas statusa ietekme uz lecas attīstību", kas kalpos par

pamatu, lai pieņemtu lēmumu par pilsētas statusa piešķiršanu. Gan vietējos iedzīvotājus, gan caurbraucējus, kas izmanto autobusu satiksmi, priecēs vizuālās pārmaiņas lecas pašā centrā, jo ir uzsākta **autoostas nojumes renovācija**.

Dzīve lecas novadā ir iespējām bagāta. Pateicoties dažādu cilvēku iniciatīvai un uzņēmībai, katram pēc savas gaumes ir pieejamas ļoti plaša spektra aktivitātes. Tradicionāla pie mums ir **Veselības nedēļa**, un arī šogad no 29. septembra līdz 5. oktobrim iecavnieki čakli skrēja veselības aplis, krāja kilometrus, braucot ar velosipēdu, lēca ar lecamauklu, vingroja, nūjoja, klausījās lekcijas par veselīgu dzīvesveidu un sacentās cits ar citu, lai iegūtu balvas.

Gaidot ziemas sezonu, nevar nepieminēt hokeja entuziastu aktivitātes – biedrība "Lecavas hokeja klubs" kopā ar atbalstītājiem ieguldījuši lielu darbu, lai izveidotu **ledus laukumu**, un janvārī notika pirmais lecas novada hokeja čempionāts. Šoruden "Hokeja klubs leca" aizsāka savu otro sezonu Zemgales Amatieru hokeja līgas mačos Jelgavas ledus hallē, piesakot sevi ar trīs komandām – divām amatieru un vienu veterānu. Vasarā hokeja laukums ir apriņķots ar četriem basketbola groziem, un jauniešu mači notikuši pilnā sparā; labiekārtoti inventāra un tiesnešu vagoniņi; par novada domes piešķirtajiem līdzekļiem ir iegādāti komplekti ar hokejam nepieciešamo inventāru. Gatavojoties jaunajai slidošanas sezonai, hokeja klubs parūpējies par slidām, kas pērn saņemtas dāvanā no Zemgales ledus halles, – tās saremontētas un uzstādītas, lai ikvienam būtu iespēja bez atlīdzības ar tām slidot pa ledus laukumu un izkopt savas prasmes.

Lai novadam piesaistītu vairāk veselīga dzīvesveida piekritēju, lecas novada dome uzsākusi specializētu **velomaršrutu izstrādi**. Tūristu ieinteresēšanai nākamā gada plānos esam ierakstījuši arī **pašvaldības 360° panorāmas virtuālās tūres platformas izveidi**. Kā veiksies ar ieceru īstenošanu, lasiet mūsu **jaunajā interneta portālā www.iecava.lv**.

Foto no lecas novada domes arhīva

INFORMĀCIJAI UN DARBAM

Maija Pētermane,
LPS padomniece
sabiedrisko attiecību
jautājumos

www.lps.lv

Smagas sarunas starp pašvaldībām un Ministru kabinetu par nākamā gada budžetu

Novembra nogales un decembra sākuma karstākā aktualitāte ne tikai visas valsts mērogā, bet arī pašvaldībām ir nākamā gada valsts budžeta veidošana, prognozes, plāni, cīņa par papildu līdzekļiem. Novembrī ir notikusi gan LPS Valdes sēde par šo jautājumu, gan vairākkārtējas sarunas ar Finanšu ministriju un speciālistu un LPS vadības tikšanās ministrijā. Pēdējās sarunās vēl netika panākts vienots viedoklis, kā pašvaldībām kompensēt iedzīvotāju ienākuma nodokļa samazinājumu.

Vairāki pašvaldību vadītāji gan ar atzinību izteicās par atsevišķiem Finanšu ministrijas priekšlikumiem, kā mazināt nevienlīdzību starp turīgākām un mazāk turīgām pašvaldībām, tomēr šajā jautājumā vēl turpināsies diskusijas arī LPS ietvaros, lai panāktu risinājumu, kas būtu pieņemams visām pašvaldību grupām.

2015. gada budžeta plāns, ko 22. novembrī apstiprināja valdība, vēl arvien paredz iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes samazināšanu nākamgad no 24% uz 23%, un tas rada būtisku negatīvu ietekmi uz pašvaldību budžeta ieņēmumiem.

LPS vecākais padomnieks **Māris Pūķis** atzīmē, ka

Finanšu ministrija arī šogad sarunās pielieto jau iepriekšējos gados izmēģināto metodi, kad vienu dienu pirms tikšanās tiek iesniegti pilnīgi jauni priekšlikumi, kurus pašvaldībām nav bijis pietiekami daudz laika izdiskutēt, – šoreiz tie bija par izmaiņām finanšu izlīdzināšanas sistēmā. Šāda metode sarunās nav pieņemama, uzsver M. Pūķis.

22. novembrī tiekoties, konstatēts, ka budžetā nav iezīmēts finansējums vairāku pašvaldībām uzdotu funkciju realizēšanai, tāpēc nepieciešams precizēt valdības attieksmi – vai šos likumā noteiktos uzdevumus vēl pārceļ vai tiks atrasts finansējums no nozaru līdzekļiem.

Būtiski, ka nākamajā gadā norisināsies nopietns darbs pie **jaunas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmas**, abām pusēm cieši iesaistoties. Neatkarīgi no tā, vai galvenais jaunā likuma sagatavotājs būs Finanšu ministrija vai, tāpat kā līdz šim, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, svarīgs ir vienots viedoklis pašu pašvaldību vidū. LPS centīsies panākt, lai visas ieinteresētās puses – turīgās lielās pilsētas, mazāk turīgās pilsētas, bagātie novadi un novadi ar ierobežotiem līdzekļiem – būtu vispusīgi pārstāvēti un neviena grupa nebūtu zaudētāja.

Finanšu ministrijai nākamā gada budžeta veidošanā attiecībā uz pašvaldībām ir vairāki **priekšlikumi**, tajā skaitā mainīt pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sadalījumu starp republikas pilsētām un novadiem no 47%:53% uz 48%:52%, kā arī paredzēt speciālu dotāciju pašvaldībām ar zemākiem ienākumiem un palielināt dotācijas pašvaldībām 2015. gadam par 6,5 miljoniem eiro. LPS vadība norāda, ka mazāk turīgo pašvaldību atbalstīšana ir reģionālās attīstības jautājums un to nevar pēc ugunsgrēka dzēšanas principa risināt ar šādiem vienreizējiem piešķirumiem. *“Ir vajadzīgi ieguldījumi šo teritoriju attīstībā, palīdzība investoru piesaistē, darbavietu radīšanā, nevis šādi īstermiņa piedāvājumi,”* pauž LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**. *“No vienas puses, ir pozitīvi, ka vismaz kaut kas tiek piešķirts, bet ir jāskatās ilgtermiņā.”*

Jāņem vērā arī tas, ka lēmums nākamgad līdz 360 eiro celt minimālo darba algu būtiski ietekmēs pašvaldību budžetu, kopsummā šā lēmuma izpildei pašvaldībām būs jārod vismaz 25–30 miljoni eiro. Turklāt vidējā darba samaksa pašvaldībās ir apmēram par 40% zemāka nekā vidējā darba samaksa valsts pārvaldē.

Atbilstoši Eiropas Vietējo pašvaldību hartai ir jānodrošina pašvaldībām stabila, prognozējama un funkcijām un pienākumiem atbilstoša ieņēmumu bāze. LPS norāda uz nepietiekamiem finanšu resursiem pašvaldību funkciju un pienākumu īstenošanai, darbaspēka nodokļa reformas negatīvo ietekmi uz pašvaldību budžetu, kā rezultātā pēdējo trīs gadu laikā pašvaldību ieņēmumu bāze samazinājusies par vairāk nekā 140 miljoniem eiro.

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

LPS Domes sēdē 9. decembrī plānots lemt par Ministru kabineta un LPS 2015. gada vienošanās un domstarpību protokola apstiprināšanu.

LPS vadības tikšanās ar jauno izglītības un zinātnes ministri

Lai pārrunātu aktualitātes izglītības jomā un īpaši jautājumus, kas saistīti ar skolu tīklu, izglītības kvalitāti un pedagogu atalgojumu, LPS pārstāvji 14. novembrī tikās ar jauno izglītības un zinātnes ministri **Māriti Seili**.

Viena no galvenajām pašvaldību funkcijām saistīta ar izglītību, un visdažādākie šīs jomas aspekti ir cieši ievēti pašvaldību ikdienas darbā, tādēļ uzzināt jaunās ministres ieceres bija īpaši būtiski, norāda LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**. Viņš uzsver, ka izglītības sistēmā par pārmaiņām un attīstību ir jālemj kop-sakarībās, ņemot vērā pilnīgi visus posmus, no bēr-nudārza līdz pat augstākajai izglītībai un tālāk darba devējiem. *“Lai neveidotos situācija, ka darba devēji sūdzas par slikti sagatavotiem speciālistiem, augstsko-las pārmestu nepietiekamu kvalitāti vidējā izglītībā un līdzīgi – līdz pat pirmajiem soļiem izglītībā,”* pauda LPS priekšsēdis.

Tādēļ LPS uzskata, ka būtu jāveido neformāla darba grupa, kas pulcētu speciālistus no visiem izglītības posmiem, lai kopīgi spriestu par nozarē nepiecieša-majām pārmaiņām.

LPS vienlaikus atzīst, ka vairāki atbalstāmi un vērtīgi priekšlikumi ir iekļauti Izglītības attīstības pamatno-stādnēs un ir svarīgi šo plānošanas dokumentu veik-smīgi ieviest dzīvē.

Viens no pārrunātajiem jautājumiem bija **izglītības iestāžu tīkls**, īpaši mazo lauku skolu jautājums. LPS priekšsēdis uzsvēra, ka lauku skolas un bibliotēkas nav tikai izglītības iestādes, bet arī būtisks reģionālās attīstības instruments, tās bieži pilda arī kultūras vei-cināšanas funkcijas. Tādēļ ir jārada priekšnosacījumi, lai pašvaldībām pašām būtu plašākas iespējas lemt par šo skolu saglabāšanu un tās arī veiksmīgi attīstīt.

M. Seile sarunā ar LPS pārstāvjiem atzina, ka viens no viņas darba stūrakmeņiem būs sadarbība un dialogs ar izglītības jomā iesaistītajām institūcijām un nevalstiskajām organizācijām, un pievienojās, ka būtiski ir

nevis atkal un atkal izstrādāt jaunus politikas plānoša-nas dokumentus un ieviest izmaiņas, bet īstenot to, kas jau noteikts.

Apkures sezonas sākumā LPS Tehnisko problēmu komitejā – par situāciju ar parādniekiem un gatavību jaunajai sezonai

Lielākajā daļā vai pat visās pašvaldībās šoruden jau sāka apkures sezona, bet, kā jau katru gadu, kā smags vezums līdzī nāk iepriekšējo sezonu parādi, kas gan šogad ir mazāki nekā citas reizes, – šī tēma 29. oktobrī apspriesta LPS Tehnisko problēmu komitejas sēdē.

Ziņojot par pašvaldību gatavību jaunajai apkures sezo-nai un iepriekšējās sezonas “atskaņām”, LPS padom-nieks enerģētikas jautājumos **Andris Akermanis** pauda, ka parāda par siltumenerģiju apmēru ir ietek-mējis būtisks tarifu samazinājums 2013./2014. gada apkures sezonas sākumā. Tā rezultātā ievērojami samazinājās iedzīvotājiem izsniegtajos rēķinos par siltumenerģiju apmaksājamā summa.

Parāds par siltumenerģiju par visām apkures sezonām kopā 2014. gada 1. septembrī lielajās pilsētās bija 19,1 miljons eiro, kas ir par 28% mazāk nekā pērn šajā pašā datumā.

“Līdz ar to secināms, ka ievērojami uzlabojusies ne tikai aktuālo siltumenerģijas rēķinu apmaksas disciplīna, bet arī iepriekšējās apkures sezonās uzkrājušos siltumenerģijas parādu apmaksa,” stāstīja A. Akermanis.

Novadu pašvaldībās parādu apmērs par visām apku-res sezonām 1. septembrī bija 14,2 miljoni eiro, un tas ir par 12% mazāk nekā pirms gada.

LPS padomnieks Andris Akermanis secinājumā bilst, ka, pateicoties siltākai ziemei un dabasgāzes cenas pazeminājumam, rēķini par siltumenerģiju bija kopu-mā mazāki nekā iepriekšējā apkures sezonā.

Patlaban arī vērojama tarifu izlīdzināšanās, samazinās augstākie, palielinās zemākie. Aktuālo rēķinu apmak-sa ir daļēji uzlabojusies, bet vecie parādi saglabā-jas. Lielākajā daļā pilsētu maksājumu disciplīna par saņemto siltumenerģiju ir uzlabojusies.

Par situāciju novados – lai gan iedzīvotāji rēķinos par siltumenerģiju saņēma mazāku apmaksājamo summu nekā iepriekšējā apkures sezonā, taču arī apmaksāta tika mazāka daļa nekā iepriekšējā apkures sezonā, ko, pēc vairāku pašvaldību domām, ietekmē reģionu iedzīvotāju zemā maksātspēja.

Pašvaldību pārstāvju iepazīšanās ar Jelgavas pieredzi bezskaidras naudas norēķinu ieviešanā sabiedriskajā transportā

Latvijas Pašvaldību savienības Tehnisko problēmu komiteja 25. novembrī izbraukuma sēdē iepazīnās ar Jelgavas pieredzi, ieviešot bezskaidras naudas norēķinus sabiedriskajā transportā un samaksā par citiem pakalpojumiem, kuriem paredzēti pašvaldības noteikti atvieglojumi.

Bezskaidras naudas norēķiniem sabiedriskajā trans-portā ir divas pieejas – Rīgas izvēlētais variants ar

tajā skaitā zemie administratīvie izdevumi un tas, ka pašvaldībām nav nepieciešami lieli ieguldījumi tehniskajā aprīkojumā. Turklāt ar šo sistēmu visi atvieglojumu saņēmēji tiek precīzi uzskaitīti, bet pakalpojuma sniedzējs apmaksu saņem vienas dienas laikā.

Šī metode noteic, ka atvieglojumu saņem pats pakalpojuma saņēmējs, nevis pakalpojuma sniedzējs, kā līdz šim. Šādu sistēmu var izmantot ne tikai sabiedriskajā transportā, bet arī sociālajos, veselības un vēl citos pakalpojumos. Jelgavā, piemēram, sīkmaksājumu karte darbojas kā brīvpusdienu apmaksas līdzeklis.

Starpinstitūciju saskaņošanā patlaban ir trīs Ministru kabineta noteikumi par sabiedriskā transporta pakalpojumu apmaksas kārtību un atvieglojumiem, un tie paredz, ka sistēma, kas jau kopš 2012. gada darbojas Jelgavā, no 2015. gada 1. oktobra darbosies visā Latvijā un pašvaldības varēs brīvprātīgi lemt par pievienošanu tai.

LPS Tehnisko problēmu komiteja pēc iepazīšanās ar Jelgavas pieredzi nolēma atbalstīt Ministru kabineta noteikumu par bezskaidrajiem norēķiniem tālākvirzīšanu brīvprātības principa sistēmas ieviešanai un atzīmēja, ka šādu praksi vajadzētu ieviest ne tikai sabiedriskajā transportā, bet arī citās.

LPS izsaka pateicību Jelgavas domes priekšsēdētāja vietniekam **Jurijam Strodam** un Jelgavas autobusu parka vadītājam **Pēterim Salkazanovam** par uzņemšanu un piepildīto dienu Jelgavā.

Ar informāciju par sistēmas darbību iespējams iepazīties prezentācijās, kas pieejamas LPS mājaslapā, Tehnisko problēmu komitejas sadaļā:

- Universāla pabalstu administrēšanas metode;

- Universāla pabalstu administrēšanas metode, izmantojot bankas infrastruktūru;
- Jelgavas pilsētas skolēna apliecība;
- Jelgavas pilsētas pašvaldības pabalstu piešķiršana, izmantojot bezskaidras naudas norēķinu sistēmu "E-kartes".

LPS Bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumu apakškomitejā – par debašu kustības attīstību reģionos

Latvijas Pašvaldību savienībā 4. novembrī norisinājās Bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumu apakškomitejas sēde, kurā pirmais jautājums bija debašu kustības attīstība reģionos un nepieciešamība tajā iesaistīt pašvaldības.

Latvijas Debašu asociācijas valdes loceklis **Mārtiņš Vaivods** sēdes dalībniekus informēja par jaunu projektu, ko nevalstiskā organizācija "QUO tu domā" īsteno sadarbībā ar "Latvijas Radio 5 – Pieci.lv". M. Vaivods norādīja uz debašu kultūras nozīmi, uzsverot, ka tās māca jauniešus argumentēti aizstāvēt savu viedokli, uzstāties publikas priekšā, kā arī pārzināt plašu tēmu loku.

Lai attīstītu debašu kultūru, īpaši reģionos, aktīvisti vēlas iesaistīt skolu mācītājus, kas varētu palīdzēt ar debašu klubu veidošanu, iekļaut šo elementu ikdienas mācību stundās. Lai to panāktu, organizācija ir gatava doties uz skolām, vadīt skolotāju apmācību un palīdzēt veidot debašu pulciņus. Ar laiku iecerēts organizēt vietējos debašu turnīrus un pēc tam arī visas Latvijas mērogā. Līdz šim notikušas tikšanās ar skolotājiem Rēzeknē un Valmierā, vēl šogad tās ieplānotas arī Jelgavā, Kuldīgā, Daugavpilī un Rīgā.

Lai varētu sasniegt iecerētos mērķus, Latvijas Debašu asociācija lūdz pašvaldību atbalstu un konkrētākas vajadzības un vēlmes darīs zināmas tuvākajā laikā.

LPS Veselības un sociālo jautājumu komiteja vēlas ieviest skaidrību par invalīda asistenta pakalpojumu un atskaitēm

LPS Veselības un sociālo jautājumu komiteja 11. novembrī uzklusēja Labklājības ministrijas (LM) speciālistu skaidrojumu par daudzās pašvaldībās neskaidro jautājumu – nepieciešamību invalīda asistentam rakstiski pierādīt kopīgi pavadīto laiku un veiktos aprūpes pakalpojumus. Izbrīnu un neskaidrības radījusi LM vēstule pašvaldībām, kurā aicināts sākotnēji invalīdu asistentu atskaišu sistēmu, jo LM esot konstatētas vairākas nepilnības.

LPS Veselības un sociālo jautājumu komitejas sēdes dalībnieki negatīvi izteicās par kontroles palielināšanu asistentiem, norādot, ka tas gan attur cilvēkus uzņemties šos pienākumus, gan jau esošajiem asistentiem un viņu klientiem krietni apgrūtinātu ikdienu. Invalīdiem ļoti bieži tā ir vienīgā iespēja iziet ārpus mājas, un, ja vien netiek apmeklētas kādas oficiālas iestādes, tad vienkāršai pastaigai, kultūras pasākuma apmeklējumam vai iešanai uz parku vai baznīcu nav

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

tik vienkārši saņemt kādu oficiālu apstiprinājuma dokumentu.

LM amatpersonas uzsvēra, ka nav vēlējušās sarežģīt šā pakalpojuma sniegšanu, taču ne vienmēr viss norit godīgi un ir pareizi noformēts.

Turpretī pašvaldību pārstāvji uzsvēra – jau pašlaik ir vērojama tendence, ka atsevišķi 1. grupas invalīdi atsakās no asistenta, jo ir bažas par dokumentācijas sakārtošanu. *“Ir jāuzticas asistentiem, turklāt sociālie dienesti spēj uz vietas novērtēt konkrēto situāciju,”* ir pārliecināti pašvaldību speciālisti, piebilstot, ka pretējā gadījumā *“asistentiem nemaz nebūs laika sniegt šo pakalpojumu, jo visu laiku būs jāsniedz atskaites”*.

Noslēgumā LM piekrita, ka sistēmā ir nepieciešama lielāka skaidrība, tādēļ līdz gada beigām publiskajā apspriešanā nonāks jauni noteikumi par asistenta pakalpojuma sniegšanu, kas atrisināšot lielu daļu neskaidrību. LM sola arī rīkot informatīvus seminārus, kuros skaidros, kā tieši jāizskatās atskaites plānam.

LPS ietvaros veidos Reģionālo attīstības centru apvienību

Lai aizstāvētu reģionālo attīstības centru specifiskās intereses, 4. novembrī nolemts LPS ietvaros veidot Reģionālo attīstības centru apvienību.

Apvienības dibināšanas sanāksmē klātesošie pašvaldību vadītāji uzsvēra, ka ir vairāki jautājumi, kuros lielo novadu intereses krietni atšķiras no mazāku pašvaldību interesēm un vajadzībām, un tādēļ ir nepieciešama profesionāla to aizstāvība gan ministriju, gan Ministru kabineta un arī Saeimas līmenī.

Tā kā Latvijas Pašvaldību savienībā jau pašlaik darbojas vairākas interešu apvienības un asociācijas un ir izveidotas iestrādes šajā virzienā, gandrīz vienbalsīgi nolemts veidot apvienību LPS ietvaros.

Kā jomu, kurā pašvaldību intereses atšķiras viskrasāk, priekšsēdētāji vispirms min finansējuma sadalījumu nākamajā Eiropas Savienības fondu plānošanas periodā.

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** pauž atzinību par pašvaldību vēlmi aktīvāk aizstāvēt savas intereses un norāda, ka jaunās apvienības veidošana palīdzēs arī LPS ar stingrākām pozīcijām iestāties par novadu vajadzībām.

Valdi un priekšsēdētāju ievēlēs pēc LPS Domes sēdes, kurā tiks oficiāli apstiprināta Reģionālo attīstības centru apvienības izveide.

LPS ietvaros pašlaik jau darbojas Piekrastes pašvaldību apvienība, Latvijas Novadu apvienība, Sēlijas pašvaldību apvienība, Latvijas Pašvaldību izpildītāju asociācija, kā arī vairākas profesionālas organizācijas, tajā skaitā Pašvaldību sociālo darbinieku apvienība un vēl citas.

Saskaņā ar Nacionālo attīstības plānu par reģionālajiem attīstības centriem ir definēti šādi novadi: Aizkraukles, Alūksnes, Balvu, Bauskas, Cēsu, Dobeles, Gulbenes, Krāslavas, Kuldīgas, Limbažu, Līvānu, Ludzas, Madonas, Ogres, Preiļu, Saldus, Siguldas, Smiltenes, Talsu, Tukuma un Valkas.

Dundagā aizvadīta piekrastes pašvaldību vadītāju tikšanās

Dundagas novadā 21. novembrī aizvadīts Latvijas Piekrastes pašvaldību apvienības (LPPA) seminārs par **sadarbību piekrastes attīstības plānošanā**, kurā pašvaldību vadītāji un vairāku ministriju speciālisti diskutēja par ciešāku sadarbību starp pašvaldībām un valsts institūcijām piekrastes attīstībai, sagatavojot un īstenojot uz piekrasti specifiski attiecināmās Eiropas Savienības 2014.–2020. gada fondu aktivitātes un izstrādājot piekrastes publiskās infrastruktūras tematisko plānojumu.

Pasākuma dalībniekus uzrunā Dundagas novada domes priekšsēdētājs Gunārs Laicāns.

LPPA priekšsēdētājs **Māris Dadzis** puda, ka joprojām vairāki piekrastes pašvaldībām būtiski jautājumi nav līdz galam atrisināti. Viens no tiem ir šoruden pieņemtais **Zemes pārvaldības likums**, kas paredz vairākus pasākumus ar būtisku ietekmi uz pašvaldību budžetu. Pašvaldībām palielināsies izdevumi teritorijas attīstības plānošanai, jo tām būs jāplāno arī tām piegulošie jūras ūdeņi 2 km attālumā no krasta. Lai to veiktu, par maksu jāiegūst kartogrāfiskā pamatne šai akvatorijai. Būs jāapsaimnieko pludmales, kas tiek saglabātas valsts īpašumā, bet nodotas pašvaldību valdījumā. Aprēķinātā šo pasākumu ietekme uz pašvaldību budžetu 2015. un 2016. gadā ir aptuveni 1,5 miljoni eiro.

Tāpat likums paredz sagatavot vairākus jaunus Ministru kabineta noteikumus, ietekmējot pašvaldību budžetu 2016.–2017. gadā un turpmāk. Tā, piemēram, pašvaldības ir iesaistītas zemes konsolidācijas vadīšanā, tādēļ tām būs jānodrošina cilvēkresursi šim uzdevumam vai finanšu līdzekļi ārpakalpojumu

iepirkšanai, cilvēkresursi būs nepieciešami arī zemes fonda pārvaldībai.

Dienu vēlāk par šo jautājumu tika runāts LPS un Finanšu ministrijas sarunās par nākamā gada budžetu, taču Finanšu ministrijas pārstāvji norādīja, ka budžetā līdzekļi tam nav paredzēti un pašvaldībām jādodas uz Ministru kabinetu un Saeimu aizstāvēt savu viedokli. Daudz jautājumu radās par pieejamajiem Eiropas Savienības fondiem piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai, projektu atlasu un kritērijiem līdzekļu piešķiršanā.

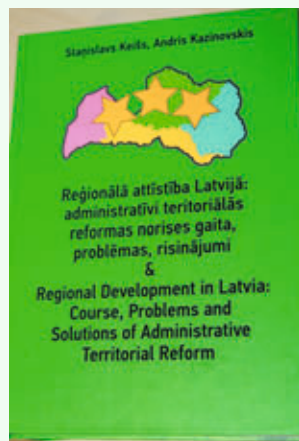
LPPA darbojas LPS ietvaros. Tā dibināta pirms desmit gadiem un apvieno 17 pašvaldības, kuras atrodas Rīgas līča un Baltijas jūras piekrastē.

Pašvaldībām dos iespēju veidot komisijas, lai izvērtētu darījumus ar lauksaimniecības zemēm

Saeima 13. novembrī steidzamības kārtā otrajā galīgajā lasījumā pieņēma **grozījumus likumā "Par zemes privatizāciju lauku apvidos"**. Pieņemtais likumprojekts paredz izslēgt obligāto nosacījumu novada pašvaldības komisijā iekļaut tiešās pārvaldes institūcijas pārstāvi, kā arī nosaka, ka pašvaldības komisija lēmumu par piekrišanu lauksaimniecības zemes iegūšanai īpašumā vai atteikumu lauksaimniecības zemes iegūšanai īpašumā pieņem Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā, līdz ar to dodot iespēju pašvaldības komisijai pagarināt iesnieguma izskatīšanas termiņu, ja tas objektīvi ir nepieciešams.

Šie grozījumi dod arī iespēju pašvaldībām jau šobrīd veidot pašvaldības komisijas darījumu izvērtēšanai ar lauksaimniecības zemēm.

Iznākusi monogrāfija "Reģionālā attīstība Latvijā: administratīvi teritoriālās reformas norises gaita, problēmas, risinājumi"

Balvu novada domes priekšsēdētāja **Andra Kazinovska** un Dr.oec. profesora **Staņislava Keiša** kopdarbu – zinātnisko monogrāfiju, kuru 21. novembrī svinīgi un draudzīgi atvēra Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, – varētu nosaukt par 21. gadsimta "Zaļo zemi". Radniecība ar Andreja Upīša diždarbu jaušama ne tikai vākam izvēlētajā sulīgā zaļajā tonī. Vairāk

šo līdzību var saskatīt tematiski – literatūras patriarhs romānā deva plašu un vispusīgu ieskatu 19. gadsimta pēdējo gadu desmitu Latvijā, kad kapitālisma rītausmā latviešos modās saimnieciska rosība. Nule izdotā monogrāfija izseko, fiksē un analizē Latvijas attīstību

gadsimtu vēlāk – grāmata sagatavota, pamatojoties uz autoru 17 gadu ilgiem pētījumiem kopš 1996. gada. Arī tolaik valstī atdzima kapitālisma ekonomika, ļaudis atguva īpašumus, pirka zemi, cerot sekmīgi saimniekot. Cik lielā mērā viņu sapņiem palīdzēja (vai, gluži otrādi, tos iznīcināja) administratīvi teritoriālā reforma? Monogrāfija dos iespēju sekot līdzi notikumu attīstības gaitai, analizēt iespējamās valsts attīstības scenārijus, novērtēt neizmantotās iespējas un atklāt neveiksmju cēloņus, kā arī tā varēs kalpot par pamatu politiķiem izsvērtu politiski svarīgu lēmumu sagatavošanā un pieņemšanā.

Kopā ar nozīmīgās monogrāfijas autoriem bibliotēkas korē pulcējās daudz zinātnieku, kuri plašāk analizēja pētījuma veiksmes un tā nepieciešamību, pašvaldību un mediju pārstāvji. Kupls bija arī politiķu pulks – 12. Saeimas deputāti, lielākoties jauniešiem. Viena no viņiem – ilggadējā LPS padomniece **Silvija Šimfa** – bija uzaicināta par atvēršanas svētku moderatori. Saeimas vecbiedrs **Sergejs Dolgopolovs**, kurš nesen no jauna pārvēlēts Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas priekšsēdētāja postenī, ne vien izteica atziņību autoriem par drosmi (*"Pa šiem gadiem neesmu sastapis nevienu cilvēku, kurš būtu apmierināts ar reformu!"*), bet arī cerību, ka, izlasot šo pētījumu, lēmēji beidzot sāks rīkoties atbildīgāk. *"Ir pienācis laiks sākumā domāt, vērtēt, analizēt un diskutēt līdz putām uz lūpām, tikai tad pieņemt lēmumus."* Vai tas izdosies jaunieceltajam ministram **Kasparam Gerhardam**, kurš bija vienīgais valdības pārstāvis grāmatas atvēršanas svētkos?

Ekonomikas un kultūras augstskolas rektora v.i. **Gunta Veismane** izteica gandarījumu par to, ka beidzot tapis ne tikai vērtīgs uzzīņu materiāls valsts pārvaldes darbiniekiem, bet daudz svarīgāk to visu zināt topošajiem ierēdņiem, ministriem, deputātiem, priekšniekiem u.c.

Žurnālists **Viktors Avotiņš** kā būtisku izdevuma papildvērtību nosauca tulkojumu angļu valodā, kas turpmāk Eiropas Savienības valstu pārstāvjiem ļaus nepastarpināti izzināt Latvijā notikušo, to, kāpēc *"Latvijas laukiem bija lemts noasīpot"* (A. Kazinovskis).

Andra Kazinovska tuvākie kolēģi no Balvu novada pašvaldības sveiciena vārdus bija uzticējuši izpilddirektorei **Intai Kaļvai**, kura lepni pavēstīja: *"Latvijā ir 119 pašvaldību, bet mums vienīgajiem ir tāds vadītājs, kurš spējis uzrakstīt zinātnisko monogrāfiju!"*

Jauni amati, ordeņi, valsts apbalvojumi un nozares atzinības

Oktobrī un novembrī pārmaiņas skārušas piecu pašvaldību vadību, kuru priekšsēdētāji ievēlēti jaunā sasaukuma parlamentā. No Vidzemes vēlēšanu apgabala ievēlēts Valmieras pilsētas domes priekšsēdētājs **Inesis Bokis**, kurš kandidēja no partijas "Vienotība", un Smiltenes novada domes priekšsēdētājs **Ainārs Mežulis** ("Zaļo un zemnieku savienība"). No Latgales ievēlēts Preiļu novada domes priekšsēdētājs **Aldis Adamovičs** ("Vienotība"), bet no Kurzemes apgabala ievēlēti Tukuma novada domes priekšsēdētājs **Juris Šulcs** ("Vienotība") un Skrundas novada domes priekšsēdētāja **Nellijs Kleinberga** ("Latvijas reģionu apvienība").

Viņu vietā amatos jau stājušies jauni domju priekšsēdētāji:

- Valmierā – **Jānis Baiks**,
- Smiltenes novadā – **Gints Kukainis**,
- Tukuma novadā – **Ēriks Lukmans**,
- Preiļu novadā – **Maruta Plivda**,
- Skrundas novadā – **Loreta Robežniece**.

Vēl esot Smiltenes novada domes priekšsēdētāja amatā, **Ainārs Mežulis** tika apbalvots ar vienu no augstākajiem valsts apbalvojumiem – Atzinības krusta IV šķiru, bet Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētājam **Andrim Rāviņam** Ordeņa kapituls piešķīra III šķiras Triju Zvaigžņu ordeni.

Vēl vienu apbalvojumu Jelgavas pašvaldības vadītājs saņēma 13. novembrī Rīgas Latviešu biedrības namā, kad tika godināti visu Latvijas reģionu labākie darba devēji, kā arī efektīvākās, darba devējiem draudzīgākās valsts institūcijas un pašvaldības. Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) Gada balva "**Darba devējiem draudzīgākā pašvaldība**" šogad piešķirta **Jelgavas pilsētas domei**.

Pavisam LDDK Gada balvas tika pasniegtas deviņās kategorijās – apbalvojumus saņēma labākie darba devēji Kurzēmē, Vidzemē, Zemgalē, Latgalē, Rīgas reģionā un nacionālā līmenī, kā arī pa vienai balvai efektīvākajām, darba devējiem draudzīgākajām valsts institūcijām un pašvaldībām.

Visu LDDK Gada balvas finālistu sniegumu izvērtēja un galalēmumu pieņēma žūrija, kurā piedalījās LDDK, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības, Valsts ieņēmumu dienesta, Valsts darba inspekcijas, Valsts kancelejas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības un Ekonomikas ministrijas, visu Latvijas plānošanas reģionu, "Lursoft" un "Dienas Biznesa" pārstāvji.

Foto no Jelgavas pilsētas pašvaldības arhīva

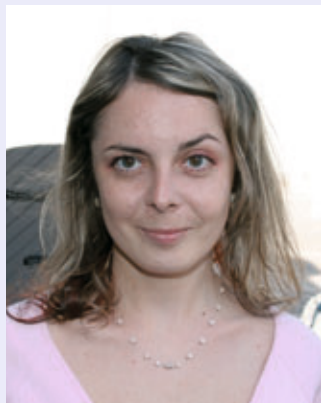
Pozitīvie un sveicienus pelnījušie notikumi ar to nebeidzas. Novembra vidū sociālo darbinieku ikgadējā konferencē par labāko sociālo darbinieku atzīta Skrundas novada sociālā darbiniece **Santa Knophena**, savukārt nominācijā "Par inovatīvu sociālo pakalpojumu attīstīšanu" atzinību saņēma **Ilze Rudzīte** no Skrīveru Sociālā dienesta, kura ir arī Latvijas Pašvaldību sociālo dienestu vadītāju apvienības priekšsēdētāja. Pretendentus konkursam "**Labākais sociālais darbinieks Latvijā 2014**" varēja pieteikt gan iedzīvotāji, gan darba devēji. Kopā konkursam bija pieteikti 84 sociālie darbinieki.

Savukārt Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība sveica pedagogiem draudzīgākās izglītības iestādes. Statuss "**Pedagogam draudzīgākā izglītības iestāde 2014**" piešķirts Valmieras Pārgaujas sākumskolai, Preiļu 1. pamatskolai, Gaismas internātpamatskolai, Strautiņu pamatskolai, Rāmuļu pamatskolai, Ogres pirmsskolas izglītības iestādei (PII) "Riekstiņš", Dobeles PII "Minkuparks", Stāķu pamatskolai un Vidrižu pamatskolai. LIZDA šo skolu pārstāvjiem pasniedza statusa apliecinājuma plāksnes.

Tāpat LIZDA izteikusi atzinību un piešķirusi vecināšanas balvas arī Carnikavas pamatskolai, Priekuļu PII "Mežmaliņa", Jūrmalas PII "Zvaniņš", Stalbes vidusskolai, Rencēnu pamatskolai, Dobeles sākumskolai un Madonas Bērnu un jauniešu centram.

NEDEKLARĒTAIS DARBS: ĒNU SPĒLES LIKMES

Agita Kaupuža,
LPS Pārstāvniecības
Briselē vadītāja

Dzīves likloči ir neparedzami, un nav noslēpums, ka kādā dzīves brīdī daudziem cilvēkiem nedeklarētais darbs šķiet vispareizākais īstermiņa risinājums savas ekonomiskās situācijas uzlabošanai vai pat izdzīvošanai. Taču satraucošas ir Eiropas ekonomistu aplēses, ka aptuveni 20% Eiropas ekonomikas veido ēnu ekonomika. Tas nozīmē, ka ilgtermiņā nedeklarētais darbs rada ievērojamu neiegūto līdzekļu apmēru pašvaldību budžetā no iedzīvotāju ienākuma nodokļa, kurus pašvaldība būtu varējusi efektīvi ieguldīt gan pašvaldības pakalpojumu sniegšanā, gan iedzīvotāju sociālā atbalsta nodrošināšanai. Ēnu spēles lielākie ieguvēji ir negodīgie darba devēji, kuriem ir iespēja palielināt peļņu, samazinot preces vai pakalpojuma izmaksas pat līdz 50%. Taču spēlē iesaistītie nedeklarētā darba veicēji pakļauj sevi riskam, jo likmes, iesaistoties ēnu spēlēs, ir lielas: nekādu sociālo garantiju, bezpalīdzība negadījumā darba vietā un maza pensija.

“Eiropas Parlamenta un Padomes lēmuma priekšlikums nedeklarētā darba novēršanai aktualizējis ļoti nozīmīgas problēmas Eiropas Savienības prestiža, migrācijas, brīvā darba tirgus, nodokļu politikas un sociālās aizsardzības jomās. Daudzos gadījumos nelegāli nodarbinātie ir arī cilvēku tirdzniecības upuri, kas paplašina nedeklarētā darba problemātiku līdz organizētās noziedzības apkarošanas līmenim,” tā savā uzrunā Reģionu komitejas (RK) 7. oktobra plenārsēdē nedeklarētā darba problēmas nozīmīgumu raksturoja **Reģionu komitejas atzinuma autors, Latvijas delegācijas RK pārstāvis un Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komitejas priekšsēdētājs Dainis Turlais**. Viņam bija gods būt pirmajam Latvijas delegācijas pārstāvim RK, kurš ieguvis iespēju sagatavot atzinumu par kādu no aktuālajiem tiesību aktu priekšlikumiem.

Atzinums “Eiropas platforma cīņai pret nedeklarētu darbu” tapa vairākus mēnešus, kuru laikā Turlā kungs un viņa eksperte, tagadējā Saeimas deputāte **Silvija Šimfa**, tikās ar nodarbinātības jomas ekspertiem gan

Rīgā, gan Briselē un meklēja kompromisus priekšlikumiem ar dažāda spektra RK politisko grupu pārstāvjiem. Taču patīkamu gandarījumu par kvalitatīvu sagatavoto atzinumu sniedza gan vienbalsīgais balsojums par atzinumu RK plenārsēdē, gan arī atzinīgie vārdi ne tikai no kolēģiem Reģionu komitejā, bet arī no ziņotāja Eiropas Parlamentā Georgija Pirinska.

Nedeklarētā darba problēma visā Eiropā

Eiropas Komisija šāgada aprīlī nāca klajā ar priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Eiropas platformas izveidi sadarbības uzlabošanai nedeklarētā darba novēršanā un atturēšanā no tā. Priekšlikuma pamatā ir problemātika, ka, no vienas puses, nedeklarētajam darbam ir ļoti negatīvas sekas: tas samazina nodokļu un sociālās apdrošināšanas ieņēmumus, ietekmē nodarbinātību, darba apstākļus un rada negodīgu konkurenci darba tirgū. No otras puses, nedeklarēto darbu nenovēro un neregistrē, turklāt tas ir atšķirīgi definēts valstu tiesību aktos, tā apgrūtinot ticamu aplēšu iegūšanu par tā izplatību dalībvalstīs. Tas savukārt apgrūtinā mērķtiecīgas politikas izstrādi un inspekciju prakses uzlabošanu, lai novērstu, mazinātu vai vismaz uzraudzītu tā izplatību.

Lai veicinātu nedeklarētā darba novēršanu visās Eiropas Savienības dalībvalstīs, Eiropas Komisija piedāvā izveidot Eiropas platformu cīņai pret nedeklarētu darbu, kas apvienotu šajā jomā strādājošās institūcijas, piemēram, darba un sociālās drošības inspekcijas, nodokļu un

Ekrānšāviņš no EK video “Nedeklarētais darbs: nebeidzamais aplis”.

migrācijas iestādes, darba devēju un darba ņēmēju Eiropas Savienības līmeņa pārstāvjus. Jāatzīst, ka Komisijas priekšlikumā aizmirsta vietējo un reģionālo pašvaldību loma, ko savā uzrunā RK plenārsēdē klātesošajiem uzsvēra Dainis Turlais: *“Princips ‘domāt globāli – rīkoties lokāli’ būtu īsti vietā, realizējot Platformas mērķus, jo tieši pašvaldības visvairāk cieš no nedeklarētā darba sekām, tāpat tās ir visvairāk ieinteresētas tā mazināšanā.”* Tāpēc viņš aicināja Platformas mērķu efektīvai sasniegšanai izmantot arī vietējo un reģionālo pašvaldību zināšanas un pieredzi, ņemot vērā vietējo un reģionālo pašvaldību nepastarpināto saikni ar iedzīvotājiem un to sadarbību ar darba devējiem to teritorijās.

Tāpat Turlais mudināja Eiropas Komisiju vairāk analizēt nedeklarētā darba cēloņus, kas nav tikai vāja kontrole un administrēšana. Latvijas delegācijas pārstāvis pauda viedokli, ka galvenie cēloņi slēpjas ļoti būtiskās iedzīvotāju darba samaksas atšķirībās Eiropas Savienības dalībvalstīs to dažādo ekonomiskās attīstības līmeņu dēļ. *“Ja Latvijā viena darba stunda izmaksā 6,58 eiro, bet pavisam netālu, vienas līdz pāris stundu lidojuma attālumā, piecas līdz desmit reizes vairāk, tad viens var izvēlēties doties peļņā uz citu valsti, bet otrs var maksāt nedeklarēti nodarbinātam iecelotājam pusi no tā, kas pienākas savam pilsonim, un abi ir apmierināti. Taupības politika, pelnot 6 eiro un 60 eiro, ir ļoti dažādi lielumi,”* problēmu raksturoja Dainis Turlais.

Atbalsts Daiņa Turlā priekšlikumiem Eiropas Parlamentā

Turlā secinājumam par abpusējo izdevīgumu, kas veicina nedeklarēto darbu, pilnībā piekrīt arī ziņojuma autors Eiropas Parlamentā Georgijs Pirinski: *“Visās dalībvalstīs neatslābstoši pastāvošā nedeklarētā darba prakse apliecina to, ka attiecībā uz konkrētajām darbvietām ir gan pieprasījums, gan piedāvājums – no šejienes arī vajadzība nevis apspiest, bet gan piemērot tām sociālās tirgus ekonomikas oficiālo noteikumu un regulējumu klāstu.”* Viņš arī vērš uzmanību uz Eiropas Savienības iestādes “Eurofund” veiktā pētījuma secinājumiem, ka valsts izdevumu veicināšana attiecībā uz darba tirgu un labklājības nodrošināšanu ir cieši saistīta ar ievērojami mazāku nedeklarētās ekonomikas daļu.

Dainim Turlajam uzreiz pēc atzinuma apstiprināšanas plenārsēdē bija iespēja tikties ar Eiropas Parlamenta ziņotāju Georgiju Pirinski, lai mudinātu viņu iekļaut Eiropas Parlamenta ierosinātajos grozījumos lēmuma priekšlikumā atsauci uz lielāku vietējo un reģionālo pašvaldību un Reģionu komitejas lomu. Pozitīvi vērtējams, ka ziņojuma priekšlikumā izvērtējumam Eiropas Parlamenta Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas sanāksmē 1. decembrī Pirinski piedāvājis papildināt tiesību akta priekšlikumu, paredzot iespēju Platformas sanāksmēs piedalīties arī Reģionu komitejas kā vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvim.

Tāpat, ņemot vērā Daiņa Turlā akcentēto nepieciešamību iegūt kvalitatīvus statistikas datus nedeklarētā

darba apjomu mērīšanai un mudinājumam nopietni strādāt arī ar nedeklarētā darba cēloņiem, Pirinski savā ziņojuma projektā Platformas ietvaros aicina uzlabot zināšanas un sapratni par nedeklarētā darba apkarošanas un darbavietu legalizēšanas metodēm, kā arī atsevišķu nozaru izpratni par nevienlīdzīgiem atalgojuma un aizsardzības nosacījumiem.

Darbs pie lēmuma projekta par Eiropas platformas izveidi sadarbības uzlabošanai nedeklarētā darba novēršanā un atturēšanā Eiropas Parlamentā un Eiropas Savienības Padomē turpināsies vēl 2015. gadā, kad Latvija vadīs Eiropas Savienības Padomes darba norisi.

Bartkevičs aicina apdomīgi izvērtēt dalībvalstu sasniedzamos mērķus politikas pasākumu kopumā gaisa kvalitātes uzlabošanai Eiropā

Latvijas delegācijas Eiropas Savienības Reģionu komitejā pārstāvis Edvīns Bartkevičs 17. oktobrī Boloņā (Itālijā) Reģionu komitejas organizētā konferencē *“Vietējās un reģionālās stratēģijas klimata pārmaiņu jomā un to ieguldījums gaisa kvalitātes uzlabošanā”* iepazīstināja Eiropas Savienības dalībvalstu pašvaldību pārstāvjus ar Latvijas pašvaldību pieredzi gaisa kvalitātes uzlabošanā.

Bartkevičs atklāja, ka pēdējo 20 gadu laikā visās Latvijas pašvaldībās daudz paveikts, lai uzlabotu gaisa kvalitāti – sekmīgi risināta problēma par sēra dioksīda, oglekļa dioksīda un slāpekļa dioksīda emisiju samazināšanu gaisā. Tāpēc pašlaik vides un gaisa kvalitāte Latvijā, salīdzinot ar citām Eiropas Savienības dalībvalstīm, ir augsta.

Viens no nozīmīgākajiem soļiem sēra dioksīda izmešu samazināšanā bija padomju laika ogļu katlumāju nomaiņa 90. gadu beigās, pārorientējoties uz sēru maz saturošiem vai praktiski nesaturošiem kurināmā veidiem – dabasgāzi un atjaunojamiem energoresursiem.

Tāpat Latvijas pašvaldības aktīvi darbojas, lai samazinātu enerģijas patēriņu un oglekļa dioksīda emisijas atmosfērā, apzinoties siltumnīcas efektu izraisošo gāzu problēmu un it īpaši oglekļa dioksīda posto-

šo iedarbību, kas kopā ar saules enerģiju atmosfērā pastiprina zemeslodes uzkaršanu. Bartkevičs arī pastāstīja, ka 2009. gadā tika uzsākta un arī šajā Eiropas Savienības struktūrfondu plānošanas periodā turpināsies atjaunojamo energoresursu izmantošana publiskajās un dzīvojamās ēkās – bērnudārzos, skolās un daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās. *“Mūsu pašvaldībās notiek ēku siltināšana, modernizētu apkures sistēmu – koka granulu katlu un siltuma sūkņu – izmantošana, kā arī inovatīvu informācijas un komunikāciju tehnoloģiju ieviešana enerģētikā un transportā,”* atklāja Latvijas delegācijas pārstāvis.

Vienlaikus Bartkevičs vērsa uzmanību uz patlaban notiekošajām politiskajām diskusijām par politikas pasākumu kopumu gaisa kvalitātes uzlabošanai Eiropā: *“Vēlētos aicināt koncentrēties uz tiesību aktu kvalitāti, nevis lēmumu pieņemšanas tempu, jo īpaši runājot par mērķu noteikšanu 2030. gadam Nacionālo emisijas griestu direktīvas ietvaros. Ir svarīgi, lai visas dalībvalstis izanalizētu situāciju un pārliecinātos, ka būs spējīgas praksē īstenot noteikto ambīciju līmeni!”*

Eiropas Komisija 2013. gada nogalē nāca klajā ar jaunu politikas pasākumu kopumu gaisa kvalitātes uzlabošanai Eiropā “Tīru gaisu Eiropā”. Tas noteiks gaisa kvalitātes mērķus un emisiju ierobežojumus nākamajiem 15 gadiem ar mērķi turpināt stingrāku virzību uz gaisa kvalitātes uzlabošanu ilgtermiņā. Priekšlikums paredz jaunus gaisa kvalitātes mērķus laikposmam līdz 2030. gadam, noteikt stingrākas emisiju robežvērtības sešām galvenajām piesārņojošajām vielām (tostarp sēra dioksīdam un slāpekļa dioksīdam), kā arī samazināt piesārņojumu, ko rada vidējās jaudas (1-50 MW) sadedzināšanas iekārtas, piemēram, spēkstacijas ēku blokiem vai lielām ēkām.

Krievijai gāzes pircēji Eiropā tikpat svarīgi kā pircējiem gāze

“Putins ir autoritārs valdnieks, kurš turas pie varas ar brutālām metodēm, taču ir arī labas lietas, kuras notikušas, pateicoties viņam – Putins atdzīvinājis NATO, kas iepriekš bija jau tādā kā tukšgaitā, un arī Eiropas Savienības Enerģētikas savienības izveide tiek paātrināta, pateicoties Krievijas rīcībai,” tā 5. novembrī Briselē (Beļģijā) tikšanās laikā ar reģionālajiem žurnālistiem un pašvaldību sabiedrisko attiecību pārstāvjiem atzina Krišjānis Kariņš, Eiropas Parlamenta deputāts no Latvijas (EPP/“Vienotība”).

Kariņš uzsvēra, ka pēc Krievijas aktivitātēm Ukrainā Eiropas kolēģi mainījuši uzskatus par šo valsti kā labu sadarbības partneri, tagad to uztverot kā spēku, ar kuru jāsadzīvo, jo Eiropa joprojām ir atkarīga no Krievijas kā lielākā naftas un gāzes piegādātāja. Viena trešdaļa Eiropas Savienības importētās gāzes ir no Krievijas, savukārt caur Ukrainu tiek importēta viena puse no piegādātā dabas resursa, tāpēc Krievijas aktivitātes Ukrainas teritorijā satrauc ne tikai Baltijas valstis, bet visu Eiropu.

Tāpēc, lai palielinātu Eiropas drošību, tiek pastiprināti centieni samazināt atkarību no energoresursu importa. Jaunajā Eiropas Komisijā jaunizveidots enerģētikas savienības komisāra portfelis. *“Doma ir savilkt spēkus kopā un strādāt kopīgi, nevis katrs par sevi. Tas nozīmē infrastruktūras izveidošanu tur, kur tās nav; runāt ar Krieviju kopā, iepērkot gāzi, jo tā ir liela starpība cenā un noteikumos, vai gāzi iepērk katra valsts atsevišķi vai visa Eiropas Savienība kopā,”* norādīja Kariņš. Viņš tāpat atklāja, ka Krievijai Eiropa kā gāzes pircējs ir vismaz tikpat svarīga kā Eiropai no Krievijas importētā gāze, jo Krievijas budžets balstās uz eksportēto dabas resursu – gāzes un naftas – ienākumiem. Tā, piemēram, divas nedēļas pirms Lietuvas kuģa “Neatkarība”, kurā atradīsies Lietuvas sašķidrinātās gāzes terminālis, pietauvošanās Klaipēdas ostā “Gazprom” samazināja gāzes cenu par 20%, baidoties zaudēt tirgu. Eiropas Parlamenta deputāts tāpat uzsvēra, ka, viņaprāt, nepastāv bīstamība, ka Krievija varētu Latvijai atslēgt gāzes piegādi, bet gan drīzāk jābaidās par pēkšņu un strauju cenas paaugstināšanu. Latvijas pozīcijas spēcīgākas padara Inčukalna gāzes krātuve, no kuras ziemā ar gāzi tiek apgādāta Latvija, Lietuva un Rietumkrievija. Tāpat arī Latvijas pašvaldībās arvien vairāk samazinās gāzes patēriņš, jo ar katru gadu arvien vairāk katlumnājās tiek izmantota šķelda. Taču sarunas noslēgumā Kariņš atzina, ka Eiropa netiks galā ar enerģētikas atkarību no Krievijas ne šogad, ne nākamgad, tāpēc Eiropas šābrīža galvenais izaicinājums ir drošība.

Drošības jautājuma nozīmīgumu sarunā ar Latvijas pašvaldību mediju pārstāvjiem uzsvēra arī Eiropas Parlamenta deputāte no Latvijas Sandra Kalniete (EPP/“Vienotība”). Viņa atklāja, ka kopš Krievijas Federācijas prezidenta Vladimira Putina nākšanas pie varas Baltijas un Austrumeiropas valstis kopumā mēģināja brīdināt Rietumeiropu, ka nevar atteikties no aizsardzības budžeta un balstīt ekonomisko attīstību uz Krievijas tirgu, taču šie ieteikumi tika uzskatīti par vēstures pāridarījumu iekrāsotiem. *“Rietumu ekonomiskā filozofija balstās uz pragmatismu un abpusēju sadarbības izdevīgumu, taču pēdējā laikā notikumi pierādījuši, ka Krievija var darīt arī sev neizdevīgas lietas, kas dziļākajā mērā skar ekonomiku,”* savos secinājumos dalījās Kalniete. Viņa tāpat atklāja, ka Latvija par sankciju ieviešanu pret Krieviju maksā visdārgāk, jo tas ietekmē gan mūsu valsts lauksaimniecības nozari, gan budžetu.

Līdzīgu viedokli par sankciju ietekmi pauda arī Andrejs Mamikins, jaunievēlētais Eiropas Parlamenta deputāts no Latvijas (S&D/“Saskaņa”). Viņš norādīja, ka, viņaprāt, sankcijas līdz šim Krievijas Federāciju nav ietekmējušas, izņemot aizliegumu Krievijas bankām refinansēties starptautiskos tirgos: *“Eiropas Savienība nevar ieviest sankcijas pret privātām kompānijām, tikai pret valsts uzņēmumiem. Taču Putins var sodīt privātos uzņēmumus, un viņš sodīja visus lauksaimniekus Eiropas Savienības dalībvalstīs. Tāpēc uzskatu, ka šajā sankciju karā Krievija ir lielāka vinnētāja.”* Vienlaikus viņš pauda viedokli, ka vairākums Latvijas teritorijā

dzīvojošo krieviski runājošo iedzīvotāju, lai arī dažkārt kritiski pret Latvijas valdības lēmumiem, tomēr atbalsta Latviju, turpinās dzīvot un maksāt nodokļus Latvijā. Uz žurnālistu jautājumiem, ko Mamikins domā par Krievijas iespējamo iebrukumu Latvijas teritorijā, viņš atbildēja, ka nespējot vizualizēt šādu situāciju un neticot, ka lielākā daļa Latgales iedzīvo-

tāju nobalsotu par atdalīšanos no Latvijas.

14 Latvijas pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālisti piedalījās Eiropas Komisijas un Eiropas Komisijas Pārstāvniecības Latvijā organizētā Latvijas žurnālistu un pašvaldību pārstāvju vizītē Eiropas Komisijā un Eiropas Parlamentā, kas norisinājās Briselē no 3. līdz 6. novembrim.

Eiropas Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresā Strasbūrā

No 14. līdz 16. oktobrim Strasbūrā norisinājās Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa (CLRAE) 27. plenārsēde, kurā piedalījās arī Priekuļu novada domes priekšsēdētāja **Māra Juzupa** un Gulbenes novada pašvaldības vadītājs **Nikolajs Stepānovs**, pārstāvēt Latvijas pašvaldības. Šī plenārsēde iezīmējās ar vairākiem nozīmīgiem notikumiem – tika ievēlēta jauna Kongresa vadība, pieņemta deklarācija par separātistu saspīlējumiem Ukrainā un kaimiņvalstīs, kā arī notika diskusijas ar jauniešiem no 34 Eiropas valstīm.

Kongresu turpmākos divus gadus vadīs **Žāns Klods Frekons** no Francijas, kurš 2010. gadā piedalījās monitoringa misijā Latvijā un Kongresa 21. plenārsēdē 2011. gadā ziņoja par vietējo demokrātiju Latvijā. Par Kongresa Vietējo pašvaldību palātas prezidentu tika ievēlēts **Andešs Knape** no Zviedrijas, savukārt Reģionu palātas vadība turpmāk uzticēta Austrijas pārstāvei **Gudrunai Moslerei-Ternstremai**. Par Kongresa Monitoringa komitejas priekšsēdētāju ievēlēts šveicietis **Filips Resevērs**, par Pārvaldības komitejas priekšsēdētāju – **Treisija Simpsono-Leinga** no Anglijas, bet Aktuālo jautājumu komiteju turpinās vadīt Krievijas pārstāvis **Farids Mukhametšins**.

16. oktobrī pēc trīs stundu ilgām diskusijām Kongress pieņēma deklarāciju par separātistu saspīlējumiem Ukrainā un kaimiņvalstīs. Kongress jau iepriekšējā plenārsēdē nosodīja Krimas un Sevastopoles aneksiju, savukārt šajā deklarācijā tiek nosodītas Krievijas

militārās darbības Ukrainas austrumos, kā arī Krievijas spiediens uz tās kaimiņvalstīm.

Kongresa 27. plenārsēde iezīmīga arī ar 34 Eiropas jauniešu, tajā skaitā Ikšķiles novada jaunatnes lietu speciālistes **Agneses Jankunas**, līdzdalību plenārsēdes diskusijās un komitejās. 15. oktobrī notika īpaši jauniešiem veltītas debates, kurās jaunieši nolēma runāt par divām tēmām – jauniešu bezdarbu un komenedžmentu un kopīgu lēmējinstītūciju izveidi. Uz Strasbūru tika uzaicināti kopumā 34 jaunieši no dažādām Eiropas valstīm, bet pārējiem Eiropas jauniešiem bija iespēja sūtīt savus komentārus uz *Twitter* vietni, kas tika tiešraidīti plenārsēdes norises vietā. Pēc plenārsēdes notika atsevišķa jauniešu tikšanās ar Kongresa pārstāvjiem, kurā piedalījās arī Latvijas delegāti. Priekuļu novada domes priekšsēdētāja Māra Juzupa aicināja jauniešus vairāk iesaistīties pašvaldību darbā, piedalīties domes sēdēs un nebaidīties aktīvāk paust savu viedokli.

Pāvesta vizīte Strasbūrā pie EP deputātiem un CLRAE

Novembra beigās Eiropas Parlamentā vēsturiskā vizītē ieradās **Romas pāvests Francisks**, kurš sacīja uzrunu gan EP deputātiem Strasbūrā, gan arī atsevišķi Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresam, un šajos pasākumos klāt bija arī Latvijas pārstāvji – Priekuļu novada domes priekšsēdētāja **Māra Juzupa** un Gulbenes novada domes priekšsēdētājs **Nikolajs Stepānovs**.

M. Juzupa atzīst, ka šis bijis ļoti savijījošs notikums un Latvijas delegācijai bija liels gods būt klāt, kad

pāvests teica runu par aktualitātēm Eiropas sociālajā, politiskajā un cilvēktiesību jomā, pievērsoties tādām sociālpolitikas aktualitātēm kā bēgļi, jauniešu bezdarbs, izglītība un vienlīdzīgas iespējas. Savā runā pāvests aicināja izveidot *“jaunu foruma veidu, kurā visas pilsoniskās un reliģiskās grupas varētu brīvi apmainīties domām, vienlaikus respektējot atšķirīgos sektorus un pozīciju dažādību”*.

Pāvesta Franciska vizītes noslēgumā CLRAE prezidents **Žans Klods Frekons** atzinīgi novērtēja pāvesta runu un viņa aicinājumu turpināt dialogu, lai saglabātu mieru, ko tik ļoti vēlējas Eiropas Padomes dibinātāji. *“Šis dialogs jāveicina visos politiskajos līmeņos – Eiropas, nacionālajā, reģionālajā un vietējā, un tam arī jāietver starpkonfesiju līmenis, lai tādējādi aptvertu visus mūsu sabiedrības līmeņus,”* teica Frekons.

CORLEAP sanāksmē Tbilisi

Austrumu partnerības reģionālo un vietējo pašvaldību konferences (CORLEAP) ikgadējā sanāksmē, kas šoreiz norisinājās Gruzijas galvaspilsētā Tbilisi, Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** uzstājās ar uzrunu par Latvijas prioritātēm nākamā gada pirmajā pusē gaidāmās Eiropas Savienības prezidentūras laikā un uzsvēra pašvaldību lomu Austrumu partnerības politikā. Uzrunas ievadā viņš pauda, ka jau pirms diviem gadiem, sākot diskusijas par Latvijas prioritātēm, tieši Austrumu partnerība tika izvirzīta kā viena no galvenajām tēmām, un patlaban arī visā Eiropas Savienībā šis ir viens no aktuālākajiem politikas jautājumiem.

(No kreisās) Latvijas Ārlietu ministrijas trešais sekretārs Andrejs Karpovičs, LPS padomniece Eiropas Savienības jautājumos un LPS Pārstāvniecības Briselē vadītāja Agita Kaupuža, Ārlietu ministrijas speciālo uzdevumu vēstnieks Austrumu partnerības jautājumos Juris Poikāns, Latvijas vēstniece Gruzijā Elita Gavele, LPS priekšsēdis Andris Jaunsleinis un LPS ģenerālsēkretāre Mudīte Priede.

Latvijas Pašvaldību savienībai jau gadiem ilgi ir ļoti veiksmīga un aktīva sadarbība ar visām Austrumu partnerības valstīm, un, daloties pieredzē par pašvaldību attīstību, LPS vienlaikus aicina savus partnerus pašiem meklēt savu ceļu, citu valstu pieredzi izmantojot tikai kā labās prakses piemēru.

Nākamgad maijā Latvijā notiks Austrumu partnerības samits, un A. Jaunsleinis atzina, ka laiks pirms šīs augsta līmeņa sanāksmes būs īpaši saspringts, jo, ņemot

vērā notikumu attīstību Ukrainā, Austrumu partnerības politikā nepieciešamas izmaiņas, pielāgojot to katras iesaistītās valsts individuālajai situācijai.

Sanāksmē uzstājās Latvijas īpašo uzdevumu vēstnieks Austrumu partnerības jautājumos **Juris Poikāns**, savā uzrunā uzsverot, ka Latvijas prezidentūras laikā ES Padomē 2015. gada pirmajā pusgadā plānots pievērst uzmanību vietējo pašvaldību nozīmes attīstīšanai Austrumu partnerības ietvaros, īpaši akcentējot ES un tās partnervalstu politiskās asociācijas, ekonomiskās integrācijas, mobilitātes, cilvēcisku kontaktu turpmākas padziļināšanas nozīmi, kā arī pilsoniskās sabiedrības plašāku iesaisti Austrumu partnerības politikas īstenošanā.

Nākamā CORLEAP sanāksme norisināsies 2015. gada martā Rīgā, un to rīkos Latvijas Pašvaldību savienība.

Uzbekistānas pārstāvju iepazīšanās ar Latviju – Briselē

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** 9. oktobrī Briselē (Beļģijā) iepazīstināja Uzbekistānas vēstniecības Beļģijā un Uzbekistānas Publiskās administrācijas akadēmijas pārstāvjus ar Latvijas pašvaldību sistēmu un Latvijas Pašvaldību savienības darbību.

Eiropas Municipālītāšu un reģionu padomes (CEMR) rīkotās tikšanās laikā Uzbekistānas vēstnieks Beļģijā un Uzbekistānas misijas Eiropas Savienībā vadītājs **Vladimirs Norovs** vairākkārt uzsvēra, ka Uzbekistāna ir laicīga valsts Centrālāzijā, taču vienlaikus tā arvien vairāk iesaistās pasaules kopienā un ir ieinteresēta apmainīties ar labās prakses piemēriem ar Eiropas Savienības dalībvalstu pašvaldībām savas valsts attīstības veicināšanai. Savukārt Uzbekistānas Publiskās administrācijas akadēmijas rektors **Abdužabars Abdurahitovs** atklāja, ka daudzas jau pārņemts no Eiropas partneriem, kuri atbalstījuši Uzbekistānas centienus atrast savu vietu pasaulē: *“Esam pakāpeniski pabeiguši savas politiskās un ekonomiskās reformas. Tagad valsts tiek virzīta pretī tirgus ekonomikai un biznesam, taču pilsoniskā sabiedrība ir visnozīmīgākais pīlārs.”* Viņš arī norādīja, ka Uzbekistānas valsts virzības modelis patlaban ir *“no spēcīgas valsts uz spēcīgu pilsonisko sabiedrību”*.

Sagatavojusi **Maija Pētermāne**

PROJEKTĀ "LIETPRATĪGA PĀRVALDĪBA UN LATVIJAS PAŠVALDĪBU VEIKTSPĒJAS UZLABOŠANA" UZSĀK DARBĪBU PAŠVALDĪBU SADARBĪBAS TĪKLI

Ilze Rukute,
projekta sabiedrisko
attiecību eksperte

Jau apritējis gads, kopš Latvijas Pašvaldību savienība sāka īstenot projektu "Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veiktspējas uzlabošana", lai izveidotu "mācīties salīdzinot" sistēmu. Tā piedāvās pašvaldībām iespēju efektīvāk izmantot savus resursus darba organizēšanā un pakalpojumu sniegšanā un vadīt pašvaldības darbu, balstoties uz faktiem, datu analīzi un citu pašvaldību pieredzi konkrētu problēmjautājumu risināšanā. "Mācīšanās salīdzinot" ir process, kurā iespējams uzlabot pašvaldības praktisko darbību, daloties zināšanās un informācijā ar citām pašvaldībām.

Projekta ietvaros ir izveidoti četri pašvaldību sadarbības tīkli. **Pašvaldību stratēģiskās vadīšanas tīkls** (T1) savu darbību uzsāka jau gada pirmajā pusē, savukārt oktobrī un novembrī notika pirmās sanāksmes arī pārējiem pašvaldību sadarbības tīkliem – **Pašvaldību sociālā darba un veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanas tīklam** (T2), **Pašvaldību sabiedrisko pakalpojumu un mājokļu politikas tīklam** (T3) un **Pašvaldību izglītības un kultūras tīklam** (T4). Visu tīklu sanāksmes kupli apmeklēja pašvaldību pārstāvji,

līdz ar to katrā tīklā ir iesaistīties pietiekams pašvaldību skaits, lai, aprobējot "mācīties salīdzinot" sistēmas principus tīklos iesaistītajās pilotpašvaldībās, varētu izvērtēt šīs metodoloģijas lietderību pašvaldību darbā.

Uzsākot T2, T3 un T4 tīklu darbību, pašvaldības tika aicinātas sarakstīt savas pašvaldības prioritārās tēmas katrā nozarē. Tādējādi katrā jomā izkristalizējās tie jautājumi, kas ir kopīgi vairākām pašvaldībām un kas būs galvenās tēmas turpmākajam darbam projektā. Atbilstoši šai tematikai katrā nozarē tika izveidoti arī divi apakštīkli.

Pašvaldību sociālā darba un veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanas tīkla (T2) apakštīklu darba tēmas

- Inovācijas sociālajā darbā, sociālo pakalpojumu jomā, veselības aprūpes veicināšanā pašvaldības konkurētspējas uzlabošanai.
- Vai pašvaldībai nepieciešama sociālā uzņēmējdarbība un kā to labāk attīstīt.

Pašvaldību sabiedrisko pakalpojumu un mājokļu politikas tīkla (T3) apakštīklu darba tēmas

- Pašvaldību investīciju politika sabiedriskajos pakalpojumos un autoceļu uzturēšanā.
- Pašvaldību mājokļu politika – sociālās politikas un infrastruktūras politikas sinerģija.

Pašvaldību izglītības un kultūras tīkla (T4) apakštīklu darba tēmas

- Mazo skolu problēmas.
- Saimnieciskā vadība un pedagogu motivācija.

Pašvaldību sadarbības tīkla T2 sanāksmē.

Pašvaldību sadarbības tīkla T4 sanāksmē.

Pieredzes apmaiņas brauciens – viesošanās Polijas pilsētā Novi Tomislā.

Aizvadīti arī papildu pieredzes apmaiņas braucieni uz Poliju un Norvēģiju. To laikā projekta eksperti un pilotpašvaldību pārstāvji iepazinās ar šo valstu pašvaldību sadarbības tīklu pieredzi.

Projekta gaitā pakāpeniski tiks izveidota datubāze pašvaldību veikspējas analizēšanai, novērtēšanai un uzlabošanai. Datubāzē būs apkopoti gan sākotnējie dati par pašvaldību darbu, gan indikatori, kas ļaus salīdzināt dažādu pašvaldību veikspēju, gan arī tematiskie pieredzes apraksti.

Projektā pilotpašvaldību statusā darbam vienā vai vairākos sadarbības tīklos ir iesaistītas **45 Latvijas pašvaldības**: Aknīstes novads, Alojās novads, Alsungas novads, Alūksnes novads, Amatas novads, Ādažu novads, Daugavpils, Daugavpils novads, Dundagas novads, Durbes novads, Gulbenes novads, Iecavas novads, Jaunjelgavas novads, Jaunpils novads, Jelgava, Jelgavas novads, Jūrmala, Kārsavas novads, Kocēnu novads, Kokneses novads, Ķekavas novads, Lielvārdes novads, Liepāja, Mālpils novads, Ogres novads, Olaines novads, Pārgaujas novads, Pāvilostas novads, Pļaviņu novads, Preiļu novads, Priekules novads, Raunas novads, Riebiņu novads, Salaspils novads, Saldus novads, Skrundas novads, Smiltenes novads, Stopiņu novads, Talsu novads, Tukuma novads, Valmiera, Vecumnieku novads, Ventspils, Ventspils novads un Viesītes novads.

Projekts ilgs līdz 2016. gada 30. aprīlim. Projekta partneri ir arī Norvēģijas Vietējo un reģionālo varas iestāžu asociācija (*Kommunesektorens organisasjon – KS*) un Valsts reģionālās attīstības aģentūra (VRAA). Projekta aktualitātēm, tai skaitā tīkla sanāksmju atklāto daļu norisei, varat sekot līdzi pa nozarēm arī projekta mājaslapā – <http://ms.lps.lv/>.

Projekts “Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana” tiek īstenots, izmantojot 2,12 miljonu EUR piešķirumu no Norvēģijas Finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda programmas “Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm”. Projekta mērķis ir stiprināt institucionālo kapacitāti un cilvēkresursu attīstību valsts, vietējā un reģionālajā līmenī, izveidojot ilgtspējīgu “mācīties salīdzinot” sistēmu, kas balstīta uz salīdzināmās bāzes metodes principiem un izmanto salīdzināmo datubāzi pašvaldību veikspējas uzlabošanai. Lai nostiprinātu pašvaldību lietpratīgu pārvaldību, “mācīties salīdzinot” sistēmā tiks iekļauta arī pašvaldību stratēģiskās vadīšanas ieviešana, par pamatu izvēloties pašvaldību mārketingu kā vienu no stratēģiskās vadīšanas formām.

GRISI PLUS PROJEKTS FINIŠA TAISNĒ

European Union

European Regional Development Fund

Kristīne Kūlīte,
LPS ārējo sakaru
speciāliste

Starpreģionu sadarbības programmas INTERREG IVC projekts GRISI PLUS jeb "Lauku ģeomātikas informācijas sabiedrības iniciatīva PLUS" ildzis trīs gadus un nu strauji tuvojas savam noslēgumam. GRISI PLUS mērķis ir bagātināt ekonomiskās attīstības politiku lauku reģionos un uzlabot tās efektivitāti, veicinot ģeogrāfiskās informācijas un ģeomātikas rīku izmantošanu.

Kaut gan projekts noslēgsies šāgada nogalē un līdz tam vēl jāpaveic pulka darbu, noslēguma pasākums jau noticis. No 7. līdz 9. oktobrim 14 projekta partneri no 11 Eiropas Savienības valstīm viesojās nelielā **Slovēnijas ciematā Moravske Toplice**, kas ir mājvieta vienam no projekta partneriem – attīstības aģentūrai "Sinergija". Noslēguma pasākums ietvēra noslēdzošo

projekta partneru kopāsanākšanu, lai apspriestu tās aktivitātes, kas vēl veicamas līdz projekta noslēgumam, un noslēguma konferenci, kurā piedalījās arī Latvijas pašvaldību pārstāvji un vadītāji, lai iepazītos ar projekta rezultātiem, kā arī labās prakses piemēru apskate Pomurskas reģionā.

Lai iepazītu projekta gaitā iegūtos rezultātus un apsvērtu iespēju kādu no labajām praksēm ieviest savā pašvaldībā, uz Slovēniju kopā ar LPS projekta grupu devās Kandavas novada domes priekšsēdētājs **Normunds Štoferts**, Līvānu novada domes priekšsēdētājs **Andris Vaivods**, Engures novada domes priekšsēdētājs **Gundars Važa** un nu jau bijusī Skrundas novada domes priekšsēdētāja **Nellija Kleinberga**.

Projekta noslēguma konference "**Ģeomātikas izmantojums pievilcīgāku lauku teritoriju veidošanai**" galvenokārt tika veltīta tam, lai klātesošos iepazīstinātu ar jau īstenoto ģeogrāfiskās informācijas rīku risinājumu projektiem. Konferencē uzstājās tie GRISI PLUS partneri, kuri projekta laikā iepazīstinājuši pārējos partnerus ar spilgtākajiem šāda veida risinājumiem:

- Žēras tirdzniecības kamera, kas sešu gadu laikā Francijas lauku reģionos radījusi ap 200 attālināto darba vietu;
- Golvejas grāfistes padome (Īrijā), kas zem vienota reģionālā zīmola apkopojusi vairāk nekā 1000 uzņēmēju;
- Pomurskas reģions Slovēnijā, kas, izveidojot pārrobežu velosliņus, ik gadu spēj piesaistīt ap 50 000 tūristu.

Šiem labās prakses piemēriem, kā arī daudziem citiem, ar ko projekta laikā dalījās GRISI PLUS partneri, tika izstrādāti ieviešanas plāni. Latvijas Pašvaldību savienība kopā ar Vidzemes plānošanas reģionu izstrādājusi ieviešanas plānus diviem šāda veida projektiem, tajā skaitā jau minētajam Golvejas grāfistes piemēram.

Neatņemama projekta noslēguma pasākuma sastāvdaļa bija labās prakses piemēru apskate **Pomurskas** un **Podravskas** reģionos. Viena no šādām labajām praksēm, kas palīdzējusi ik gadu piesaistīt ievērojamu skaitu tūristu, tādējādi nodrošinot ilgtspējīgu ekonomisko un sociālo attīstību Slovēnijas un Horvātijas pierobežā, ir **Mura-Drava velosliņš**. Šis velosliņš pamazām kļūst par "zīmolu", kas piesaista gan velosipēdistu grupas un velosipēdistus, kuri dod priekšroku garajiem velomaršrutiem, gan vietējos iedzīvotājus, kas regulāri izmanto šo velosliņu.

Latvijas pārstāvji GRISI PLUS noslēguma konferencē.

Māla izstrādājumi, kas tapuši DUO centrā.

Projekta grupa viesojās **DUO izglītības centrā**, kas veidots kā slovēņu kultūras mantojuma saglabātājs un popularizētājs, izglītojot un iesaistot jauniesus, kā arī nodrošinot bezdarbnieku apmācības jaunu prasmju apgūšanai. Kopš 2008. gada centrs aktīvi strādā arī tūrisma jomā, piedāvājot tūristiem nepieciešamo informāciju, organizējot dažādus pasākumus un pārdodot centrā tapušos vietējos amatniecības produktus.

Savukārt vietējo produktu nodegustēt un iegādāties bija iespēja pie **Kodilu ģimenes**, kura pazīstama visā Slovēnijā ar to, ka vairākās paaudzēs ražo Prekmurskas šķiņķi. Tas tiek pagatavots no kūpinātas un žāvētas gaļas, kas iegūta no svaiga cūkas šķiņķa,

Saimnieks Janess Kodila rāda, kā tiek nogatavināts Prekmurskas šķiņķis.

un nogatavināts sešus mēnešus speciāli tam paredzētās kamerās. Ģimenei pieder neliels veikaliņš, kurā iespējams iegādāties gan pašu, gan Prokmurjes reģionā saražotos kvalitatīvos pārtikas produktus.

Lai arī GRISI PLUS projekts tuvojas noslēgumam, projekta partneri ir pārliecināti, ka šī sadarbība turpināsies. Atliek vien gaidīt nākamo starpreģionu sadarbības programmas (turpmāk – INTERREG EUROPE) uzsaukumu, sagatavot kvalitatīvu projektu, nedaudz veiksmes..., un turpinājums sekos.

GRISI PLUS projekta partneru draudzīgā grupa.

GRISI PLUS projekta mērķis ir izpētīt un pilnveidot lauku teritoriju attīstības politiku, izmantojot ģeomātiskās informācijas rīkus, tādējādi veicinot lauku teritoriju kā potenciālo dzīvesvietu pievilcību un paplašinot iespējas tajās dzīvojošajiem cilvēkiem strādāt attālināti.

GRISI PLUS ir Eiropas Komisijas INTERREG IVC programmas 4. uzsaukuma ietvaros atbalstīts projekts. Tā vadošais partneris ir Žēras (Francijā) provinces Tirdzniecības un rūpniecības kamera. No Latvijas projektā iesaistīti divi partneri – Latvijas Pašvaldību savienība un Vidzemes plānošanas reģions. Projekta partnerību veido 14 partneri (reģioni, vietējās pašvaldības un organizācijas) no 11 Eiropas valstīm – Francijas, Īrijas, Latvijas, Kipras, Malas, Čehijas, Slovēnijas, Rumānijas, Bulgārijas, Igaunijas un Grieķijas.

Informācija sagatavota un publicēta ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansiālu atbalstu INTERREG IVC programmas ietvaros. Par publikācijas saturu atbild tās autore.

European Union

European Regional Development Fund

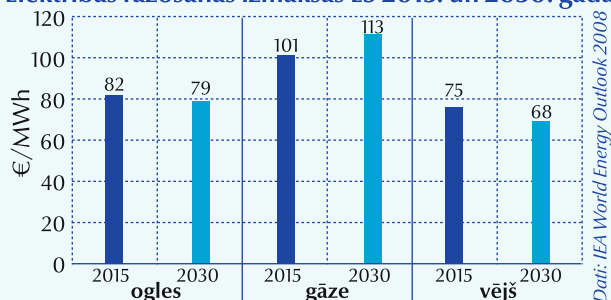

Paulis Barons,
projekta eksperts

*Jūra krāc, un vēji pūš,
Priekos, bēdās pāiet mūžs.*

Mēs esam priecīgi un lepnī, ka mūsu valsts svētīta ar 500 km garu skaistu jūras malu, virs kuras brīvi klejo visi četri vēji. Pie jūras krasta pieder arī 12 jūras jūdzes (1 j. j. = 1,852 km) plata piekrastes teritorija, tātad Latvijas sauszemes teritorijai (64 589 km²) pieskaitāmi vēl ap 10 000 km² jūras plašuma + līdz 200 km ekonomiskās zonas.

Elektrības ražošanas izmaksas ES 2015. un 2030. gadā

Elektrības ražošanas cenas no vēja jau nākamgad būs zemākas nekā no fosilajiem kurināmajiem, un atšķirība ar laiku tikai pieaugs.

Šajā teritorijā, kura nepieder nevienai pašvaldībai (*eh, būtu mums šāda plaša pašvaldība bez iedzīvotājiem, skolām, ceļiem, apkures u.c. izdevumu pozīcijām!*), rosās daudzi. Daži tīksminās par saulrietu un iespējām uzlasīt dzintara graudus, plunčāties, sērfot vai vizināties laiviņā. Marīnisti glezno, vājinieki elpo un pastaigājas, zvejnieki iemanās izķert gardas zivis, nirēji snorkelē un meklē senu kuģu vrakus, karakalpi izķer vecas mīnas un modri vēro, vai netuvojas naidnieks, jūrnīki stūrē brangus kuģus, sakarnīki gulda kabelus, urbēji grib iegūt naftu no jūras dzīlēm, **enerģētiķi kāro izvietot selgā vēja turbīnas, lai nodrošinātu mums no importa gāzes neatkarīgu, videi draudzīgu elektroapgādi**, bet vides sargi brēkā par piesārņojumu, skaita gājputnus un noteic aizsargjoslas, sadomā visādus liegumus un noteikumus, lai tik

kāds ko nebūt tur nedarītu. Dažnedažādu projektu dīdītāji aktivizējas un apgūst līdzekļus. Vārdusakot – katrs izmanto jūras plašumus, kā nu māk.

Piekrastes pašvaldībām šai jomā maza teikšana – drīkst uzlasīt izskalotos grūžus un sakopt liedagu. Formāli jūras saimnieks ir Finanšu ministrija, kuras interese gan vairāk vērsta uz budžeta uzpildīšanu.

Bet šis stāsts nav tikai par to.

Novembra vidū **Groningenā (Nīderlandē)** noritēja **Eiropas Enerģijas akadēmijas (EAE) Enerģijas apvienības 10. kongress**, kura ietvaros projekta “4POWER” dalībnieki pulcējās uz noslēguma pasākumu. LPS ir projekta dalībniece.

Projekta “4POWER” **darbības mērķis** bija stimulēt jūras vēju enerģijas attīstību Eiropas reģionos. Tajā piedalījās dalībnieces no jūras vēja enerģijas lielvalstīm, kā arī iesācējas šajā jomā.

Projekta dalībnieki Ēmshāvenas ostā, pirmais no kreisās – Nīcas novada domes priekšsēdētājs Agris Petermanis.

Uzdevums bija apzināt vēja enerģijas sektora stāvokli Eiropā, saskaņā ar kopēju metodiku noteiktā formātā savācot un apkopojot informāciju; apzināt valstu pieredzi, organizējot reģionālas konsultatīvas konferences; iepazīties ar likumdošanas, infrastruktūras, apgādes sistēmas, tehnisko, vides aizsardzības, ekonomikas, izglītības situāciju un reģionālajiem attīstības plāniem.

Darba rezultātā tika izstrādāti dokumenti, kas iesniegti ES Transporta un enerģijas komisijai Briselē, lai tur veidotu ES politisku un ekonomisku dokumentu bāzi (direktīvu) jūras vēju enerģijas attīstībai, ievērojot reģionu iespējas un vajadzības:

1. Regional Policies for Offshore Wind: A Guidebook

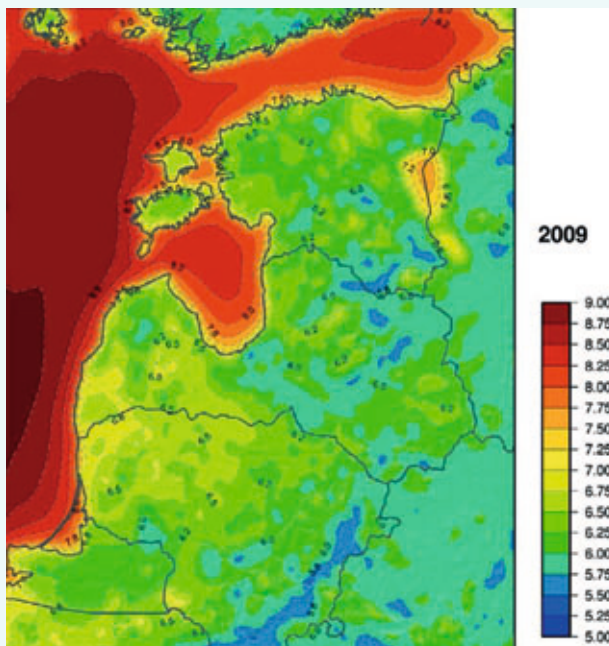
2. EU and Regional Policies for Offshore Wind: Creating Synergies

(šīs brošūras angliški būs pieejamas LPS sekretariātā)

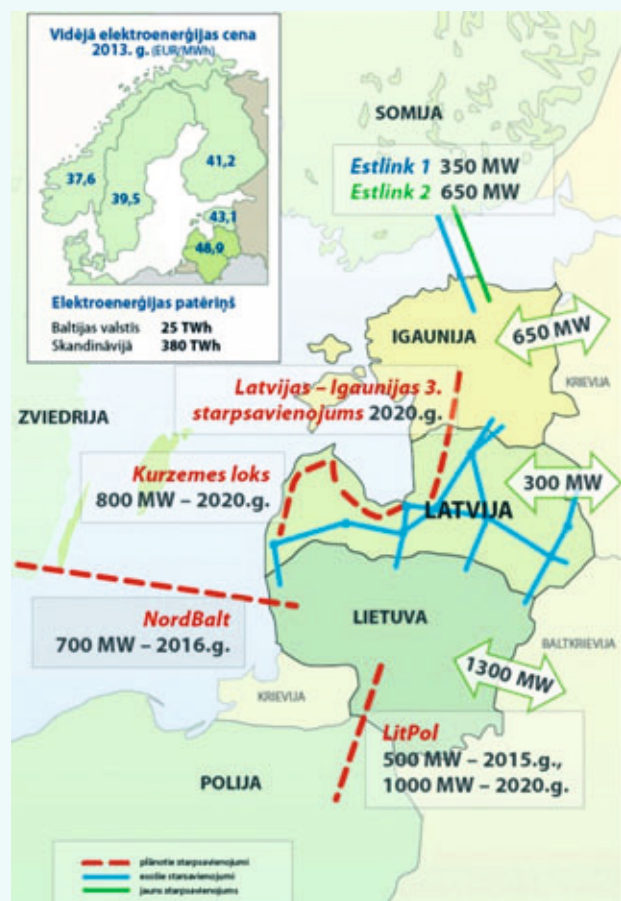
Latvijā šādi ES vadošie dokumenti būtu ļoti noderīgi, lai varētu sekmīgi attīstīt šo videi un ekonomikai draudzīgo enerģētikas sektoru, kurā valda asa konkurence un monopola dominante. Monopolists ir akciju sabiedrība, kura vienīgā mūsu postsociālisma areālā saglabājusi nelatvisko padomju laika abreviatīvu "Latvenergo". Šī sashēmoti samudžinātā struktūra ar kazuistisku valodu un apšaubāmiem sociālo problēmu risinājumu piedāvājumiem (kas nav tās funkcijas) novērš uzmanību no valsts enerģētikas problēmām, tostarp no iespējām izmantot neierobežoto vietējo, bezizmešu elektrības ražošanu no vēja spēka. Toties šīs AS pievienošanās elektrības tirgum celšot tarifu par desmitiem procentu.

AS runasvīri plātās, ka esot nodrošinājuši neatkarīgu elektrības ražošanu (TEC darbojas ar Krievijas gāzi, un tās ražotā elektrība ir dārgāka par importēto). Tad jau

man, dzīvojot meža malā, kurā mežsargs staigā ar bisi plecā un ir iekārojis manu māju un sievu, būtu neatkarīga pieeja malkai. Kaimiņam suni jau nošāva.

Latvijas reģiona vēju karte (m/s). Latvijas piekrastes tuvumā ir stiprākie vēji visā Baltijas jūrā. 20 km no krasta iepretī Liepājai vidējais vēja ātrums 100 m virs jūras ir 8,8 m/s, bet 20 km iekšzemē (Grobiņā) – tikai 6,75 m/s. Jūrā vēja turbīna saražo 2,4 reizes vairāk enerģijas nekā uz zemes.

Latvijas elektrotīklu savienojumi ar kaimiņvalstīm, kas rāda mūsu elektrības tirgus iespējas. Piemēram – pieslēgties tieši NORDPOOL SPOT elektrotīklam nav iespējams – to var tikai caur Igauniju vai Lietuvu (un tas maksā).

Tuvo Ziemassvētku noskaņās Nīderlandē no projekta "4POWER" atvadījās tā komanda: (no kreisās) eksperts Paulis Barons, projekta grāmatvede Maija Liepiņa un projekta vadītāja Elita Kresse.

Informācija sagatavota un publicēta ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansiālu atbalstu INTERREG IVC programmas ietvaros. Par publikācijas saturu atbild tās autors.

MOLDĀVI PĒTA LATVIJAS PAŠVALDĪBU PIEREDZI

Elita Kresse,
projekta vadītāja

Šāgada 6. jūnijā noslēdzās Ārlietu ministrijas izsludinātā attīstības sadarbības grantu projektu konkursa pieteikumu izvērtēšana, kurā Latvijas Pašvaldību savienības projekts **“Fiskālā decentralizācija – pārvaldes reformas pamats”** tika atbalstīts finansējuma saņemšanai pilnā apmērā. Saskaņā ar Starptautiskās palīdzības likumu konkurss bija atvērts nevalstiskajām organizācijām, valsts institūcijām, kā arī privātā sektora pārstāvjiem, un projektu īstenošanai tika noteiktas prioritārās saņēmējvalstis – Moldova, Gruzija, Baltkrievija, Uzbekistāna, Kirgizstāna un Tadžikistāna. LPS projektu izstrādāja sadarbībā ar projekta partneri **CALM (Congress of Local Authorities from Moldova – Moldovas Vietējo pašvaldību kongress)**. Projekta mērķis – atbalstīt un veicināt Moldovas vietējo pašvaldību reformu veiksmīgu attīstību, daloties Latvijas pašvaldību pieredzē, iepazīstinot ar Latvijas finanšu sistēmu un konkrētiem pašvaldību budžeta izstrādes un uzraudzības piemēriem, izpētīt to iespējamo izmantošanu Moldovā. Projekta īstenošanas laiks: 2014. gada 1. jūlijs–30. novembris.

Lai pārrunātu projekta ieviešanas gaitu un detalizēti plānotu 28 Moldovas pašvaldību vadītāju mācību vizīti Latvijā, LPS ģenerālsekretāre **Mudīte Priede** un Priekuļu novada domes priekšsēdētāja **Māra Juzupa** 4. jūlijā Kišiņevā tikās ar Moldovas Vietējo pašvaldību kongresa vadību. Septembra beigās projekta vadītāja **Elita Kresse** Latvijas delegācijas sastāvā piedalījās

Moldovas Ziemeļu reģiona attīstības dienās, kuru laikā tikās arī ar CALM vadību un pārrunāja mācību vizītes programmu Latvijā. Uz Moldovu devās arī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Reģionālās politikas departamenta direktora vietniece **Jevgēnija Butņicka** un daudzi pašvaldību pārstāvji – Rēzeknes pilsētas domes priekšsēdētājs **Aleksandrs Bartaševičs**, Rēzeknes novada domes priekšsēdētāja vietniece **Elvīra Pizāne**, Alojā novada domes priekšsēdētāja vietnieks vispārīgos jautājumos **Māris Možvillo**, Litenes pagasta pārvaldes vadītājs **Vilnis Lapiņš**, Gulbenes novada domes Finanšu nodaļas vadītāja **Anna Pružinska** un Jelgavas novada domes Attīstības daļas vadītāja **Līga Lonerte**. Attīstības dienu laikā tika parakstīti savstarpējās sadarbības līgumi starp Moldovas un Latvijas pašvaldībām: Rēzeknes pilsētas dome – ar Sorokas pilsētu, Rēzeknes novada dome – ar Jedinecas pašvaldību. Jāatzīmē, ka pirms gada Attīstības dienās Alojā novada pašvaldības pārstāvji noslēdza sadarbības līgumu ar Koržeucas pašvaldību. Pasākumā izdevās nostiprināt saites ar Moldovas partneriem un vienoties par turpmākās sadarbības plāniem.

Nedēļu ilgā Moldovas pašvaldību vadītāju mācību vizīte sākās Rīgā 20. oktobrī. Apmācību pirmā diena tika pavadīta LPS mītnē, kur viesi tikās ar priekšsēdi **Andri Jaunsleini** un finanšu padomniecēm **Sanitu Šķilteri** un **Lāsmu Ūbeli**.

Katra prezentācija izvērtās diskusijā, kurā Moldovas pārstāvji vēlējās iegūt informāciju gan par Latvijas integrācijas gaitu Eiropas Savienībā, gan pašvaldību attīstības jautājumiem Latvijā. Moldovā pēc neatkarības iegūšanas no Padomju Savienības pārmantotā fiskālā sistēma nav veicinājusi pašvaldību attīstību, reāli pašvaldību patstāvība ir visai ierobežota, un tām nav stabilas finansējuma bāzes. Problēmas rada neskaidrs funkciju sadalījums starp dažādiem varas līmeņiem. Savukārt Latvijā pēc neatkarības atgūšanas ir izveidojusies stabila pašvaldību finansējuma bāze, ir izveidota sarunu sistēma ar valdību, kas ļauj pašvaldībām netieši piedalīties valsts budžeta izstrādes norisē. Eiropas Savienības eksperti Latvijas pašvaldību sarunu

sistēmu ar valdību novērtējuši kā vienu no efektīvākajām Eiropas Savienībā. Moldovas pašvaldības ļoti vēlas apgūt Latvijas pašvaldību pieredzi stabilas pašvaldību finansējuma bāzes veidošanā, un tas lielā mērā noteica projekta "Fiskālā decentralizācija – pārvaldes reformas pamats" īstenošanas nepieciešamību.

Labas pārvaldības un fiskālās decentralizācijas jomas izvirzītas kā vienas no svarīgākajām arī Latvijas prezidentūras laikā. Moldova, viena no Austrumu partnerības valstīm, vēlas gūt labās prakses pieredzi no Eiropas Savienības valstīm, jo tas ir pamats pašvaldību pakalpojumu nodrošināšanai vismaz minimālā apmērā. Bijušās Padomju Savienības valstīs joprojām ir centralizēta finanšu sistēma, un pašvaldību finanšu neatkarība ir iluzora. Tā kā pašvaldībām nav tiešas pieejas finanšu tirgiem, lai iegūtu aizņēmumus un kredītus, tās ir ļoti atkarīgas no centra subsīdijām, kas kavē stabilas finanšu decentralizācijas sistēmas izveidi.

Moldovas kolēģi vairākkārt uzsvēra nepieciešamību valstī veikt patiesu administratīvo un fiskālo decentralizāciju, uzlabot finanšu līdzsvaru un resursu piešķiršanu vietējā un reģionālajā līmenī, paplašināt vietējo pašvaldību nodokļu ieņēmumu bāzi, veicināt tādu publisko un privāto partnerību izveidi, kas attīstītu publiskos pakalpojumus, un nostiprināt vietējā un reģionālā līmeņa valsts pārvaldes iestāžu administratīvo spēju.

Moldovas pašvaldību vadītāji interesējās, kā darbojas LPS pastāvīgās komitejas, it īpaši – Finanšu un ekonomikas jautājumu komiteja, kas uztur dialogu ar ministrijām visa gada garumā un kopīgi diskutē par finanšu jautājumiem. Noderīga Moldovai ir arī LPS pieredze, kā saskaņot dažādu pašvaldību viedokļus un kā pārstāvēt pašvaldību intereses.

Mācību programmas turpinājumā Moldovas kolēģi tikās ar **Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas priekšsēdētāju Jāni Reiru**. Komisijas priekšsēdētājs iepazīstināja delegāciju ar komisijas pārziņā esošajiem jautājumiem, kā arī atbildēja uz neskaitāmiem Moldovas pašvaldību vadītāju interesējošiem jautājumiem. Viesus īpaši interesēja Eiropas Savienības fondu apgūšana un iespējas, jo Moldovai ir parakstīts asociācijas līgums ar Eiropas Savienību. Tāpat Moldovas kolēģus interesēja Latvijas pieredze eiro ieviešanā un vispār darbībā ES līmenī – jo īpaši tādēļ, ka Latvijai nākamgad ir gaidāma ES prezidentūra.

Foto: Ernests Dinka, Saeimas Kanceleja

Vietējo un reģionālo pašvaldību sistemātiskas un stabilas prakses trūkums attiecībā uz savu finanšu autonomu pārvaldīšanu mazina to spēju pilnībā uzņemties ar Eiropas Savienības fondu pārvaldību saistītos pienākumus, kas prasa atbilstīgas administratīvās un stratēģiskās plānošanas spējas un pienācīgus līdzekļus, lai segtu vietējā finansiālā ieguldījuma summu. Tā kā arī vien pieaug Eiropas Savienības kaimiņvalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām paredzēto programmu nozīme, vietējo pašvaldību finansiālās autonomijas stiprināšana ir būtisks elements, lai varētu izvērst sadarbību starp Eiropas Savienības un Moldovas vietējām un reģionālajām pašvaldībām un noteikt iespējamus risinājumus kopējām problēmām.

Vietējās demokrātijas principi ir vispārēja Eiropas vērtība, kas nostiprināta Eiropas Vietējo pašvaldību hartā. Vietējās pašvaldības ir svarīgas sabiedrisko pakalpojumu sniedzējas. Lai arī Moldova ir pievienojusies Eiropas Vietējo pašvaldību hartai un Moldovas Republikas likumos formāli ir atzītas pašvaldību pamattiesības, reāli pašvaldību patstāvība ir neliela, un to darbība ir stipri ierobežota ar finansiālajiem un administratīvajiem resursiem. Lai iepazītos ar Latvijas valsts un pašvaldību budžetu veidošanas principiem, mācību vizītes programmā bija iekļauta vizīte Finanšu ministrijā, kur viesi tikās ar **Finanšu ministrijas Pašvaldību finansiālās darbības uzraudzības un finansēšanas**

departamenta direktori Intu Komisāri. Viņa atzīmēja, ka Latvijā pēc neatkarības atgūšanas izveidotā sarunu sistēma ar valdību ļauj pašvaldībām netieši piedalīties valsts budžeta izstrādes procesos un ka ir izveidojusies stabila pašvaldību finansējuma bāze.

Moldovas kolēģi pastāstīja, ka viņu valstī ir izveidota trīspakāpju finansēšanas sistēma un Finanšu ministrija pakļauj izlīdzināšanai visus pašvaldību ienākumus. Lai īstenotu valdības deklarētās normas par politisko un administratīvo decentralizāciju, jāīsteno arī finanšu decentralizācija. Reformas būtība ir šāda: daļu nodokļu ieņēmumu sadalīt pēc formulas, papildinot to ar valsts dotāciju, bet pārējos ieņēmumus, proti, nodevas un nekustamā īpašuma nodokli, kā arī daļu no iedzīvotāju ienākuma nodokļa, atstāt kā pašvaldību pašu ieņēmumus, ar kuriem pašvaldība var brīvi rīkoties. Jaunajā sistēmā samazināsies valsts noteikto normatīvu nozīme, tai pašā laikā dodot valstij atklātu un pārredzamu informāciju par notiekošo.

PROJEKTI

Nākamā iestāde, ko apmeklējām, bija **Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija**. Moldāviem

bija ļoti daudz jautājumu par administratīvi teritoriālās reformas norisi Latvijā, uz ko atbildes sniedza Pašvaldību departamenta direktora vietnieks Pašvaldību sistēmas attīstības nodaļas vadītājs **Arnis Šults**. Pašvaldību departamenta direktors **Aivars Draudiņš** iepazīstināja ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas darbības jomām. Viesi interesējās par pašvaldību attīstību un uzraudzību, reģionālās attīstības plānošanu, kā arī vides aizsardzības jautājumiem.

Reģionālās politikas departamenta direktora vietniece **Jevgēnija Butņicka** prezentēja līdzšinējo Latvijas un Moldovas pašvaldību sadarbību, kā arī turpmākās sadarbības iespējas. VARAM sniedz metodisku atbalstu Moldovas Ziemeļu reģiona attīstības stratēģijas izstrādei un īstenošanai, sagatavojot metodiskus ieteikumus un organizējot pieredzes apmaiņas vizītes. Par aktuālajiem jautājumiem pašvaldību uzraudzības jomā informēja Pašvaldību departamenta juriste **Ludmila Ivanova**.

Mācību programmas turpinājumā Moldovas kolēģiem bija iespēja apskatīt konkrētu projektu īstenošanu vairākās Vidzemes pašvaldībās. Pirmā no tām bija **Cēsu novada** pašvaldība, kuras prezentācijas laikā viesus sajūsmināja sauklis "KEEP CALM AND LOVE CĒSIS", jo **CALM** ir Moldovas Pašvaldību asociācijas abreviatūra. Īpašu paldies teicām Cēsu novada domes Komunikācijas nodaļas vadītājam **Kārlim Potam** un komunikācijas speciālistam **Aleksandram Abramovam** par lielisko novada prezentāciju, kā arī izsmelošajām atbildēm uz delegāciju interesējošajiem jautājumiem. Cēsis Moldovas kolēģi apskatīja Cēsu pili un muzeju, jauno Vidzemes koncertzāli un mūzikas skolu, kā arī veiksmīgo uzņēmumu "Staļi". Tas ir viens no vadošajiem uzņēmumiem Baltijā, kas ražo koka logus un durvis izcilā kvalitātē.

Pēc Cēsīm mūsu ceļš veda uz **Amatas novadu**, kur tikāmies ar Amatas novada domes priekšsēdētāju **Elitu Eglīti** un Amatas novada pašvaldības Teritorijas

attīstības un nekustamā īpašuma nodaļas vadītāju **Arvīdu Lukjanovu**. Viesus sajūsmināja Amatas novadā redzētais – "Dores fabrika", "EKJU", Amatsciems, kā arī tur satiktie sirsnīgie un atsaucīgie novada jaudis.

Pirms atgriešanās Rīgā Moldovas pašvaldību vadītāju delegācija apmeklēja **Priekuļu novadu**, kur tikās ar pašvaldības vadītāju **Māru Juzupu**, izpilddirektoru **Fjodoru Puņeiko** un pārējo komandu. Viesi novērtēja novada enerģiskos cilvēkus un pašvaldības darbiniekus par pozitīvo attieksmi, dzīvesprieku un saliedēto komandas darbu, lai Priekuļu novads būtu pievilcīga dzīves un darba vieta. Priekuļu apciemojuma laikā viesiem bija iespēja apskatīt daudzus projektus, kas īstenoti, izmantojot Eiropas Savienības līdzfinansējumu. Priekuļu apmeklējuma noslēgumā viesi varēja ieskatīties Saules pulkstenī, kas lepni izslējies Priekuļu centrā, Saules parkā.

Iespaidu bagāti, Moldovas kolēģi izteica cerību, ka, sekmīgi pielietojot Latvijā iegūtās zināšanas un pieredzi, būs iespējams pozitīvi ietekmēt fiskālās decentralizācijas procesus Moldovā, veidojot konstruktīvu dialogu ar likumdošanas institūcijām, kā arī sekmēt pārvaldes reformu īstenošanu valstī.

"Latvijā redzētais mūs iedvesmo veikt pārmaiņas savās pašvaldībās," atvadoties teica CALM izpilddirektors **Vjorels Furdui**.

Raksts sagatavots ar Ārlietu ministrijas finansiālu atbalstu. Par raksta saturu pilnībā atbild tā autore.

1 SYSTEMS
One®

Lietvedības un elektronisko dokumentu vadības apvienotais risinājums pašvaldībām un tām pakļautajām iestādēm un kapitālsabiedrībām

MoReq2

MoReq 2 – pilna lietotāja darbību auditācijas pierakstu reģistrācija un grāmatošana.

Lietvedības, elektronisko dokumentu vadības un CRM apvienotā risinājuma versija padara ikdienas darbu ar dokumentiem vēl ērtāku, caurskatāmāku un vienkāršāku.

Šis risinājums ne tikai nodrošina darbu ar dokumentiem, bet arī piedāvā pilnu CRM funkcionalitāti.

- Lietvedības dokumentu aprites organizācija un vadība pašvaldībā, tai pakļautās iestādēs un kapitālsabiedrībās.
- Individuālie dokumentu reģistri atbilstoši lietu nomenklatūrai, drošības uzstādījumi, procesu vadība, darba plūsmas un uzstādījumi katrai iestādei.
- Ērta dokumentu savstarpēja vīzēšana, apmaiņa un saskaņošana starp pašvaldību un tai pakļautajām iestādēm.
- Darba laika un finanšu resursu izmantošanas optimizācija un efektivitāte.

- Integrācija ar e-paraksta un e-ID kartes risinājumiem;
- integrācija ar MS Office programmatūru;
- daudzveidīgu atskaišu izveide, tai skaitā grafisko formu atskaites;
 - dokumentu versiju uzskaitē un uzkrāšana;
 - informācijas meklēšana un pilna datu indeksācija (tai skaitā e-pasts un skenētie dokumenti).

- Web klienta bāze;
- sistēmas izmantošana bez lokālas instalācijas lietotāja darbstacijā;
- piekļuve darba videi no jebkuras vietas;
- centralizēta sistēmas pārvaldība;
- Item Security Level piešķiršana uz vienu dokumentu;
- drošības risinājumu izstrāde atbilstoši MoReq2 prasībām;
- pilna auditācijas pierakstu uzturēšana par lietotāju darbībām sistēmā (piekļuves laiks, aplikācijas, darbības);
- integrācijas iespēja ar citiem risinājumiem, kā grāmatvedības risinājums un savienojamība ar DIV.

- Ierakstu, dokumentu un uzdevumu aprites un kontroles nodrošināšana;
- automatizēta darba plūsmas aprīte;
- neierobežotu ierakstu un dokumentu veidu reģistru izveide, uzskaitē, organizācija un vadība;
- ierakstu un dokumentu šabloni un veidnes.

Dace Rumba

Projektu vadītāja
OneSystems

Tāl. +354 588-1050 • Fakss +354 588-1057
Mob. +354 660-8555
E-pasts: dace@onesystems.is

Papildu informāciju par piedāvātajiem risinājumiem, kā arī pieteikumu prezentācijas veikšanai lūdzam sūtīt uz e-pastu dace@onesystems.is

1 SYSTEMS
One
built on Microsoft technology

1596 VĒSTURISKO PĀRMAIŅU DIENAS

Aivars Janelis,
Siguldas pilsētas TDP
bijušais deputāts

Lai vērtētu un spriestu par situāciju un gaisotni, kāda valdīja Latvijā pirms 25 gadiem (periodā no 1987. līdz 1989. gadam), līdz pirmajām atmodas rītausmas pašvaldību vēlēšanām, ir nepieciešams neliels ieskats tā vēsturiskā laika notikumos.

Sekojošiem notikumiem Polijā, Ungārijā un Čehoslovākijā, radās cerība uz pārmaiņām, ticība tam, ka paši spējam būt šo pārmaiņu līdzdalībnieki. Sākums bija iestāšanās par Daugavu, protestējot pret jaunas HES celtniecību 80. gadu otrajā pusē; tās bija "Helsinki-86" aktivitātes, pulcēšanās pie Brīvības pieminekļa 1987. gada 14. jūnijā un 23. augustā. Tālāk notikumi sekoja cits pēc cita. Latvijas Rakstnieku savienības plēnumā savu nostāju izteica inteliģence. **1988. gada 8. oktobrī** tika nodibināta Latvijas Tautas fronte, kura vienoja demokrātus, liberāļus un nacionālistus. Tauta cēlās pret režimu, pilsētās un ciemos veidojās LTF nodaļas.

1989. gada martā notika PSRS Tautas deputātu kongresa delegātu vēlēšanas, no Latvijas ievēlēto vairākums bija LTF izvirzītie kandidāti. Viņi izmantoja kongresa tribīni, lai saasinātu uzmanību uz Molotova-Ribentropa noziedzīgo līgumu, nosodot to. Rīgā – Doma laukumā, Daugavmalā, Mežaparkā – notika mītiņi. Novembrī "krita" Berlīnes mūris un atvērās "dzelzs priekšsargs". Tāda priekšvēsture bija laikam, kad Latvijā pilnā sparā noritēja gatavošanās pašvaldību vēlēšanām. To sagatavošanu kopā ar LTF nodaļām veica 1987. gada 21. jūnijā ievēlētie pilsētu un ciemu Tautas deputātu padomju deputāti. Viņi iesaistījās briesmošā pārmaiņu aktivitātēs, Tautas frontes nodaļu izveidē un darbībā, "Baltijas ceļa" organizēšanā, priekšvēlēšanu sapulču rīkošanā.

1989. gada 10. decembrī Latvijā notika pirmās demokrātiskās mažoritārās vēlēšanas vietējās Tautas deputātu padomēs, pilsētu, ciemu, rajonu vienman-

dāta apgabalos. Daudzviet pilsētās tās bija 20. sasaukuma vēlēšanas. Mažoritārajās vēlēšanās ievēlētajiem deputātiem apgabalos bija cieša saikne ar saviem vēlētajiem: vēlētaji pazina deputātu, bet viņš – savus vēlētajus, kuriem sniedza atskaites. Ja kāds griezās pie ievēlētā pēc padoma vai palīdzības, viņš sniedza nepieciešamo atbalstu vai ieteikumu.

Diemžēl tās bija vienīgās mažoritārās vēlēšanas Latvijas pašvaldību vēsturē, kad vēlētajiem bija iespēja savā apgabalā, nopietni izvērtējot, izdarīt izvēli par labu vienam no vairākiem kandidātiem. Deputāti strādāja bez atlīdzības, un pamatdarba administrācijai viņus vajadzēja atbrīvot deputāta pienākumu veikšanai (dalībai padomes un komiteju sēdēs), saglabājot vidējo algu. Sasaukuma darbības laikā Latvijā ciemus pārveidoja un pārdēvēja par pagastiem.

1990. gada janvārī notika jaunievēlēto Tautas deputātu padomju **pirmās sesijas**, darba kārtībā bija organizatoriskie jautājumi – tika ievēlēts prezidijs, priekšsēdētājs, vietnieks, sekretārs, apstiprināts izpildkomitejas priekšsēdētājs, izveidotas pastāvīgās komisijas. Komiteju sastāvu un izpildkomitejas locekļus apstiprināja nākamajās sesijās.

Jāatzīmē, ka Latvijas pašvaldībās vēlēšanās lielākoties uzvarēja LTF kandidāti, izņemot trijās – Daugavpilī, Rēzeknē un Rīgas pilsētas Ļeņingradas (Kurzemes) rajonā –, kur vairākumu ieguva Interfrontes kandidāti. Tautas deputātu padomēm, atjaunojot Latvijā demokrātiju, bija jāveic daudzi svarīgi uzdevumi, iesaistoties arī valsts likumdošanas darbā. Kopā ar LTF nodaļām bija jāsagatavo Augstākās Padomes vēlēšanas, kas notika 1990. gada 18. martā ar pārliecinošu LTF kandidātu uzvaru.

1990. gada 21. aprīlī vietējo padomju deputāti no visas Latvijas pulcējās Daugavas stadionā, lai pieda-

litos Vislatvijas tautas deputātu sapulcē, kurā 8002 deputāti nobalsoja par neatkarības dokumenta projektu un pieņēma aicinājumu. Būtībā tika pasludināta Latvijas neatkarība, ko **1990. gada 4. maijā** juridiski apstiprināja jaunievēlētā Augstākā Padome.

1990. gada 27. jūnijā Ogrē notika Latvijas Pilsētu savienības darbības atjaunošanas konference, tika apstiprināti savienības statūti un ievēlēta Valde. Pilsētu savienības uzsāktās aktivitātes liecināja, ka trūkst sadarbības starp pašvaldībām. Kopējā darbībā nebija aptvertas rajonu, ciemu un lielo pilsētu padomes. Vienojoties ar LTF Valdi, tika izveidota Pašvaldību pastāvīgā konsultatīvā apspriede (PPKA), tās pirmā sanāksme notika 1990. gada 30. oktobrī Rīgā, Pērses ielā 2. Sākās aktīvs darbs, tika izstrādāti vairāki aktuāli un svarīgi likumprojekti, izveidotas darba grupas svarīgu tautsaimniecības nozaru problēmu risināšanai. PPKA ierosināja uzsākt darbu pie Latvijas Pašvaldību savienības dibināšanas, izveidoja organizācijas komiteju dibināšanas kongresa sagatavošanai.

Nenovērtējama bija pašvaldību loma trauksmainajās **1991. gada janvāra barikāžu** dienās un naktīs, organizējot regulāru cilvēku nomaiņu, meklējot transportu, gādājot par ēdināšanu, ātrās palīdzības un BUB biedru dežūru maiņu atbildīgos objektos, pievedot

būvmateriālus barikāžu būvei. Augustā, kad Maskavā notika valsts apvērsums jeb pučs, pašvaldības bija gatavas organizēt nevardarbīgo pretestību, darbojoties nelegāli – pagrīdē.

Atskatoties nesenā vēsturē, rodas jautājums: **kā būtu risinājušies notikumi 1990.–1991. gadā, ja toreiz nebūtu spēcīgu divu līmeņu pašvaldību ar lielu deputātu skaitu, kas varēja dažu stundu laikā mobilizēties un pulcēties mītiņam Daugavmalā, bet pēc tam nekavējoties organizēt barikādes un stāties neatkarības aizstāvju rindās.** Salīdzinājumam – tagadējā Siguldas novadā ir **15 deputātu**. Toreiz Siguldas pilsētā to bija 30, Siguldas ciemā – 25, Allažu ciemā – 20, Mores ciemā – 15; kopā **90 deputātu**. Latvijas lielajos novados (Ogres, Madonas, Gulbenes, Talsu, Kuldīgas) šī starpība ir vēl iespaidīgāka.

Sasaukuma laikā tika veikta pašvaldību struktūru reorganizācija – ar Augstākās Padomes lēmumu tika uzdots līdz 1991. gada 10. jūlijam reorganizēt padomju prezidijus un izpildkomitejas, to vietā veidojot valdes. Valsts apvērsums Maskavā izgāzās, Latvijā Augstākā Padome 1991. gada 21. augustā pieņēma likumu “Par Latvijas Republikas valstisko statusu”.

Pašvaldības uzsāka vissavienības objektu pārņemšanu. **1991. gada 14.–15. decembrī Jūrmalā notika Latvijas Pašvaldību savienības dibināšanas kongress**, kurā piedalījās kā delegāts (mandāts nr. 34).

Valstī sākās pāreja no valsts plānošanas sistēmas uz tirgus ekonomiku. Bija jāveic zemes reforma, īpašumu denacionalizācija un to atdošana likumīgajiem īpašniekiem. Notika trīs naudas reformas.

1994. gada 29. maijā tika ievēlētas pilsētu domes un pagastu padomes pēc partiju un apvienību sarakstiem. Notika Tautas deputātu padomju 20. sasaukuma pēdējās sesijas un valdes sēdes. Siguldā tā notika **27. maijā**. Savādas bija izjūtas, klausoties atvadu vārdus, jo bija izveidojies darbaspējīgs kolektīvs, kaut sākumā visi bijām bez pieredzes. Mainoties sabiedriskajai iekārtai, visu nācās darīt pirmoreiz, tādēļ daudz vajadzēja mācīties, jāpārkaroto komiteju darbs, pilnīgi uz citiem pamatiem jāveido sociālās palīdzības sistēma un jārisina citi tautsaimniecības jautājumi.

Pirms 25 gadiem, **1989. gadā, mūsu sasaukumu ievēlēja Latvijas PSR valsts iekārtā, nākamajiem deputātiem stafeti nodevām jau brīvā, atjaunotā Latvijā.** Tas bija interesants laiks – milzīgs lūzuma posms Latvijas vēsturē. Mums bija laime to visu pieredzēt un piedzīvot, būt šo notikumu līdzveidotājiem.

PAŠVALDĪBAS NAV MARSS VAI CITA PLANĒTA

Guntas Klismetas

saruna ar

Valsts kontroles Padomes locekli

Piektā revīzijas departamenta direktoru

AIVARU ĒRGLI

– Kā vērtējat Valsts kontroles veikto revīziju rezultātus pašvaldībās un kam turpmāk pašvaldībām jāpievērš lielāka vērība, gatavojot savus pārskatus un saimniekojot, lai Valsts kontroli varētu gaidīt mierīgu sirdi?

– No 119 pašvaldībām ziņojumā par 2013. gada pārskatiem zvērināti revidenti ir snieguši atzinumus bez iebildēm 110 pašvaldībām, ar iebildēm – astoņām pašvaldībām (Jūrmalai, Rīgai un Durbes, Jaunpils, Kuldīgas, Līgatnes, Mārupes un Rucavas novadam), bet negatīvu atzinumu – vienai pašvaldībai (Rundāles novadam). Lielākās problēmas pašvaldībām sagādā ilgtermiņa ieguldījumu uzskaitē. 2013. gada pārskata revīzijā arī esam vērsuši uzmanību, ka nav iespējams gūt pārliecību par bilances posteņa “Zeme, ēkas, būves” pilnīgumu un atbilstošu novērtējumu, jo pašvaldības, neievērojot normatīvo aktu noteikumus, neveic ilgtermiņa ieguldījumu inventarizācijas.

Bet to, ka mūs var droši gaidīt ikviena pašvaldība, saku pavisam noteikti – man priekšā ir saraksts, kur, sākot ar pagājušo, šo, nākamo un aiznākamo gadu, uzrakstīs, kādas pašvaldības pārbaudīs. Esam sagatavojuši savu darba plānu līdz 2016. gadam ar mērķi iekļaut gada pārskata revīzijā katru gadu 29 pašvaldības – viena daļa jeb lielās pašvaldības, kas veido 60–70 procentu no visu pašvaldību kopējiem aktīviem un izdevumiem, šajā sarakstā būs katru gadu, bet otrajā jeb mainīgajā daļā iekļaujam novadu pašvaldības ar mērķi, lai piecos gados mēs gada pārskata revīzijas laikā būtu ieskatījušies visās pašvaldībās. Tātad pilsētas un novadi var būt droši un skaidri uz priekšu zināt, ka pārbaudīs visus.

– Pēc kāda principa pārbaudāmās pašvaldības izvēlēties šogad?

– Mēs katru gadu izpētām pašvaldību iesniegtos gada pārskatus un vadības ziņojumus, kas tiem pievienoti, pētām arī zvērinātu revidentu ziņojumus vadībai par viņu veiktās revīzijas rezultātiem – mainīgo daļu šajā sarakstā izvēlamies pēc riskiem, kādus saskatām pašvaldībās. Vispirms izvēlējamies tās, kur mums šķita, ka ir jāiet tūlīt, bet tālāk būs atlikušās pašvaldības, sadalītas pa četriem gadiem.

Lai gūtu pārliecību par pašvaldību gada pārskatu daļas sagatavošanas atbilstību normatīvo aktu prasībām, revīzijas izlasē šogad tika iekļautas 29 pašvaldības, tajā skaitā sešas republikas pilsētas (Daugavpils, Jelgava, Jūrmala, Liepāja, Rīga un Ventspils) un 23 novadu pašvaldības – Aglonas, Alojas, Baldones, Dundagas, Jēkabpils, Krimuldas, Ķeguma, Līgatnes, Mālpils, Mērsraga, Neretas, Ogres, Pārgaujas, Pāvilostas, Pļaviņu, Riebiņu, Ropažu, Rundāles, Salas, Strenču, Tērvetes, Vecpiebalgas un Viesītes novads.

– Kādēļ jums šķita, ka šogad jāpārbauda tieši tās pašvaldības, ko izvēlēties – vai bija nojauta, ka tur kaut kas nav kārtībā, vai arī ienākuši kādi ziņojumi?

– Mūsu revidentiem ir savs viedoklis par to, kāpēc jāiet tūlīt šajās pašvaldībās un varbūt pēc pāris gadiem citās, jo viņi ļoti labi orientējas pašvaldību jautājumos un tas ir viņu lēmums.

Mēs arī saņemam iesniegumus no pašvaldību iedzīvotājiem – no 250 līdz 400 iesniegumu gadā, tas ir, vairāk nekā vienu dienā, un tie satur informāciju par to, kā pilsētu un novadu domes rīkojas ar pašvaldības mantu un finanšu līdzekļiem. Visus iesniegumus nevaram pārbaudīt, taču šo informāciju izmantojam, lai domātu, kurās pašvaldībās kādi jautājumi mums jāpārbauda.

– Tad jau jūsu darbs faktiski balstās uz sabiedriski aktīvu cilvēku signāliem?

– Ne tikai. Mēs taču savās revīzijās arī paši redzam, kādas ir raksturīgākās problēmas pašvaldībās, un ņemam klāt vēl informāciju no vēstulēm. Kad organizējam revīziju par privatizēto dzīvojamo māju apsaimniekošanu, saņemām pa vairākām vēstulēm dienā ar lūgumiem ieviest kārtību šajā jomā. Sasniedzot noteiktu kritisko masu un gūstot pārliecību, ka šī problēma skar lielu iedzīvotāju daļu, un apzinoties, ka normatīvais regulējums nav vienkāršs, nolēmām izpētīt problēmu un noskaidrot, kas traucē šos jautājumus risināt normāli, tā, lai cilvēki būtu apmierināti. Dzīvojamo māju apsaimniekošanas revīzijai izvēlējā-

mies četras pilsētas – Valmieru, Rēzekni, Liepāju un Rīgu, kur konstatējām galvenās problēmas, kas izraisa iedzīvotāju neapmierinātību, un norādījām uz to pašvaldībām cerībā, ka domju priekšsēdētāji pievērsīs tam uzmanību un mēģinās sakārtot šos jautājumus. Diemžēl, pārbaudot pašvaldību kapitālsabiedrību darbību, nācās konstatēt, ka vietvaru vadītāji neuzskata par savu pienākumu kontrolēt kapitālsabiedrības. Taču tā ir kļūdaina attieksme, jo gadījumā, ja kāda pakalpojuma organizēšana vai sniegšana uzticēta pašvaldības kapitālsabiedrībai, tad pašvaldībai un domes vadībai jākontrolē, vai šis pakalpojums ir kvalitatīvs un cena par to noteikta pareizi. Savās revīzijās arī vērtējam, vai pašvaldības nenodarbojas ar to, ar ko tām nebūtu jānodarbojas, un vai kapitālsabiedrības neorganizē gadījumos, kad tās nebūtu jāveido. Pēdējā pilsēta, kur veicām kapitālsabiedrību revīziju, bija Jelgava, un tur guvām pārliecību – esam palīdzējuši pašvaldību vadītājiem apzināties to, ka pašvaldībai ir jākontrolē savas kapitālsabiedrības, kā tās izlieto piešķirtās dotācijas, no kā veidojas pakalpojuma izmaksas un vai kapitālsabiedrību vadītāji neaizraujas ar privātā labuma gūšanu uz kapitālsabiedrības rēķina.

– Kādi bija revīzijās atklātie lielākie trūkumi šogad un kā jūs ieteiktu izvairīties no kļūdām, kas atkartojas gadu no gada vai arī raksturīgas vairākām pašvaldībām?

– Revīzijas laikā, analizējot izlasē iekļauto 29 pašvaldību 2013. gada pārskatus, Valsts kontroles revidenti konstatējuši, ka deviņu pašvaldību finanšu pārskata skaidrojumos norādītā informācija atšķiras no bilances veidlapā norādītajiem datiem, 14 pašvaldību gada pārskatos nav sniegta patiesa, salīdzināma vai pilnīga informācija par pašvaldības ilgtermiņa ieguldījumiem, krājumiem vai saistībām, sešu pašvaldību grāmatvedības uzskaites pamatprincipu aprakstā nav norādīta informācija par finanšu pārskatos norādīto darījumu uzskaitē un posteņu novērtēšanā piemēroto būtiskuma līmeni, 17 pašvaldību gada pārskatos ir nenozīmīga informācija, bet nav sniegta būtiska informācija vai papildu skaidrojumi, lai varētu saprast, kā konkrētie darījumi vai notikumi ietekmē pašvaldības finansiālo stāvokli vai darbības finansiālos rezultātus – finanšu pārskata skaidrojumā nav informācijas par būtisku gada pārskata posteņu izmaiņu iemesliem un būtiskākajiem darījumiem, piemēram, bilances postenim “Zeme, ēkas un būves”, nepilnīga informācija par gada pārskata posteņu izmaiņu iemesliem vai matemātiski kļūdaina un/vai pretrunīga informācija, tāpat gada pārskatam pievienotajos pašvaldību vadības apliecinājumos Valsts kasei par pārskatā sniegtās informācijas patiesumu sniegtie apliecinājumi neatbilst Valsts kontroles revīzijas laikā konstatētajiem faktiem, piemēram, par kontroles sistēmu, par visiem uz gada pārskatu attiecināmiem darījumiem, notikumiem, ieņēmumiem un izdevumiem, par visiem aktīviem un saistībām un citi. Secinājums – 18 pašvaldību jeb 62 procentu no izlasē iekļautajām pašvaldībām atsevišķajos 2013. gada pārskatos sniegtā informācija

nav patiesa, salīdzināma, nozīmīga, saprotama vai pilnīga, kā rezultātā tā ietekmē pašvaldību gada pārskata daļas kvalitāti, tajā skaitā iekļautās informācijas pilnīgumu un patiesumu.

– Šogad jūs pamatīgāk pārbaudījāt 29 pašvaldības – vai bijāt tajās visās uz vietas?

– Analizējot zvērināto revidentu sniegtās atbildes par izlasē iekļauto 29 pašvaldību 2013. gada pārskatu revīziju plānošanu un revīzijas pieejas noteikšanu, konstatējām, ka sešos novados – Baldones, Jēkabpils, Līgatnes, Mālpils, Ogres un Rundāles novada pašvaldībā zvērinātā revidenta izvēlēta revīzijas pieeja tikai daļēji atbilst Valsts kontroles identificētajiem riskiem pašvaldībā un nedod iespēju gūt pārliecību, vai pašvaldību 2013. gada pārskati sniedz skaidru un patiesu priekšstatu. Tāpēc revīzijas ietvaros šajās sešās pašvaldībās Valsts kontroles revidenti uz vietas veica revīzijas procedūras, lai gūtu pārliecību par šādiem gada pārskata posteņiem: ilgtermiņa ieguldījumi; krājumi; naudas līdzekļi; kreditori; ieņēmumi no nekustamā īpašuma nodokļa; autoceļu (ielu) uzturēšanas izdevumi; reprezentācijas izdevumi; komandējumu izdevumi, kā arī papildus tika vērtēta mērķdotāciju uzskaites ceļu un ielu uzturēšanai, ieņēmumi no nekustamā īpašuma nodokļa un degvielas krājumu uzskaites. Par revīzijā konstatēto piecām no šīm sešām pašvaldībām sagatavoti revīzijas ziņojumi.

– Kurai pašvaldībai tad viss ir kārtībā?

– Kārtībā nebija neviena no sešām.

– Bet kāpēc tad jūs nerakstījāt ziņojumu par sešām?

– Sestajā pašvaldībā konstatētie trūkumi galvenokārt bija grāmatvedības uzskaites nepilnības, līdz ar to šī informācija tika iekļauta revīzijas kopsavilkuma ziņojumā.

– Man tas šķiet dīvaini, ka uz vietas pārbaudījāt sešas pašvaldības, bet ziņojumu uzrakstījāt tikai par piecām, nevis visām. Tagad var domāt, ka tās piecas ir “sliktās” pašvaldības, bet sestā laba, jo par to ziņojuma nav.

– Atsevišķu ziņojumu sagatavojām par Baldones, Līgatnes, Mālpils, Ogres un Rundāles novadu, bet kopsavilkuma ziņojumā aprakstīta arī sestā pašvaldība – Jēkabpils novads. Šogad tāpat kā pagājušajā gadā bija sešas “sliktās” pašvaldības, ceram, ka nākamgad tik daudz vairs nebūs.

Mēs izvēlamies noteiktu skaitu pašvaldību, kurās mūsu spēki un laiks atļauj veikt pārbaudes paralēli tam, ko tur dara zvērinātais revidents. Šīs pašvaldības atlasījām tāpēc, ka to pārskatos redzam zilus brīnumus un vēšam arī zvērināto revidentu uzmanību uz to, ko esam tur atklājuši. Ja zvērinātais revidents nevar mūs pārliecināt, ka viņš pievērsīs pietiekamu uzmanību riskiem, ko saskatām, tad nolemjam doties

PROBLĒMA

uz konkrēto pašvaldību – šoreiz tās bija sešas. Visām uzrakstīt ziņojumu nepaspējām, jo mums ir tikai seši cilvēki, kuri veic šo darbu.

– Tautā tomēr runā, ka tā nav nejauša sakritība, jo četrus pašvaldību pašreizējie vai nesenie vadītāji kandidēja Saeimas vēlēšanās.

– Pirmo reizi dzirdu šādu traktējumu. Nosauciet šo piecu pašvaldību vadītāju partijas vai tos mērus, kuri kandidēja, es vēl šodien nezinu! Valsts kontrolē strādāju jau sešpadsmit gadus, no tiem pašvaldību departamentā septiņus, un pat tajos gadījumos, kad pašvaldība nav apmierināta ar revīziju rezultātu publiskošanu, tā, vienalga, izsaka pateicību par to, ko esam izdarījuši. Jo pašvaldības vadītājs nav grāmatvedības speciālists un viņš nevar izsekot visam, tāpēc mūsu sniegtā informācija viņam ir noderīga. Valsts kontrole šīm piecām pašvaldībām – Baldones, Līgatnes, Mālpils, Ogres un Rundāles novadam, kurām sagatavoti revīzijas ziņojumi, ir sniegusi ieteikumus revīzijā konstatēto kļūdu un nepilnību novēršanai gada pārskatu sagatavošanā.

– Man tomēr liekas, ka vēlēšanu rezultāti varēja būt citādāki, ja paziņojums par šīm piecām pašvaldībām būtu izskanējis nevis dienu pirms, bet krietni agrāk vai pēc vēlēšanām.

– Tātad jūs gribat teikt, ka esam neveiksmīgi izvēlējušies savu taktiku?

– Nē, es domāju paziņošanas datumu.

– Tad tie, kurus šie kandidāti būtu apsteiguši, teiktu, ka Valsts kontrole ir politiski ieinteresēta neziņot par nekārtībām pašvaldībās, lai nesabojātu šo kandidātu reputāciju.

– Arī tagad to saka, tikai citi un apgrieztā kārtībā. Kāpēc jūs ar šo paziņojumu nenācāt klajā nedēļu agrāk?

– Nedēļu ātrāk nevarējām, jo saskaņā ar likumu mums ziņojums jāiesniedz Finanšu ministrijā un Saeimai 15. septembrī, un tikai pēc divām nedēļām tas stājas spēkā. Tātad par to, ka ātrāk, nav runas, bet par to, ka paziņot pēc vēlēšanām – neredzu nekādu atšķirību. Jo arguments, ka šādi tika ietekmēti vēlēšanu rezultāti attiecībā uz šiem kandidātiem, būtu tieši tāds pats, ja mēs ziņojumu publiskotu pēc vēlēšanām, tad daudzi sacītu: būtu jūs pateikuši ātrāk, šos sliktos deputātus neievēlētu, taču Valsts kontrole viņu interesēs ziņojumu novilcinājusi. Tāpēc nolēmām pieturēties pie savas ierastās prakses, saprotot, ka tā mums vismazāk pārmetīs, jo rīkojamies tāpat kā citus gadus, kad ar paziņojumu klajā nākam allaž oktobra pirmajos datumos – pagājušogad 3. oktobrī, aizpēr – 2. oktobrī. Valsts kontroles mājaslapā ziņojumi par šīm piecām pašvaldībām un arī kopsavilkuma ziņojums šogad tika ievietoti 3. oktobrī.

– Publiskajā telpā gan tas izskanēja ar skandaložu apgalvojumu – piecās pašvaldībās atklātas melnās kases. Vai arī šodien jūs teiktu tāpat, ka piecās pašvaldībās ir melnās kases?

– Jā. Un esmu pārliecināts, ka to ir vēl vairāk, mēs tikai pārbaudījām piecas. Ja no sešām pašvaldībām to konstatējām piecās, tad mana dzīves pieredze liecina – paskatītos piecpadsmit, būtu atraduši vismaz divpadsmit pašvaldībās. Padomājiet, kāda tā ir proporcija! Piecās no sešām pašvaldībām atradām kases, kas nav grāmatvedībā reģistrētas, vai, ja ir reģistrētas, tad tur nepareizi uzskaitīta naudas plūsma vai pat tiek nelikumīgi izņemta nauda no kases bez attiecīgi noformētiem dokumentiem.

Kāpēc mēs tās saucam par melnajām kasēm? Lasīju, ka daži pašvaldību vadītāji uzskata, ka viņi ir lielāki lietpratēji attiecībā uz to, kā kases pareizi jāklasificē: melnās, pelēkās vai vidēji pelēkās, un viņi labāk zina, ko nozīmē melnā kase, bet mēs tās nosaucām par melnajām kasēm tikai tāpēc, ka šajās vietās netiek ievērotas normatīvo aktu prasības attiecībā uz naudas plūsmas uzskaiti un skaidras naudas iekasēšanu.

– Vai, jūsuprāt, tas ir milzu pārkāpums, ja, piemēram, attālākā pagastā sniedz veļas mazgāšanas pakalpojumus līdz septiņiem vakarā, bet naudu kasē tik vēlu vairs nav iespējams nodot, jo dome atrodas daudzus desmitus kilometru tālu, un atbildīgais cilvēks to izdara nākamajā rītā?

– Man liekas, ka nevienu šādu gadījumu neesam pārmetuši. Mēs pārmetam tur, kur cilvēks mēnesi staigā, iekasēto naudu nēsādams savā kabatā. Pastāv taču noteikumi, kā skaidra nauda iekasējama, un tos nedrīkst pārkāpt. Ja noteikumos rakstīts, ka pret skaidru naudu skaidras naudas iekasēšanas vietā ir jāizsniedz Valsts ieņēmumu dienestā reģistrēts dokuments, tad tas jāizsniedz.

– Varbūt šie noteikumi ir absurdi, jo, teiksim, lai nokopētu vienu A4 lapu, jāizraksta VID dokuments, kura iegāde maksā dārgāk par pašu kopēšanas pakalpojumu?

– Droši vien arī tur iespējams uzstādīt kases aparātu, jo nekopē taču viens cilvēks vien. Visas situācijas var atrisināt normālā veidā, taču tad, ja maksātājam izsniedz Valsts ieņēmumu dienestā neregistrētu dokumentu, mums rodas aizdomas, ka varbūt tādi dokumenti ir izsniegti simtiem, nevis tie desmit, kas pēc tam nonāca pašvaldības kasē, jo tie jau nekur nav reģistrēti un nopērkami katrā grāmatnīcā. Un tad, kad iekasētā nauda par kādiem pakalpojumiem netiek pašvaldības kasē iemaksāta nākamajā dienā, un tad, kad kā Līgatnē pašvaldība iepērk produktus un tirgo tos informācijas centrā, uzliekot veikala uzcenojumus un pievienojot pie cenas pievienotās vērtības nodokli, bet nevienu santīmu PVN valstij par to nepārskaita, un vispār kādā sakarā pašvaldība tirgo pārtikas produktus savā iestādē? To mēs pārmetam.

Lūdzu, sakārtojiet savu skaidras naudas iekasēšanas vietu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, un mums nebūs nevienam ko pārnest! Tad neviens nerunās, ka no kases izņemti vairāk nekā trīs tūkstoši latu bez aktiem.

– Kur šī nauda palikusi – jums taču Līgatnes novada pašvaldība sniedza paskaidrojumus?

– Mēs nezinām, kur šī nauda palika, kaut kādas summas pašvaldības kasē ir iemaksātas, bet šeit notikusi čeku anulēšana un nepamatota naudas izņemšana no kases. Ministru kabineta noteikumos aprakstīts, ka šādā gadījumā jābūt aktam, kurā norādīts, kas, kad un kāpēc izņēma naudu un kāpēc anulēja čeku, bet Līgatnē šos noteikumus neievēro. Vēl vairāk – mēs konstatējam, ka kases kontrollentēs šīs anulētās summas nav atrodamas, tātad nav iemaksātas vispār. Šie ir ļoti nopietni pārkāpumi, kas liecina par to, ka iespējama naudas zagšana. Cerams, ka policija to noskaidros.

Par Līgatnes novada pārkāpumiem mēs ziņojām Valsts ieņēmumu dienestam, kas nekavējoties veica pārbaudi un arī konstatēja to pašu ko mēs un atbilstoši piemēroja sodu pašvaldības vadītājam un pašvaldībai. Pēc revīzijas beigām informējām par šīm darbībām arī Ģenerālprokuratūru.

– Kā jums liekas, ja Valsts kontrolei būtu tiesības arī uzlikt sodus, tas ietekmētu jūsu darbu?

– Kādreiz mums bija tādas tiesības. Ja nemaldos, līdz 1999. vai 2000. gadam Valsts kontrole veica uzrēķinu, un 20 procentu no uzrēķinātās summas pienācās Valsts kontroles budžetam. Kad Latvija izteica vēlēšanas iestāties Eiropas Savienībā, Eiropas Komisija norādīja, ka kontrolējošā institūcija nedrīkst būt materiāli ieinteresēta pārkāpumu konstatēšanā, un šī norma tika svītota. Tā kā gribām līdzināties Rietumu valstīm un darboties pēc Rietumos pieņemtajiem principiem, tiek uzskatīts, ka iestāde nevar būt materiāli ieinteresēta savā darbībā. Esmu pārliecināts, ka tas ir pareizi, jo tad var rasties interese sākt nepamatoti "piekasīties". Tagad valsts nodrošina mūsu iestādes darbību ar noteiktu finansējumu, un mēs cenšamies godprātīgi pildīt savus pienākumus, neraugoties uz politisko situāciju valstī un atsevišķu deputātu patiku vai nepatiku par šīs iestādes darbiem.

– Sodi tātad nav un nedrīkst būt pašmērķis, taču jūsu iestādes darbiniekus, piedodiet, labāk redz aizejam nekā nākam.

– Katrs pārkāpums ir jāsoda, jo sodu mērķis jau ir novērst Jaunprātības un turpmākos pārkāpumus. Pie kā novedīs nesodišana – ja var izņemt no kases trīs tūkstošus, tad nākamreiz paņems sešus vai vēl vairāk? Mēs tātad konstatējam, kas pašvaldībā nav kārtībā, un viņus par to informējam. Tas nozīmē, ka iestādei vajadzētu veikt dienesta pārbaudi, lai noskaidrotu, kas pie tā vainojams – kļūda, darbinieku neprasme

strādāt vai Jaunprātība. Ja domes priekšsēdētājs uzziņa, ka pašvaldībā bez attaisnojuma dokumentiem no kases tiek izņemta nauda, viņam pienākums noskaidrot, kāpēc tā izņemta, bet, ja viņš nevar to noskaidrot, tad pienākums izvērtēt, vai atbildīgais cilvēks var ieņemt šādu amatu. Likumā ir ierakstīts, ka iestādes vadītājam, tajā skaitā arī pašvaldības vadītājam, ir pienākums nodrošināt iestādes darbības lietderīgumu un tiesiskumu, un, ja viņš no mums saņem signālu, tūlīt uz to būtu jāreaģē.

Mēs esam panākuši, ka Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā iekļauta norma, kas uzliek par pienākumu iestādes vadītājam pēc Valsts kontroles revīzijas ziņojuma saņemšanas veikt pārbaudi un noskaidrot, kurš darbinieks tišām vai netišām kļūdījies vai ir nekompetents, un mūs informēt par šīs izmeklēšanas rezultātiem. Šī ir jauna norma, kas stājusies spēkā šovasar, un pirmā pašvaldība, ko tā skārusi, ir Ķekavas novads.

– Ko Ķekavā atklājāt tādu, kas attiecas uz visām vai daudzām pašvaldībām?

– Ķekavas novadā veiktās revīzijas mērķis bija iegūt plašāku priekšstatu par to, kā pašvaldība organizē savu darbu. Revīzija jau noslēgusies, un ar Ķekavas novada pašvaldību esam vienojušies, kas viņiem darāms, lai novērstu konstatētos trūkumus.

Ķekavā mūsu uzmanību pirmām kārtām pievērsa autoparka izmantošana, kur ieviesti atsevišķi savdabīgi risinājumi, un pašvaldības automašīnu stāvvietas pie darbinieku dzīvojamajām mājām. Tāpat pētījām arī reprezentācijas izdevumus un vēl citus jautājumus.

Valsts kontroles revidenti atšķirībā no zvērinātiem revidentiem, kuri dod atzinumu par to, ka pašvaldības gada pārskats lielos vilcienos sniedz patiesu priekšstatu, vēlas, lai pašvaldības grāmatvedībā nebūtu arī tādu kļūdu, kas gada pārskatu būtiski neietekmē.

– Vai rupjākie pārkāpumi pašvaldībās saistās tikai ar skaidras naudas iekasēšanu un uzskaiti?

– Varu teikt, ka pašvaldības autotransporta izmantošana tādā veidā, kā tas notiek mūsu pašvaldībās, nav mazāk rupjš pārkāpums, ko arī konstatējam gadu no gada. Pēc ceļazīmēm jeb maršruta lapām nav iespējams saprast, kādām vajadzībām tiek lietots pašvaldības autotransports un līdz ar to norakstīti pašvaldības līdzekļi degvielai, jo maršruta lapās nav atbilstošas informācijas vai arī tā ir pretrunīga. Ļoti bieži pašvaldībās esam konstatējuši, ka automašīna atrodas, piemēram, Valmierā, bet degviela ielieta Dobelē, turklāt ne vienu reizi vien, tāpat konstatēti standarta maršruti un gadījumi, kad viens cilvēks vienlaicīgi brauc ar divām automašīnām. Vienā no pašvaldībām atklājām, ka darbiniece katru dienu brauc uz banku, kas atrodas piecdesmit kilometru attālumā no darbvietas – kas mūsu dienās grāmatvedim katru dienu var būt darāms bankā?

PROBLĒMA

Visās revīzijās pašvaldībās, kur konstatējam neskaidrības attiecībā uz dienesta transporta lietošanu, ieteikumu formā lūdzam precizēt iekšējos noteikumus par pašvaldības transporta izmantošanas kārtību, vēršot uzmanību, ka Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā ir ietverta norma, kas uzliek par pienākumu dienesta transportu izmantot tikai darba vajadzībām.

– Kā nodalīt, piemēram, domes priekšsēdētāja braucienus pa savu pilsētu vai novadu, jo viņam taču kā īstenam saimniekam sava teritorija jāpārtrauga 24 stundas diennaktī?

– It sevišķi tad, kad vienlaicīgi ar divām automašīnām brauc? Tad, kad ar dienesta automašīnu izbrauc makšķerēt? Un ko darīt tajā gadījumā, kad pašvaldības iedzīvotāji zvana un saka: lūdzu, atbrauciet pie mums, jo mūsu pašvaldības dienesta transports brauc kā pa pagasta teritoriju ne tikai sestdienās un svētdienās, bet arī uz jūrmalu sauloties un ekskursijā uz Igauniju, turklāt brauc nevis pašvaldības darbinieks, kuram ir uzticēts šis autotransports, bet viņa radnieki. Manuprāt, šie nav mazāki par skaidras naudas iekasēšanas pārkāpumiem, jo dienesta autotransportu nedrīkst izmantot kā savu personīgo.

– Vai daudz konstatētu pārkāpumu pašvaldībās arī saistībā ar reprezentācijas izdevumiem?

– Šāgada pārskata revīzijās pievērsām uzmanību arī šim jautājumam, un nācās atzīt, ka diemžēl pat tajās pašvaldībās, kur ir precīzs iekšējais normatīvais akts, kā reprezentācijas izdevumi plānojami un pēc tam norakstāmi, šie noteikumi netiek ievēroti. Noteikumi paredz, ka ir jāpasākda pasākuma tāme un pēc tam, kad pasākums noticis, jāuzraksta norakstīšanas akts. Mūsu ziņojumos var redzēt, ka atsevišķās pašvaldībās no 150 gadījumiem, kad nauda norakstīta reprezentācijas izdevumiem, pasākuma tāme ir sastādīta gandrīz vienmēr, bet nevienā no šiem gadījumiem nav norakstīšanas akta. Tātad mēs nezinām, cik cilvēku pasākumā piedalījušies un kam šie reprezentācijas izdevumi tērēti, bet vienā pašvaldībā ir tikai plīks rēķins par ēdināšanas pakalpojumiem – nav iespējams konsta-

tēt, ne kur tie sniegti, ne kam, ne kas tur ietilpa – vai labs konjaks vai lašmaizītes.

– Ja veiktu revīziju Valsts kontrolē un to darītu kaimiņi, piemēram, lietuvieši vai igauņi kolēģi vai arī no Eiropas – vai jums pašiem viss ir kārtībā?

– Nav jādomā, kā būtu, ja būtu – varat apskatīties zvērinātā revidenta atzinumu, ko katru gadu sniedz Saeimas, nevis mūsu izvēlēts zvērinātais revidents. Par 2013. gada pārskatu mums nav neviena aizrādījuma, kaut gan revidents Joti skrupulozi veica šeit pārbaudi, esot pat uz jumta kāpis skatīties, vai tur patiešām uzstādītas dokumentos minētās Tele2 antenas.

Šeit jau nav runa par sīkām nejausām kļūdiņām, bet par attieksmi pret pašvaldības finanšu līdzekļiem, tajā skaitā reprezentācijas izdevumiem. Mēs taču savām acīm redzam, kā tas pašvaldībās notiek – domes sēdes sākumā galds noklāts ar pīrāgiem un tortēm un tās tiek pirktas kilogramiem, ziedi iegādāti par desmitiem tūkstošiem latu, ko nevar attaisnot ar tām summām, kas paredzētas dažu pensionāru apsveikšanai jubilejās. Šo attieksmi redzam komandējumu sakarā, kas pēdējā laikā vairs nav tik izteikta, taču manā atmiņā ir masveida ekskursijas pa ārzemēm, komandējumi personām, kuras nestrādā pašvaldībā, braucieni 40 cilvēku sastāvā uz siltajām zemēm, kas tika nosaukti par pieredzes apmaiņu, un tā tālāk.

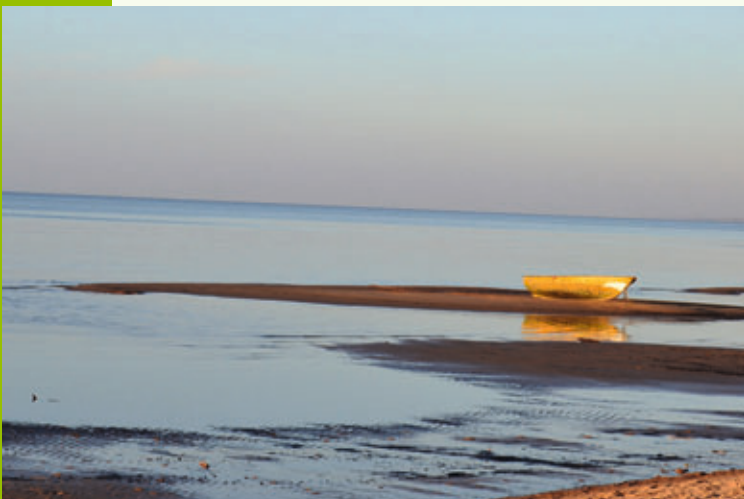
– Ja tādā veidā pašvaldība grib pateikties saviem darbiniekiem par labu darbu, vai to nedrīkst?

– Tad tas nav komandējums, bet dāvana, par ko jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis, jo šī dāvana tiek ne jau īstenajiem naudas "sametējiem" – pašvaldības iedzīvotājiem, bet darbiniekiem, kuri par savu darbu pašvaldībā saņem algu. Es, piemēram, arī saņemmu algu, bet mani šajos sešpadsmit gados iestāde ne reizi nav komandējumā aizsūtījusi ekskursijas vai dāvanas veidā. Bet kāpēc pašvaldību darbiniekus masveidā sūta? Kas viņi ir, citādāki? Pašvaldība taču nav nekāds Marss vai cita planēta, kur savi noteikumi, vai varbūt pašvaldību darbiniekiem algu nemaksā? Cik mēs redzam, algas pašvaldībās ir diezgan pieklājīgas, lai aizbrauktu atpūsties, piemēram, uz to pašu Kipru. Vai vietējiem iedzīvotājiem, kas maksā iedzīvotāju ienākuma nodokli, kāds pajautāja: gribat dāvināt pansionāta sētniekam braucienu uz Kipru?

Šeit parādās tā attieksme – pret sabiedriskiem līdzekļiem. Nez kāpēc pašvaldībās daudz izteiktāk nekā valsts iestādēs darbiniekiem liekas, ka viņiem tas pienākas – dāvanas ekskursijas veidā, tortes domes sēdes laikā – uz iedzīvotāju rēķina. Mēs arī kādreiz savā darbavietā kādu jubileju nosvinām, taču paši sametam naudiņu, nopērkam torti un pasēžam.

– Sēžot šajā krēslā, par ko sevi uzskatāt – vai vairāk kā sōgi vai prokuroru, vai konsultantu?

– Mūsu darbs nav strīdēties ar pašvaldībām, bet saskatīt, kādas ir problēmas to darbā un kas šo problēmu

cēloņi, un sniegt ieteikumus, lai problēmas novērstu. Tātad mēs neesam nekādi soģi.

Vai esam konsultanti, kādus mūs vēlas redzēt Pašvaldību savienība? Manuprāt, ar konsultācijām jānodarbojas grāmatvežu firmām, bet mēs esam tie, kas aiziet, ierauga šauru vai problemātisko vietu un norāda uz to, lai pašvaldība varētu atbilstoši reaģēt un sakārtot šo lietu – ja tā ir konsultācija, tad uzskatiet, ka esam arī konsultanti.

– Jūs katru gadu pārbaudāt noteiktu skaitu pašvaldību. Cik cilvēku revīzijas veic un kā tas praktiski notiek – jūsu darbinieks brauc uz pašvaldību strādāt tur uz vietas?

– Jā, taču nevis viens cilvēks, bet pašvaldībā ierodas vesela brigāde. Viņi ļoti labi zina savus pienākumus un to, kas viņiem jānoskaidro, jo jau iepriekš esam to izdomājuši un pārrunājuši, zina, kur var iegūt šo informāciju, viņi ļoti labi pārzina grāmatvedību, es pat teiktu, droši vien labāk nekā pašvaldību grāmatveži, ir iepazinušies ar pašvaldības iepriekšējo gadu pārskatiem un ceturkšņa atskaitēm un izrunājušies ar zvērīnātajiem revidentiem. Pašvaldībā mūsu revidenti izskata attiecīgos dokumentus, kas viņus interesē, nokopē to, ko vajag, palūdz intervijas un nepieciešamos paskaidrojumus. Šogad mēs visās sešās klātienē pārbaudāmajās pašvaldībās prasījām paskaidrojumus no atbildīgajām amatpersonām attiecībā uz skaidras naudas iekasēšanas vietām.

– Un kā vērtējat savus kadrus, vai viņu kvalifikācija, jūsuprāt, ir ļoti augsta?

– Šo revīziju veic mūsu departamenta pirmais sektors, kur strādā seši cilvēki un sektora vadītājs – septītais. Varu apgalvot, ka grupai, kas veica šo gada pārskatu revīziju, kvalifikācija ir ļoti augsta, mums izdevies izveidot grupu, kura ir ļoti profesionāla. Un, ja parunāsi ar pašvaldību vadītājiem, nesaņemsi nevienu sliktu vārdu par šīs grupas darbu. Kad kopā ar Pašvaldību savienības vecāko padomnieku Pūķa kungu, Saeimas Publisko izdevumu revīzijas komisijas priekšsēdētāju Siliņas kundzi un valsts kontrolieri Krūmiņas kundzi piedalījies radoraidījumā “Krustpunkti”, raidījuma laikā Babītes novada pašvaldības vadītājs pa telefonu teica, ka viņam bijusi sadarbība ar Valsts kontroles revidentiem un tie esot ļoti patīkami, pieklājīgi un zinoši cilvēki. Un tā pateiks jebkuras pašvaldības vadītājs, droši vien izņemot tos, kuriem esam nedaudz patraucējuši vēlēšanās.

– Kā jums liekas, vai nebūtu pareizāk, ja Valsts kontroles mājaslapā blakus jūsu ziņojumiem stāvētu arī pašvaldību paskaidrojumi un skaidrojumi?

– Tas ir apspriežams jautājums, bet tas nozīmē, ka ziņojums, kas jau tagad ir uz 60 lapām par vienu konkrētu pašvaldību un tur konstatētajiem pārkāpumiem, varētu pārvērsties par divtik garu ziņu. Mēs allaž esam gatavi tikties ar pašvaldību iedzī-

votājiem un klātienē viņiem visu izskaidrot. Kad bijām Daugavpilī uz tikšanos ar iedzīvotājiem par pašvaldības kapitālsabiedrību revīzijas rezultātiem, tur piedalījās arī pašvaldības pārstāvji, un iedzīvotāji viņus aiz rokas pievilka pie galda un rādīja mums pašvaldības uzrakstītos dokumentus, aicinot pašvaldības pārstāvjus mūsu klātbūtnē paskaidrot, ko viņi ar katru konkrēto dokumentu domājuši.

Mūsu darbs jau nav vērsts uz to, lai ar pašvaldību spēlētu futbolu, un lielos vilcienos tā arī nav. Visos gadījumos, kad rakstām revīzijas ziņojumu, vispirms aizsūtām pašvaldībai tā projektu un tad uzaicinām pie sevis, dodot iespēju izteikties. Savos ieteikumos norādām, ko vēlamies, lai pašvaldība izdarītu mūsu revīzijas rezultātā atklāto trūkumu novēršanai, tad pašvaldība atsūta mums atpakaļ šo dokumentu, kurā ierakstījusi, kādas darbības tā ir gatava veikt un līdz kuram datumam spēs to izdarīt. Tikai retos gadījumos nespējam vienoties. Tas ir mūsu darba mērķis, nevis publiska izskaidrošanās, kuram ir taisnība un kuram nav. Arī šogad visas piecas “sliktās” pašvaldības pie mums bija, un mēs vienojāmies par to, kas ziņojumā rakstīts, tātad viss uzrakstītais atbilst īstenībai.

– Vai pie šīm “sliktajām” pašvaldībām jūs atkārtoti pēc gada vairs neiesiet?

– Ar šīm piecām pašvaldībām, kurām šogad uzrakstījām revīzijas ziņojumus, mums ir vienošanās, ka viņi novērsīs konstatētos trūkumus. Pagājušajā gadā pašvaldības, kurām sagatavojām revīzijas ziņojumus un sniedzām ieteikumus pie viņiem atklāto trūkumu novēršanai, šāgada laikā mums regulāri atskaitījās par to, kā viņiem veicas ar trūkumu novēršanu. To pašu turpmāk gaidām arī no Baldones, Līgatnes, Mālpils, Ogres un Rundāles novada pašvaldībām, jo, kā saprotu gan no preses, gan sarunām ar pašvaldībām Saeimas komisijā, visi ir gatavi strādāt pie tā, lai trūkumus, ko esam konstatējuši, izskaustu.

– Ja jūs šogad ar šo pašu komandu būtu organizējuši revīzijas visās 119 pašvaldībās, kāds, jūsuprāt, būtu rezultāts procentos?

– To izdarīt viena gada laikā mums nav iespējams, bet pēc trim gadiem, kad būsim pārbaudījuši visas Latvijas pašvaldības, varēsim pateikt arī šos procentus. Uzsvēršu, ka lielā mērā mēs paļaujamies uz zvērīnātajiem revidentiem – ja revīzijas plānošanas laikā notikušās sarunas rezultātā viņi spēj pārliecināt, ka paši ar pilnu atbildību izeidīsies pret revīziju, tad mēs ticam, ka tiks konstatēti arī visi pamanītie trūkumi, nepilnības un kļūdas.

– Vai jūsu ilggadējā pieredze, darbojoties Valsts kontrolē un vadot pašvaldību departamentu, neliek ierosināt arī kādas izmaiņas normatīvajos aktos vai arī, jūsuprāt, tie ir pilnīgi?

– Mēs katru gadu vērsamies Finanšu ministrijā ar priekšlikumiem sakārtot normatīvajos aktos mūsu

PROBLĒMA

konstatētos trūkumus, un ministrija nepieciešamās izmaiņas arī veic. Tā, piemēram, attiecībā uz ostām nodoto pašvaldībām piederošo īpašumu uzskaiti – normatīvajā aktā tika ierakstīts, kā šie īpašumi ir jāuzskaita, bet tagad no tā radusies problēma, jo šogad revīzijā konstatējām, ka ne visas pašvaldības sapratušas, kas tur rakstīts, uzskaitot šajā kategorijā arī nomā nodotos nekustamos īpašumus un fiziskām personām iznomātos zemesgabaliņus.

Diemžēl nācies sastapties arī ar pavisam neizprotamu attieksmi, kad viens no pašvaldību vadītājiem paziņo: kāpēc vispār gada pārskats jāraksta, tas nav vajadzīgs, es taču zinu, kas pašvaldībai pieder. Bet vai Valmieras pašvaldība zināja, cik koku Daliņa stadionā nozaga un aizveda? Nē, jo pašvaldības līdz šim neuzskaitīja parkos esošos kokus, bet tiem taču ir vērtība. Tāpēc mēs prasām pašvaldībām uzskaitīt visus kokus – tieši tādēļ, lai nevarētu izsaimniekot šos resursus. Tāpat arī prasām pašvaldībām uzskaitīt savus pazemes aktīvus, lai nebūtu tā kā Jēkabpils pašvaldībā, kurai pieder uzskaitē neuzņemtie pazemes aktīvi sešu miljonu latu vērtībā.

Šogad revīzijas rezultātā sniedzām Finanšu ministrijai un Valsts kasei četrus ieteikumus, kā pilnveidot normatīvos aktus, kas nosaka grāmatvedības uzskaites kārtību budžeta iestādēs, uzlabot saimnieciskā gada pārskatā atklātās informācijas pilnīgumu un salīdzināmību, izstrādāt vai pilnveidot pašvaldību iekšējos normatīvos aktus un ieviest vai uzlabot pašvaldību iekšējās kontroles sistēmu. Savukārt Satiksmes ministrijai sniedzām ieteikumu, kā pilnveidot autoceļu un ielu uzturēšanai paredzētās mērķdotācijas izlietojuma uzraudzības procesu.

– Jūs sacījāt, ka lielākās problēmas pašvaldībām sagādā ilgtermiņa ieguldījumu uzskaitē, bet, ja šādas revīzijas veiktu valsts iestādēs, vai tur ar zemes, ēku, ceļu un tiltu uzskaiti viss ir kārtībā?

– Valsts iestādēs ir nesalīdzināmi labāka situācija. Visus šos gadus, kopš darbojos Valsts kontrolē, varu teikt, ka ministrijās un valsts iestādēs šis jautājums ticis risināts un tur problēmu vairs nav, bet pašvaldībās situācija ir kardināli atšķirīga.

Šai ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites problēmai ir ilga vēsture. Es šajā amatā esmu gandrīz septiņus gadus, un, cik atceros, tad šā perioda sākumā pašvaldībām vispār bija grūti saprast, kas tām jāuzskaita un kas nav, jo bija diskusijas par to, vai ir jāuzskaita zemesgrāmatā neregistrēti īpašumi vai nē. Pašvaldības mēdz uzrādīt savā grāmatvedībā un uzskaitīt kā savus arī tādus īpašumus, kas pieder juridiskām vai fiziskām personām, bet neuzrāda īpašumus, kas tām pieder. Tas liecina varbūt nevis par kaut kādu sistēmisku un tīšuprāt pieļautu kļūdu, bet drīzāk par paviršību vai nekompetenci. Mūsu lielākais pārmetums jau vairākus gadus pašvaldībām ir par to, ka tās neveic savu nekustamo īpašumu salīdzināšanu ar Valsts zemes dienesta informāciju, un rezultātā netiek novērstas kļūdas ne VZD rīcībā, ne pašvaldību grāmatvedībā esošajos datos. Savā revīzijas ziņojumā esam minēju-

ši summu ap 130 miljoniem latu, kādā vērtībā īpašumi nav salīdzināti. VZD katru gadu sniedz pašvaldībām informāciju par viņu rīcībā esošajiem datiem, bet ne visas pašvaldības līdz galam izdara to, kas būtu jādara, lai novērstu neatbilstības. Protams, Valsts zemes dienestam arī var būt kļūdas šajā uzskaitē, taču pašvaldībai šīs neatbilstības abās datubāzēs būtu jāatrod un jānoskaidro, kāpēc tās radušās. Tāpēc ik gadu jāveic inventarizācija, šie dati ir jāsalīdzina un jāastāda salīdzināšanas saraksti, kur redzamas starpības, bet pēc tam jāinformē pašvaldības vadītājs par nesakritībām un kopā ar Valsts zemes dienestu tās jānovērš.

Viena daļa ir mežaudzes, kas netiek ņemtas uzskaitē, ir arī dīvaini gadījumi ar privatizētām dzīvojamajām mājām, kas vēl arvien miljonos latu vērtībā atrodas pašvaldību uzskaitē kā pašvaldībai piederošas. Tāpat problēmas sagādā nevēlēšanās ņemt uzskaitē visus savus aktīvus. Iepriekšējā desmitgadē veiktajā revīzijā par to, kā pašvaldības apsaimnieko savus pazemes aktīvus jeb, kā tautā sauc, derīgos izraktenus (Latvijā tie ir kūdra, grants un smilts), konstatējām, ka notiek to nekaunīga izsaimniekošana. Pēc tam Ministru kabinets uzlika par pienākumu pašvaldībām šos aktīvus ņemt uzskaitē, kas tolaik vēl nebija izdarīts, bet ļoti intensīvi tika izstrādāti par pilnīgi neatbilstīgām cenām. Diemžēl arī pagājušā un šāgada revīzijā konstatējām, ka vietumis tas vēl aizvien turpinās.

– Par zemi varbūt var jums piekrist, taču esmu dzirdējusi, ka īstas skaidrības par Latvijas ceļiem un tiltiem nav arī valstij.

– Man grūti komentēt, jo vadu pašvaldību departamentu un to, vai visi ceļi un tilti ir Satiksmes ministrijas uzskaitē, nezinu. Taču pašvaldībās šogad konstatējām, ka ceļu, ielu un arī tiltu saraksts, ko pašvaldības sagatavojušas un iesniegušas akciju sabiedrībai "Latvijas Valsts ceļi", atšķiras no pašvaldību grāmatvedības uzskaitē esošā. Savos ziņojumos esam norādījuši šīs atšķirības. Pieļauju, ka tas varbūt saistīts ar finansējumu, ko valsts piešķir ceļu apsaimniekošanai.

Revīzijas laikā konstatējām, ka pārskata gada sākumā četrās pašvaldībās jeb 14 procentos no izlasē iekļautajām pašvaldībām grāmatvedības dati par transporta būvēn vairāk nekā 589 tūkstošu latu vērtībā atšķiras no "Latvijas Valsts ceļiem" iesniegtajiem datiem. Vienā pašvaldībā transporta būves uzrādītas divas reizes ar dažādiem nosaukumiem, kā arī uzrādītas pašvaldībai nepiederošas, dabā neeksistējošas transporta būves, bet 12 pašvaldībās tām noteiktas neatbilstošas nolietojuma normas.

– Pārskatu par iepriekšējo gadu pašvaldības iesniedz līdz kārtējā gada 30. aprīlim, tātad 2014. gadu pētīsiet nākamgad?

– Nē, mēs jau otro mēnesi strādājam pie 2014. gada pārskata revīzijas, un Valsts kontroles darbinieki pēta gada pārskatus, vadības paskaidrojumus un zvērīnātu revidentu ziņojumus vadībai tām pašvaldībām, kur nebijām iepriekšējā gadā un ko pārbaudīsim nākamgad.

PAŠVALDĪBU VIEDOKLIS PAR VALSTS KONTROLES NORĀDĪTO TRŪKUMU NOVĒRŠANU

MĀLPILS NOVADS

LR Valsts kontrole 2014. gadā veica revīziju Mālpils novada domē par 2013. gada saimnieciskā gada pārskata sastādīšanu. 29. augustā saņēmām Valsts kontroles revīzijas ziņojumu. Interesenti ar revīzijas ziņojumā minētajiem konstatējumiem var iepazīties Valsts kontroles mājaslapā, sadaļā "Revīzijas". Tā kā Valsts kontroles sniegtā un masu mediju interpretētā informācija publiskajā telpā ir bijusi tendencioza, radot maldinošu un nepatiesu priekšstatu par pašvaldības kļūdām un pārkāpumu faktisko apmēru, uzskatām par nepieciešamu sniegt savus skaidrojumus par izskanējušajiem apgalvojumiem.

Revīzija Mālpils novada pašvaldībā nav konstatējusi prettiesisku rīcību, kā līdzekļu izšķērdēšanu, piesavināšanos vai dubulto grāmatvedību. Tāpēc neizprotama ir ziņa, kas oktobra sākumā parādījās masu medijos, ka arī Mālpils novada pašvaldībā ir konstatēta "melnā kase", lai gan revīzijas ziņojumā nav lietoti šādi jēdzieni vai ietvertas jebkādas norādes uz to. Lai arī nekur nevar atrast skaidrojumu terminam "melnā kase", par "melno kasi" parasti uzskata neregistrētu naudas līdzekļu iekasēšanu un izlietošanu nezināmiem mērķiem. Mālpils novada dome vēlas norādīt, ka revīzijā nekas tāds netika konstatēts, proti, revīzija nekonstatēja gadījumus, kad no iedzīvotājiem iekasētās naudas summas netiktu iemaksātas Mālpils novada domes budžetā vai ka Mālpils novada domes budžeta līdzekļi tiktu izmantoti nezināmiem mērķiem. Pieņemam, ka uz terminu "melnā kase" varētu būt attiecināti šie punkti no revīzijas ziņojuma:

"103.2. Mālpils bibliotēkā ir atļauts iekasēt naudu par kopēšanu uz Mālpils novada domes izsniegtiem numurētiem un apzīmogotiem sarakstiem, pēc pieprasījuma izsniedzot stingrās uzskaites kvīti."

"112. Pretēji normatīvajā aktā noteiktajam, naudas līdzekļi vismaz EUR 44,98 apmērā no pakalpojumu saņēmējiem ir iekasēti ar VID neregistrētiem maksājuma saņemšanu apliecinošiem dokumentiem."

Tiešām Mālpils novada bibliotēkā, kur iedzīvotājiem ir pieejami kopēšanas pakalpojumi, par katra dokumenta kopēšanu netiek izsniegta stingrās uzskaites kvīti. Kvītis tiek izsniegta tikai pēc pakalpojuma saņēmēja pieprasījuma. Šādu kārtību Mālpils novada dome noteica, lai samazinātu Mālpils iedzīvotājiem sniedzamo pakalpojumu izmaksas, proti, gadījumā, ja par vienas lapas kopēšanu tiktu izsniegta Valsts ieņēmumu dienestā reģistrēta stingrās uzskaites kvīti, tad vienas lapas kopēšana iedzīvotājiem izmaksātu nevis

6 eiro centus kā pašlaik, bet gan 11 centus, no kuriem 5,5 centus veidotu stingrās uzskaites kvīts izmaksas. Katra iekasētā naudas summa tiek fiksēta Mālpils novada domes izsniegtos numurētos un apzīmogotos sarakstos, un pakalpojuma saņēmējs parakstās par summu, ko samaksājis par kopēšanu. Mēneša beigās šie saraksti kopā ar iekasēto naudu (vidēji 3,80 eiro mēnesī, pavisam 44,98 eiro) tiek iesniegti pašvaldības kasē, kur tiek sastādīts kases ieņēmumu orderis un naudas līdzekļi tiek iemaksāti pašvaldības budžetā. Šī situācija vērtējama kā normatīvo aktu neprecīza ievērošana, tomēr nekādā ziņā nav saistāma ar terminu "melnā kase", jo šie naudas līdzekļi tiek reģistrēti un iemaksāti pašvaldības budžetā.

"108. Pašvaldības elektroniskajos kases aparātos ir konstatēts, ka Z pārskatos reģistrēta informācija par veiktajām anulēšanas operācijām; pašvaldības atbildīgie darbinieki aktus ar anulēšanas pamatojumu no EKA naudas kastes izņemtajiem naudas līdzekļiem 513,11 Ls apmērā uzrādīt nevarēja."

Anulēti čeki veidojās no tā, ka pakalpojuma saņēmējs ne vienmēr uzreiz informē, ka čekā vajadzēs iedrukāt rekvizītus, vai kasieris rekvizītus ievadījis kļūdaini. Nepareizais čeks pakalpojuma saņēmēja klātbūtnē uzreiz tiek anulēts un izdrukāts jauns čeks ar pareizajiem rekvizītiem. Par šo darījumu kasierei vajadzēja sastādīt aktu, kas netika izdarīts. Pēc anulētajiem un no jauna ievadītajiem čekiem var izsekot, ka naudas darījums ienāk kasē, kā arī anulētās un no jauna ievadītās summas ir vienādas (uz čekiem tiek drukāts laiks, kad darījums noticis).

Revīzijā ir konstatēts, ka **pastāv risks**, ka izlietotā reprezentācijas nauda 6715,35 latu apmērā **nav tērēta lietderīgi**.

Pašvaldība 2013. gadā reprezentācijas izdevumiem ir iztērējusi tikai 7138,68 latus. Tie tērēti dažādos kultūras centra un citu iestāžu pasākumos (18. novembra svētki, Mālpils pirmsskolas izglītības iestādes 45 gadu jubileja, kultūras centra 25 gadu jubileja, izstāžu atklāšana utt.), kā arī Mālpils novada domes īstenoto projektu nobeiguma pasākumos un partneru delegāciju uzņemšanas pasākumos ("Leonardo da Vinci projekts – tūrisma kompetences", "Comenius projekti – Leģendas mūs vieno", "Klase dabā–daba klasē"). Risks par lietderību šajā gadījumā ir fakts, ka iestādes nav gatavojušas reprezentācijas izdevumu tāmi katram atsevišķajam pasākumam un norakstīšanas aktos nav fiksēts pasākuma dalībnieku (apmeklētāju) saraksts. Tāpēc tiek uzskatīts, ka pareizi ir aizpildīti izdevumu dokumenti tikai par 423,33 latiem.

PROBLĒMA

Ir saņemti arī aizrādījumi par transporta izmantošanu, kur nesakrīt CSDD fiksētie odometru rādījumi ar domes automašīnu maršrutu lapās uzrādīto.

Lielākā odometru rādītāju neatbilstība radusies domei piederošajiem mikroautobusiem, jo kopš 2008. gada ar tiem regulāri tika veikti gan pašdarbības kolektīvu un sportistu, gan dažādu sociāli mazaizsargātu iedzīvotāju grupu (pensionāru, invalīdu, pansionāta iemītnieku) un biedrību pārvadājumi, kas revīzijas ziņojumā definēti kā pārvadājumi privātajām vajadzībām. Pēc būtības tie veikti pašvaldības iedzīvotāju interesēs, lai pildītu pašvaldības autonomās funkcijas, piemēram, rūpētos par kultūru, veicinātu veselīgu dzīvesveidu un sportu, kā arī nodrošinātu iedzīvotājiem sociālo palīdzību. Iedzīvotāji tika vesti uz dažādām skatēm, konkursiem, sacensībām, draudzības pasākumiem, pieredzes apmaiņas braucienos, kā arī uz Aglonu 15. augusta svētkos. Braucieniem nepieciešamo degvielu pirkā paši iedzīvotāji, tāpēc odometru rādījumi nesakrīt ar maršruta lapās uzrādīto, kas atspoguļoja kilometru skaitu atbilstoši piešķirtajiem degvielas limitiem. Divām automašīnām ilgāku laiku bija bojāti odometri. Iespējams arī, ka CSDD darbinieki ir kļūdījušies, nolasot atsevišķus odometru rādītājus.

Mēs atzīstam, ka darbā ir bijušas nepilnības un ne visi dokumenti ir noformēti precīzi, lai trešās kompeten-

tās personas, šajā gadījumā Valsts kontroles darbinieki, pēc dokumentiem, neprasot papildu paskaidrojumus, varētu izsekot darījumu būtībai, tomēr nepiekrītam publiskajā telpā izskanējušiem termiņiem, atspoguļojot revīzijas rezultātus. Grūti saprast motīvus, kāpēc Valsts kontrole informē sabiedrību šādā veidā – katru nelielu kļūdu vispārinot un iespējamo risku pasniedzot kā notikušu faktu, tā radot iedzīvotājiem priekšstatu, ka pašvaldības līdzekļi ir piesavināti vai izmantoti neparedzētiem mērķiem. Par revīzijas ziņojumā minētajiem konstatējumiem ir sagatavoti un ar Valsts kontroli saskaņoti deviņi ieteikumi, kā trūkumus novērst. Mālpils pašvaldība ir atvērta konstruktīvai sadarbībai ar Valsts kontroli un ir gatava pilnveidot pašvaldības darbību, izstrādājot jaunas vai papildinot esošās instrukcijas, nolikumus, lai maksimāli nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto prasību izpildi un mazinātu interpretācijas iespējas.

Iedzīvotāji ar jautājumiem par Valsts kontroles revīzijas ziņojumā minētajiem konstatējumiem var vērsties Mālpils novada domē pie priekšsēdētāja Aleksandra Lielmeža vai izpilddirektora Agra Bukovska, vai Finanšu un ekonomikas daļas vadītājas Līvijas Mičules.

Mālpils novada domes vārdā
priekšsēdētājs **Aleksandrs Lielmežs**,
izpilddirektors **Agris Bukovskis**

BALDONES NOVADS

Baldones novada iedzīvotājus satraucis Valsts kontroles (VK) 2. oktobra paziņojums par revīzijas rezultātiem sešās pašvaldībās, tostarp Baldonē, kurā pausts nekorrekts apgalvojums par kaut kādas “melnās kases” esamību.

Vēlos precizēt vairākas ar šo revīziju saistītas lietas.

1. Revīzija bija par 2013. gada pārskatu, nevis esošo situāciju. Gada pārskats jeb bilance ir, vienkāršoti sakot, visu grāmatvedības sadaļu atspoguļojums atbilstoši ekonomiskās klasifikācijas kodiem. VK pārbaudes mērķis bija konstatēt, cik tas pareizi izdarīts, vai viss no grāmatvedības prasību viedokļa ir pareizi uzskaitīts, noformēts un iegrāmatots. Jau 2013. gada laikā grāmatvedības darbinieki daudzas gadu gaitā uzkrājušas neprecizitātes bija novērsuši, taču visu paveikt nebija fiziski iespējams, tāpēc, protams, tika konstatēti trūkumi uzskaitē, salīdzināšanā ar reģistriem un iekšējā kontrolē, ko mēs arī godīgi atzīstam. Taču jau 2014. gada laikā daudzas lietas ir sakārtotas – mainīts grāmatvedības personālsastāvs, ieviesta jauna maksājumu, avansa norēķinu un atskaides sistēma, turpinās darbs pie grāmatvedības politikas izstrādes utt. Konstatētie trūkumi nekādā ziņā nenorāda, ka kaut kas ir izsaimniekots, un tie nav lielāki kā lielākajā daļā pašvaldību. Katrā ziņā ne tādi, par kuriem paš-

valdības “kar pie lielā zvana”. Jāņem vērā arī samērīguma princips – vai konstatētie trūkumi ir tik būtiski, ka ietekmē pašvaldības darbu kopumā. Kļūdas iespējamās arī publiskajos reģistros, kā mēs ne vienu reizi vien esam konstatējuši.

Diemžēl VK savā atzinumā prasa arī lietas, ko paši nevar paskaidrot, kā tas ir izdarāms. Tā, piemēram, kā ar trīs cilvēku parakstu norakstīt prezentācijas priekšmetu (pildspalvu u.tml.) pasniegšanu, viesojoties, teiksim, kaimiņu novadā. Vai būtu jāņem līdzi trīs liecinieki? Kā sastādīt tāmi kafijas galdam semināram vai delegācijas uzņemšanai, ja nav zināms delegācijas skaitliskais sastāvs? Kāda jēga ir pievienot kārtējā gada budžetam pašvaldības ceļu fonda izlietojuma plānu trim gadiem, ja pašvaldībai paredzētā summa ir zināma tikai uz kārtējo budžeta gadu? Atbilde bija tikai viena – normatīvie akti to prasa. Jāņem vērā arī fakts, ka grāmatvedības uzskaitē pa EKK katru gadu kļūst arvien sadrumstalotāka, tādēļ kļūdoties, ierakstot tajā vai citā sadaļā, ir ļoti vienkārši, taču tas nenozīmē, ka kaut kas ir pazudis. Ja nesakrīt ceļa garumi ar VZD datiem, vai tas nozīmē, ka tos metrus vai kilometrus kāds ir nozadzis? Darba apjoms grāmatvedībā gadu gaitā ir ļoti pieaudzis, tāpat kā pieaudzis budžets un maksājumu skaits, līdz ar to grāmatvežiem darba pietiek. Jāņem vērā arī VK birokrātiskā stila īpatnības – ja kāds dokuments nav absolūti precīzi aizpildīts, tad tas ir nelikumīgs.

2. Sabiedrības prātā “melnā kase” saistās ar naudu, kas iet garām kasei vai pašvaldības budžetam un tiek izmaksāta “aploksņu” algās vai nelikumīgiem maksājumiem. Daudzkārt tiku pārlasījusi revīzijas aktu, taču tādu faktu konstatējumu tur neatrodu. VK pārstāvji skaidro, ka ar to saprot konstatēto faktu, ka vecāku līdzmaksājumi par mākslas vai mūzikas skolu tika iekasēti uz kases ieņēmumu ordera pamata, par kuriem maksātājam tika izsniegta kvīts, kas nebija reģistrēta VID. Tajā pašā laikā ir konstatēts, ka nauda tikusi iemaksāta domes kasē. Domē nav saņemta neviena sūdzība, ka kāds no vecākiem, kas šādā veidā kārtoja līdzmaksājumus, būtu nokļūvis parādnieku sarakstā, kas ļautu domāt, ka kaut kādas summas gājušas garām domes kasei. Runa ir par 179 Ls gada laikā. 14. oktobrī biju VARAM uz radušās situācijas apspriešanu. VARAM ministrs un atbildīgie darbinieki arī ir iepazinušies ar šo revīzijas aktu un atzina, ka nav pamata tik skaļiem apgalvojumiem. Cik zināms, šobrīd arī VK revidenti mēģina norobežoties no šā apgalvojuma, visu vainu uzveļot žurnālistiem.

3. VK faktiski bez pamatojuma paplašināja pārbaudes mērķi, iekļaujot revīzijā arī lietderības pārbaudi, turklāt izdarot virspusējus secinājumus. Domes izpilddirektore I. Simsone 2013. gadā Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas delegācijas sastāvā viena komandējuma laikā apmeklēja Baltkrieviju, Ukrainu un Poliju. Katrā valstī katru dienu bija tikšanās pašvaldībās un konkrētu objektu apmeklējums. Par komandējumu ir iesniegti visi normatīvajos aktos

prasītie dokumenti. Ja VK revidentiem kaut kas subjektīvi nepatīk, tad tas nav pamats apgalvojumam, ka komandējums nav lietderīgs.

4. Rodas jautājums – vai būtu tādi skaļi paziņojumi, ja šogad nebūtu Saeimas vēlēšanas? VK savā mājaslapā revīzijas akti jāpublicē 15. septembrī un pēc tam divu nedēļu laikā sabiedrība par tiem jāinformē. To varēja izdarīt, sākot no 16. oktobra, taču nezin kāpēc tas tika izdarīts termiņa pēdējā dienā, t.i., divas dienas pirms vēlēšanām. Mūsuprāt, VK, kas bauda tādu sabiedrības uzticību, savi secinājumi jādara sabiedrībai zināmi pietiekami korektā formā, izvēloties izteicienus, apzīmējumus un paziņojuma laiku. Domāju, ka šobrīd nav laika taisīt politisku jezgu, bet ir cītīgi jāstrādā, lai konstatētos trūkumus novērstu un lietas sakārtotu.

5. Aicinu katru, kas vēlas tuvāk iepazīties ar ziņojumu, ieskatīties VK mājaslapā, 5. revīzijas departamenta sadaļā www.lrvk.gov.lv. Šo tekstu nav viegli saprast, jo tas ir ļoti birokrātiski uzrakstīts, līdz ar to katrs, kurš vēlas, var arī izraut no konteksta atsevišķus teikumus un tos pasniegt savā “mērcē”. Saprotu, ka daļai iedzīvotāju vēlmi tenkot un izplatīt baumas tas nemazina, taču saprātīgie, cerams, izdarīs secinājumus. Pārsteidzoši, ka viskaļākie kritizētāji sociālajos tīklos ir tie, kas paši nenoraida iespēju par saviem papildu pakalpojumiem vai darbu saņemt skaidru naudu, nemaksājot nekādus nodokļus.

Karina Putniņa,

Baldones novada domes priekšsēdētāja

RUNDĀLES NOVADS

Valsts kontroles revīzijas ziņojumā par Rundāles novada domi tiek norādīta virkne nepilnību grāmatvedības uzskaitē. Visi ieteikumi tiks ņemti vērā. Šobrīd noris darbs pie to ieviešanas. Tiek novērstas konstatētās nepilnības pamatlīdzekļu uzskaitē, pilnveidota grāmatvedības politika, veikta pašvaldībai piederošo mežaudžu grāmatvedības uzskaitē, ieviestas pilnveidotas autotransporta ceļazīmes, izstrādāta reprezentācijas materiālu, pārtikas produktu un ēdināšanas pakalpojumu finansēšanas kārtība, paredzot kritērijus šādu izdevumu nepieciešamībai un apjoma izvērtēšanai.

Attiecībā uz Valsts kontroles plaši izskanējušo paziņojumu par *“tādiem veidojumiem pašvaldībās kā melnajām kasēm”*, Rundāles novada dome pieņem, ka ar “melno kasi” tiek apzīmēts incidents Viesturu pagasta pārvaldes kasē, kur netika veikta savlaicīga naudas reģistrēšana.

Revīzijas laikā Rundāles novada domē Valsts kontrole fiksēja neregistrētas naudas esamību Viesturu

pagasta pārvaldes kasē 254,81 EUR apmērā. Saskaņā ar kasieres sniegtajiem paskaidrojumiem, šie līdzekļi tika iekasēti Viesturu ciemā 14. martā par pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem, izsniedzot iedzīvotājiem kases ieņēmumu orderus, nevis VID reģistrētās kvīti. Viesturu pagasta pārvalde atrodas Bērsteles ciemā 9 km attālumā no Viesturu ciema, tāpēc, lai nodrošinātu iedzīvotājiem ērtāku iespēju norēķināties par pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem, kasire divreiz mēnesī, parasti piektdienās, iekasē naudu arī Viesturu ciemā esošā Viesturu kultūras centra telpās.

17. martā, pirmdienā no rīta, Viesturu pagasta pārvaldē ieradās Valsts kontrole un fiksēja iepriekš minēto neregistrēto naudas summu. Apšaubīt kasieres godīgumu vai faktu, ka nauda netiktu ieregistrēta caur kases aparātu tās pašas dienas laikā, nav pamata. Līdz šim nekad nav saņemtas sūdzības no konkrētā ciema iedzīvotājiem par kasieres darbu, kā arī visi maksājumi vienmēr tika veikti laikus. Šis incidents ir vērtējams kā normatīvo aktu pārkāpums, tomēr tas nekādā ziņā nav saistāms ar terminu “melnā kase”, kas, visticamāk, vairumam asociējas ar neregistrētu naudas līdzekļu iekasēšanu un izlietošanu nezināmiem mērķiem.

PROBLĒMA

Iedzīvotāji apmaksā pašvaldības sniegtos pakalpojumus pēc iepriekš saņemtiem rēķiniem. Ja kasiere iekasēto naudu nepiereģistrētu kā iedzīvotāju veiktos maksājumus par pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem, iedzīvotājiem veidotos parāds, kas atspoguļotos nākamajā rēķinā.

Pēc Valsts kontroles publiskā paziņojuma par “melnajām kasēm” Latvijas pašvaldībās oktobra sākumā Rundāles novada dome ir sniegusi visus nepiecieša-

mos skaidrojumus par revīzijas ziņojumā atklātajām nepilnībām. Nenoliedzami, atklātie trūkumi ir jāuzlabo, tostarp jāveic grāmatvedības sistēmas pilnveide. Tomēr joprojām paliek neatbildēts jautājums par laiku un formu, kā Valsts kontrole publiskoja revīzijas ziņojumus, izvēloties spilgtus epitetus sistēmas trūkumu apzīmēšanai.

Aivars Okmanis,
Rundāles novada domes priekšsēdētājs

LĪGATNES NOVADS

Pāris dienu pirms vēlēšanām Latviju pāršalca rūpīgi inscenēts skandāls, kurā tika izziņots, ka sešas Latvijas pašvaldībās ir “melnās kases”, ka pašvaldībās nesaņemot publiskas un privātas naudas jēdzienu. Skandāla priekšplānā tika pamests Līgatnes novads, jo šeit 2012. gada nogalē pašvaldības darbiniekiem par nodokļu maksātāju naudu ticis rīkots striptīza šovs. Saproto, ka šie publiskie melnās vēlēšanu kampaņas aizvainojumi skar daudzus novada iedzīvotājus, vēlos viest nelielu skaidrību ar faktiem.

Jau šobrīd pētnieciskā žurnālistika, apkopojot datus, ir secinājusi, ka tā sauktais *Samanta sex song* bija neliela daļa no Ziemassvētku balles, kādas gadu desmitiem notiek Līgatnes kultūras namā. Visa šī informācija bija un ir zināma Valsts kontroles revidentiem, un revīzijas gaitā par notiekošo pasākumu tika sniegta visa prasītā informācija. Domāju, ka daudzie līgatnieši un viesi, kas ar savām ieejas biļetēm apmeklēja šo pasākumu, apstiprinās, ka šis bija publisks pasākums.

Ja pikantā ziņa par striptīza šovu piesaistīja sabiedrības uzmanību, kas priekšvēlēšanu reklāmu pārbagātībā ir ļoti svarīgi, tad ziņa par pašvaldībās esošajām “melnajām kasēm” ir vairāk nekā šokējoša. Bet Līgatnes pašvaldībā tādas esot pat deviņas!

OGRES NOVADS

Valsts kontroles ziņojumu Ogres novada domes vadība ir izanalizējusi, ir izstrādāts plāns pārbaudīt konstatēto trūkumu novēršanai. Septiņi no Valsts kontroles ieteikumiem šobrīd ir jau ieviesti. Pašvaldības vadība apzinās, ka īpaša uzmanība ir jāpievērš grāmatvedības darba uzlabošanai novada pagastos, plānojam centralizēt grāmatvedību visā novada pašvaldībā. Patiesībā to vajadzēja izdarīt jau pēc novada izveides 2009. gadā, diemžēl iepriekšējā pašvaldības vadī-

Valsts kontroles revīzijā ir konstatētas nepilnības grāmatvedības kārtošā un uzskaitē. Analizējot datus, redzam, ka vairāki darbinieki, pildot darba pienākumus, ir pieļāvuši dažāda rakstura kļūdas, kurām ir dažādi cēloņi – nezināšana, apstākļu sakritība, pārslodze darbā un citi. Tomēr nevienā brīdī nerodas aizdomas, ka šeit būtu Jaunprātība vai – kur vēl trakāk – pašvaldībā būtu “melnās kases”. Sabiedrības uztverē “melnā kase” ir kaut kas pavisam cits – tā ir skaidra nauda, kas tiek iztērēta aplokšņu algās vai citiem nelikumīgiem maksājumiem. Liekot roku uz sirds, varu apgalvot, ka tāda “kase” mums nav bijusi un nebūs. Nevienam santīms vai cents nav aizgājis garām pašvaldības budžetam.

Revīzijas ziņojumā Līgatnes pašvaldībai ir sniegti 16 ieteikumi, kas vairumā gadījumu attiecas uz Finanšu un grāmatvedības nodaļas darbu. Kopš aprīļa pašvaldība ir veikusi būtiskus ieguldījumus šīs jomas sakārtošanā. Šobrīd, lai ieviestu Valsts kontroles ieteikumus, esam noslēguši pakalpojuma līgumu par konkrētu sistēmu un procedūru izstrādi un ieviešanu mūsu ikdienas darbā. Tie ir iepriekš neplānoti pašvaldības izdevumi, bet tas nepieciešams, lai īsākā un ilgākā termiņā mēs visi – gan pašvaldības darbinieki, gan nodokļu maksātāji – varam būt droši par mūsu kopīgi maksāto nodokļu naudu un tās izlietojumu.

Ainārs Šteins,
Līgatnes novada domes priekšsēdētājs

ba šo ieceri nerealizēja, un grāmatvedības sadrumstalotība lielā mērā arī veicināja dažādu trūkumu un nepilnību veidošanos. Šobrīd darbā ir pieņemts IT speciālists grāmatvedības programmas “Horizon” ieviešanai un tās darbības nodrošināšanai visā novadā – arī pagastos.

Domes sēdē novembrī apstiprinājām noteikumus par reprezentācijas materiālu iegādi un izlietošanu.

Artūrs Mangulis,
Ogres novada domes priekšsēdētājs

LATVIJAS
DZELZCEĻŠ

ATTĪSTĪBA DROŠĪBA ATBILDĪBA SADARBĪBA

DZELZCEĻA INFRASTRUKTŪRAS PAKALPOJUMI

www.ldz.lv

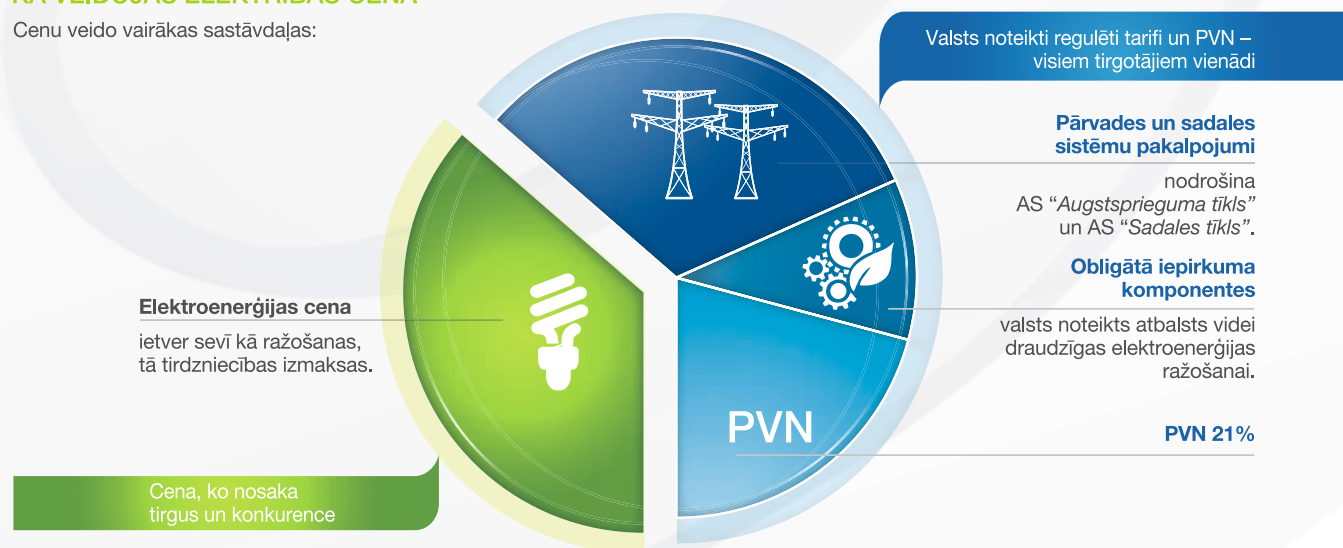

Kas ir elektroenerģijas tirgus?

No 2015. gada 1. janvāra Latvijā tiek atvērts elektroenerģijas tirgus māsaimniecībām. Tas nozīmē, ka elektroenerģiju varēsiet iegādāties no brīvi izvēlēta elektroenerģijas tirgotāja. Tāpat kā jebkurā tirgū, arī elektrību Jūs varat pirkt no tā tirgotāja, kura sniegtie pakalpojumi un piedāvātā cena šķiet vispiemērotākā. Elektroenerģijas fizisko piegādi, ko regulē valsts, arī turpmāk nodrošinās elektroenerģijas sadales tīklu operators – AS „Sadales tīkls”, neatkarīgi no izvēlēta tirgotāja.

KĀ VEIDOJAS ELEKTRĪBAS CENA

Cenu veido vairākas sastāvdaļas:

Kā rīkoties?

Pāreja uz elektroenerģijas tirgu būs vienkārša. Jums ir jāizvēlas sev piemērots elektroenerģijas piedāvājums un tirgotājs. *Latvenergo* Jums līdz decembrim nosūtīs individuāli sagatavotu sadarbības piedāvājumu, ko varēsiet apstiprināt sev ērtā veidā. Visērtāk to izdarīt portālā e-latvenergo.lv.

Tajā varat redzēt savu elektrības patēriņu un visu produktu izmaksu salīdzinājumu, lai Jums izvēle būtu pavisam ērta.

e-latvenergo.lv

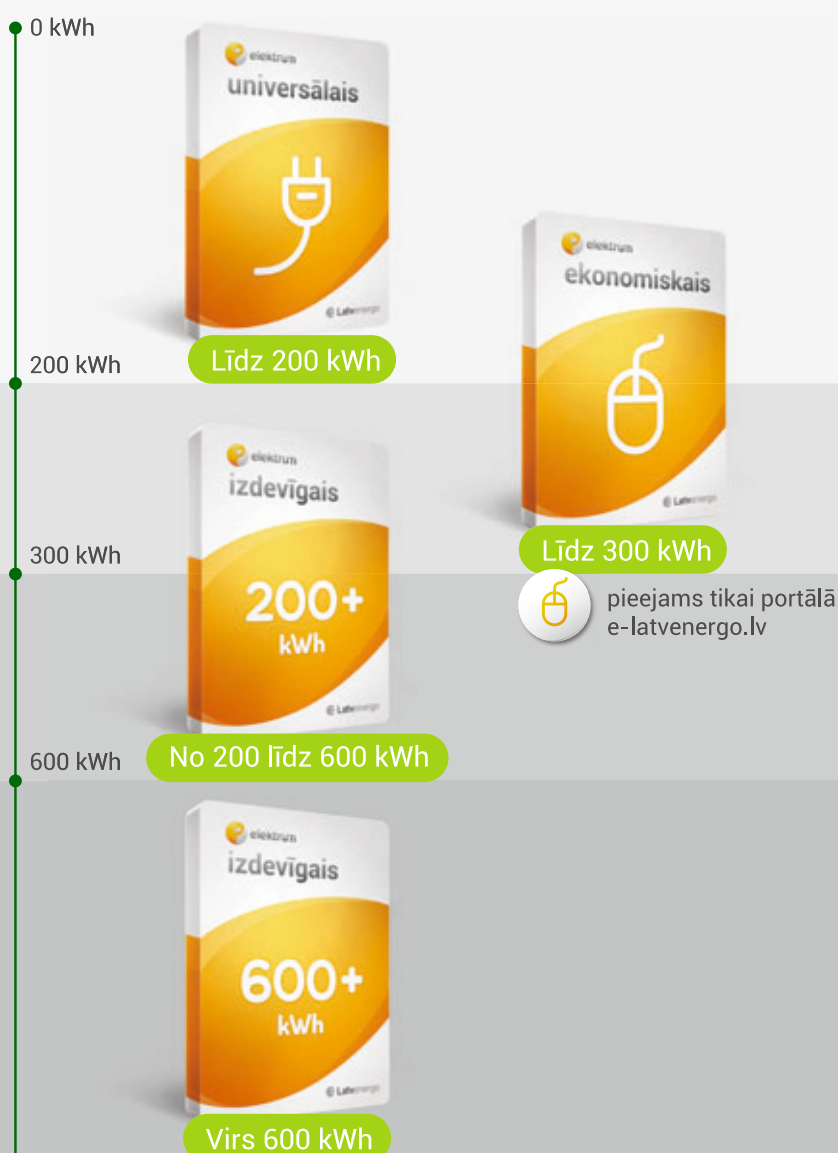
Neizvēloties neko, saņemsiet produktu *Elektrum Universālais*, kas stāsies spēkā automātiski un kuru varēsiet mainīt uz citu produktu jebkurā sev izdevīgā brīdī.

Kā izvēlēties sev piemērotāko elektroenerģijas produktu?

Fiksētas cenas produkti

Ja vēlaties par elektrību maksāt fiksētu cenu, tad atkarībā no sava mēneša vidējā elektrības patēriņa izvēlieties kādu no šiem produktiem:

Vidējais elektrības patēriņš mēnesī:

Mainīgas cenas produkti

Ja vēlaties maksāt mainīgu biržas cenu, tad neatkarīgi no mēneša elektrības patēriņa izvēlieties šo produktu:

Neatkarīgi no patēriņa

NOVADS KRUSTCELĒS. SOCIĀLAIS DARBS – ARĪ

Daina Oliņa

*“Esam īpašs novads, jo būtiskais ielikts nosaukuma saliktenī “krusts+pils”. Atradamies krusteniskajā vietā, kur no Madonas puses mūsos ienāk Vidzeme, no Jēkabpils – Zemgale, no Stirnienes un Līvāniem saskaramies ar Latgali,” tā savu uzrunu Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas (LPIA) izbraukuma sanāksmes dalībniekiem 3. oktobrī sāka Krustpils novada domes priekšsēdētājs **Gundars Kalve**. “Kad mana vecmāmuļa brauca lācenēs un cēlās ar laivu pāri Daugavai, viņa teica, ka dodas uz Lejaskurzemi, jo vēl pirms gadiem sešdesmit septiņdesmit tā saucās pašreizējā Sēlija un Daugavas otrs krasts Jēkabpils pilsētā. Tā mēs ne tikai vārdos, bet arī praksē esam saskārušies ar visiem Latvijas novadiem. Pie mums nogulsņējās katra un visu labākās tradīcijas. Joprojām mācām bērniem sveicināt ikvienu pretimnācēju, autovadītāji paņem ceļabiedros skolēnu ar smagu somu plecos vai vecu tantiņu, rādot jaunajai paaudzei latvisko tradīciju nezūdamību. Tomēr vienlaikus esam arī ļoti moderni. Nesen mūsu Vides dienests apguva pašas jaunākās novērošanas iekārtas, lai varētu sekmīgi cīnīties pret visu veidu cūkmeņiem.”*

Pasākuma saimnieku vārdā viņš sveica pašvaldību dzinēj spēku (līdz šim nedzirdēts raksturojums!), kas virza uz priekšu novadu: “Deputāti savās galvās izprāto virzienus, bet “sirsniņas un motorīņi” ir izpilddirektori, kas asinsritei nodrošina pareizo virzienu. Ar mūsu domes izpilddirektoru allaž ejam vienā solī, viens otru papildinot. Domāju, ka tā ir labi un tā jābūt visur.”

Mājastēvs – izpilddirektors **Raivis Ragainis** ir viens no gados jaunākajiem, bet aktīvākajiem un ieinteresētākajiem LPIA biedriem. Kolēģu ievērbu viņš todien izpelnījās ne tikai ar perfekto organizāciju un izdomu, kā iespēt maksimāli daudz “saīsinātajā” izbraukuma sēdē, bet arī ar savu kaklasaiti, ko rotā nova-

da ģerbonis. Sevišķi iederīgs sanāksmes sociālajā tematikā šķita ansambļa “**Krustpīlieši**” priekšnesums, uzskatāmi demonstrējot, ka draudzīgā kolektīvā lieliski jūtas arī “sēdošs” dziedātājs.

LPIA priekšsēdētājs **Guntis Kalniņš** uzreiz precizēja skaidrojumu kuluāros dzirdētajai neizpratnei – kālab par sociālajiem jautājumiem diskutēt izpilddirektoriem. Sanāksmju pastāvīgie dalībnieki gan par to nebrīnījās, labi zinot, ka kopā ar izpildvaru uz sapulcēm brauc arī attiecīgās jomas speciālisti. Šoreiz

Krustpils novadā kuplajā ciemiņu pulkā aptuveni puse bija nepazīstamu vai mazpazīstamu seju – pašvaldību sociālie darbinieki.

“Meitenes” ar 20 gadu darba stāžu

Krustpils novada Sociālā dienesta vadītāja **Ilze Rūsiņa** prezentēja novada Sociālā dienesta struktūru un darbības pamatjautājumus (sanāksmes prezentācijas atrodamas LPS interneta vietnē – http://www.lps.lv/Izpilddirektoru_asociacija/?task=sessions&committee_id=1526). Krustpils

novadā apvienoti seši pagasti – Atašienes, Krustpils, Kūku, Mežāres, Variešu un Vīpes – ar visai līdzīgu iedzīvotāju skaitu (no 735 līdz 2016). I. Rūsiņas vietniece Benita Dzelme vienlaikus organizē sociālo darbu Krustpils pagastā. Nesen ar administrācijas atbalstu sākusi strādāt ļoti nepieciešama speciāliste darbam ar ģimenēm un bērniem – Inita Gādmāne. Novadā Sociālajam dienestam atvēlēta liela patstā-

vība, tāpēc par katru pabalstu vai sociālā dzīvokļa piešķiršanu nav jālūdz domes piekrišana. Protams, regulāri jāsniedz pārskats Sociālo un veselības jaunatjumu komitejai. Pabalsti ir radniecīgi tiem, kādus piešķir visās pašvaldībās. Ilze Rūsiņa lepojas ar bērna piedzimšanas pabalstu, kas naudas izteiksmē arvien pieaug atkarībā no tā, kurš bērns tas ir ģimenē. Varbūt tāpēc dzimstība nav slikta. Pabalstu piešķirot, ņem vērā, vai pašvaldībā deklarēti abi vecāki vai tikai viens no viņiem. Runātāja uzsvēra, ka lielākos pabalstus pašvaldība izmaksā abos cilvēka dzīves nozīmīgākajos atskaites punktos – piedzimstot un no pasaules aizejot. Novadam ir savs pansionāts “Jaunāmuiža” Kūku pagastā ar 220 vietām, kas aizpildīts 95% apmērā; ap 40 ir pašu ļaudis. Higiēnas istaba gan pagaidām ir tikai vienā pagastā, bet nākotnē būs arī citur. Krīzes centra un rehabilitācijas pakalpojumus Krustpils novads pērk no citām pašvaldībām, diemžēl tie ir padārgi. Ir pakalpojumi, ko sociālajiem darbiniekiem uzspiež un kas jādara obligāti, piemēram, humānās palīdzības paku sadale.

Novadā izveidotas septiņas ģimenes atbalsta grupas, un nodarbības par visdažādākajām tēmām (bērnu audzināšana, attiecības ģimenē, rokdarbi, datorprasmes u.c.) apmeklē 41 vecāks. Jau otro vasaru pašvaldība rīko nometnes bērniem. Šogad tās bija visos pagastos, un vadītāji – pašu ļaudis. Galvenais sasniegums – pēc šīm nometnēm situācija ģimenēs uzlabojas.

Ilze Rūsiņa uzsvēra, ka par pašvaldības atbalsta trūkumu sūdzēties neklājas. 2009. gadā reizē ar novadu izveidotais Sociālais dienests sākuma posmā vēl darbojās diezgan nedroši, tagad darbinieces uzkrājušas pietiekamu pieredzi, lai atsijātu tos, kam pabalstus tiešām vajag, tāpēc GMI tēriņi ir krietni sarukuši. Diagramma prezentācijas materiālos parāda, ka pašvaldības sociālais budžets pa gadiem lēkā uz augšu un uz leju. Darbinieki ļoti strādā, lai veidotu pareizu mikroklimatu un palīdzētu tiem, kam tiešām nepieciešams. Dienestā ieviesta “rotācija” – sociālās darbinieces, kuras atbild par skaitliski nelielu pagastu, reizi nedēļā dodas talkā kaimiņu pagastam, kur daudz iedzīvotāju. Rotācija palīdz arī kolēģu darbā ienest kaut ko atšķirīgu.

Divreiz gadā iedzīvotājus speciālās anketās aicina novērtēt Sociālā dienesta darbiniekus. Reizēm izdodas uzzināt kādu jaunu ieteikumu. Protams, tiem, kam pabalsts atteikts, labs nebūs neviens. Katru gadu top dienesta SWID analīze, tāpēc I. Rūsiņa varēja kodolīgi raksturot gan dienesta stiprās, gan vājās puses. Pats galvenais pluss ir lieliskais, izglītotais kolektīvs, kurā “meitenes” esot pieredzējušas – ar 20 un pat 30 gadu stāžu. Viņām pa spēkam darbu pilnveidot, modernizēt. Prezentācijā neklātienē varējām iepazīties ar viņām visām. Arī ar Kūku pagasta sociālo darbinieci Tatjanu Ivanovu, kura konkursā “Labākais sociālais darbinieks Latvijā” pērn saņēma Labklājības ministrijas atzinību par godprātīgu un nesavtīgu darbu, kas guvis sabiedrības atzinību.

Diemžēl visu mainīt nav pat šīs lieliskās komandas spēkos. Neizdodas iespraukties projektu konkursos, lai sabiedriskās ēkas padarītu pieejamas arī cilvēkiem ar speciālām vajadzībām. Sociālo darbinieču augstā kvalifikācija nespēj novērst iedzīvotāju aizplūšanu, slikto sabiedrisko transportu, normatīvās bāzes nesakārtotību u.c. Vai sanāksmē uzaicinātie Labklājības ministrijas speciālisti kaut ko vērsīs par labu vismaz pēdējā punktā?

Vai “pīrāga” kumoss tiks katram?

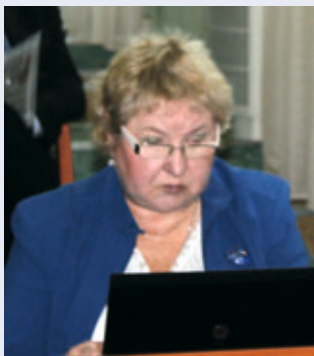
Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta direktora vietniece **Ilze Skrodele-Dubrovskā** savu uzstāšanos sāka ar atzinību Krustpils novada Sociālajam dienestam, kurā ir

likumdošanā paredzētais sociālo darbinieku skaits, tiem ir atbilstoša izglītība un prasmes, tāpēc arī spēja izvērtēt pabalstu saņēmējus, samazinot pašvaldības tēriņus.

LM speciāliste informēja par profesionāla sociālā darba attīstības virzieniem Latvijā 2014.–2020. gadā. Ziņojuma pamatā ir Valsts kancelejas pasūtītā pētījuma – Latvijas 22 pašvaldību sociālā darba analīzes rezultātā tapušie secinājumi un priekšlikumi, kā arī nozares profesionāļu ieteikumi, kas uzskatīti tikšanās reizēs. Pirmām kārtām atbalsts tiks novirzīts tieši sociālajiem dienestiem, kaut sociālo darbu veic arī citas institūcijas. Mērķis un darbības virzieni vērsti uz to, lai veidotu spēcīgu un ilgtspējīgu sistēmu. Eiropas Savienības atbalsta instrumenti nākamajiem septiņiem gadiem paredzēti 8,6 miljonu eiro apjomā. Vispirms, jau sākot ar **2015. gada 1. jūliju**, ES finansējumu 50% apmērā piešķirs speciālistu supervīzijas un profesionālās kompetences pilnveidei. Pie svarīgākajiem I. Skrodele-Dubrovskā minēja arī pilotprojektus programmu izstrādei darbam ar deviņām īpašajām mērķgrupām. Tāpat būs informatīvie pasākumi un metodiskais atbalsts sociālā darba speciālistiem (jau tagad notiek reģionālie pasākumi, būs arī iespēja pavērot pieredzi citās valstīs). Arī turpmāk tiks rīkota pērn aizsāktā sociālo darbinieku novērtēšana un apbalvošana.

LPS padomniece **Silvija Šimfa** (tagad jau LR Saeimas deputāte), uzsākot diskusiju, vērsās ar jautājumu pie

klātesošajiem LM speciālistiem: *"Kā šīs ieceres skars konkrēti katru no 119 pašvaldībām, ieskaitot arī pagastu līmeni? Vai pietiekami detalizēti tika pētītas atšķirīgās pašvaldības? Mūsu valsts nav tik liela, lai nebūtu iespējama sīka katras pašvaldības analīze! "Vidējā temperatūra valstī nekad*

*nerāda konkrēto situāciju," ne reizi vien uzsvēris LPS priekšsēdis Andris Jaunsleinis. LPS ilgi un neatlaidīgi cīnās par līdzekļiem katrai pašvaldībai, iebilstot pret līdzekļu sadalījumu bez skrupulozas analīzes. **Saturs ielikts labs, bet vai izpildījums būs vienlīdz labs un iespējams visās pašvaldībās?"***

– Jā, līdzekļi būs pieejami visām 119 pašvaldībām kopā ar sadarbības partneriem (arī LPS ir mūsu sadarbības partneris). Protams, pašvaldībai, kurā jau sekmīgi darbojas kvalitātes vadības sistēma, atbalsts vairs nebūs vajadzīgs. Esiet aktīvi! Līdzekļi kvotēti gan netiks!

S. Šimfa arī atgādināja, ka darbs vēl ir pusceljā, jo MK noteikumi tikai top, arī kritēriji vēl nav definēti, tāpēc vērīgi jāseko līdzi, atslābt nedrīkst ne mirkli! *"Ja, gata-vojojot atzinumus, lūdzam pašvaldību speciālistu palīdzību un priekšlikumus, atbalstiet, jo 50 vai 100 galvas spēj domu virzīt precīzāk nekā dažas!"*

Lūgums plašāk komentēt mērķa grupas! – Pamatnostādnēs tās visas ir atspoguļotas (jaunieši ar uzvedības traucējumiem, personas ar garīgās attīstības traucējumiem, jaunie vecāki, kam trūkst prasmju bērnu aprūpē, atkarīgie, ilgstošie bezdarbnieki un sociālās palīdzības saņēmēji u.c.).

Kā top Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu likuma izmaiņas? – Profesionāļu vēstījums par darba sakārtošanas nepieciešamību ir sadzirdēts.

Iesaistoties diskusijā, kolēģi papildināja LM Sociālo pakalpojumu departamenta vecākais eksperts **Aldis Dūdiņš**. Viņš atgādināja, ka topošie likuma grozījumi ir apjomīgi un skar visus trīs nozīmīgos blokus – sociālos pakalpojumus, sociālo darbu un sociālo palīdzību. Dzirdēts viedoklis, ka, iespējams, nepie-

ciešams būtu nevis viens, bet trīs likumi – katrai jomai savs. Tam ir savs pamats, jo kopš iepriekšējā likuma rakstīšanas situācija sociālajā jomā piedzīvojuši dažādas izmaiņas. Ja Tieslietu ministrija dos tādu uzdevumu, LM strādās. Un tomēr ārzemju pieredze liecina, ka likums ir esejas formā, iezīmējot tikai

pamatnostādni, bet mums kontrolējošās institūcijas prasa uzskaitīt un aprakstīt "katru šķaudienu".

Likumā nav raksturota darba kvalitāte! Kāda nozīme noteikt, ka uz 1000 iedzīvotājiem vajadzīgs viens sociālais darbinieks? Lielajās pilsētās un novados sociālajā darbā iesaistīti visdažādāko jomu speciālisti – rehabilitētāji, aprūpētāji un citi. Lauku sociālie darbinieki ir "universālie kareivji", jo bieži vien vienam nākas veikt visu. Bet – kāda var būt kvalitāte, ja sociālais darbinieks veic arī sociālo ārstēšanu!? Likums nekādas robežas nenosaka. – Nav viegli novilkt kritēriju robežas, plānojot sociālo darbinieku noslodzi. Rīga veic eksperimentu, taču iet grūti. Arī novadi ir tik dažādi.

A. Dūdiņš: *"Jautājums ir elegants. Latviski varētu teikt, ka tas ir koks ar diviem galiem. Ministrijas pārstāvjiem nebūtu grūti izvērst prasības, uzskaitot vajadzīgos speciālistus diferencētās jomās. Skaidrs, ka pakalpojuma kvalitāte paaugstinātos, bet vai pašvaldības spēs rast finansējumu vēl augstākām prasībām?! Prieks, ka politiķi ik pa laikam atrod līdzekļus jaunai amata vietai, jo universālam būt nav viegli. Ārzemēs blakus sociālajam darbiniekam strādā dažādi citi speciālisti – ergoterapeiti, psihologi, medmāsas un tamlīdzīgi."*

Silvija Šimfa rezumēja: *"Mēs tik ļoti pieprasām visu reglamentēt, it kā sevi pasargājot. Tā virzījies mūsu valsts attīstība, ka nereti baidāmies darīt kaut ko ārpus likumā noteiktā. Pašvaldību darbība kopumā tieši otrādi – tikusi pār mēru ierobežota, valsts varai visu cenšoties centralizēt. Arvien mazāk palicis iespēju pašiem lemt par savas teritorijas attīstību nākotnē. No otras puses, mēs ilgojamies pēc šā reglamenta, kas pateiktu, ko vajag darīt, bet ko var nedarīt. Tā mēs sevi ierobežojam. Diemžēl viens no iemesliem ir līdzekļu trūkums. Tas pārdomām!"*

Nemainīgi sliktā nevienlīdzība

LM Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta vecākā eksperte **Evija Kūla** centās skaidrot plānotās reformas minimālo ienākumu sistēmā Latvijā. Vispirms viņa atbildēja uz pamatjautājumu, ko uzdod sociālie darbinieki: kāpēc vajag reformas? Latvijā vairākus gadus saglabājas gan augsts nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju skaits, gan

ienākumu nevienlīdzība. Problēma pastāv jau vairākus gadus, valdības dienaskārtībā tā nonāca līdz ar krīzes iestāšanos. Diagramma uzrāda, ka 2008. gadā Latvijas nabadzības riska indekss valsti ierindoja pēdējā vietā Eiropas Savienībā. 2011. gadā Latvija gan atradās dažus pakāpienus augstāk, jo, krīzei sākoties,

jūtams bija iedzīvotāju saņemtais atbalsts. Diemžēl 2012. gadā nabadzības riska indekss atkal sāka augt. Lai nepieļautu 2008. gada situācijas atkātošanos, Latvijā veic sociālās drošības sistēmas novērtējumu. **Ienākumu nevienlīdzība Latvijā desmit gadu garumā ir nemainīgi slikta** – turīgo iedzīvotāju ienākumi 6,5 reizes pārsniedz trūcīgāko līdzcilvēku ienākumus. 2013. gadā Latvijā bija 134,4 tūkstoši trūcīgo personu, kas veido 6% no valsts iedzīvotāju kopskaita. Gandrīz pusei no šīm trūcīgajām personām ienākumi ir 50 eiro mēnesī. (*Statistikas datus par pārējām trūcīgo personu grupām skatiet E. Kūlas prezentācijā!*)

Lai uzsāktu sociālās drošības sistēmas pārskatīšanu un nodrošinātu objektīvi pamatotu lēmumu pieņemšanu palīdzības sistēmai nākotnē, 2012. gadā Pasaules Banka uzsāka pētījumu par bezdarbniekiem, ekonomiski neaktīvajiem un trūcīgajiem iedzīvotājiem. Šajā pētījumā tika novērtēta sociālās drošības sistēma un iezīmēti tās galvenie trūkumi un problēmas sociālās palīdzības sistēmā, darba tirgus politikā, valsts sociālo pabalstu un nodokļu politikā. Secinājumos tika uzsvēta nepieciešamība Latvijā īstenot plašas debates par minimālā ienākuma atbalsta adekvātumu un mehānismiem, uz kuriem balstoties, noteiktas tiesības saņemt atsevišķus pabalstus, vienlaicīgi uzsverot nepieciešamību rūpīgi analizēt stimulus **pārejai no pasīvas atbalsta saņemšanas uz aktīvu iesaistīšanos darba tirgū**. Vienlaikus sociālās drošības sistēmu izvērtēja arī Labklājības ministrijas speciālisti. 2013. gada 10. decembrī valdībā tika iesniegti un apstiprināti priekšlikumi sociālās drošības sistēmas pilnveidošanai. Viens no galvenajiem – **noteikt pamatotu minimālā ienākuma līmeni (MIL) valstī**, pie kā šobrīd arī tiek strādāts, un sagatavota koncepcija, kurā arī piedāvā jaunu minimālā ienākuma līmeņa noteikšanas metodi.

Kāds ir reformu piedāvājums? **Noteikt adekvātu un vienotu MIL aprēķina metodiku visā valstī** un saistīt to ar pārējām sistēmām, nešķirojot, vai līdzekļus maksā valsts vai pašvaldība – ar IIN neapliekamo minimumu, GMI līmeni, sociālo pensiju, valsts pabalstiem un bezdarbnieka pabalstu. Par piemērotāko atzīta starptautiskās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) metodoloģija, kas nabadzības riska sliekšni nosaka procentuālā apmērā no māj-saimniecībā esošo cilvēku ekvivalentajiem ienāku-

miem. LM piedāvā minimālā ienākuma līmeni noteikt **40% apmērā no ienākumu mediānas pirmajai personai māj-saimniecībā** (*izprast mediānas veidošanos palīdzēs attēli prezentācijā*). Tāpēc tiek izmantotas t.s. ekvivalences skalas, lai atbilstoši māj-saimniecībā esošo cilvēku skaitam katrai personai piešķirtu vērtību proporcionāli patēriņam. Pirmā pieaugušā patēriņš ir 1 jeb 100%, pārējiem ģimenes locekļiem virs 14 gadu vecuma patēriņš tiek aprēķināts 70% apmērā no pirmā māj-saimniecības locekļa (0,7), un bērniem līdz 14 gadu vecumam patēriņš veidojas 50% apmērā no pirmās personas izdevumiem. Šādu pieeju izvēlējusies arī Igaunija, sniedzot atbalstu ģimenēm ar bērniem.

MIL aprēķināšanas metodi plānots saistīt ar:

- IIN neapliekamā minimuma palielināšanu (no 75 uz 129 EUR);
- garantētā minimālā ienākuma līmeņa paaugstināšanu (no 50 uz 129 EUR);
- bāzes jeb sociālo pensiju pieaugumu (no 70 uz 129 EUR);
- valsts sociālajiem pabalstiem;
- bezdarbnieka minimālā pabalsta apmēru.

Ministrija vēlas, lai atbalsta politika tiktu veidota pēc labtības principa (būs blēži, bet nevar sistēmu un politiku veidot, pieņemot, ka visi ir blēži!). Nepieciešams valsts un pašvaldību atbildības sadalījums. Jādiferencē atbalsts, pašvaldībām jābūt tiesībām lemt patstāvīgi, jo tās ir ļoti dažādas. Turklāt nepieciešams uzlabot nepamatoti izmaksāto pabalstu atgūšanu, pagaidām pašvaldībām tas neveicas.

Lai novērtētu, cik adekvāts ir MIL un citi atbalsta veidi dažādās jomās un sistēmās, LM piedāvā arī izstrādāt **jaunu iztikas minimuma grozu**. Šogad pārtrauca izmantot iepriekšējo, 22 darbības gadu laikā sen novecojušo grozu. Jauno modeli plāno izstrādāt vairākiem ģimeņu veidiem un atšķirīgām teritoriālajām situācijām. Noslēgumā E. Kūla uzsvēra, ka pēc MIL reformas īstenošanas **ieguvēji būs 8,1% Latvijas iedzīvotāju. Minimālo ienākuma līmeni paredzēts ieviest no 2016. gada, bet minimālās pensijas, bezdarbnieku pabalsta, valsts sociālo pabalstu izmaiņas – no 2017. gada.**

Vai GMI saņēmēju loku neplāno ierobežot atkarībā no tā, cik aktīvi saņēmējs iesaistās līdzdarbības pasākumos? – Līdzdarbības pasākumi daudzviet ir formāli, to izvērtēs stingrāk! Simtlatnieku nebūs, bet sabiedriski lietderīgie darbi turpināsies.

Pašvaldībām jādod lielākas iespējas mobilizēties uz savām mērķa grupām! – MIL plānots vienots visā valstī un ar valsts līdzdalību. Pašvaldības var celt savas teritorijas dzīves līmeni augstāk. Pamatuzdevums – neļaut cilvēkiem nomirt badā, pārējais jau saistās ar dzīves standartu uzlabošanu. Cilvēks darbaspējīgā vecumā jādzen strādāt “ar koku”, lai nesamaitātu pilnībā (A. Dūdiņš).

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

*Cerēju, ka saruna būs profesionālāka, jaucam kopā pakalpojumus ar palīdzību! Domāju, ka lielāku uzsvāru beidzot liksim uz sociālajiem pakalpojumiem, nevis pabalstiem. 299. noteikumi neliecina par sistēmas maiņu, neviens punkts neparāda attieksmes atšķirības starp pasīvo un līdzdarbībai gatavo cilvēku. – Līdz šim personai, kura atrod mazatļotu darbu, atņēma pabalstu. Tagad paredzēts turpināt vēl trīs mēnešus izmaksāt pabalstu, lai cilvēku motivētu. – **Bet tad viņš kopsummā saņems tikpat lielu naudas summu kā sociālā darbiniece!** Sabiedrības degradētajai daļai, kam aizvadītajos gados zudusi jebkāda vēlme un prasme strādāt, obligāti jāprasa līdzdarbība, lai aizmirstu ērto taciņu pēc pabalsta. Ja ne, statuss jāatņem!*

(Zālē sacēlās vētrains domu apmaiņa – gan ar ministrijas pārstāvjiem, gan blakussēdētājiem. Silvija Šimfa aicināja šo degsmi likt lietā, piedaloties Saeimas komisijās vai MK sēdēs, lai viedokli aizstāvēt nenāktos tikai LPS ļaudīm. Vajag izmantot visus līdzekļus, lai savus priekšlikumus aizstāvētu!)

Vajag veidot darbavietas teritorijā, jo par minimālo pabalstu tālu izbraukāt nevar! – Subsidētās darba vietas veidojam.

Prezentācijā teikts, ka plānotās reformas prasīs 200 miljonus eiro gadā. Kādu naudu jūs dalāt – valsts vai pašvaldību? – Pagaidām nedalām, tikai plānojam, ka vajag valsts līdzdalību. – Ja pabalstos dalām nodokļu maksātāju naudu, tad pašvaldībām jādod tiesības prasīt no pabalsta saņēmēja arī līdzdarbību!

Jāļauj beidzot pašvaldībām nodarboties ar uzņēmējdarbību, lai var nodarbināt tos, kas vēl spēj pastrādāt, bet uzņēmēji viņus nodarbināt nevēlas vai teritorijā nav tik daudz uzņēmēju. Lai ražo kaut vienu detaļu, bet nopelna sev iztiku!

LM Sociālo pakalpojumu departamenta vecākā eksperte **Sigita Rozentāle** iepazīstināja ar Labklājības ministrijas izstrādāto **deinstitucionalizācijas (DI) politiku**, tās finansēšanas un realizēšanas iecerī, par pašvaldību iesaisti. Prezentāciju varat aplūkot turpat, kur citus sanāksmes materiālus, tāpēc uzstāšanos sīkāk neatreferēsim. DI bija viena no diskusiju tēmām 17. oktobrī notikušajā Novadu dienā Iecavā, kas žurnālā jau analizēta.

Krustpils novada iepazīšanu sanāksmes saīsinātā laika dēļ aizstāja sabiedrisko attiecību speciālistes **Liānas Pudules-Indānes** kompakta prezentācija. Tā kā laika trūkums uzbruka sanāksmes grafikam, bet vietas trūkums – šim materiālam, iesakām arī lasītājiem novadu

iepazīt tāpat kā izpilddirektoriem – virtuāli, jo LPS vietnē ievietotā prezentācija izpilddirektoriem atsvēra tradicionālo ekskursiju pa novadu.

Raivis Ragainis kolēģus aizveda uz vietu, kas cieši saistās ar novada nosaukumu, kaut arī atrodas Jēkabpilī (tāpat kā Krustpils novada domes mājvieta), –

uz seno un pamazām atdzimstošo barona Korfa **Krustpils pili**. Te veiksmīgi “sapresēti” laikmeti un izjūtu paletes, radot visraibāko iespaidu buķeti – plašo skatu no tornīša; mūzikas priekšnesumu un stāstus; ikvienai pilij piederīgo “iedzīvotāju” Brūno dāmu un konkurējošo sociālisma apoloģētu “spoku” tēlus padomju istabā (ilgus gadu desmitus pili bija okupējusi padomju armija).

ATKRITUMU SAIMNIECĪBAS NEPROGNOZĒJAMĀS SVĀRSTĪBAS

Daina Oliņa

Pēc ilga pārtraukuma atkal atgriežoties Rīgas Austrumu izpilddirekcijas zālē, lai diskutētu par nu jau labu laiku no dienaskārtības nezūdošo atkritumu apsaimniekošanas problēmu, Latvijas pašvaldību izpilddirektori vispirms uzklaušija LPIA priekšsēdētāja **Gunta Kalniņa** ziņojumu par Valdes sēdē pieņemtajiem lēmumiem. Būdami kārtīgi saimnieki, viņi jau laikus izplānojuši 2015. gada pirmā pusgada sanāksmju tematus un norises vietas: **7. janvārī Rīgā** – atbilstoši tradīcijai gadu uzsāks ar finanšu problēmu analīzi, arī LPS un MK protokola sakarā; **4. februārī Rīgā** – Zemes pārvaldības likums; pašvaldību ielas un ceļi; publiskie ūdeņi; **6. martā Garkalnē** – daudzdzīvokļu māju apsaimniekošana novados; LIAA (t.sk. biznesa inkubatori); **10. aprīlī Jēkabpilī** – jaunatnes politika, līdzekļu piesaistes iespējas; **8. maijā Dundagā** – VARAM un ZM par ES fondiem; **12. jūnijā Lielvārdē** – kultūrpolitika, tautas tradīcijas, pieminēkļu aizsardzība.

Klātesošo uzmanību runātājs pievērsa arī jaunajai kārtībai darījumos ar lauksaimniecībā izmantojamo zemi (LIZ), mudinot noskatīties videokonferenci LPS mājaslapā, bet radušos jautājumus sūtīt LPS padomniecēm – gunta.kurme@lps.lv vai sniedzes@lps.lv. Līdz februārim, kad sanāksmē diskutēs par **Zemes pārvaldības likuma** niansēm, gaidot atbilstošos MK noteikumus, jāņem vērā dažas jaunās normas – visa no reformas pārpalikusī zeme paliek pašvaldību rīcībā; divu gadu laikā ministrijas un pašvaldības var izņemt vajadzīgās platības no rezerves zemēm savu funkciju nodrošināšanai; publiskie ūdeņi – pašvaldību valdījumā; zeme zem pašvaldību ceļiem sakārtojama piecu gadu laikā; zemes īpašnieks nedrīkst aizliegt pārvietoties pa publisko ceļu u.c. Atgādinājumu vērts Valdei šķīta arī Meža likuma aspekts – **2015. gada 1. janvārī sāksies faktiskā meža ieskaitīšana meža zemēs!**

Ilgas pēc neandertāliešiem

Kaut arī sanāksmes pamatēma – atkritumu apsaimniekošana – tika aplūkota daudzpusīgi, turklāt bagātināta ar konkrētiem labās prakses piemēriem no reģioniem, tomēr, topot rakstam, nespēju atbrīvoties no rezignācijas. Tāpēc sākumā atgādināšu **VARAM Vides aizsardzības departamenta direktores Rudītes Veseres** runas nobeigumu: “Atkritumu apsaimniekošanas likums Saeimā palika otrajā lasījumā, jāturpina jaunajā Saeimā aizstāvēt savas pozīcijas!” Un šis likums nav vienīgais, kurā panāktie

uzlabojumi, iespējams, nākotnē tiks grozīti vai atcelti. Diemžēl mūsu politiku, ministru un ierēdņu lēmumu neprognozējamās izmaiņas un svārstības bieži bijušas ne vien neizprotamas un neizskaidrojamas (ja nepārzinām aizkulisēs!), bet visai absurdas. Kad pirms nepilna gada tika noteikta jauna kārtība – iekasēt maksu par atkritumiem no dzīvokļa, nevis atbilstoši tajā deklarēto “atkritumu radītāju” skaitam, medijus pārpildīja iedzīvotāju neizpratne un sašutums. Liktos, ka katrs neandertālietis nešaubītos par to, ka piecu cilvēku saimei atkritumu būs, ja ne piecreiz, tad tomēr vairākreiz pulkāk nekā vientuļai pensionārei. Pat tad, ja apdzīvojamā platība abos gadījumos identiska. Beidzot pie šā “atklājuma” atkārtoti nonākuši arī lēmēji... Tāpēc detalizētu pārskatu par sanāksmē runāto, kurā fiksēta novembra sākuma situācija, **skatiet prezentācijās**, jo sīki skaidrojumi, žurnālam iznākot, iespējams, jau atkal būs zaudējuši aktualitāti.

Rudīte Vesere iepazīstināja ar normatīvo aktu regulējumu un nākamā plānošanas perioda prioritātēm (ES fondu pieejamajiem līdzekļiem nozares attīstībai). (*Šī un citas prezentācijas skatāmas LPS interneta vietnē – http://www.lps.lv/lzpilddirektoru_asociacija/?task=sessions&committee_id=1528.*) Protams, nav šaubu, ka nākamajā plāna periodā (līdz 2020. gadam) īpaša uzmanība nemainīgi tiks pievērsta sadzīves atkritumu **dalītās savākšanas** sistēmas attīstībai (infrastruktūra, iedzīvotāju informēšana par šķirošanas nepieciešamību, par savākšanas laukumiem, nosakot stingrāku atbildību par ievērošanu, u.c.), **elektrisko un elektronisko iekārtu** atkritumu dalītās savākšanas un reģenerācijas sistēmas attīstībai, kā arī apglabājamā **bioloģiski noārdāmo atkritumu** daudzuma samazināšanai. VARAM pārziņā būs ES fondu finansējums **vides infrastruktūras attīstībai un vides aizsardzībai** – notekūdeņu savākšanas tīklu atjaunošanai un paplašināšanai, kā arī atbalsts pieslēgumu izbūvei, atkritumu pārstrādes un reģenerācijas infrastruktūras attīstībai, plūdu risku samazināšanai, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai u.c. Atkritumu saimniecībai paredzēti 41,34 miljoni eiro, 35% valsts atbalsts: dalītās vākšanas sistēmai, pārstrādei, reģenerācijai, pārstrādes jaudu palielināšanai. Atbalsta saņēmēji: komersanti, pašvaldības, pašvaldību KS; iespējams, varētu runāt par lielāku atbalsta intensitāti pašvaldībām nekā 35%. (*Vēlāk Guntis Kalniņš loģiski komentēja: “Palielinot atbalsta intensitāti pašvaldībām, jāreķinās ar atbalstam pieejamo summu – jo lielāks atbalsts, jo mazāk būs saņēmēju!”*)

Ar atkritumu pārstrādes un reģenerācijas konkrētajiem mērķiem (piemēram, **līdz 2015. gadam** izveidot dalītās vākšanas sistēmu vismaz papīram, metālam, stiklam, plastmasai; **līdz 2020. gadam** vismaz 50% no savāktā izmantot atkārtotai pārstrādei u.c.) iesaku iepazīties prezentācijā. **Diemžēl Eiropas Komisija uzskata, ka atkritumu saimniecības jomā 2020. gadā attiecīgo direktīvu mērķi netiks sasniegti!**

SIA "Geo Consultants" projektu vadītājs **Kaspars Kļavenieks** informēja par ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda aktivitātēm atkritumu apsaimniekošanas sektorā. Uzņēmuma speciālisti izvērtē situāciju, sasniedzamos mērķus un piedāvās alternatīvus risinājumus nākamajam periodam, lai sasniegtu noteiktos rādītājus, kā arī veiks ekonomisko novērtējumu (jāatzīst uzreiz, ka īsti nav nekāda ekonomiskā ieguvuma, šie ir vides projekti!).

Dalītās atkritumu vākšanas sistēma daļai pašvaldību ir steidzami jāuzlabo (*skatiet pelēkās zonas prezentācijas kartē!*), kaut kopumā rādītājs – 550 iedzīvotāju uz vienu dalītās atkritumu savākšanas punktu – ir labs. Tāpēc viens no pirmajiem mērķiem – atbalsts sadzīves atkritumu dalītās vākšanas punktu un šķiroto atkritumu savākšanas laukumu ierīkošanai pašvaldībās, kur pakalpojuma nodrošinājums ir zemāks par minimālo (kopā papildus ierīkojami aptuveni 1000 punktu 53 pašvaldībās un 17 laukumu 14 pašvaldībās). **Jāpievērš uzmanība savāktu nešķiroto atkritumu apjomam, kas pārsniedz 500 tūkstošus tonnu jeb 84% no visiem sadzīves atkritumiem, un to sastāvam** (būtisks ir BNA daudzums; arī pārstrādei derīgie materiāli)! Otrā problēma – 19% sadzīves atkritumu tiek apglabāti. Lai nākotnē spētu pārstrādāt 19% sadzīves atkritumu, lielāka vēriba jāvelta šķirošanai. K. Kļavenieks minēja vairākus ieteikumus: papildināt dalītās atkritumu savākšanas metodes ar "maršrutu savākšanu" (*door-to-door*), ko daudzviet jau izmanto; esošo lauksaimniecības produktu biogāzes staciju izmantošana sadzīvē radīto BNA pārstrādei; NAIK eksports utilizācijai ārvalstīs ir iespējams, bet nebūs rentabls. Joprojām aktuāla būs finansējuma piešķiršana sabiedrības informēšanai un izglītošanai par atkritumu apsaimniekošanas jautājumiem, citādi, kā to apliecina līdzšinējā pieredze, izveidotās infrastruktūras atdeve ir zema.

Investīciju ietekme uz atkritumu apsaimniekošanas maksu: pašreiz vidēji 65 eiro par tonnu; lai izpildītu ES prasības, maksai jāduļbultojas (110 eiro par tonnu). Izklaušās daudz, bet arī tad maksājumi nepārsniegs 1% no mājsaimniecības izdevumiem! Ja lielāka atbalsta intensitāte, var panākt mazāku maksu!

Atbildība par atkritumiem joprojām gulst uz pašvaldību pleciem, kaut arī darbība nodota komersantiem! – Taisnība!

Vai ir zināms, kāda daļa atkritumu vispār tiek savākta? – Starpība starp savāktajiem un radītajiem atkritumiem ir neliela. Nav konstatēts, ka tie uzņēmumi, kam nav līguma ar konkrēto pašvaldību, izvestu mežā vai citā neatbilstošā vietā.

Rudīte Vesere papildināja runātāju, atgādinot par jaunu problēmu – no Rietumiem ienākusi **vecu izgāztuvju pārrakšana**. Latvijā gan meklē tikai vienu atkritu-

mu veidu – metālu. Pašvaldībām ir tiesības to jaut vai neļaut, tāpēc apdomīgi jāslēdz līgumi ar raktkārājiem, paredzot to, cik par to jāsamaksa un kā teritorija pēcāk jāsakārto!

Ziemeļvidzemes Atkritumu apsaimniekošanas organizācijas (ZAAO) juridiskais konsultants **Edgars Atlācis** šķietami "meta tiltiņu" no vispārējām norādēm uz sanāksmē plānotajiem labās prakses piemēriem, jo viņa pieredzē ir pārbaudīti dzīvē, strādājot ZAAO, tomēr noderēs arī citās pašvaldībās. Temats – **par juridiskajiem aspektiem un pašvaldību**

iespējām atkritumu apsaimniekošanā savā teritorijā. Viņa prezentācija lieti noderēs tiem, kas atkritumu saimniecību sākuši apgūt nesen, tāpēc te arī atbilstošo normatīvo aktu un pašvaldību pienākumu apkopojums.

Ciņā ar negodprātīgiem iedzīvotājiem reti izmanto Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (LAPK) 75., 246. un 247. pantu. Tas ir labs instruments nepaklausīgo pārmācīšanai, ja nepalīdz sarunas vai sarakste. Valsts policijai ir pienākums iesaistīties. Labi palīdz iesaistītie masu mediji. Pozitīvās pieredzes regulāra parādīšana, ne tikai Lielās talkas dienā! Sabiedrības izglītošanai jāizmanto dažādas formas. E. Atlācis pierādīja, cik svarīga ir pašvaldību loma visos posmos. Pozitīvie piemēri (gan ārvalstīs, gan Latvijā) pārsvarā ir novērojami gadījumos, kad ar atkritumu apsaimniekošanu pašvaldības teritorijā nodarbojas pašvaldības īpašumā pilnībā vai daļēji esošs komersants.

Ja mājsaimniecībai ir formāli noslēgts līgums, bet atkritumi no tās nav jāizved jau gadus trīs, par ko tādus var sodīt? – Līgumā jāparedz reizi skaits, lai vismaz minimālo samaksā. Apsaimniekotāji grib mazākus konteinerus un retāk izvest! – Iesaistiet sētniekus, policiju, kaimiņus! Ne katra māja slēdz līgumu. Ja pašvaldība uzskaita dzīvokļus, deklarētos un sadala uz galviņām konkrēto apjomu, vai tas darbojas? – Jā!

ZAAO valdes priekšsēdētājs **Aivars Sirmāis** (*attēlā pa labi*) dalījās organizācijas ilgus gadus krātajā pieredzē, jo 1998. gadā tika uzsākts pilotprojekts "Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas stratēģijas ieviešana Ziemeļvidzemes reģionā". Daži fakti: SIA "ZAAO" īpašnieces ir 28 novadu pašvaldības (Ziemeļvidzemē – 22; Pierīgas reģionā – 1; Malienas reģionā – 5). ZAAO darbība aptver 11 455 km², kas ir 17,74% no Latvijas teritorijas, tur dzīvo 190 000 iedzīvotāju.

Pašvaldību uzdevumā uzņēmums veic pilnu atkritumu apsaimniekošanas spektru: atkritumu savākšana, šķirošana, pārvadāšana, uzglabāšana; apstrāde, apglabāšana, sabiedrības izglītošana un informēšana. ZAAO jau šobrīd izpildījis ES normas, tāpēc pašvaldības savam uzņēmumam atkritumu apsaimniekošanas plānā noteikušas jaunas prasības. ZAAO politiku, attīstību, tarifu, maksu nosaka tikai un vienīgi pašvaldības. Uzņēmums ir

profesionāls izpildītājs! ZAAO ir elektroniskā datubāze, ko redz pašvaldības, var to izmantot maršrutu noteikšanai un darba kontrolei. Katram iedzīvotājam pašvaldībā ir pieeja atkritumu apsaimniekošanas reģiona datubāzei, kur ik dienas var sekot notiekošajam (2015. gadā tāda būs visām pašvaldībām). Iedzīvotāji pieprasa ne tikai SMS, bet arī dažādas aplikācijas, arī rēķinu saņemšanu un nomaksu telefonos.

Protams, kā katram projektam Latvijā, ZAAO ir gan slavētāji, gan pretinieki un "blusu meklētāji", tomēr neviens nespēs noliegt faktu, ka **atkritumu apsaimniekošanas sistēma ir izveidota**. Jāpiekrist Aivara Sirmā teiktajam: *"To, ko reāli darām, varat redzēt mājaslapā, bet vēl labāk – atbraucot ciemos!"* Tomēr gribu uzsvērt vēl kādu būtisku A. Sirmā atziņu (cerot, ka tajā ieklausīsies augstākās varas pārstāvji, kam labpatik neprognozējamās izmaiņas): ***"Nedrīkst ik pa trim gadiem likt mainīt iedzīvotāju paradumus! Sistēma nav jāmaina, vajag uzlabot kvalitāti!"***

Stāstījumu par labo praksi turpināja A. Sirmā kolēģis no Latvijas pretējās malas – Austrumlatgales Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrības (ALAAS) izpilddirektors **Jurijs Petkevičs (attēlā pa kreisi)**. Sabiedrība ir jaunākā māsa, jo 2002. gadā ALAAS dibināja septiņas pašvaldības, kam pieder 100% kapitāldaļu. Tās darbības virzieni ir atkritumu savākšana, šķirošana, uzglabāšana, apstrāde, pārkraušana, pārvadāšana, apglabāšana. No 2013. gada 1. janvāra SIA "ALAAS" sniedz sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus Rēzeknes pilsētas, Rēzeknes, Ciblas, Kārsavas un Viļānu novadu pašvaldību administratīvajās teritorijās.

Latgalieši uzsvēra to, cik svarīgi nelikt iedzīvotājiem mainīt ieradumus. Rēzeknes kolēģiem šā iemesla dēļ nācās nomainīt komersantu, kurš 2011. gadā vienpusēji samazināja atkritumu konteineru skaitu Rēzeknes pilsētā, lai palielinātu atkritumu izvešanas normu uz vienu iedzīvotāju. Pēc gada atkritumu operators sūtīja brīdinājuma vēstules pašvaldībām par pakalpojuma cenas paaugstināšanu no 2013. gada. Tā kā 2012. gada decembrī beidzās līgums ar iepriekšējo atkritumu apsaimniekotāju, pašvaldībām bija jāizvēlas, vai sludināt jaunu konkursu par šā pakalpojuma sniegšanu, kā to nosaka likumdošana, vai arī veidot pašvaldību kopuzņēmumu, kam nodot attiecīgās funkcijas. Galvenais arguments par labu pašvaldību uzņēmumam – iespēja saglabāt esošo tarifu, jo līdz šim iedzīvotāji bija ļoti neaizsargāti. Arī J. Petkevičs izteica gatavību uzņemt ciemiņus, kas vēlēties iepazīt viņu pieredzi.

LVM – prognozējami un uzticami partneri

Šoreiz atļāvos grēkot pret īstenību, atstājot raksta noslēgumam LPIA sēdes dienaskārtības pirmo jautājumu, bet vēlējos sākt ar galveno un smagāko problēmu – atkritumu saimniecību, jo AS "Latvijas valsts meži" bija, ir un noteikti būs uzticams pašvaldību sadarbības partneris. LVM valdes loceklis **Edvīns Zakovics** un Piegāžu loģistikas daļas vadītājs **Mārtiņš Krūze** informēja par uzņēmuma koksnes produktu loģistiku un tās nodrošināšanai nepieciešamo sadarbību ar pašvaldībām.

Loģistikas uzdevums ir nodrošināt klientiem nepieciešamo kokmateriālu apjomu ar vismazākajām piegādes izmaksām. Tā kā nereti pašvaldībām rodas pretenzijas par kokvedēju neapdomīgo rīcību, braucot ar pārkrautu transportu, bojājot pašvaldību ceļus, LVM pārstāvji analizēja uzņēmuma rīcībā esošo balķu vedēju stāvokli un paveikto, piemēram, **katram kokvedējam uzstādīta GPS sekošanas iekārta** (tāpēc var noteikt kokvedēja braukšanas maršrutus, ātrumus un manipulatora lietošanu). Lai nerastos pretenzijas, nepieciešams nodrošināt operatīvu informāciju par ceļu stāvokli, par ceļu slēgšanu un atslēgšanu, par ierobežojošo zīmju uzlikšanu un noņemšanu. LVM aicina vienoties par vienotas ceļu izmantošanas atļaujas lietošanu. Kopš 2009. gada sadarbības līgumu ietvaros LVM veikusi uzlabošanas darbus 7628 km pašvaldību ceļu, citu īpašnieku ceļu uzlabošanas darbos ieguldot 2 503 000 EUR. Tomēr viens no nākotnes izaicinājumiem uzņēmumam joprojām būs kokvedēju ietekmes mazināšana uz autoceļiem.

Vai maršrutus plānojat, nesaskaņojot ar pašvaldībām? – Skaņojam, protams! Vēlamies uzlabot sadarbības līgumus. Ja atļauja dota un aizbraucot redzam aizlieguma zīmes, nav korekti!

LVM pārstāvis **Ingus Barviķis** paskaidroja, ka kopumā sadarbība ir sekmīga, protams, ir atsevišķi kokvedēji, kas neievēro kādu nosacījumu, ar tiem strādājot. Pilnībā visus 38 000 km pašvaldību ceļu LVM neņem savā aprūpē, bet savus maršrutus, par kuriem ir līgums, uztur kārtībā.

Pašvaldības ierobežo braukšanu nabadzības dēļ, jo ceļi netur noslodzi. – LVM ir atvērts un atbalstošs partneris.

To apliecināja Dobeles un Vecumnieku novada pārstāvji, kas, izmantojot iespēju, izteica pateicību mežiniekiem par sociāli atbildīgo pieeju un labo sadarbību.

AS "LATVENERGO" 2015. GADĀ NODROŠINĀS ELEKTROENERĢIJU AIZSARGĀTAJIEM LIETOTĀJIEM

Elektroenerģijas cenu kāpuma kompensācijas mehānismu maznodrošinātiem, trūcīgiem iedzīvotājiem un daudz bērnu ģimenēm 2015. gadā nodrošinās AS "Latvenergo".

KĀ SAŅEMT ATBALSTU

Kas jādara maznodrošinātām un trūcīgām personām, lai saņemtu aizsargātā lietotāja pakalpojumu?

- Jāizvēlas kāds no *Elektrum* tirgus piedāvājumiem.
- Savā pašvaldībā, kārtojot maznodrošinātas vai trūcīgas personas statusu, jānorāda Latvenergo līguma numurs, uz kuru atbalstu attiecināt.

(Ja par elektroenerģiju norēķinās ar apsaimniekotāju vai izīrētāju, jānoskaidro ar Latvenergo noslēgtā līguma numurs un, kārtojot statusu savā pašvaldībā, tas jānorāda.)

Kas jādara daudz bērnu ģimenēm, lai saņemtu aizsargātā lietotāja pakalpojumu?

- Jāizvēlas kāds no *Elektrum* tirgus piedāvājumiem.
- No 1. janvāra jāpiesakās atbalstam www.e-latvenergo.lv vai Latvenergo klientu apkalpošanas centros.

(Ja par elektroenerģiju norēķinās ar apsaimniekotāju vai izīrētāju, jānoskaidro ar Latvenergo noslēgtā līguma numurs un, pieteikumu veidojot, tas jānorāda.)

* Šo cenu 2015. gadā veido elektroenerģija – 0,0131 EUR/kWh un attiecīgajā norēķinu periodā spēkā esošais tarifs par sistēmas pakalpojumiem, OIK un PVN likme

ATBILDES UZ VISBIEŽĀK UZDOTAJIEM JAUTĀJUMIEM

Kas ir aizsargātais lietotājs?

Aizsargātie lietotāji Elektroenerģijas tirgus likuma izpratnē ir maznodrošinātie un trūcīgie iedzīvotāji, kā arī daudz bērnu ģimenes.

Kādas atlaides saņems aizsargātie lietotāji 2015. gadā?

Pieņemtie grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā nosaka, ka maznodrošinātās un trūcīgās personas katru mēnesi par pirmajām 100 kWh, daudz bērnu ģimenes – par 300 kWh varēs norēķināties par cenu, kas atbilst līdzšinējam Starta tarifam*. Taču arī klientiem, kuri saņems aizsargātā lietotāja pakalpojumu, līdz 2014. gada 15. decembrim ir jānoslēdz līgums ar AS "Latvenergo" un jāizvēlas sev piemērotākais *Elektrum* produkts, jo no 101. kWh vai 301. kWh maksa tiks piemērota, vadoties no klienta izvēlēta *Elektrum* produkta.

Kas piešķirs maznodrošinātās un trūcīgās personas statusu?

Šādu statusu piešķirs konkrētās pašvaldības sociālais dienests, kurš pēc tam šo informāciju, izmantojot valsts informācijas sistēmu savietotāju, nodos elektroenerģijas tirgotājam AS "Latvenergo". Trūcīga vai maznodrošināta ģimene šādu pakalpojumu saņems, ja trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes statusu pašvaldība būs piešķirusi iepriekšējā kalendārajā mēnesī un šo informāciju nodevusi AS "Latvenergo".

Kā aizsargātā lietotāja pakalpojumu varēs saņemt maznodrošinātās un trūcīgās personas?

Trūcīgai vai maznodrošinātai personai nav papildus jāpiesakās aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojuma saņemšanai. Informāciju par personām, kurām piešķirts atbilstošs statuss, elektroenerģijas tirgotājam nodos pašvaldības, izmantojot valsts informācijas

sistēmu savietotāju. Trūcīga vai maznodrošināta persona aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojumu saņems, ja trūcīgas vai maznodrošinātas personas statuss tai ir bijis piešķirts iepriekšējā kalendārajā mēnesī. Tātad tās trūcīgās vai maznodrošinātās personas, kurām atbilstošs statuss bijis 2014. gada decembrī, jau par janvārī patērētajām pirmajām 100 kWh varēs norēķināties par cenu, kas atbilst līdzšinējam Starta tarifam. Par pārējām patērētajām kilovatstundām aizsargātie lietotāji norēķināsies atbilstoši izvēlētajam *Elektrum* elektroenerģijas produktam, par kuru būs noslēgts līgums ar AS "Latvenergo".

Kā aizsargātā lietotāja pakalpojumu varēs saņemt daudzbērnu ģimenes?

Daudzbērnu ģimenes, kuras vēlēsies saņemt aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojumu pēc elektroenerģijas tirgus atvēršanas, no 1. janvāra varēs pieteikties atbalsta saņemšanai www.e-latvenergo.lv, kā arī AS "Latvenergo" klientu apkalpošanas centros visā Latvijā. Elektroenerģijas tirgotājs, 2015. gada februārī izrakstot rēķinu par janvārī patērēto elektroenerģiju, par pirmajām 300 kWh rēķinu izrakstīs saskaņā ar cenu, kas atbilst līdzšinējam Starta tarifam. Par pārējām patērētajām kilovatstundām aizsargātie lietotāji norēķināsies atbilstoši izvēlētajam *Elektrum* elektroenerģijas produktam, par kuru būs noslēgts līgums ar AS "Latvenergo".

Kāda norēķinu metode tiks piemērota klientiem, kuri saņems aizsargātā lietotāja pakalpojumu?

Šiem klientiem tiks piedāvāta iespēja norēķināties atbilstoši faktiskajam mēneša patēriņam. Tas nozīmē, ka klientam katru mēnesi būs jāpaziņo sava skaitītāja rādījums (vai nu portālā e-latvenergo, vai sūtot SMS īsziņu), un klientam tiks nosūtīts rēķins ar ikmēneša maksājuma summu (SMS īsziņā, pa e-pastu vai pa pastu). Ērtības labad klienti varēs skaitītāja rādījumus arī neziņot, un tad ikmēneša rēķins tiks aprēķināts atbilstoši klienta vidējam patēriņam. Klientam, kļūstot par aizsargāto lietotāju un sākot saņemt atbalstu, tiks nosūtīta informācija ar paskaidrojumu par turpmāko norēķinu kārtību. Tā kā aizsargātā lietotāja statuss būs mainīgs (maznodrošinātā vai trūcīgā statusu piešķir uz 3–6 mēnešiem), piemērot izlīdzinātā maksājuma metodi aizsargātajiem lietotājiem nebūs iespējams.

Vai aizsargātā lietotāja pakalpojumu varēs saņemt, ja ģimenei nav līguma ar AS "Latvenergo"?

Jā, svarīgi, ka atbalstu varēs attiecināt uz jebkuru AS "Latvenergo" līgumu. Atbalstu varēs saņemt arī tad, ja ģimene dzīvo īrētā īpašumā vai par elektroenerģiju norēķinās ar apsaimniekotāju. Šajā gadījumā trūcīgajām un maznodrošinātajām personām savā sociālajā dienestā un daudzbērnu ģimenēm, piesakoties atbalstam klientu portālā e-latvenergo.lv, jānorāda tā līguma numurs, uz kuru attiecināt atbalstu.

Vai aizsargātā lietotāja pakalpojumu var saņemt pie jebkura elektroenerģijas tirgotāja?

Nē, likuma grozījumi nosaka, ka pārejas periodā 2015. gadā elektroenerģiju aizsargātajiem lietotājiem pārdos AS "Latvenergo". Savukārt no 2016. gada aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojumu uz diviem gadiem nodrošinās konkursa kārtībā Ekonomikas ministrijas izvēlēts elektroenerģijas tirgotājs.

Klients ir izvēlējies *Elektrum* produktu, taču ģimenē piedzimst trešais bērns, un tā var pretendēt uz aizsargātā lietotāja pakalpojumu. Vai klients varēs nomainīt produktu, ja atbilstoši apmaksājamam patēriņam cits produkts kļuvis izdevīgāks?

Tas būs iespējams. Klientiem, piešķirot aizsargātā lietotāja atbalstu, norādīsim uz iespēju pārskatīt savu izvēlēto produktu un pēc vēlēšanās to brīvi izmainīt portālā e-latvenergo.lv.

Vai rudenī, izsūtot tirgus piedāvājumus, Latvenergo ir ņēmis vērā, vai ģimene atbilst aizsargātā lietotāja statusam?

Nē, jo šobrīd, gatavojot piedāvājumus, nav zināms, vai konkrētais klients kļūs par aizsargāto lietotāju, mēs izmantojam to informāciju, kas pašlaik ir mūsu rīcībā. Taču klientam, saņemot aizsargātā lietotāja statusu, būs iespējas savu izvēlēto elektroenerģijas produktu operatīvi ar dažu klikšķu palīdzību nomainīt portālā e-latvenergo.lv. Piedāvājumus klientiem sākam izsūtīt jau oktobrī, un klientam sava produkta izvēle jāizdara līdz šāgada 15. decembrim. Savukārt daudzbērnu ģimene pieteikties aizsargātā lietotāja statusam varēs, sākot ar 1. janvāri, www.e-latvenergo.lv vai Latvenergo klientu apkalpošanas centros.

Vai atbalsts tiks piešķirts, ja 2015. gada 1. janvārī trīs bērnu ģimenē vecākajam bērnam jau būs 18 gadu?

Nē, jo atbalstu var saņemt daudzbērnu ģimenes, kurās ir vismaz trīs nepilngadīgi bērni.

Atbilstoši normatīvajiem aktiem visām daudzbērnu ģimenēm, kas vēlēsies kļūt par aizsargāto lietotāju, no 1. janvāra būs jāpiesakās portāla e-latvenergo vai klientu apkalpošanas centros. Saņemot pieteikumu, mēs veiksīm datu salīdzināšanu ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datu reģistrā esošo informāciju. Ja ģimenē kādam no trim bērniem pēc 2015. gada 1. janvāra būs aprītejuši 18 gadu, ģimene nevarēs kļūt par aizsargāto lietotāju.

RĪGA – KULTŪRAS GALVASPILSĒTA

Uz žurnāla “Logs” jautājumiem
atbild “Nodibinājuma Rīga 2014” vadītāja
DIĀNA ČIVLE

– Rīga šogad bija un vēl ir Eiropas kultūras galvaspilsēta – vai, vērtējot visa gada garumā, jūsuprāt, Rīga atbilda un atbilst šim titulam un vai viss izdevies, kā bija iecerēts?

– Noslēdzoties 2014. gadam, droši varam teikt, ka šogad Rīga pārliecinoši parādījusi Eiropai un pasaulei, sev pašiem un daudzu valstu sadarbības partneriem, ar ko kopā veidoti pasākumi, ka esam un vienmēr būsime Eiropas kultūras galvaspilsēta. Eiropas kultūras galvaspilsētas gads vairojis un stiprinājis pārliecību par Rīgu, kas visos laikos ir bijusi un būs kultūras pilsēta. Mēs esam bagātāki, nekā mums dažkārt šķiet, un pašapziņai par to ir jāturpina augt. Šķiet, ka Rīgai patīk tituli – var jau būt, ka nākamais izaicinājums varētu būt Pasaules grāmatu galvaspilsētas tituls Latvijas simtgades gadā?

– Kā varētu raksturot šā gada pieredzi, veiksmes, atklājumus, ieguvumus, secinājumus un kļūdas (ja tādas bija) un vai gada sākumā izteiktais apgalvojums, ka šī būs vērienīgākā kultūras programma Latvijas kultūras vēsturē, īstenojies pilnā apjomā?

– Mēs pie šīs pozīcijas pieturamies, jo tik tiešām Eiropas kultūras galvaspilsētas programmas sagatavošanā un īstenošanā visa 2014. gada garumā bija iesaistīti vairāk nekā 12 tūkstoši dalībnieku no teju simts dažādām kultūras institūcijām, valsts un pilsētas kultūras iestādēm un nevalstiskajām kultūras organizācijām. Ar kultūras galvaspilsētas palīdzību visplašākajā mērā tika iekustināts nevalstiskais sektors – ne tikai tās organizācijas, ko saprotam kā kultūras pasākumu organizatorus, bet arī apkaimju biedrības, jauniešu organizācijas un citus. Eiropas kultūras galvaspilsētas programmas mākslinieciskajā īstenošanā piedalījās vairāk nekā 1900

radošo mākslinieku. Tie bija režisori, producenti, mūziķi, dejotāji, aktieri, mākslinieki un vēl ļoti daudzas jo daudzas radošas personības no Latvijas, kā arī no ārvalstīm.

Arī šogad jūlijā Pasaules koru olimpiādes laikā, kas norisinājās Eiropas kultūras galvaspilsētas programmas ietvaros un ir lielākais pasaules koru mūzikas festivāls, Rīga pulcēja piecu kontinentu 73 valstu 460 koru 27 tūkstošus dalībnieku. Tā organizēšanā iesaistījās 1600 cilvēku no 15 valstīm.

Turklāt Eiropas kultūras galvaspilsētas programmas notikumos piedalījās un aktīvi līdzdarbojās simtiem tūkstošu Rīgas un Latvijas iedzīvotāju. Tādēļ droši var apgalvot, ka Eiropas kultūras galvaspilsētas projekts ir līdz šim vērienīgākais notikums Latvijas kultūras vēsturē. Manuprāt, šā gada lielākais ieguvums ir apziņa, ka kultūra un kultūras notikumi nav kas tāds, kas nāk pēc tam, kad esam apdarījuši ikdienas darbus, bet gan daļa no mūsu ikdienas svarīgajām vajadzībām. Tā ir kā jauna un īpaša šodienas un nākotnes rīdzinieka rakstura īpašība – rīdzinieki ieplāno kultūras pasākumu apmeklējumus kā neatņemamu savas ikdienas dzīves daļu – tas ir stilīgi, gudri un tālredzīgi.

– Gada atklāšanā jūs sacījāt, ka *“šobrīd sākas ražas laiks no lauka, ko gandrīz piecu gadu garumā esam aruši un kopuši. Rīga 2014 notikumi veidoti, uzdrīkstoties darīt vairāk un citādāk, lai pārsteigtu un raisītu prieku”*. Ko darījāt vairāk, ko – citādāk, kā pārsteidzāt un kā raisījāt prieku?

– Mani personīgi visdziļāk aizkustināja brīži, kad cilvēki nāca klāt pēc pasākumiem vai vienkārši tāpat uz ielas un teica paldies par to, ko mēs šogad darām – tagad jūtoties lepni par to, ka ir rīdzinieki un ka mums ir tik labi pasākumi. Tas ir tas prieks un pašapziņa, ko gribējām dāvināt ikvienam Eiropas kultūras galvaspilsētas gadā.

Pasākumu lielais apmeklētāju skaits – daudz lielāks nekā iepriekš līdzīga veida pasākumos, daudz aktīvāka līdzdarbošanās pasākumu veidošanā – tie ir skaitliski apliecinājumi kvalitatīvo un mākslinieciski augstvērtīgo programmas pasākumu rezultātiem. Tas man apliecināja to, ka mēs esam atraduši pareizo veidu, kā uzrunāt tādu auditoriju, kas līdz šim bijusi pasīvāka kultūras cienītāja. Citādāks bija veids, kā mēs cilvēkus uzrunājām un aicinājām piedalīties, daudz vairāk rēķinājāmies ar publikas viedokli, jo pats programmas veidošanas paņēmieni jau bija citāds – mēs to veidojām visi kopā.

– Lūdzu, raksturojiet savu komandu, kas šo vērienīgo pasākumu īstenoja; kāda ir katra visoriģinālākā, visinovatīvākā, visradošākā ideja vai arī visas komandas kopīgais lielais “vis...”?

– Nodibinājuma komandu, manuprāt, raksturo tas, ka visi mēs kopā darbojamies ar apziņu, ka šī ir unikāla iespēja katra mūsu dzīvē – veidot šo lielo kopprojektu. Mūs šis gads cieši apvienoja ar tādu kā misijas apziņu, ka visam ir jānotiek vislabākajā iespējamajā veidā, ar visaugstāko kvalitātes mēru. Pat ja dažkārt nācās pacīnīties par to, lai savstarpējās saspēles būtu gludas un nevainojamas, mēs pārliecinājāmies, ka esam guvuši veiksmīgu pieredzi.

Gada otrajā pusē paši sevi dažkārt pieķērām, ka pat tajos gadījumos, kad notikuši lieliski pasākumi, turpinām radoši strīdēties, kā to varējām izdarīt vēl labāk. Un kas gan var būt vēl labāks, ja kolēģi, kas pavada kopā garas darba stundas, kopā grib arī atpūsties, paballēties vai doties sēņot. Man ļoti patika mūsu kopīgā dzimšanas dienas dāvana kolēģei Anetei – 2014. numurs nākamā gada *Lattelecom* maratonā.

– Kādi notikumi Eiropas kultūras galvaspilsētas gadā Latvijā norisinājās pirmo reizi?

– Eiropas kultūras galvaspilsētas gads ieviesis jaunus pasākumus Rīgas kultūras kalendārā, sevi ir pieteikuši jauni festivāli, kas bagātina Rīgas kultūras telpu: ielu mākslas festivāls “Blank Canvas: art-ground, play-ground, crime-ground” un starptautiskais ielu mākslas un pasaules mūzikas festivāls “RE RE Rīga!”. Latvijas galvaspilsētā notikusī Pasaules koru olimpiāde un koru vēlmē atgriezties Rīgā uzrāda pamatotu vajadzību pēc starptautiskā koru konkursa. Par Rīgas starptautisko muzikālo vizītkarti kļuva šis koncerts “Born in Riga”, kas jau translēts deviņās pasaules valstīs, mudina turpināt veidot īpašus lielformāta Rīgas mūzikas notikumus, kas rādītu mūsu pilsētu pasaulei kā izcilu mūziķu un augstas mākslinieciskās raudzes mūzikas notikumu dzimteni.

Eiropas kultūras galvaspilsētas gadā ir dzimuši vairāki starptautiski pasākumi, kas paši likuši starptautiskus un tālejošu mērķus, piemēram, Eiropas Kinoakadēmijas balvu pasniegšanas ceremonija 13. decembrī rosinās Latvijas kino profesionāļus iespējami daudzveidīgi prezentēt Latvijas kino starptautiskajā vidē, tādējādi liekot pamatus Rīgas Starptautiskajam kino festivālam, lai Latvijas kino industrija veidotu starptautisku sadarbību.

Rīga 2014 pirmo reizi visiem interesentiem atvēra durvis bijušajai Valsts drošības komitejas ēkai jeb Stūra mājai (Brīvības ielā 61). Ņemot vērā lielo apmeklētāju interesi par *Rīga 2014* ekspozīciju “Stūra māja. Lieta Nr.1914/2014”, ko dažos mēnešos apmeklēja vairāk nekā 45 tūkstoši interesentu, plānots, ka no 2015. gada janvāra Stūra mājas pirmais stāvs un Čekas pagrabi gida pavadībā turpinās savu darbību.

Īpaši Eiropas kultūras galvaspilsētas gadam ir tapuši vairāki jaundarbi.

Artūra Maskata opera “Valentīna”, kas veltīta Latvijas kultūras leģendai – kinozinātniecei Valentīnai Freimanei, ataino Latvijas vēsturei, kultūrai un dažādām Latvijā dzīvojošām tautām būtiskas, dramatisma pilnas lappuses laikposmā no 1939. līdz 1944.

gadam. Operu “Valentīna” 2015. gada maijā uzvedīs arī Berlīnes Vācu operā.

Kristapa Pēterona un libretista Sergeja Timofejeva muzikāli avangardiskās operas – lekcijas “Mihails un Mihails spēlē šahu” centrā ir šaha spēles neparastās popularitātes fenomens “aukstā kara” laikā. Tās muzikālā dramaturģija precīzi balstīta 1960. gada Maskavas pasaules čempionāta mačā izspēlētajā sestajā sensacionālajā šaha partijā, kurā Latvijas leģendārākais šahists Mihails Tāls simboliskā veidā pieveica šķietami neuzvaramo padomju tautas elku Mihailu Botviņniku.

Abi jaundarbi ir iekļauti Latvijas Nacionālās operas repertuārā.

Tāpat *Rīga 2014* programmā ir tapusi Zigmara Liepiņa “Transcendentālā oratorija”, kuras pamatā ir patiesss un aizkustinošs stāsts par mātes visaptverošo mīlestību. Libreta autore – Andra Manfelde.

Ir tapis arī kameroperas iestudējums “Līsistrate”, ko veidoja starptautiska mākslinieku komanda no Šveices, Vācijas un Latvijas, radot divas viencēliena kameroperas – drāmu un komēdiju – par tēmu “Sieviete un karš”.

Eiropas kultūras galvaspilsētas programmas ietvaros koris “Kamēr...” ir ierakstījis disku “Amber Songs”, kurā pēc kora “Kamēr...” pasūtījuma komponisti no vēsturiskā Dzintara ceļa 17 valstīm apdarinājuši skaistākās latviešu tautasdziesmas.

Savukārt Valsts Akadēmiskais koris “Latvija” ir izdevis albumu/dzejas grāmatu “Dzintara ceļš”, kas vienlaikus apvieno dzeju, ko radījuši laikmetīgās dzejas meistari no divpadsmit Eiropas valstīm, ar divpadsmit latviešu komponistu mūziku.

Rīga 2014 programmā ir izdoti vairāki, tostarp bilingvāli, dzejas krājumi, piemēram, tekstgrupas “Orbīta” grāmatas: Artūra Pantes “Poētiskie veltījumi”, Žorža Ualljika “Redzu dzirdu klusēju”, Sergeja Timofejeva “Stereo”, Latvijas krievu autoru īsprozas izlase “PROZA” un daudzi citi darbi.

Eiropas kultūras galvaspilsētas gadā ir tapušas vairākas dokumentālās un mākslas filmas, kas būs skatāmas arī turpmāk, piemēram, dokumentālā filma par izcilo latviešu izcelsmes amerikāņu mākslinieci Viju Celmiņu režisora Olafa Okunova dokumentālajā filmā “Teritorija. Vija Celmiņš”. Tāpat būs skatāma režisora Dāvja Sīmaņa filma “Escaping Riga”, kas ir dokumentālos notikumos balstīts stāsts par divām izcilām 20. gadsimta personībām – kinorežisoru Sergeju Eizenšteinu un filozofu Jesaju Berlinu, kuri abi dzimuši un bērnību pavadījuši Rīgā. Eiropas kultūras galvaspilsētas gadā septiņi Eiropā zināmi dokumentālā kino režisori ir izveidojuši vienu stāstu par Rīgu – dokumentālo filmu “Pāri ceļiem un upēm”.

– Cik dalībnieku un no kurienes bija iesaistīti Eiropas kultūras galvaspilsētas programmas īstenošanā visa 2014. gada garumā un cik tas izmaksājis valsts, Rīgas un citiem budžetiem (ja iespējams, salīdzinājumā ar citu gadu Eiropas kultūras galvaspilsētām)? Vai ir iespējams pretī nolikt arī materiālos ieguvumus naudas izteiksmē?

– Daļēji uz šo jautājumu ir atbildēts. Eiropas kultūras galvaspilsētas projekts ir sadarbības platforma, kurā iesaistītas daudzas institūcijas, un tā īstenošana tiek finansēta no dažādiem finanšu avotiem – Eiropas Komisijas, valsts un Rīgas pilsētas finansējuma, Siguldas kā partnerpilsētas budžeta, no Eiropas Savienības (ES) fondiem un ES atbalsta programmas “Kultūra”, kā arī no partneru finansējuma (piemēram, no *Rīga 2014* partnera “Lattelecom”). Kopējais plānotais projekta “Rīga 2014” budžets trīs gadiem ir 23 miljoni eiro.

Valsts finansējums, kas veido 44,57 procentus no kopēja budžeta, caur Kultūras ministriju tika tieši novirzīts kultūras institūcijām (Latvijas Nacionālā opera, muzeji, Latvijas Universitāte, Latvijas Kultūras akadēmija un citas kultūras institūcijas) vai ministrijām (Ārlietu, Ekonomikas, Iekšlietu, Aizsardzības, Veselības, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības) konkrētu projektu vai funkciju realizācijai. Rīgas pašvaldības finansējums veido 36,2 procentus no kopējā trīs gadu budžeta. Savukārt pārējo kopējā budžeta līdzekļu apjomu veido Siguldas kā partnerpilsētas budžets, ko apsaimnieko partnerpilsēta, nodibinājuma iegūtie līdzekļi no Eiropas Savienības fondiem un ES atbalsta programmas “Kultūra”, partneru finansējums, kas piekrita iesaistīties ar finansiālu atbalstu kultūras gada programmai. Nodibinājumam ir arī ieņēmumi no suvenīru un biļešu tirdzniecības.

– Vai ir apkopota statistika – cik pasākumu Rīgā un citur notikuši Eiropas kultūras galvaspilsētas gada ietvaros?

– Ja gribam saskaitīt visus – vairāki tūkstoši. Mēs parasti minam notikušo projektu skaitu, bet katrs no tiem ietver daudzus pasākumus, pat apjomīgas daudzu desmitu pasākumu programmas. Pavisam kopumā Eiropas kultūras galvaspilsētas programmā notika 124 projekti ar ļoti daudzām apakšaktivitātēm. Tā, piemēram, kultūras vasarnīcā “Esplanāde 2014” visas trīs sezonas (jau kopš 2012. gada) katru dienu notika vairākas *Rīga 2014* programmas projektu aktivitātes – diskusijas, prezentācijas, koncerti, teātra uzvedumi, performances un citas aktivitātes, kas mērāmas simtos. Tāpat Eiropas kultūras galvaspilsētas gadā 25 Rīgas apkaimēs notika daudzi jo daudzi apkaimju projekti, arī pieci Rīgas radošo kvartālu projekti.

– Pastāstiet, lūdzu, plašāk par sadarbību ar Rīgas izpilddirekcijām (Austrumu, Ziemeļu un Pārdaugavas) un par 58 apkaimju akciju un tās iespējamo turpinājumu.

– Eiropas kultūras galvaspilsētas gadā mums ir bijusi cieša sadarbība ar visām Rīgas izpilddirekcijām, kas palīdzēja ar pilsētas atbildīgajiem dienestiem saskaņot un organizēt *Rīga 2014* pasākumus. Tā ik gadu ar Ziemeļu rajona izpilddirekciju mēs augusta pēdējā sestdienā rīkojam Seno ugunsgrāvu nakti. Kopā ar projekta “Labas vietas TALKA” iniciatoriem, apkaimes iedzīvotājiem un izpilddirekciju palīdzību tika radītas

idejas konkrētai pilsētas vietai ar mērķi to uzlabot, padarīt drošāku un interesantāku. Pavisam jaunu vizuālo izskatu ir ieguvis Alekša skvērs Sarkandaugavā, realizēti vides labiekārtošanas projekti Čiekurkalna un Ziepniekkalna apkaimē. Plānots, ka šāda apkaimju labiekārtošana turpināsies arī 2015. gadā.

Oktobrī Bērnu kultūras mēneša ietvaros visās Rīgas izpilddirekcijās sadarbībā ar Rīgas Interesu izglītības metodisko centru un 14 Rīgas bērnu un jauniešu centriem piedāvāja iepazīties ar Eiropas kultūru daudzveidību projektā “Rīga – Eiropas krustcelēs”. Projektā četras sestdienas Rīgas bērnu un jauniešu centri veda Rīgas pilsētas iedzīvotājus, bērnus, jauniešus, viņu vecvecākus un viesus Eiropas piedzīvojumā, kas tika izspēlēts teātra izrādēs, izdziedāts koncertos, zīmēts vizuālās un vizuāli plastiskās mākslas izstādēs, fiksēts fotoizstādēs un izdejots dažādu tautu dejās.

– Vai 2014. gada 31. decembrī šis projekts beigsies vai arī tiks turpināts? Kādas ir turpmākās ieceres un nākamā gada lielākie notikumi un pasākumi Rīgā un vai “Nodibinājums Rīga 2014” iesaistīsies arī Latvijas kā Eiropas Savienības prezidējošās valsts notikumos?

– Vairāki *Rīga 2014* programmas projekti turpināsies arī 2015. gadā, kad Latvija būs prezidējošā valsts Eiropas Savienības Padomē. Tā, piemēram, Latvijas prezidentūras laikā – 2015. gada pirmajā pusē turpināsies projekti, kas aizsākti Eiropas kultūras galvaspilsētas programmā.

Līdz 2015. gada 1. martam Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā (Rīgā, Brīvības ielā 32) skatāma izstāde “Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens”, kurā aplūkojami izcilākie dažādu gadsimtu dzintara darinājumi un to tapšanas gaita – no akmens laikmeta līdz mūsdienām. Unikālos muzeja eksponātus papildina multimediju iespējas, izstaigājot seno Dzintara ceļu.

Līdz 2015. gada 1. aprīlim Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (Mūkusalas ielā 3) skatāma izstāde “1514. Grāmata.2014”. Eiropas bibliotēku unikālas grāmatas papildina interaktīvas prezentācijas metodes, kas palīdz iegūt maksimāli plašu informāciju ne tikai par grāmatniecību, bet arī par vēsturi, ģeogrāfiju, politiku, reliģiju, mākslu, mūziku pirms 500 gadiem. Izstādē skan renesanses laika mūzika, skatāmi izcilu mākslinieku mākslas darbi. Izstāde apskatāma bez maksas. Līdz 2015. gada 5. aprīlim Latvijas Kultūras akadēmijas Rīgas Kino muzejā (Peitavas ielā 10) skatāma izstāde “Kino trofejas”. Izstāde ir atskats uz kino izrādīšanu un skatīšanos Latvijā laikā pēc Otrā pasaules kara.

Ekspozīcija stāsta par kinoteātru repertuāra politiku un skatītāju atmiņām par kinoapmeklēšanu.

Latvijas Dabas muzejā (Krišjāņa Barona ielā 4) apskatāma pastāvīgā ekspozīcija "Dzintars laiku lokos". Ekspozīcija iepazīstina ar Baltijas dzintaru, rādot tā dabīgās formas, krāsu toņu daudzveidību un nozīmīgo vietu pasaules dzintaru depozītu vidū. Izstādē akcentēta dzintara unikalitāte kā pirmā materiāla nozīmība, kādēļ sāka veidoties mūsu reģiona atpazīstamība senajās Eiropas kultūrās.

Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā (Skārņu ielā 10/20) līdz 2015. gada 31. janvārim skatītājiem būs atvērta arī vērienīga Eiropas kultūras galvaspilsētas izstāde "ORLAN – Francijas laikmetīgās mākslas ikona. *Plan du Film* un citi scenāriji". ORLAN ir māksliniece, kuras darbi vienmēr provocē un nojauc robežas: klasisko mākslu un tehnoloģijas inovācijas, akadēmiskās vērtības un masu kultūras elementus, skaisto un neglīto, sievietes un vīrieša pasaules uztveri.

Rīga 2014 nebeigsies gada beigās, tā turpināsies te un tagad, un tā vienmēr arī turpmāk!

– Vai, jūsuprāt, šā gada laikā Rīga ir kļuvusi starptautiski pazīstamāka – kādi tam pierādījumi, skaitļi, atsauksmes, tūristu skaits Rīgā šogad?

– Pateicoties Eiropas kultūras galvaspilsētas gadam, Rīga un Latvija 2014. gadā ir kļuvusi daudz pamanāmāka Eiropas un pasaules kartē. Par šo faktu liecina skaitļi.

Kopā 2014. gadā (uz septembra mēnesi) ir fiksēti 66 pasaules valstīs 1327 raksti vai sižeti par Rīgu kā Eiropas kultūras galvaspilsētu vai tās programmu – 26 procenti no tiem jeb 344 raksti/sižeti ir Vācijas medijos. Otrajā vietā ierindojas raksti un sižeti Krievijas medijos, kur fiksēti septiņi procenti no kopējā skaita jeb 91 raksts vai sižets.

Aktuālākā mediju statistika pa valstīm un visas publikācijas pieejamas vietnē: <http://office.riga2014.org/2014/06/09/riga-2014-atspoguļojums-arvalstu-medijos/>. Šāgada pirmajos sešos mēnešos Rīgā tūristu skaits salīdzinājumā ar 2013. gadu pieaudzis par 19 procentiem.

– Kā šāda mēroga pasākums ietekmējis vai ietekmēs kultūrpolitiku galvaspilsētā un valstī kopumā?

– Ar Eiropas kultūras galvaspilsētas gadu esam vēlējušies parādīt to, ka kultūra ir pozitīvs spēks, kas var ļoti daudz ko mainīt un attīstīt. Mainīt katra cilvēka dzīvē, jo ikviens ir radošs, talantīgs un spējīgs. Gan visa Eiropas kultūras galvaspilsētas programma, gan tās iespējas, kādas programmas ietvaros radītas, ceru, ir mudinājis cilvēkus attīstīt un rast jaunas radošās izpausmes, līdzdarboties un izpausties.

Manuprāt, *Rīga 2014* programma ir izveidojusi labu bāzi arī turpmākajām radošajām iniciatīvām un nostiprinājusi daudz lielāku Latvijas iedzīvotāju piederību Latvijas kultūrtelpā notiekošajiem procesiem. Rīgai būtu jāpārdomā, kā aktualizēt kultūrpolitikas nostādnes, pastiprinot apkaimēs notiekošo kultūras

aktivitāšu nozīmi un arī turpmāk nepazaudējot starptautiski nozīmīgu pasākumu norisi Rīgā.

– Eiropas kultūras galvaspilsētu programmu raksturo divi būtiski jēdzieni – stabilitāte un ilgtermiņš. Kā, jūsuprāt, var panākt šo stabilitāti un ilgtermiņu kultūras jomā Rīgā un Latvijā?

– Tas ir tādēļ, ka jau no paša sākuma programmas ideja īstenota mērķtiecīgi un radoši. Finansiālais pamats ir bijis stabils un nemainīgs, kā arī visa komanda, ar ko pirms pieciem gadiem sāka Eiropas kultūras galvaspilsētas gada programmas veidošana, ir darbojusies kopā. Tas ir vienots un saskaņots uz kopēju mērķi vērstu visu iesaistīto organizāciju darbs. Šādi principi būtu jāievēro arī visā kultūras jomā Latvijā.

– Kuras no šā gada iniciatīvām, jūsuprāt, noteikti vajadzētu turpināt?

– Eiropas kultūras galvaspilsētas programma ir ielikusi stiprus pamatus Rīgas nākotnes kultūras projektiem. Būtu jāturpina visi iepriekšaprakstītie jaunie projekti, kas jau ar pirmo reizi ir apliecinājuši iedzīvotāju interesi un atbalstu.

– Ko jūs gribētu piebilst, ņemot vērā, ka žurnāla "Logs" lielākā lasītāju auditorija ir cilvēki ārpus Rīgas?

– Ikvienas pilsētas un valsts galvenā vērtība ir tās cilvēki. Mums bija lieliska partnerpilsēta, kas aizrauj – Sigulda, esam realizējuši kopīgus projektus ar Daugavpili, programmas pasākumi ir notikuši Liepājā, Cēsīs, citās pilsētās. Rīgu par Eiropas kultūras galvaspilsētu padara rīdnieki un visi Latvijas iedzīvotāji, un šogad katrs no mums savā ziņā ir bijis kultūras darbinieks.

Vēlos pateikt katram Latvijas iedzīvotājam PALDIES! Paldies, ka piedalījāties un paldies, ka aktīvi iesaistījāties Eiropas kultūras galvaspilsētas notikumu veidošanā! Paldies jums, ka apmeklējāt *Rīga 2014* izstādes, koncertus, filmas un festivālus! Bez katra no jums Eiropas kultūras galvaspilsētas gads nebūtu iespējams! Paldies jums!

Sagatavojis "Nodibinājuma *Rīga 2014*" Sabiedrisko attiecību programmas vadītājs **Mārtiņš Drēģeris**
Kaspars Gardas foto (*Rīga 2014*)

CENTRU PAT NEPIEMINĒJĀM

Daina Oliņa

“Vai pamanījāt, ka mūsu stundu garajā sarunā pat nepieminējām Rīgas centru? Stereotips, ka viss notiek tikai centrā, tādā ir mānīgs. Lielākā daļa aktivitāšu veltīta apkaimēm, kur dzīvo rīdzinieki. Centrs vairāk paliek kā tūrisma un izklaides objekts. Mēs nodrošinām kvalitatīvu vidi tuvāk dzīvesvietai,” šo Rīgas pilsētas izpilddirektora **Jura Radzeviča** secinājumu apzināti pārcēlu uz raksta sākumu, lai izskaidrotu nodomu uzzināt, kas bagātinājis rīdzinieku dzīvi Rīgai īpašajā – Eiropas kultūras galvaspilsētas gadā. Turklāt uzreiz paskaidrošu, ka pirms sarunas pat nebija domas “ignorēt” centru. Tā sanāca. Varbūt tieši tā būs materiāla pievienotā vērtība, ka žurnāla lasītāji Latvijas reģionos uzzinās, ko vēl der apskatīt galvaspilsētā. Lielākoties jau ciemiņi netiek tālāk par centru.

Rīgas pilsētas pašvaldībai ir zināma radniecība ar novadiem, kuros apvienojās vairāki pagasti. Katram no tiem ir sava pārvalde. **Rīgas teritorija ir iedalīta trīs izpilddirekcijās: Austrumu izpilddirekcijas izpilddirektors ir Dmitrijs Pavlovs, Pārdaugavas izpilddirekciju vada Valērijs Koķis, bet Ziemeļu**

izpilddirekciju – Sergejs Hristoļubovs. Ar viņiem un Juri Radzeviču vienojāmies pārrunāt jaunus vaibstus, ko Rīga iemantojusi šogad un kas gaidāms tuvākajā nākotnē. Gan rīdziniekiem, gan pilsētas viesiem.

Pats ilgākais stāžs amatā ir D. Pavlovam, jo toreizējo Latgales priekšpilsētas izpilddirekciju viņš sāka vadīt jau 1999. gadā. S. Hristoļubovs “Ziemeļos” saimnieko no 2009. gada 1. decembra. Abus ar Dmitriju Pavlovu rīdzinieki togad ievēlēja Rīgas Domē, arī 2013. gada pašvaldību vēlēšanās abu starts bija sekmīgs, taču jaunie noteikumi deputātiem lika izšķirties par labu politika vai izpildvaras pienākumiem. Abi izvēlējās

praktisko darbu tuvāk iedzīvotājiem. “*Par to esmu ļoti gandarīts,*” vērtē Juris Radzevičs. Valērijs Koķis izpilddirekciju vada tikai gadu, tomēr jau iepriekš bijis saistīts ar Rīgas pašvaldību – strādājis Ziemeļu rajonā, bijis Rīgas domes Revīzijas komisijas priekšsēdētājs, bet no 2011. gada – Pārdaugavas izpilddirekcijas izpilddirektora vietnieks.

J. Radzevičs: – Daudzi atceras, ka vēl ne tik sen Rīga bija sadalīta sešos rajonos. 2009. gadā reizē ar pašvaldību vēlēšanām sākās krīze, kuru galvenokārt galvaspilsētā iznesa izpilddirekcijas – **sešu vietā palika tikai trīs!** Kolēģi no citām zemēm mūs apbrīno: kā

viena administrācija tagad spēj apkalpot divas teritorijas? Turklāt no 300 strādājošajiem 120 nācās atbrīvot. Līdzekļus jūtami ietaupījām – ap miljonu latu, bet funkcijas un uzdevumi jau nemainījās. Turklāt iedzīvotāji nedrīkstēja izjust šo “sašaurināšanos”. Izpilddirekciju darbinieku kolektīvi ir stabili, kaut arī Ministru kabineta noteikumi neļauj palielināt atalgojumu pat tad, ja nākas pildīt daudz lielāku pienākumu apjomu.

Kādreiz Latgales priekšpilsēta bija lielākā no sešām. Apvienojoties ar iedzīvotāju blīvuma ziņā mazskaitlīgo centru, **Austrumu izpilddirekcija** vairs nav līdere – ne teritorijas, ne iedzīvotāju skaita ziņā. “Ziemeļiem” teritorija ir liela, taču daļu no tās aizņem meži, ezeri un Rīgas brīvdabas teritorija. Tomēr agrākā Ziemeļu rajona 80 tūkstošiem iedzīvotāju piepulcējot 150 tūkstošus Vidzemes priekšpilsētas Jauzu, **Ziemeļu izpilddirekcija** nokļuva līderos arī iedzīvotāju skaita ziņā. Tomēr jāatzīst, ka pēc apvienošanas visas trīs izpilddirekcijas satuvinājās, 10 vai 20 tūkstoši nav liela atšķirība. Turpretim abām minētajām izpilddirekcijām daudzstāvu masīvi Purvciemā un Ķengaragā celti aptuveni vienā laikā, problēmas arī radniecīgas. Tā kā ir gan īpašais, gan atšķirīgais.

Savukārt divu priekšpilsētu apvienošana vienā – **Pārdaugavas izpilddirekcijā** deva vēl papildlabumu – iedzīvotājiem vairs nav jālauza galva par to, kurai no teritorijām katra adrese pieder. Viss Daugavas kreisais krasts ir vienots. Arī visas trīs administrācijas – Rūpniecības ielā, Daugavpils ielā un Eduarda Smilģa ielā atrodas visiem pieejamās vietās, vienlīdz tālu no Rīgas centra.

Sarunas sākumā jautāju Rīgas trīs izpilddirekciju vadītājiem, kuru vietu viņi uzskata par pašu nozīmīgāko vizītkarti, kurp noteikti aizvestu ciemiņus.

Valērijs Koķis: – Tas būtu **Arkādijas parks** ar brīnišķīgo Māras diķi. Parks sakopts tiktāl, ka nu jau kļuvusi par savdabīgu Daugavas kreisā krasta vizītkarti – te izpild-direkcija jau vairākus gadus mēģina atdzīvināt senu tradīciju – Pārdaugavas svētkus, jo vēsturiski Arkādijas

parks ir aicinājis ļaudis aktīvi un interesanti atpūsties, skatīties kino un uzdejojot zaļumballē. Šie svētki ir veiksmīgs sadarbības piemērs ar Pārdaugavas kultūras un mākslas iestādēm, sporta centriem, uzņēmējiem un nevalstiskajām organizācijām.

Sergeja Hristoļubova valdījumu pērle noteikti ir gandrīz vai no drupām augšāmcēlusies kultūras pils “Ziemeļblāzma”, tomēr lepoties ar svešām spalvām viņš negrib, jo pils atjaunošanas vērienīgā iecere pie-dier Rīgas domei. Toties “ziemeļniekiem” pieder viena no Rīgas labākajām un iecienītākajām **pludmalēm Vecāķos**.

Kaspara Gardas foto

S. Hristoļubovs: – Šogad Vecāķu pludmalē pirms peldsezonas ierīkojām jaunu koka laipas posmu 64 metru garumā, kas piemērots ne tikai gājējiem, bet arī kustībai ar ratiņiem. Pieci uzstādītie volejbola laukumi Vecāķos paver iespēju Vecāķos rīkot pat starptautiskus turnīrus.

Izpildddirekciju var dēvēt par Rīgas “zilo ezeru zemi”, jo tās teritorijā atrodas Bābelīte ar izcilu ūdens kvalitāti, Dambjapurva ezers, Ķīšezers, Velnezers un citi. Aktīvās atpūtas trase pie **Dambjapurva ezera**

bija populāra jau sen, šogad te uzstādījām jaunus āra sporta elementus dažāda vecuma bērniem – alpīnisma sienu, dubulto vingrošanas solu, kāpelēšanas trasi un citus objektus. Nākam pavasar sporta zonā uzstādīsim vēl divus tenisa galdus. Pie **Velnezera** šogad uzstādījām vēl piecus ērtus solus ar atzveltnēm, tagad to kopskaits ir astoņi. Visu Rīgas izpildddirekciju funkcijas un uzdevumi ir vienādi, bet atšķirības nosaka katras teritorijas ģeogrāfiskais izvietojums un vēsturiskās iestādes. Pat šķietami sīkumi maina uzdevumus. Tā, piemēram, Juglā jau kopš seniem laikiem atrodas Strazdumuižas neredzīgo ciemats. Viņiem nepieciešama pavisam atšķirīga vides kvalitāte, tāpēc nākotnē gribam pie Juglas ezera iekārtot tieši **neredzīgajiem un vājredzīgajiem domātu pludmali**. Kopā ar Latvijas Neredzīgo biedrību finansiāli palīdzam Strazdumuižā organizēt svētkus bērniem.

J. Radzevičs: – “Ziemeļniekiem” pieder unikālas teritorijas – Kundziņsala un Mangaļsala. Lieliska smilšu

pludmale astoņu kilometru garumā no Daugavas ieteces līdz mūsu kaimiņiem Carnikavas novadam.

S. Hristoļubovs: – Pagaidām Mangaļsala šķiet nomaļš un daudziem nezināms nostūris, taču vēlamies to pārvērst par tūrisma objektu ar iespēju apskatīt unikālas 19. gadsimta fortifikācijas būves, kas ir lieliski sagla-

bājušās. Uzsākta **Juglas promenādes** izveidošana (ši iecere gan dzima Rīgas mēram Nilam Ušakovam, mums ideja jārealizē tālāk). Protams, ka izstrādē paraugus gūstam no Dmitrija Pavlova apsaimniekotās Daugavas un Ķengaraga promenādes.

J. Radzevičs: – Pārdaugavā līdzīga vēriena promenāde nav iecerēta, toties te tapusi kāda atpūtas vieta, kuru izmanto visi rīdzinieki – **Lucavsala!** Šogad tur

pirmajiem Baltijā uzstādītas divas interaktīvas āra spēles, kam līdzinieki jāmeklē Polijā vai Somijā, kur spēles ražo.

D. Pavlovs: – Reiz brīvdienā, braucot pāri Salu tiltam, ar prieku vēroju, ka Lucavsālā jauzu tik daudz kā bišu spietā! Pat rudenī.

V. Koķis: – Kā nespītos, ja bez maksas pieejamas pat interaktīvās spēles (to izmaksas – 77 793 eiro). Jaunums lieliski papildina jau iepriekš izveidotos bērnu rotaļu un aktīvās atpūtas laukumus. Rīdzinieku iecienītajā atpūtas vietā šogad sākām autostāvvietas

un gājēju celiņu izbūvi, labiekārtojām peldvietu – tajā atjaunojot smilšu segumu un ūdenī ieklājot ģeotekstila klājumu. Atsaucoties iedzīvotāju lūgumam, papildu apgaismojumu ierīkojām volejbola laukumam.

Liels finansējums (aptuveni 220 tūkstoši eiro) šogad ieguldīts **Anņiņmuižas parka** izveidē. Tas atrodas

it kā visu piecu Imantas mikrorajonu vidū, tāpēc to ļoti gaidīja daudzie tūkstoši iedzīvotāju, kas beidzot te var atpūsties, baudīt sakoptās vides priekšrocības vai aktīvi sportot. Esam likvidējuši visus vidi degradējošos objektus, ierīkotas gājēju takas, atjaunots zāliens, pabeigta novadgrāvju sistēmas rekonstrukcija, izveidoti divi rotaļu laukumi bērniem (līdz četrus gadu vecumam un 5–12 gadu veciem bērniem). Anņiņmuižā ierīkots mūsdienīgs apgaismojums, rotaļām un sportam domāti laukumi. Visu uzreiz izdarīt neļauj finanses, jāievēro pakāpeniskums, tāpēc nākamgad ceram atjaunot celiņu segumu gan Anņiņmuižā, gan Lucavsalā.

Vēl viens Pārdaugavas izpilddirekcijas lepnuma objekts ir **AB dambis**. Pabeidzām mazo dārza arhi-

tektūras formu uzstādīšanu, atjaunojām ietves un brauktuves segumus, izvietojām videonovērošanas kameras, ir jauni soliņi un pieci jauni karoga masti, uzlabotas bērnu rotaļu konstrukcijas. Labiekārtošanai iztērēts 451 tūkstotis eiro. AB dambis ir ļoti pieprasīts ne tikai no aktīvās atpūtas entuziastiem. Tur nemītīgi notiek fotosesijas, arī jaunlaulātie vēlas izmantot Vecrīgas panorāmas fonu.

J. Radzevičs: – Vieta ir ideāla aktīviem cilvēkiem – pilsētas centrā gan rīdzinieki, gan tuvējo viesnīcu iemītnieki var veikt kilometru garu pastaigu vai skrējienu,

pavingrot. Plus vēl viens sakopts stūrītis ar papildvērtību. Vēlāk katrā vietā var rasties papildobjekti.

Rīgas unikalitāte ir tā, ka esam pilsēta pie jūras (precīzāk – Rīgas līča). Tas ir liels sasniegums, ka Vakarburļļu pludmale izpelnījusies Zilo karogu – **vienīgā Eiropas galvaspilsēta, kur pludmale atbilst tik augstām prasībām!** Tādu nav ne Tallinai, ne Helsinkiem, ne citur. Savukārt Vecāķu pludmale ir viegli sasniedzama ar īsu braucienu vilcienā vai autobusā un mazu pastaigu.

V. Koķis: – Nopelnīt Zilo karogu nemaz nav tik viegli, jo pašvaldībai jānodrošina 29 kvalitātes kritēriji – ūdens, vides pārvaldes, vides informācijas un izglītības, kā arī labiekārtojuma un servisa jomās. Karogs Vakarburļļos plīvoja jau **sesto gadu pēc kārtas!** Noturēt vajadzīgo līmeni nav viegli – diendienā jā rūpējas par kārtību pludmalē, par atpūtnieku ērtībām. Obligāts ir glābēju dienests. Dažāda vecuma bērni var izmantot rotaļu laukumus, Vakarburļļos ir kafējnīca un pat dušas. Šogad te no jauna ieguldījām 52 tūkstošus eiro.

Pievilcīgāka kļūst arī Daugavgrīvas pludmale, turpinās Ķīpsalas pludmales labiekārtošana, kurai gan nav oficiāla statusa. Izpilddirekcijas uzmanības lokā ir vēl vairākas neoficiālas peldvietas, kuras tomēr uzraugām, bet speciālisti arī tur veic ūdens monitoringu. Vai nav labi, ja galvaspilsētas iemītniekiem nemaz nav jābrauc uz Jūrmalu, jo iespējams nopeldēties tepat degungalā.

D. Pavlovs: – Kaut arī Austrumu izpilddirekcijā pēdējo gadu laikā tapuši vairāki apjomīgi projekti, par vizītkarti tomēr izvēlētos mūsu **promenādi** (vispirms Ķengaraga, tagad arī Daugavas promenāde), varbūt tāpēc, ka tā bija senākā no iecerēm.

J. Radzevičs: – Nedrīkst aizmirst, ka Ķengarags ir **vienīgais “guļamrajons” Rīgā, kas izvietots pie Daugavas!** Neizmantojot šo iespēju būtu grēks. Rozā sapnis, protams, ir savienot Ķengaragu ar centru nepārtrauktā promenādē, tomēr mazliet sarežģī Grāpju pussalas līcis, kuram jātiek pāri.

D. Pavlovs: – Gan jau izdomāsim arī to. Arhīva foto var redzēt, cik nesakopta un nepievilcīga izskatījās teritorija gar Daugavu. Iedzīvotāji ne reizi vien lūdza šo vietu

radīja gājēju celiņa platums. Kaņiera ielas galā tas ir šaurāks – gan skaisto liepu, gan privātās zemes dēļ. Tālāko posmu varējām atļauties platāku.

– **Celiņi gājējiem un visa veida aktīvistiem (nūjotājiem, riteņbraucējiem, skrituļotājiem un citiem) ir liela vērtība, taču neparasti ir daudzie atšķirīgie objekti gar ceļa malām. Kā izlēma, kas kur būs?**

D. Pavlovs: – Veicām Ķengaraga iedzīvotāju aptauju, pēc tās radījām promenādes vīziju ar “kabatiņām” galda spēlēm, āra treniņiem u.c.

J. Radzevičs: – Ķengaraga promenādē iekārtojām Rīgā pirmo āra treniņu laukumu senioriem. Kad Rīgā šādu laukumu skaits jau bija pieaudzis, pārsteigts atklāju, ka ārzemēs mums tos izrāda kā lielu sasniegumu! Interesanti, ka promenāde Dmitrijam tapa pakāpeniski – posmu pēc posma. Kārtējais posms, un Rīgā parādījās putnu novērošanas tornis; vēl viens posms – neparasts tilts no stikla kompozītmateriāliem; nākamais – bagātināja rīdzinieku atpūtas iespējas ar Rumbulas pludmali.

D. Pavlovs: – Promenāde pilnībā tapa par Rīgas pašvaldības līdzekļiem, Eiropas nauda bija tikai kolektoram, tāpēc promenādi veidojām pa posmiem. Pašlaik esam nonākuši līdz vēsturiskajai 13. gadsimta **Mazjumpravas muižai**. Pašiem mums šī vieta ļoti patīk, kaut gan daudzi rīdzinieki pat nenojauš par tās esamību. Muižu atjaunot sākotnējā veidolā būtu pārāk dārgi. Šogad drupas pārsegsim ar elegantu jumtiņu, lai mitrums tās neposta tālāk. Nākotnes plāni saistās ar dzimnāvām nedaudz tālāk pie dīķīša. Kalnā esošo muižas ēku esam nodrošinājuši pret postītājiem. Starp citu, namā ir lieliski pagrabi.

J. Radzevičs: – Galavārds, protams, pieder speciālistiem, tomēr uzskatām, ka autentiskas, labi iekonservētas drupas ir lielāka vērtība nekā pseidoatdarinājums. Arhitektūras un vēstures speciālisti dzīvi ieinteresējās par šo objektu. Līdz tam jau to nemaz nevarēja zināt, jo faktiski tur atradās izgāztuve.

D. Pavlovs: – Izpilddirekcijas Nekustamo īpašumu nodaļā strādā viens no zinošākajiem lietpratējiem – arhitekts **Jānis Lejnietis** (*pa labi*). Pieaicinām arī citus speciālistus, lai uzklautu daudzpusīgākus viedokļus, piemēram, **Mazjumpravmuižas** nākotni lemt

palīdzēja arhitekts **Pēteris Blūms**. Gan Lejnietis, gan Blūms ir augsta līmeņa speciālisti, kas pārzina vērtības un spēj sniegt mums padomus, lemjot iespējamo nākotnes attīstību katram objektam.

Promenāde ir iecerēta **līdz Rīgas robežai, Dārziņiem**. Tas ir interesants, kaut atšķirīgs reģions – ar lepnām un krietni pieticīgām privātmājām. Tur praktiski nav pašvaldības īpašumu, toties ir visai promenādei raksturīgā vērtība – fantastiskais skats uz Daugavu. Arī šeit sākām ar iedzīvotāju uzklautu – uzaicinājām tikties Ķengaraga skolā, lai apspriestu labiekārtošanas darbus un nākotnes promenādi.

J. Radzevičs: – Sākumā ļaudis bija noskaņoti visai naidīgi, jo Dārziņu iedzīvotāji uzskatīja sevi par novārtā pamestiem. Taču Dmitrijam bija izdevies uz tikšanos atvest pārstāvjus ne tikai no Rīgas domes struktūrvienībām, bet arī pārstāvjus no “Latvijas gāzes”, Sadales tīkliem, “Lattelekom”. Iedzīvotāji varēja noskaidrot visu, kas saistās ar teritorijas attīstību nākotnē. Uzzinot, cik lieli un tālejoši plāni saistās pat ar viņu šķietami aizmirstībai pamesto rajonu, ļaudis pamazām atvērās. Un tagad Dārziņu privātmāju iedzīvotāji ir pieredzējuši nekad vēl nebijušo – apgaismotas ielas! Senāk par to dzirdēja daudz pretenziju. Tāpēc jau arī nav brīnums, ka vēlāk saka paldies. Pat par to, ka kāds uzklauts un sarunājies ar viņiem. Protams, viņi jau nav tik naivi, lai nesaprastu, ka mēneša laikā ūdensvads vai kanalizācija no gaisa te nenokritīs, taču ir lietas, kuras var sakārtot. Ja var, tad jāizdara!

D. Pavlovs: – Nākamais lielais pārvērtību objekts bija Spīķeri. Arī tur ilgstoši konsultējāmies ar speciālistiem, kā visgudrāk šīm vēsturiskajām noliktavām piešķirt otru dzīvi, nezaudējot to pamatvērtību. Sekoja Grīziņkalns. Arī tas tapa, regulāri tiekoties ar vietējiem iedzīvotājiem.

Patiesībā Grīziņkalna pārvērtības sākās drīz pēc gadsimtu mijas ar nelielu projektu 210 metru garajā **Mūrnieku ielā**, kur bija daudz nolaistu koka namu. Tos sakopām. 2007. gadā skvēriņā pie krustojuma ar Matīsa ielu uzstādījām pirmo pieminekli senās Rīgas amatniekiem – Ģirta Burvja un Kārļa Īles skulptūru “Mūrnieks un skursteņslauķis”. Pirms gada to papildināja Ģirta Burvja neparastais piemineklis Augusta Deglava romāna “Rīga” varoņiem.

J. Radzevičs: – Nesen tika piešķirtas 2014. gada Rīgas arhitektūras godalgas. Divas no astoņām atzinības balvām par izcilību atsevišķu objektu arhitektūrā

izpelnījās Austrumu izpilddirekcijas ieceres – Spīķeru kvartāls un centrs “Koka Rīga” Grīziņkalnā. Salīdzinot ar Vecjumpramuižu, šis noteikti bija objekts, kurus vērts atjaunot.

D. Pavlovs: – Sekoja koka ēku renovācijas centrs “Koka Rīga”. Tika atjaunotas divas senas ēkas Krāsotāju ielā. Vienā ir plaša divstāvu halle dažādu pasākumu

rīkošanai. Stūra ēkas pirmajā stāvā ierīkots tūrisma informācijas punkts, bet otrajā stāvā – četrus dzīvokļi šos atainota dažādu laikposmu sadzīve koka ēkās.

“Koka Rīgu” vada vēsturnieks **Vladimirs Eihenbaums**. Mums izdevās piepildīt viņa sapni, kas saskanēja ar pašvaldības interesēm.

Grīziņkalns ir lielisks piemērs, cik daudz dod sadarbība ar iedzīvotājiem. Protams, ne kura katra cilvēka

sadarbība, bet tāda entuziasta, kāds ir Eihenbauma kungs. (*Daudzi viņu iepazīna no Latvijas televīzijas raidījumiem “Ielas garumā” – D.O.*) “Koka Rīgas” ēkā iecerējām iekārtot četrus dzīvokļus atbilstoši dažādiem vēsturiskajiem laikposmiem. Atzišos, ka sākumā domāju vērsties pie kolekcionāriem, lai izpētītu, cik daudz līdzekļu vajadzēs kaut minimālam telpu apmēbelējumam. Tad meklēt sponsorus vai lūgt Rīgas domes atbalstu. Bet... viss izvērtās citādi. Griezāties

pie iedzīvotājiem, un – neticami, bet praktiski viss telpu iekārtojums ir rīdnieku saziēdots. Bez neviena santīma! Protams, liels nopelns te bija Vladimira Eihenbauma personībai, uzticības kredītam, kuru viņš izpelnījies. Dažādu priekšmetu piedāvājums bija tik dāsns, ka vienubrīd pat nācās teikt *stop*.

Ja runājam par vietām un iecerēm “sirdij un dvēselei”, tad gada sākumā izsludinājam konkursu **vides objektam “Vārnu ielas republika”** Pērnavas, Zvaigžņu un Terēzes ielu krustojumā, kur pašlaik

patukšs laukums. Pārsteidza, ka konkursam iesniedza tik daudz – 11 darbus. Žūrija jau izvēlējusies labāko projektu, top meti. Atbilstoši Jāņa Grīziņa stāstam par Vārnu ielas republikāņiem, uzstādisim arī vairākas **vietzīmes** ar atgādinājumiem, kādi notikumi te risinājās.

J. Radzevičs: – Te vietā piebilst par vēl kādu līdzīgu ieceri – ielās, kas nosauktas ievērojamu cilvēku vārdā, liksim plāksnītes ar paskaidrojumu: kas ir Krišjānis Barons, Krišjānis Valdemārs un citi. Gribam izglītot mūsu rīdziniekus.

– **Grīziņkalnā, arī daudzstāvu namos dzīvo visai raibs kontingents. Kā izdodas nosargāt jūsu skaistās ieceres?**

D. Pavlovs: – Domāju, ka kolēģi man piekritīs: sakārtotā vidē agri vai vēl cilvēks sāk aizdomāties. Ja apkārt valda netīra nolaistība, papīru zemē viņš nosviedīs neaizdomājoties. Maskavas forstatē skaitījās pavisam nepievilcīgs iemītnieku kontingents, kaut vai **Siena tirgus** rajonā. Skanēja brīdinājumi: jums visu salauzīs

jau otrā dienā, bet viss stāv. Protams, ir gadījušies sīki postījumi, bet lielās līnijās mūsu iecere tiek saglabāta un izmantota saudzīgi. Pat vēl vairāk! Senāk tik nepievilcīgajam Grīziņkalnam atdzimstot, pamazām aktivizējās apkaimes iedzīvotāji. Izveidoja biedrību

“Esmu Grīziņkalna patriots”, kas organizē apkaimes iedzīvotāju tikšanās, kopīgu svētku svinēšanu, pat radošo nodarbību ciklu “Nāc un radi Grīziņkalnā!”. Sākusies jauna ēra.

V. Koķis: – Tieši tā. Cilvēki novērtē to, ko darām viņu labā. Tomēr gribu pieminēt kādu šķietami sīku niansi: cilvēku kopām ir savi nemainīgi ieradumi. Tos vajag ņemt vērā. Mēs, Pārdaugavā, atjaunojot pagalmus, stingri centāmies veidot celiņus nevis tur, kur tie senāk bijuši taisnleņķa trijstūru formā, bet ņemām vērā iedzīvotāju iestaigātās taciņas, kas lielākoties ved pa diagonāli, saīsinot ceļu. Tā darījām Anniņmuižā, Vakarbuļļu pludmalē. Tagad atliek tikai šīs vietas tālāk labiekārtot.

J. Radzevičs: – Valērijam taisnība, ne tikai par gājēju ierastajām takām. Mēs necenšamies Jaudīm uztipt savu gribu, darbojamies tajās vietās, kur iedzīvotājiem patīcis pulcēties un atpūsties. Izņēmums bija Lucavsala.

Teikšu atklāti, mēs tālredzīgi rēķināmies arī ar postītārajiem. Iespējams, ka reizēm mēs par rotaļlaukumiem maksājam vairāk, nekā to varētu, izvēloties tradicionālus un lētākus risinājumus. Toties mēs ietaupām uz apkalpošanu pēc tam, jo izvēlamies sertificētus, drošus un ilgmūžīgus objektus. Lai kā mums patīktu latviskie koka balķīši un citi ierasti aktīvās atpūtas rīku materiāli, tiem nav ilgs mūžs. Pat 2009. gadā, krīzes situācijā, tomēr izlēmām palikt pie principa: neesam tik turīgi, lai izvēlētos lētu precī. Pirmajā vietā atbilstoši Eiropas Savienības prasībām liekam bērnu drošību. Izveidojusies laba sadarbība ar Patērētāju tiesību aizsardzības centru, kurus aicinām izvērtēt mūsu laukumus no visiem aspektiem. Drošība un kvalitāte – tie ir divi pamatprincipi bērnu rotaļlaukumu iekārtošanā.

Sarunā līdz šim izcēlām atsevišķus objektus, tomēr gribu pieminēt kādu visai galvaspilsētai nozīmīgu darbu. Ap 2010. gadu, faktiski – krīzes laikā – beidzot sākām pievērsties ilgu gadus novārtā atstātajiem **namu iekšpagalmiem**, to renovācijai. Šogad apguvām sešus, pērn astoņus miljonus eiro. Senāk izlīdzējāmies ar tradicionālo bedrīšu lāpīšanu, tagad tiek veikts “kapitālremonts”. Sākām ar iedzīvotāju blīvuma ziņā visapdzīvotāko mikrorajonu – Pļavniekiem. Šogad esam tikuši līdz Bolderājai, Daugavgrīvai, Juglai un Mežciemam. Un pat Vecmīlgrāvja un Vecdaugavas iedzīvotājiem nav pamata sūroties par aizmirstību. Katram mikrorajonam gan ir sava problemātika. Purvciema un Ķengaraga vecākajā daļā, arī Juglā,

ceļot masīvu, netika domāts par lietusūdens kanalizāciju, kas sagādā problēmas, mainoties klimatiskajai situācijai, turklāt apdraud arī ēku pamatus. Tolaik nevienam nenāca prātā, ka katrai ģimenei varētu būt savs auto. Reizēm grūti saprast, vai tas ir plats gājēju ceļš vai šaura brauktuve.

V. Koķis: – Mikrorajonos iedzīvotājiem tiešām nav, kur novietot mašīnas. Protams, šī problēma satrauc tikai auto īpašniekus. Bieži vien viņiem nākas savu braucamo ar diviem riteņiem iebraukt zaļajā zonā, ko neatļauj Rīgas pašvaldības saistošie noteikumi. Kareivīgie kaimiņi sauc pašvaldības policiju, tie stāda protokolu un soda vainīgos. Atklājām, ka šo pārkāpumu ir ļoti daudz, tas nav labi ne vienai, ne otrai pusei. Gribam iedzīvotājus brīdināt, varbūt iespiežot atgādni tieši uz soda kvītīm. Vairāk palīdzēt nevaram, bet rosinām auto īpašniekiem apvienot spēkus un prātus gudrākam risinājumam. Varbūt domāt, kur iekārot stāvlaukumu.

S. Hristolubovs: – Mūsu teritorijā iekškvartālu piebraucamo ceļu remontdarbu programmā šogad vien Juglas un Vecmīlgrāvja mikrorajonos nomainīts asfaltbetona segums 45 tūkstošu kvadrātmetru platībā. Bet Mežciema un Vecmīlgrāvja masīvā asfaltbetonu daudzviet aizstājām ar bruģi – 20,5 tūkstošu kvadrātmetru. Tas bija pilotprojekts, jo šis bruģis ir ekoloģiskāks, to ir vieglāk atjaunot pēc apakšzemes komunikāciju remontdarbiem, turklāt tam ir labāka virszemes lietusūdens novade. Tas sevišķi svarīgi vietās, kur nav izbūvēta lietusūdens novadsistēma.

– Noslēgumam tuvojas 2014. gads, kuru Rīga vadīja Eiropas kultūras galvaspilsētas statusā. Vai aizvadītā gada uzdevumi atšķīrās no ierastajiem?

J. Radzevičs: – Pirmām kārtām mums bija izvirzītas prasības par pilsētas vizuālo tēlu, Rīgas sakoptību, sevišķi centrā un tam piegulošajās teritorijās. Ar 2014. gadu

tas nebeigsies, ne mazāk augstas prasības izvirza arī gaidāmā Eiropas prezidentūra. Uzskatu, ka ar šiem pieņēmumiem tikām galā veiksmīgi. Ciemiņi brīnās, cik tīra ir Latvijas galvaspilsēta. Daudziem piemirsies nemaz ne tik senais laiks, kad Vecrīgu “greznoja” mazas izgāztuves. Iedzīvotāji vis neslēdza līgumus par atkritumu izvešanu, bet no atkritumu maisiņiem atbrīvojās visai vienkārši – pametot tos, kur pagadās. Uzsākām ar šiem neapzinīgajiem cīņu – gan ar burkānu, gan pātagu. Piedāvājām noslēgt līgumus, bet pašvaldības policija rakstīja soda kvītis. Sen noskaidrots, ka atkritumu “revīzija” ļauj itin viegli identificēt to radītāju.

V. Koķis: – Šis gads, protams, bija īpašs. Rīgas 2014 komanda piedalījās mūsu Pārdaugavas svētkos, veiksmīgi izdevās sadarbība arī Seno ugunsgrūdu naktī Vakarbulļu pludmalē. Vēl nesen izpilddirekcijā bija aplūkojama Rīga 2014 projekta “Notikums” izstāde “Tēriņu ielas mistērijas”.

D. Pavlovs: – Lieliska bija viņu ierosme projektam “Pagalmu renesanse”. Projekta mērķauditorija – Rīgas daudzstāvu dzīvojamo kvartālu iedzīvotāji, kas katru dienu “lieto” apkārtējo vidi un kas ir gatavi uzņemties atbildību par teritoriju, kurā viņi dzīvo, un veidot to iedzīvotājiem draudzīgu, patīkamu, harmonisku un mūsdienu laikmetam atbilstošu! Ļoti svarīga bija iespēja saņemt ainavu arhitekta bezmaksas konsultācijas, kā gudrāk rīkoties. Bet galvenais – domāt un rīkoties pašiem, lai soli pa solim uzlabotu pagalma vides kvalitāti. Mūsu izpilddirekcijā jaunu izskatu ieguva vairāku namu apkārtnē Ķengaragā un Maskavas forštatē. Iedzīvotāji sarosījās, Maskavas forštatē pat nodibināja biedrību. Viņu aktivitāte bija tik liela, ka, diplomātiski sakot, reizēm nācās viņus piebremzēt – paga, paga, vispirms jākārt formalitātes būvvaldē, citās institūcijās. Pēc pirmo mazo projektu realizācijas kaimiņu apvienība sajuta savu spēku un varēšanu.

J. Radzevičs: – Vietējās kopienas spēj lieliski iekustināt ļaudis.

D. Pavlovs: – Kad mēs kā izpilddirekcijas pārstāvji sakām, ka iecere jāaskaņo ar gāzes un ūdens apsaimniekotājiem, tas izklausās pēc atrunāšanās. Ja to pašu skaidro vietējās kopienas līderi, cita lieta. Viņiem vairāk tic.

– Vai iedzīvotāji kādreiz saka paldies?

J. Radzevičs: – Ja sestdien un svētdien neatskan kāds telefona zvans, tas ir vislielākais paldies. Protams, ir arī tādi, kas pasaka.

D. Pavlovs: – Vēstules mūsdienās neraksta, bet, tiekoties klātienē ar promenādes vai Grīziņkalna apkaimes ļaudīm, esmu dzirdējis ne vienu paldies vien.

Jura Kalniņa (Austrumu izpilddirekcija), **Edija Pelša** (Ziemeļu izpilddirekcija) un **Pārdaugavas izpilddirekcijas** arhīva foto

**AR SPĒKU
UN**

īstvēsmi
**JAU
95 GADUS.**

**LATVIJAS
DZELZCEĻŠ**

Dzelzceļa infrastruktūras pakalpojumi

LATVIJAS JAUNATNES PADOME

AICINĀM PIETEIKTIES STRUKTURĒTĀ DIALOGA DISKUSIJĀM!

Linda Kalniņa,
Latvijas Jaunatnes padomes
Mediju programmas direktore

Latvijas Jaunatnes padome (LJP) aicina pašvaldības un nevalstiskās organizācijas (NVO) pieteikties strukturētā dialoga diskusijām un informatīvajiem semināriem par jauniešu iespējām un politisko līdzdalību vietējā un reģionālajā līmenī. **Strukturētais dialogs** ir jaunatnes politikas plānošanas process, kurā piedalās jaunieši, politikas veidotāji un tās īstenotāji no visām Eiropas Savienības dalībvalstīm. Strukturētais dialogs notiek trīs līmeņos – vietējā, nacionālajā un starptautiskajā, un tajā tiek ņemti vērā ikvienā līmenī izvirzītie priekšlikumi par būtiskākajiem jautājumiem jaunatnes jomā. Strukturētajā dialogā iesaistītie dalībnieki kopīgi apspriež jauniešiem aktuālos jautājumus un vienojas par ieteikumiem jaunatnes politikas attīstībai. Strukturētajā dialogā var iesaistīties ikviens jaunietis, jaunatnes lietu speciālists, pašvaldību darbinieki un NVO, kas strādā ar jauniešiem, jauniešu domes, skolēnu pašpārvaldes, jauniešu konsultatīvās komisijas un lēmumu pieņēmēji, kuriem ir svarīga Latvijas jauniešu labklājība.

Vietējā līmenī strukturētā dialoga diskusijās pašvaldību darbiniekiem, NVO pārstāvjiem un jauniešiem ir iespēja neformālā gaisotnē pārrunāt prioritāros jautājumus un kopīgi sagatavot iespējamās risinājumus aktuālām jaunatnes politikas problēmām. Tālāk sagatavotie priekšlikumi tiek pārrunāti diskusijās reģionālajā līmenī visos Latvijas plānošanas reģionos un strukturētā dialoga nacionālajā konferencē. Jauniešu un politikas veidotāju strukturētā dialoga diskusiju rezultāti būs pamats jaunatnes politikas plānošanā **ES Jaunatnes konferencē**, kas Latvijas prezidentūras laikā ES padomē notiks **Rīgā 2015. gada martā**. Konferencē jauniešu un ministriju pārstāvji no visām ES dalībvalstīm sagatavos jaunatnes politikas priekšlikumus un iesniegs ES Padomei, kura lems par to iekļaušanu ES jaunatnes politikas dokumentos.

Strukturētais dialogs tiek īstenots 18 mēnešus noteiktā secībā atbilstoši prezidentūras ES Padomē trio ciklam, un katrā ciklā tiek izvēlēta prioritārā jaunatnes politikas tēma. Līdz šim ir bijuši trīs strukturētā dialoga cikli: 1) Spānija–Beļģija–Ungārija, prioritāte – jauniešu nodarbinātība; 2) Kipra–Dānija–Polija, jauniešu līdzdalība demokrātiskajā dzīvē; 3) Īrija–Lietuva–Grieķija, par prioritāro tēmu izvirzot sociālo iekļaušanos. Šobrīd norisinās ceturtais cikls, kurā Itālijas–Latvijas–Luksemburgas prezidentūras laikā ES Padomē strukturēto dialogu īsteno Latvijas Jaunatnes padome sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju. LJP apvieno jaunatnes organizācijas un organizācijas,

kas strādā ar jauniešiem vecumā līdz 30 gadiem. LJP piedalās starpinstitucionālā sadarbībā jaunatnes politikas veidošanā un pārstāv dalīborganizāciju intereses valsts un starptautiskajā līmenī.

15. oktobrī noslēdzās Itālijas prezidentūras ES Padomē organizētā Eiropas Jaunatnes konference Romā, kurā vairāk nekā 180 jaunatnes politikas veidotāju un jauniešu interešu pārstāvju no visas Eiropas definēja jaunatnes politikas būtiskākos jautājumus un konceptuālo ietvaru, kas noteiks konsultāciju pamatu Latvijas prezidentūras ES Padomē laikā. **Ceturta cikla strukturētā dialoga tematiskā prioritāte ir jauniešu tiesību un iespēju paplašināšana ar šādiem jaunatnes politikas jautājumiem:**

- 1) kas būtu jādara visos izglītības veidos, lai veicinātu politisko līdzdalību;
- 2) kas būtu jādara, lai veicinātu uzticību un sapratni starp jauniešiem un lēmumu pieņēmējiem, kā arī uzlabotu abu iesaistīto pušu sadarbības kvalitāti;
- 3) kas būtu jādara, lai jaunieši un jauniešu organizācijas kopā ar lēmumu pieņēmējiem pilnvērtīgi iesaistītos lēmumu pieņemšanas norisēs;
- 4) kā darbs ar jaunatni var veicināt jauniešu politisko līdzdalību;
- 5) kā jauniešus ar atšķirīgu pieredzi un zināšanām vajadzētu informēt, iedrošināt un motivēt iesaistīties politikas un demokrātijas norisēs un kā jaunās un alternatīvās tehnoloģijas un rīki var izmantot šiem mērķiem?

LJP kopā ar reģionālajiem sadarbības partneriem un strukturētā dialoga nacionālajiem veicinātājiem organizēs 15 vietējā līmeņa diskusijas un piecas reģionālās diskusijas. Diskusijās tiks izmantota metode "Kafija ar politiķiem" – neformāla saruna starp jauniešiem un politikas veidotājiem un īstenotājiem. Diskusijas norisināsies līdz 2015. gada februārim. Lai veiksmīgāk spētu izprast strukturēto dialogu un iespējas tajā iesaistīties, paralēli diskusijām tiks organizēti 10 informatīvie semināri par jauniešu līdzdalību, strukturēto dialogu, pašvaldību darbinieku un jaunatnes lietu speciālistu lomu. Šobrīd pašvaldībām ir būtiski pieteikties strukturētā dialoga diskusijām, lai nodrošinātu jauniešu iesaisti viņiem būtisku jautājumu apspriešanā vietējā līmenī un viņu viedoklis tiktu ņemts vērā ES līmenī.

LJP aicina pašvaldības, jaunatnes lietu speciālistus un NVO pārstāvjus, kuri vēl nav pieteikušies, pieteikties informatīvajiem semināriem un diskusijām, rakstot brīvā formā uz e-pastu dialogs@ljp.lv. Vairāk informācijas par strukturēto dialogu, plānotajām diskusijām un semināriem atradīsiet LJP mājaslapā www.ljp.lv.

DEBATES SKOLĒNIEM – PĀRMAIŅU SĀKUMS

Mārtiņš Kreilis,
Latvijas debašu asociācijas “QUO tu domā?”
izpilddirektors

Viens no katras pašvaldības mērķiem ir aktīvi jaunieši, kas piedalās sabiedriskajā dzīvē, nāk klajā ar savām idejām un līdz galam pastāv par pārmaiņu nepieciešamību. Arī attīstības dokumentos “Latvija 2030” un “NAP 2020” kā svarīgs nosacījums Latvijas attīstībai tiek minēta sabiedrības pašiniciatīva un radošums. Jauniešos ir potenciāls, tomēr daļa baidās publiski uzstāties vai nespēj argumentēti un skaidri izteikt savu viedokli. Bet to var iemācīties, un viens no labākajiem veidiem, kā to izdarīt, ir debašu treniņi.

Mēs, Latvijas debašu asociācija “QUO tu domā?” un Latvijas Radio 5 – “Pieci.lv”, vēlamies stiprināt kvalitatīvu debašu kultūru Latvijā. Lai to izdarītu, gribam sākt ar pamatiem – popularizēt debašu kustību Latvijas skolās, attīstīt jauniešos kritisko domāšanu un spēju izteikties.

Šobrīd apmācām skolotājus, kuri tālāk pēc mūsu sagatavotas mācību programmas vada debašu treniņus savās skolās. Nodarbībās pedagogiem skaidrojam debašu pamatus, kā vadīt un vērtēt debates. Mācām, kā atšķirt pamatotos no vājiem argumentiem un izcelt kļūdas oponentu teiktajā. Zinot šīs tēmas, skolotājiem būtu jāspēj pašiem sekmīgi vadīt nodarbības un ar “QUO tu domā?” turpmāko atbalstu sagatavot audzēkņus debašu sacensībām.

Nākamā mācību gada sākumā rīkosim debašu sacensības starp reģionu skolām. Labākajām komandām dosim iespēju piedalīties radio debatēs “Pieci.lv” ēterā. Pavasarī organizēsim arī Latvijas nacionālo debašu turnīru skolēnu komandām.

Aicinām pieteikties skolotājus un skolotāju grupas, kuri vēlas savās skolās uzsākt debašu pulciņus. Apmācību norisei nepieciešami vismaz desmit ieinteresēti skolotāji no dažādām skolām!

Lūdzam pašvaldības informēt savā pārraudzībā esošās skolas par debatēm kā neformālās izglītības iespēju; atbalstīt jau esošos un topošos debašu pulciņus; ja iespējams, nākamā gada budžetā iekļaut līdzekļus skolēnu nokļūšanai uz sacensībām un motivējošam skolotāju atalgojumam.

Ar mums var sazināties, rakstot uz e-pastu info@quotudoma.lv.

JAUNIEŠU – DARBA MEKLĒTĀJU SKAITA IZMAIŅAS

Beate Danuseviča,
CSP sabiedrisko attiecību speciāliste

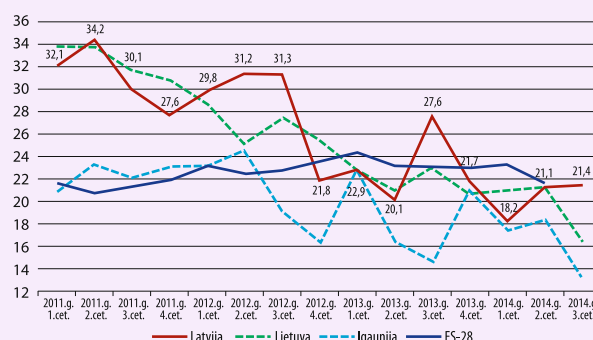
2014. gada 3. ceturksnī darba meklētāju skaits vecumā no 15 līdz 74 gadiem bija 104 900 cilvēku, liecina Centrālās statistikas pārvaldes veiktā apsekojuma rezultāti. Tika aptaujāti 7800 iedzīvotāju.

No kopējā darba meklētāju skaita 18 900 jeb 18% bija jaunieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem. Jauniešu – darba meklētāju īpatsvars ekonomiski aktīvo jauniešu kopskaitā bija 21,4% jeb par 6,2 procentpunktiem mazāk nekā pirms gada (27,6%), bet par 0,3 procentpunktiem vairāk nekā iepriekšējā ceturksnī (21,1%).

Jauniešu – darba meklētāju skaits gada laikā ir samazinājies par 30,5%, tomēr 2014. gada 3. ceturksnī viņu skaits ir audzis par 6,3%, salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni. Trešdaļa (33%) jauniešu strādā un kopā ar darba meklētājiem (9%) veido ekonomiski aktīvo

jauniešu skaitu. Vairāk nekā puse (58%) jauniešu ir ekonomiski neaktīvi, un liela daļa no viņiem vēl mācās un nemeklē darbu.

Jauniešu – darba meklētāju īpatsvars Baltijas valstīs un Eiropas Savienībā, procentos

Datu avots: Eurostat datubāze, 2014. gada 3. ceturkšņa dati – Latvijas, Lietuvas un Igaunijas darbaspēka apsekojums

IZSLUDINĀTS TALANTU KONKURSS “INESES GALANTES TALANTI”

Otro gadu pēc kārtas jaunieši no visas Latvijas tiek aicināti piedalīties klasiskās mūzikas jauno talantu konkursā “Ineses Galantes talanti”. Šobrīd ir sācies konkursa pirmās kārtas pieteikšanās posms, un tas risināsies līdz nākamā gada 10. februārim. Konkursa mērķis ir veicināt jauniešu interesi par klasisko mūziku un nodrošināt to profesionālo attīstību, dāvinot iespējas piedalīties arī īpašās meistarklasēs.

Konkursā aicināti piedalīties vokālisti (bez vecuma ierobežojuma) un stīgu instrumentu, pūšaminstrumentu un klavierspēles mākslinieki vecumā līdz 18 gadiem. Kā ierasts, iespēja sevi parādīt tiks dota arī Latvijas reģionos dzīvojošajiem jauniešiem.

1. Pirmā kārtā. **Līdz 10. februārim (ieskaitot)** dalībniekiem elektroniski jāizpilda pieteikšanās anketa un jāiesūta **saite uz video**, kurā tiek izpildīts brīvi izvēlēts skaņdarbs, ne garāks par 10 minūtēm. Iesūtītos video izvērtēs žūrija, aicinot labākos dalībniekus uzstāties pusfinālā kādā no četrām Latvijas pilsētām.
2. **Pusfināla konkursa kārtā** jāatskaņo divi brīvi izvēlēti kontrastējoši skaņdarbi, ne garāki par 15 minūtēm. Noklausīšanās notiks 13. martā **Cēsīs**, 14. un 15. martā **Rīgā**, 17. martā **Rēzeknē** un 19. martā **Ventspilī**.
3. Noslēdzošajā kārtā **Rīgā 19. aprīlī** labākajiem pusfinālistiem jāatskaņo divi brīvi izvēlēti kontrastējoši skaņdarbi līdz 15 minūtēm. Fināls notiks **Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Lielajā zālē**.

Konkursu vērtēs profesionāla žūrijas komisija, kuras sastāvu apstiprina “Ineses Galantes fonds”. Žūrijas vērtēšanas kritēriji – dalībnieka personības spilgtums, tehniskās iemaņas, izpildījuma mākslinieciskais augstvērtīgums, izvēlēta repertuāra atbilstība un dalībnieka skatuviskās iemaņas.

“Es uzskatu, ka mūsu talanti ir par maz novērtēti, tāpēc ar konkursa palīdzību vēlos jauniešiem sniegt iespēju sākt bruģēt ceļu uz klasiskās mūzikas virsotnēm. Pagājušā gada dalībnieku sasniegumi parāda, ka konkurss ir labvēlīga augsne pašiem pirmajiem soļiem ceļā uz to. Novērtējam pedagogus, kuru sniegtā motivācija jaunajiem mūziķiem ir ļoti svarīga, tāpēc šogad pirmo reizi piedāvāsim apmeklēt tālākizglītības semināru,” stāsta konkursa patronese **Inese Galante**.

Pērnā gada konkursa laureātiem bijusi dota iespēja uzstāties Valsts prezidenta rīkotajās pieņemšanās, pašvaldību pasākumos, sadarbības partneru “Olainfarm” un “Latvijas dzelzceļš” rīkotajos pasākumos, vasaras festivālā “Summertime – aicina Inese Galante” Dzintaru koncertzālē, Latvijas valsts svētku koncertos un citviet.

Konkursa jaunums šogad ir arī visu kategoriju laureātiem sniegtā iespēja piedalīties profesionālu mākslinieku vadītajās meistarklasēs festivālā “Summertime – aicina Inese Galante”. Tāpat uzvarētāji iegūs diplomus, naudas balvas 500, 300 vai 100 EUR apmērā, pusgada mācību stipendijas 100 EUR mēnesī un uzaicinājumu uzstāties nākamā gada “Summertime” festivālā.

Nolikums un papildu informācija par talantu konkursa norisi ir pieejama **konkursa mājaslapā www.inesesgalantestalanti.lv**. Tajā arī tiks publicēti pusfinālam izvirzīto konkursantu video, lai noteiktu skatītāju simpātiju.

Papildu informācija:

Toms Ostrovskis, 25260290, toms.ostrovskis@inessagalante.com
Diana Galante, 20508605, diana@inessagalante.com

LATVIJAS PUĶU DRAUGU SAJETOS

Aivars Irbe,
daiļdārznieks, Puķu draugu saietu "krusttēvs"

Jau kopš 1978. gada katru vasaru visi *Puķu draugi* tiekas kādā no Latvijas pilsētām, novadiem vai pagastiem, lai kopīgi raudzītu, kā veicas šīs puses apstādījumu un privātmāju kopējiem, kā te noris sabiedriskā dzīve, ko jaunu var izrādīt selekcionāri, ziedu kārtotāji, tautas daiļamatu meistari, rokdarbnieki un pašdarbnieki, lai izjustu vietējo iedzīvotāju savstarpējo gaisotni un apdzīvotās vietas auru. Tā ir goda lieta – padīzoties ar sava pagasta vai pilsētas sakoptību un labiekārtojumu un dalīties priekā, ko sniedz rūpīgi nopļauts mauriņš, iestādīti krūmi, aprūpētas puķu dobes un glīta norāde pie pagastmājas vai lauku mājas ceļa galā. Katrā pusē ir daudz vietējas un valsts nozīmes vēsturisku un dabas dotu veidojumu, dažādas būves, ainavas, ezeri, upes, kalni un ielejas. Priecāsimies par to paši un ļausim arī citiem izjust šā novada atšķirību un kopību mūsu Latvijai!

Kas ir *Puķu draugi*? Tie ir pavisam vienkārši cilvēki, kas papildus citiem darbiem regulāri cenšas kopt savu dzīvesvietu. *Puķu draugi* – tas ir ļoti simbolisks dažādu profesiju cilvēku kopas apzīmējums, kuri mīl un prot izjust visu skaisto gan dabas, gan cilvēku roku radītajos veidojumos. Šī kustība aizsākās **Dzidras Smiltneices dārzā Nīgrandes "Rožkalnos" 1978. gadā.**

Pēc tam regulāri saieti bijuši **Siguldā, Smiltēnē, Valmierā, Skrundā, Ventspilī, Staicelē, Ogrē, Aizputē, Iecavā, Bauskā, Jelgavā, Kuldīgā, Tukumā, Jūrmalā, Salaspilī, Cēsīs, Baldonē, Varakļānos, Madonā, Talsos, Apē, Nīcā, Jaunpiebalgā, Priekuljos** un dažās vietās ne vienu reizi vien – nu jau **37 reizes.**

Pirmajos gados cilvēki tikās paši, līdzīgi ņemot nelielu cienastu un kādu puķu stādu vai sīpolu, lai apmainītos ar līdzīgi domājošiem dārzu kopējiem. Man ar gandarījumu palikusi prātā *Puķu draugu* saieta reize 1987. gadā Staicelē, Alojā un Lēdurgā, kad te tika reģistrēti 165 dalībnieki un kur tad vēl pašu jaudis. Visās šajās vietās pat katra grāvmala bija rūpīgi izpļauta, nemaz nerunājot par dārzēm, kur tikām ievesti.

"Tādu pozitīvo emociju pārbaģātība! Un vai var nerunāt par staiceliešu sirsnību? Bija katram gan kaklā karamas medaļas, gan pīrāgi, gan ragu mūzika, gan pa senču modei Tautas daiļamatu meistares Strazdiņu Annas mazdēla sestklasnieka Janča austa prievītes piespraude. Vai redzējāt, kā izpildkomitejas priekšsēdētāja Ausma Nuķe pati ēdnīcā palīdzēja pasniegt šķīvjus ar ēdienu? Kas tad mēs esam? Nedz kongresa delegāti, ne organizācija, ne klubs... Jā, kas tad ir šie cilvēki, kas sevi sauc par Puķu draugiem?" Tā pēc saieta rakstija Ludmila Sakne laikrakstā "Padomju Jaunatne" 1987. gada 2. decembrī.

Tomēr ar gadiem šī kustība kļuva aizvien plašāk apmeklēta, un to organizēt iesaistījās Latvijas Dārzkopības un biškopības biedrības attiecīgo rajonu nodaļas. Nereti viņu rīkotās dažādu ziedu izstādes bija kā neatņemama saieta sastāvdaļa. Cilvēki brauca un ar interesi vēroja visu, ko kārtējā saieta organizētāji ar prieku centās parādīt – apstādījumus, privātos dārzus, dažādas izstādes, muzejus, dabas veidotos un cilvēku koptus ainaviskus veidojumus, pašdarbnieku priekšnesumus gan saieta atklāšanā, gan noslēgumā. Katru reizi saņēmām uzaicinājumu: *"Nākamajā gadā mēs jūs visus mīļi gaidīsim pie sevis..."*

2002. gadā Tukumā uz 25. *Puķu draugu* saietu sabrauca jau ap 800 dalībnieku. Pasākumu sarūpēja un vadīja Tukuma dārzkopji. Tas bija labi organizēts, bet vakarā šķiroties netika atrasti drosmīgie, kas varētu visus aicināt pie sevis nākamajā vasarā. Daudzas dārzkopju biedrības vairs nebija tik aktīvas kā agrāk vai atradās tuvu likvidācijai, tāpēc vajadzēja rast citu risinājumu šim iecienītajam un jau ļoti plaši apmeklētajam pasākumam, jo bez nopietna atbalsta tik lielu sarīkojumu ne "krusttēvam" (**Aivaram Irbem**), ne "krustmātei" (**žurnālam "Dārzs un Drava"**) jau nebūtu pa spēkam sagatavot un novadīt.

Šajā laikā jau plašākai sabiedrībai bija zināmi daudzie labi sakoptie un iekārtotie Nīcas privātie dārzi, un **Aldonis Vēriņš**, būdams žurnāla "Dārzs un Drava" galvenais redaktors, devās pie turienes pašvaldības ar piedāvājumu – **2003. gadā Puķu draugu saietu organizēt Nīcā.** Viņš saņēma nedalītu atsaucību no Nīcas pašvaldības vadītāja **Agra Petermaņa** un toreizējās dārzkopju dvēseles **Annas Neimanes**. Kaut gan sākumā likās – kas tad brauks tik tālu uz šo Latvijas attālo nostūri, tomēr 19. jūlija rītā te saradās gandrīz tūkstotis *Puķu draugu* no visiem Latvijas rajoniem. Izrādījās, ka attālums nav šķērslis cilvēkiem nokļūt tur, kur virmoja īpaša labestība, sapratne, smaidi un draudzīgi rokasspiedieni, kur raisījās radošas domu apmaiņas un tika izrādīti skaistie kurzemnieku lauku māju sakoptie pagalmi. Tā kā Nīcā – tā nebija bijis vēl nekur. Te sabiedrības priekšā tika vesti etnogrāfiskie ansambļi un deju kolektīvi, kori un muzikanti, izrādītas ziedu kārtotāju un dažādu veidu rokdarbnieču prasmes un veikumi. Protams, arī daudzie dārzi un apstādījumi.

Visas Latvijas priekšā Nīca izcēlās kā "skaistu dārzu galvaspilsēta", kā to ar prieku un pārstiegumu nosauca Valsts prezidents Valdis Zatlers 2010. gadā, kad nīcēnieki atkal bija gatavi uzņemt šo saietu savās mājās. Bija radusies jauna forma ar jaunu, interesantu saturu, kā šo sabiedrībai tik vajadzīgo pasākumu pacelt citā līmenī – ar pašvaldības līdzdalību un iniciatīvu.

Un tā kopš 2003. gada Latvijas *Puķu draugu* saietus jau 12 reizes organizējušas vietējās pašvaldības. **2004. gadā** svētkus **Baldonē** atklāja domes priekšsēdētāja **Karina Putniņa**, un pirmo reizi *Puķu draugu* saiets notika pašiem ar savu **karogu** – tas uzvījās Vanagkalna estrādes mastā, un pusotra tūkstoša cilvēku lielā *Puķu draugu* saime svinīgā klusumā to godināja, piecēlusies kājās.

Karoga meta autors **Juris Strūbergs** ir no Vecumnieku pagasta Beibežiem. Lieki piebilst, ka viņš ir no *Puķu draugu* saimes, un Strūbergu ģimene leišmalītē iekopusi skaistu dārzu.

2005. gadā visi skaistuma mīlētāji devās uz **Varakļāniem**, kur mūs draudzīgi uzņēma Varakļānu pilsētas domes darbinieki ar saviem palīgiem. Aiz muguras bija laiks, kad pāris desmitu Latvijas aktīvo puķkopju paši ik gadu pulcējās mazā draugu pulkā, tagad šie saieti jau bija kļuvuši par lieliem svētkiem, kur dalībnieku skaits sniedzās tālu pāri tūkstotim. Baldones pašvaldības vadītāja **Karina Putniņa** nodeva saieta karogu Varakļānu pilsētas domes priekšsēdētājam **Ivaram Ikauniekam**, un svētki varēja sākties. Ciemiņi tika iepazīstināti ar pilsētas 27 ha lielo vēsturisko parku, ar skaistiem dārziem gan pilsētā, gan Dekšāru pagastā un pie Viļānu mežzīmes **Zaigas Graudiņas**, kuras dārzs ir savdabīgs un bagātīgs ar retu augu kolekciju. Viesi atbrauca un aizbrauca, bet vislielākais ieguvums, manuprāt, bija pašiem vietējiem

iedzīvotājiem, domes darbiniekiem un skaisto dārzu īpašniekiem, jo viņiem radās pārliecība, ka arī Latgales pusē ir daudz ko rādīt, un tas viņiem izdevās ļoti labi. Pārstiegumu sagādāja Madonas rajona un pilsētas domes priekšsēdētājs **Andrejs Ceļapīters**, aicinādam visus nākamajā gadā uz Madonas 80. dzimšanas dienas sarīkojumiem un *Puķu draugu* saietu savā pilsētā.

2006. gada saietu **Madonas** estrādē vadīja pilsētas simbols – gailis, kurš ar savu skaļo "kikerīgū" sveica visus 1300 dalībniekus. Pēc **Andreja Ceļapītera** labajiem vēlējumiem visi tika sadalīti piecās grupās, un tad varēja doties iepazīt izraudzītos objektus. Daudzi jau bija paspējuši stādu tirgū iegādāties augus savam dārzam – nu tas jau pierasts, ka šajās reizēs te sabrauc audzētāji vai no visas Latvijas. Cilvēki pērķ vispirms ar acīm. Ja noskatītais augs ir veselīgs, ziedošs un kārdinošs, tad tiek noskaitīta vajadzīgā naudas summa, un abi ir apmierināti – gan pircējs par jaunieguvumu, gan tirgotājs par sava darba rezultātu. Stādu tirgus bija arī Kalsnavā, un, kaut laika maz, tomēr viens otrs paguva ko aiznest uz autobusiem vai vieglajām mašīnām. Kalsnavas plašie dendroloģiskie stādījumi ar arborētumu, lauku sētas "Rūķi", "Aronmūrnieki", "Jānīši", Strodu un Seikstu ģimenes dārzi Madonā patiesi priecēja un rosināja, kā dažādos apstākļos un situācijās var veiksmīgi sakārtot savu dzīvesvietu. Redzēts bija pietiekami daudz, tikai katram pašam vajadzēja izlemt, vai no tā visa arī būs kas noderīgs savas dzīvesvietas papildināšanai.

"Esat visi laipni gaidīti trīs pakalnu pilsētā **Smiltēnē!**" aicināja domes priekšsēdētājs **Ainārs Mežulis**. Pilsēta *Puķu draugus* **2007. gadā** sagaidīja Jāņkalna estrādē, bet karogu pacēla pilsētas centrālajā laukumā – lai visi redz, ka blakus Latvijas un Smiltenes karogiem lepni plīvo arī tāds skaists, dzeltens karogs ar labi izlasāmu uzrakstu "Latvijas Puķu draugu saiets". Kaut gan vienlaicīgi notika arī pilsētas svētki, kas piesaistīja dažādas aktivitātes Smiltenes teritorijā, tas netraucēja tikties 800 *Puķu draugiem*, taču spriedze domes darbiniekiem un palīgiem bija dubultliela.

Šīs dienas lielāko gandarījumu man sniedza Blomes pagasta "Sirmiņi", kur saimnieko liliju selekcionāri **Ilona un Andris Krūmiņi**. Pie viņiem ir gan liliju šķirnes, gan hibrīdi, gan jaunie sējeņi, kas savu burvību parāda tikai pēc vairākiem gadiem. Mēs staigājām pa lielo lauku un priecājāmies par ziedu krāsām, to kombinācijām un niansēm. Visapkārt zibēja fotoaparāti – cilvēki vēlējās šo skaisto ziedu mirkļus saglabāt vēl un vēl, taču katras

grupas gidi centās ievērot grafikā noteikto laiku. Tas bija kāda domes darbinieka rūpīgs darbs, lai viss noritētu raiti un bez īpašas drūzmēšanās. Iepriekš bija apsektas daudzas vietas, lai izlemtu, ko vajadzētu parādīt un iekļaut brauciena maršrutā. Tad braukts vēl vairākas reizes un hronometrists laika patēriņš ceļā un apskatei, nereti izrēķinot laiku līdz viena minūtei. Sākumgados, kad cilvēku un transporta bija mazāk, tas nebija tik būtiski, bet izvadīt lielas masas tā, lai viena grupa netraucētu citai, ir liela prasme un atbildība.

“Priecāsimies kopā!” – sagaidot viesus savā pilsētā **2008. gadā**, teica **Talsu** pilsētas domes priekšsēdētājs **Aivars Lācarus**. Novada domes darbinieki bija iepļānojuši parādīt daudz skaistu vietu, un katram bija jāizšķiras, vai braukt pa vienu maršrutu un skatīt Laumu dabas parku vai izvēlēties dienliliju audzētavu un tai tuvumā esošos dārzus. Cilvēki jau izvēlējās, taču sirdī palika mieles, ka ne visu izdevās redzēt. Tāpat kā Smiltēnē, arī Talsos paralēli notika pilsētas 777 gadu svētki. Ejot pa pilsētas parkiem, redzējām, ka garām aizbrauca veco mašīnu parāde, bija arī citi pasākumi, kas piesaistīja daudz skatītāju. Toties brauciens uz Laucienu, Valdemārpili un Laumu dabas parku noritēja bez jebkādiem sarežģījumiem.

Ar īpašu sirsnību visus *Puķu draugus* **2009. gadā** gaidīja Ziemeļvidzemes pilsēta **Ape**. Tā bija pārsteigumiem pilna un reizē prieka un raīžu diena. Es izjutu īpašu mājas jaušu lepnumu un prieku par savu pilsētu Vaidaviņas krastos un par cilvēkiem, kuri šeit dzīvo. Te nejutu vadītājus un padotos, visi bija viena ranga cilvēki ar skaidrām dvēselēm un atklātību uz delnas. Apes novada domes priekšsēdētāja **Astrida Harju** apsveikuma vārdos sacīja: *“Mēs katrs esam piesaistīti kādai vietai uz pasaules. Un mēs katrs sākamies ar savu māju. Katrai mājai ir sava “dvēselīte”, savs mājas gariņš un, protams, ceļš, kas ved mājās un prom no mājām... Mēs nedrīkstam*

aizmirst, ka ne tikai mājas ir mūsu patvērums, bet arī mēs esam patvērums mājām. Mūsu mājas būs dzīvas tikmēr, kamēr sirdī jutisim, ka šī ir tā vieta, kuras priekšā visi labie vārdi nometas ceļos, kur gribas cepuri līdz debesīm uzsviest, kur sirds kā strauts palu laikā kūleni met un pati zina ceļu uz mājām. Šī ir mana vieta un paliek, jo citur es nevaru būt, kaut liktenis ņem mani pie rokas un ved, bet atkal un atkal basām kājām es mājās skrienu, kur gaida vairāk, nekā iespējams gaidīt...”

Apenieši parādīja deviņus dažādus dārzus, no kuriem katrs ir kā spoža pērle kopējā Apes vainagā. Puķu svētki bija visas dienas saturs un piepildījums, jau sākot ar iebraukšanu pilsētā, ar ziedu dekoriem krustojumos, lai svešinieks nemaldītos, ar floristu veidotajiem darbiem pilsētas zālienos un ar iekļūšanu svētku laukumā. Protams, arī viss skatuves noformējums stāstīja, ka te dzīvo cilvēki, kuri prot un var radīt svētku izjūtu visiem. Un kā skanēja tās skaistās puķu dziesmas, ko uz skatuves dziedāja “Skaisto dārzu kopēju apvienotais koris”! Tādu labestību, draudzību, sirsnību un mīlestību kā Apē Latvijas *Puķu draugi* piedzīvoja pirmo

reizi. Pamazām ieviesās tradīcija nākamajā gadā šeit pat rīkot “mazos Puķu draugu” vai dārzu svētkus, kā to jau praktizē Nīcā. Cilvēkiem ar kopējām interesēm ir vajadzīgi kopānākšanas svētki un pagodinājumi, un atzinība par darbu vides kopšanā un veidošanā.

2010. gada Latvija uzdziedēja **Nīcā**. Bija pagājuši tikai septiņi gadi kopš iepriekšējā *Puķu draugu* saietā šajā skaistajā Latvijas nostūrī. Darbinieki reģistrēja 1334 dalībniekus, bet cik vēl palika nepierakstīti, kas kautrējās savu artavu piesviest kopējo izdevumu segšanai. Taču izdevumi rodas – gan par krāšņiem dārzu bukletiem, gan par citiem iespieddarbiem, par ēdināšanu, transportu utt.

“Nīcas novads turas. Kā lai neturas pie dzimtās zemes skaistuma – ar abām rokām un kājām stingri uz mīlās Nīcas zemes, ar lepnumu un, ja pamati veidojušies gadu simtepos, pie tēvu zemes sīkstuma. Nīcas novada skaisto sētu saimnieki un viņu veikums ir apliecinājums novada jaušu skaistuma izjūtai, darba mīlestībai, neatlaidībai, sīkstumam. Katrā dārzā, kurā ieejam, mūs uzrunā tā saimnieka sirds. Tāpēc man gribas tos nosaukt par sirds-dārziem. Paņemsim līdzī sētu saimnieku un viņu lolotās valstības dvēseles atspulgu un uzsmaidīsim dzīvei un daiļumam pasaulē,” – tā savus ceļa vārdus svētku dalībniekiem izteica Nīcas novada domes priekšsēdētājs **Agris Petermanis**.

Pasākums bija Nīcas novada domes darbinieku ļoti rūpīgi izplānots, izkalkulēts uz minūtēm, lai visu laikus paspētu un izrādītu iecerētos dārzus, lai katrā pagalmā būtu kāds pašdarbības kolektīvs ar dziesmām, dejām, prasmīgu rokdarbnieču darinājumu ekspozīcijām, lai izrādītu sava novada skaistos tērpus un rotas, lai caur *Puķu draugu* saietu pavērtu aizkaru uz visa novada dzīvi un sasniegumiem. Un atkal man gribas teikt – tā, kā tas bija Nīcā, nebija bijis vēl nekur.

Jau daudzus gadus **Ventspils** pilsēta izceļas ar savu straujo attīstību un noformējumu. Katru reizi, kad man izdodas būt šajā pusē, es redzu ko jaunu, iepriekš nebijušu. Zinu, ka šeit strādā gudri un zinoši vides veidošanas speciālisti, bet es arī izjūtu, ka šajā pilsētā ir kāda stingra roka, kas visu vada un ļauj te ienākt svaigām un progresīvām idejām. **2011. gadā** reizē ar pilsētas svētkiem ventspilnieki aicināja visus interesentus piedalīties Ziedu dienā. Puķu un strūklaku galvaspilsēta bija gatava izrādīt savus parkus, ielu noformējumus, ziedu skulptūras, strūklakas un visu to, ko jebkurš, izstaigājot vai izbraukājot pilsētu, varēja ieraudzīt. Gidu pavadīti, mēs bez liekas maldīšanās to visu arī redzējām. Puķu dienas pasākumu apmeklēja pāri par 1300 cilvēku, bet tajā pašā laikā pilsētas svētkus baudīja gandrīz 30 tūkstoši apmeklētāju.

2012. gada Puķu draugu saiets Jaunpiebalgā bija organizēts ar īpašu sirsnību un prasmi. Kāda tu esi, Jaunpiebalga? Tevi mijas pakalni un lejas, ceļu likumi un meži, māju puduri un atsevišķas viensētas. Tev ir iekopti lauki un leknas pļavas ganībām. Tavi cilvēki ir ar gaišām domām un lepni par savu vietu zemes virsū. Jūs saprotaties no pusvārdiem un steidzaties cits citam palīgā, ja to prasa dzīves nepieciešamība. Jūs protat saliedēties vienā veselumā un iet ar augsti paceltu galvu, ar lepnumu par savu novadu un saviem cilvēkiem. Var izbraukt

cauri visai jūsu teritorijai un neko vairāk par savdabīgo ainavu neieraudzīt, bet tās desmit lauku sētas, ko parādījāt, bija mums kā Dieva dāvana, kurā izbaudījām katras sētas sūtību pasaules priekšā ar sakārtotiem pagalmiem, piebraucamajiem ceļiem, dīķiem, zaļajiem mauriņiem, puķu un krūmu stādījumiem, šķūņiem, kūtiem un vecajām mājām. Par katru no šīm Jaunpiebalgas mājām varētu stāstīt vēl un vēl, tāpat kā par to saimniekiem, kuri bija plaši atvēruši vārtus visai 2012. gada 1700 cilvēku lielajai *Puķu draugu* saimei. Visam Jaunpiebalgas novadam vārti bija līdz galam vaļā. Kas vien nebija par kūtru, tie visi tika laipni un ar sirsnību un mīlestību uzņemti, ar Ķeņa ceļavārdiem dienas gaitās izvadīti: *“Puķe ir tā, kas priecē, kā sacīt jāsaka, sirdi, un smarža aizdzien dienas rūgtumu, un tā nu man gribētos jums vēlēt, lai jūs šodien dziļā mīlestībā izskatat to mūsu Jaunpiebalgu, mūsu kalnaino, skaisto Piebalgas vietu no viena gala līdz otram un savās dvēselēs aiznesat līdz, mājās braukdami, ne vien, jāsaka, Piebalgas skaistumu, puķu smaržu, bet arī Piebalgas cilvēka dižo labestību.”*

Visa novada dvēsele bija atvērta, un mēs redzējām tur lepnumu par savas puses ļaudīm, par viņu paveikto un iecerēto. Tie bija svētki Ziediem un Cilvēkiem, Dieviem un Engēļiem, kas sarga no dažādām likstām tos, kuri paši ir uzmanīgi, rūpīgi un čakli, kuri uztur latviešu tautas dvēseli no paaudzes uz paaudzi tīru un spodu. Man liekas, ka ļoti svarīgi un nozīmīgi ir prast pateikt paldies pasākuma organizētājiem un dalībniekiem, kā to izdarīja Jaunpiebalgas novada domes priekšsēdētājs **Laimis Šāvējs** savā novada avīzē “Avīze Jaunpiebaldzēniem” 2012. gada jūlija un augusta numurā.

“Pirmais – vislielākais paldies mūsu desmit saimniecēm un saimniekiem par drosmi, par čaklumu, par uzdrīkstēšanos atvērt savas sētas, savus dārzus un arī savas sirdis tūkstošiem viesu no visas Latvijas. Paldies visiem par ieguldīto darbu.

Otrs paldies – visapzinīgākajai, visorganizētākajai, viskārtīgākajai sabiedrības daļai – Puķu draugu salidojuma dalībniekiem, jo aiz viņiem nepalika ne izmīdītas dobes, ne zemē nometīti papīri.

Trešais paldies – Jaunpiebalgas novada domes un vidusskolas darbiniekiem, visiem jaunpiebaldzēniem, kas pielika savu roku, izdomu, iniciatīvu svētku veidošanā.

Tikai visi kopā mēs varējām radīt šo skaisto pasākumu, kas izskanēja visā Latvijā. Paldies jums visiem par to. Lai mums izdodas arī turpmāk!”

Pasākuma noslēgumā visi tika aicināti **2013. gadā** uz jaunu *Puķu draugu* saietu **Kuldīgā**.

Kuldīga patiesi ir pilsēta ar savu dvēseli. Tās parki un vecpilsētas ielas ar seno apbūvi un labiekārtojumu tā vien aicināja iekļauties tajā un izbaudīt senatnes elpu, prasmīgu un radošu speciālistu aprūpētu un sakārtotu. Saieta apsveikuma runā Kuldīgas novada domes priekšsēdētāja **Inga Bērziņa** sacīja: *“Kuldīgas pilsēta un novads iepriecinās jūs ar krāšņu, sakoptu un skaistu vidi, kas noskaņos pozitīvi, sniegs mieru un labsajūtu. Sakopjot savu sētu, pilsētu un pagastu, mēs kopīgi darām Latviju par krāšņu un ziedošu zemi. Lai veselība, spēks un darba prieks ikvienam dārzu kopējam!”*

Jau agri no rīta desmitiem tirdzniecības firmu un stādu tirgotāju rosījās ap Kuldīgas jauno estrādi. Puķu draugiem tika piedāvāts bezgala daudz dažādu stādu un dārziem nepieciešamu lietu. Te bija gan rozes, dažādas ziemcietes un augļu koki, gan dažādu stādu retumi un jaunumi, kas līdz šim vēl nekad nekur netika piedāvāti. Ziedošās delfīnijas, ehinācijas, dienziendes, flokši, astilbes, īrisi un heiheras ātri vien aizceļoja uz pircēju mašīnām. Tas likās kā brīnums, ka pašā pilsētas centrā ierīkots plašs parks ar estrādi svētku svinēšanai. Te liela skatuve un sēdēšanas laukums, ko gandrīz aizņēma vai visi 1700 tāsdienu dalībnieki. Turpat netālu, sarkanos krekliņos tērptas, rosījās 45 puķu meitenes – katra ar savas puķes emblēmu. Tās visas bija gides un pavadones tāsdienu ceļojumam pa Kuldīgas pilsētu un tās tuvākās apkārtnes dārziem. Visi maršruti bija jau savlaicīgi izstrādāti un precizēti, un katrs pulciņš devās savā ceļā, lai iepazītu šīs puses skaistos parkus un dārzus, arī slaveno Ventas rumbu un daudzko citu. Noteiktā laikā grupa pēc grupas atgriezās pie estrādes, kur saņēma siltu pusdienu paketi. Ēdināšanas uzņēmumi bija gatavi īsā laika spīdī paēdināt visus *Puķu draugus*. Sakārtotā vecpilsēta, Pilsētas dārzs, atjaunotais Ventas tilts un vienmēr čalojošais ūdenskritums ir vērtības, kas liek šo pilsētu ierindot Latvijas skaistāko pilsētu vidū. Kā jau tradicionāli, vakara noslēgumā tika izteikts uzaicinājums 2014. gadā braukt uz Priekuļiem, tad vēl skaisto dārzu saimnieku un visu gidu godināšana un ceremoniju orķestra “Miers un Bērziņš” plašs koncerts.

2014. gadā Priekuļi visiem dāvāja daudz prieka un saules gan sirdī, gan dabā. Daudzās solu rindas visa stadionā garumā bija cilvēku pilnas (svētki pulcēja ap 2000 apmeklētāju). Saieta atklāšanas vārdus teica novada domes priekšsēdētāja **Māra Juzupa**: *“Esiat sveicināti visi Puķu draugi Priekuļos! Mēs esam pašā vasaras vidū, un šis ir brīdis, kad pasaule sniedz mums nebeidzamu prieku, enerģiju un spēku izturēt tumšos un garos ziemas mēnešus. Šis ir laiks, kad priecāties par augu bagātību un krāšņumu mūsu – Priekuļu novada – lauku viensētās, dārzos, apstādījumos un parkos. Šis ir laiks, kad ļauties vasaras vējam, pasauļot un puķu ziedēšanas brīnumam. Priekuļu novada ģerbonī attēlotā saule raksturo novada iedzīvotāju tieksmes pēc gaismas, siltuma, izaugsmes un labklājības. Saule ar pulksteņa ciparnīcu vidū nosaka mums atvēlēto laiku pasaules laiku lokos. Arī šo brīdi – ziedu un vasaras vidū. Lai šie svētki mums visiem kopā dāvā daudz prieka un saules gan sirdī, gan dabā, izbaudot ziedošās vasaras mirklus Priekuļos!”*

Priekuļu puse daudziem bija jaunatklājums. Kaut gan tepat netālu Cēsis, Valmiera, Rauna un Smiltene, tomēr Priekuļu novads ir kas īpašs – te divi atšķirīgi saules pulksteņi ar veselības takām, te rūpīgi izplānotas un koptas kapsētas, savdabīgi bērnu dārzi, dabas veidotas smilšakmeņu klintis, tālas ainavas un, protams, īpaši koptas un uzturētas lauku sētas un ciematu dārzi. Visur jūtama zinošā ainavu speciālista **Jāņa Sirlaka** aktīvā darbība. Katrā novada pagastā ir daudz veiksmīgu labiekārtošanas paraugu un risinājumu – gan pašos Priekuļos, gan Mārsnēnos, Veselavā un Liepas pagastā. No tālienes atbraukušie *Puķu draugi* varēja Priekuļos pārnakšņot un tad otrā dienā vēl apskatīt daudz interesanta tuvējā apkārtnē un kaimiņu novados.

Pasākuma noslēgumā ar prieku tika uzņemts jauns piedāvājums – **2015. gadā** doties uz **Alūksni**.

“Viena no Alūksnes novada bagātībām ir skaista daba, un mūsu novada iedzīvotāji ir čakli ainavas kopēji gan Alūksnē, gan novada pagastos. Tādēļ ar prieku vēsim savas sētas un pagalmus brīnišķīgajai Puķu draugu saimei. Esat laipni gaidīti Alūksnē, lai kļūtu par daudziem pārsteidzošu iespaidu mozaīkas gabaliņiem bagātākai,” – aicina Alūksnes novada domes priekšsēdētājs **Artūrs Dukulis**.

Tad nu, lūk, nākamajā gadā tiksimies Alūksnē. Bet kur pēc tam? Lūdzu, runājiet ar saviem pašvaldības ļaudīm un nebaidieties aicināt uz savu pilsētu vai novadu, pie saviem dārzu kopējiem, pie interesantiem cilvēkiem. Nu, izvēdiniet taču savu pūru, ka visi putekļi kūp, un lai paliek tikai tās mirdzošās, skaistās rotas, tās pērles un dimanti, tie saules ziedi un rāsas smaragdi mauriņā agrā rīta stundā! Esiat droši pārliecināti – visa Latvija brauks pie jums šos skaistumus apbrīnot un teiks un slavēs jūsu pusi kā vienu no mūsu zemītes skaistākajām

vietām. Sadūšojieties un sakiet šos burvju vārdus: *“Mēs jūs visus nākamajā gadā gaidām savā pilsētā...”* Ja būsiat izlēmuši, sakiet skaji, lai dzird! Gan jau “krusttēva” vai “krustmātes” adresi atradīsiet. Tikai nevilcinieties, kāds cits var jums aizsteigties priekšā...

P.S. Apkopojot šo tradicionālo puķkopju saietu norises un iepazītos daiļdārzus, šogad iznākusi ļoti krāšņa un skaista grāmata **“Puķu draugi”**, kuras autors ir Aivars Irbe un ko sakārtojusi un noformējusi māksliniece Māra Ranka.

LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS

Babītes novadā top jauns bērnu dārza korpuss

Reaģējot uz Babītes novada iedzīvotāju skaita straujo pieaugumu, kas veicina arī dzimstību un pieprasījumu pēc vietām bērnu dārzā, septembrī uzsāka jauna korpusa izbūvi pašvaldības PII "Saimīte", lai jau nākamā gada pavasarī iespēja gūt zinības būtu vēl 40 novada jaunkajiem iedzīvotājiem. Domes priekšsēdētājs **Andrejs Ence** norāda, ka *"pēdējo desmit gadu laikā "Saimītes" bērnu skaits ir divkārtšojies. 2005. gadā "Saimītē" mājās 146 bērni, bet 2015. gadā, kad durvis vērš jaunais korpuss, audzēkņu skaits būs pietuvojies 300 robežai. Bērnu dārzam*

šī nav pirmā paplašināšanās, un ik pēc pāris gadiem bērnu dārza teritorija ir papildināta ar jaunu korpusu, un jau tagad to var dēvēt par sava veida bērnu apdzīvotu ciematiņu ar vairākām atsevišķām mājām". Aizvadītās vasaras sākumā Babītes novads piedzīvoja vēsturisku mirkli, jo tika reģistrēts 10 000. novada iedzīvotājs.

Skolēni apkopo jūrmalnieku likteņstāstus

Jūrmalas Valsts ģimnāzijas audzēkņi, izzinot sava novada vēsturi, apkopojusi 17 represēto jūrmalnieku atmiņu stāstījumus un izdevuši brošūru "Represēto likteņstāsti", izveidojuši dokumentu un vēsturisko fotogrāfiju izstādi, kas atspoguļo dzīvi izsūtījumā. Līdzfinansējumu brošūras izdošanai Sabiedrības integrācijas fonda projektu konkursā atbalstījusi Jūrmalas pilsētas dome. Brošūra tiks dāvināta visām Jūrmalas skolām. Projekta

noslēguma pasākumā, uz kuru bija uzaicināti grāmatas varoņi, skolā tika iekārtota dokumentu un fotogrāfiju izstāde. Ciemiņi aizkustināti noskatījās jauniešu iestudēto literāro uzvedumu "Liktenis stāsta", kas tapis, apkopojot represēto atmiņu stāstījumus par nepiepildītajiem sapņiem, smagiem pārdzīvojumiem ieslodzījumā un izsūtījumā un atgriešanos dzimtenē. Latvijas Politiski represēto apvienības Jūrmalas nodaļas valdes priekšsēdētāja **Olga Helēna Kozirova** pauda prieku, ka jaunieši ar aizrautību un patiesu interesi iesaistījušies savas tautas vēstures izzināšanā, un pateicās skolai par jaunās paaudzes patriotisko audzināšanu. Jauniešu sāktajam vēsturisko laiku liecību apkopojumam būs turpinājums, jo *Erasmus+* programmā atbalstu saņēmis projekta pieteikums "Atcere – totalitārisms Eiropā un vēsturiskā apziņa Eiropas kontekstā."

Jauni objekti Talsu novadā

• Oktobrī darbu uzsāka SIA "Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca" Talsu filiāles jaunā ēka, kuras tapšanā pašvaldība ieguldījusi 880 tūkstošus eiro. Talsu novada domes priekšsēdētājs **Aivars Lācarus** uzrunā klātesošajiem uzsvēra, ka Talsu slimnīcai tās darbības laikā izveidojušās pamatīgas tradīcijas: *"Ir uzbūvēta pilnīgi jauna slimnīca, un to nevar salīdzināt ar veco ēku. Tomēr līdzšinējā slimnīcā ir pagājušas daudzu mediķu dzīves, ir*

padarīti darbi un ārstēti pacienti. Būtu labi, ja izdotos visu labo pārnēst uz šejieni, lai Talsu slimnīcas tradīcijas dzīvotu arī jaunajā ēkā." Veselības ministrijas valsts sekretārs **Rinalds Muciņš** uzsvēra, ka Latvijas otrās neatkarības laikā šī ir trešā slimnīca valstī, kas uzbūvēta no jauna.

• 31. oktobrī **Strazdes bērnamā** atklāja Labklājības ministrijas atbalstītā projekta "Solis tuvāk mājām" *lietišķo pierādījumu – "Jauniešu māju"*, lai tajā veidotu ģimenei pietuvinātu vidi un sagatavotu 15–18 gadus vecus jauniešus ar viegliem un vidēji smagiem garīgās attīstības traucējumiem patstāvīgai un pilnvērtīgai dzīvei sabiedrībā.

• 6. novembrī ekspluatācijā nodota bijušās Talsu sākumskolas atjaunotā ēka. 18 atšķirīgi fasādes toņi, mūsdienīgs tehniskais aprīkojums un kvalitatīvs darbs – tik stabili ir pamati Talsu novada modernākajam bērnu dārzam. Jau martā to varētu apdzīvot PII "Sprīdītis" saime.

“Dižā Kurzemes animācija” tapusi Ventspilī

28. novembrī Ventspilī pasniedza astoņas Kurzemes Tūrisma asociācijas iedibinātās kvalitātes gada balvas “Lielais Jēkabs 2014”. Nominācijā “**Dižā Kurzemes animācija 2014**” balvu saņēma ventspilnieki – SIA “Aspired” par izveidoto interaktīvo programmu skolēniem, lai Latvijas jauniešu vidū popularizētu teh-

niskās nozares. Programmā izveidota tehniski radošā darbnīca “Kā siltums nonāk līdz manām mājām,” kuru uzņēmums izstrādājis sadarbībā ar PSIA “Ventspils siltums”. Tā aizraujošā un interesantā veidā pastāsta tās dalībniekiem, kā siltums tiek ražots, kā tas no katlumājas nonāk līdz patērētājam, kas ir galvenie faktori, kas šo procesu ietekmē, un kā veidojas mājāsaimniecības rēķins. Darbnīcas ietvaros SIA “Aspired” izstrādāja arī video. Darbnīcā tās dalībnieki darbojas komandās, tādējādi ne tikai iegūstot jaunas zināšanas, bet arī veicinot komandas un sacensību garu. Tā piemērota skolēniem, sākot no 7. klases. SIA “Aspired” darbnīcas ar nepacietību gaida skolās un vasaras nometnēs visā Latvijā. Jaunieši un bērni nodarbību laikā būsve mākaronu tiltus, taisa flaberus un ar domu spēku palaiž kosmosā raķetes. SIA “Aspired” ir viens no retajiem uzņēmumiem Latvijā un Eiropā, kas nodarbojas ar dažādu interaktīvu stendu un ekspozīciju ražošanu pasaules zinātnes centriem un muzejiem. “Lielā Jēkaba” balva ir vērtīga dārgmetāla medaļa, ko veidojis Liepājas mākslinieks Jēkabs Kuncītis pēc hercoga Jēkaba 1644. gadā Jelgavā kaltā sudraba dālderā līdzības.

Piektais Hercoga Jēkaba gadatirgus Kuldīgā

11. oktobrī Kuldīgas Pilsētas dārzā tradicionālais kuģa dižgabala spēriens deva startu Hercoga Jēkaba gada-

tirgum – vienam no Kurzemes savdabīgākajiem pasākumiem. Amatnieku darinājumi, mednieku stāsti, viduslaiku bungu rīboņa, deju soļi un skajie smieklī, bet pats galvenais – smaržojošie pagastu ļaužu darinātie labumi un īpaši brūvētie vīnziņu vīni – jau piekto gadu vienkopus pulcēja tuvus un tālus viesus no visas Latvijas. Bērni un pieaugušie iejutās ne vien viduslaiku bruņinieku lomās, nododoties zobenu cīņām un cirvju mešanai, bet arī loku šaušanai, seju apgleznošanai un jautriem dančiem. Tradicionāli tika sumināti sakoptāko īpašumu saimnieki gan pilsētā, gan pagastos.

Liepājā atklātas Latvijā pirmās šūpoles bērniem ar invaliditāti

19. novembrī Liepājas speciālajā internātskolā tika atklātas pirmās šūpoles Latvijā bērniem ar invaliditāti, lai sniegtu audzēkņiem, kā arī citiem liepājniekiem iespēju izjust tās pašas sajūtas, kas sniegtas citiem bērniem. Ideja par šūpolēm pilsētas domē radusies

pavisam nejauši, taču īstajā laikā, lai tās īstenošana būtu iespējama ar Liepājas sadraudzības pilsētas Helsingborjas Lūciju fonda atbalstu. Šūpoļu būtība ir tā, ka skolotāji vai vecāki vairs netiks apgrūtināti ar bērnu cilāšanu ārpus ratiņiem. “*Īstenojot ikvienu pilsētas projektu, tiek meklēts risinājums, lai konkrēto ielu, skvēru un jebkuru citu jaunbūvi vai rekonstruēto ēku varētu izmantot arī cilvēki ar īpašām vajadzībām. Invalidu un viņu draugu apvienība “Apeiron” Liepājas pašvaldību novērtējusi kā pirmo pieejamāko pilsētu Latvijā cilvēkiem ar invaliditāti ārpus Rīgas, kurā sevišķi pedomāts par redzes un dzirdes invalīdiem. Jaunās šūpoles ir vēl viens projekts, kas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām padarīs vidi daudz pieejamāku un ļaus izbaudīt to, kas līdz šim bijis liegts.*” Liepājas vides pieejamību komentē domes priekšsēdētāja vietnieks **Gunārs Anšņš**.

Nīcas novadā aktivizējas jaunieši un attālo ciemu laudis

- Nīcas novadā mērķtiecīgi strādā, lai **aktivizētu centram attālo ciemu iedzīvotājus**. Kalnišķu iedzīvotāji jau nodibinājuši biedrību “Kalnišķu īves”, Jūrmalcie-mā aktīvi darbojas divas interešu kopas. Tagad tiek kalti plāni nākamajam gadam. Jūrmalcie-ma un Kalnišķu sabiedriskajos centros oktobrī notika plānošanas sapulces. Jūrmalcie-mā izskanēja doma par zivju svētku

rikošanu un pludmales labiekārtošanu, tā veicinot tūrisma attīstību. Savukārt kalnišķnieki bija gandarīti, ka pēc dažiem mēnešiem sabiedriskais centrs pārcelsies uz plašākām telpām, kas tiek remontētas projekta ietvaros. Tur varēs pulcēties vairāk ļaužu, lai organizētu ne tikai mācības, bet arī sarīkojumus, īpaši atzīmējot centra desmit gadu jubileju. Kalnišķu sabiedriskā centra vadītāja Inita Ķaupele rosināja nākamajā gadā pirmo reizi rīkot novada interešu kopu un biedrību salidojumu, tā savstarpēji iepazīstoties un nododot pieredzi. Viens no lielākajiem brīvdabas pasākumiem, ko biedrība "Kalnišķu līves" plāno rīkot jau trešo gadu, būs Melleņu lasīšanas čempionāts.

- Šoruden notika jau otrais Nīcas novada **Jauniešu forums**, kuru apmeklēja 20 aktīvākie novada jaunieši. Forumā dalībnieki kopā ar pieaugušo izglītības metodiķi Diānu Ansuli noskaidroja, ka jaunieši Nīcas novadā laimīgāku spētu darīt moderna sporta halle, lielāka Wi-Fi pieejamība un mūzikas mājas izveide. Savukārt ar Jaunatnes lietu konsultatīvās komisijas biedriem jaunieši izstrādāja jaunus Nīcas Jauniešu centra kārtības noteikumus. Forumā noslēgumā ar centra metodiķi Lieni Zaulu darba grupās dalībnieki izstrādāja 2015. gada aktivitāšu plānu, kurā iekļāva daudz realizējamu ideju, kuru īstenošanā iesaistīsies paši jaunieši. Forumā laikā radītās idejas jaunieši prezentēja pasākumā "Kafija ar politikiem". Šāds pasākums, kad novada jaunieši tiek ar pašvaldības deputātiem, notika jau otro reizi.

Priekules novadā tapis atbalsta centrs bērniem un jauniešiem

Sapnis par multifunkcionāla atbalsta centra izveidi Priekules novada bērnu un jauniešu sociālās atstumtības riska mazināšanai Purmsātu speciālās skolas skolotājiem bija jau sen. Dažādu objektīvu iemeslu dēļ

tas nebija īstenojies. Biedrība "Rumula", kuras valdē ir Purmsātu skolas skolotāji, guva atbalstu Sabiedrības integrācijas fonda izsludinātajā projektu konkursā. Sapnis īstenojās, un 7. oktobrī, klātesot projekta sadarbības partneriem, Priekules novada pašvaldības priekšsēdētājam **Vijai Jablonskai** un citiem pašvaldības pārstāvjiem, projekta mērķgrupai – jauniešiem ar invaliditāti un viņu vecākiem, kā arī projekta atbalstītājam **Ingunai Sudrabai**, notika centra svinīga atklāšana ar aicināto viesu laba vēlējumiem centra turpmākai darbībai. Centrs piedāvā psiholoģisku un sociālu atbalstu bērniem un viņu vecākiem, rehabilitējošas nodarības – mūzikas terapiju, hipoterapiju, kanisterapiju un masāžas terapiju. Projekta ietvaros paredzētas nodarības darba un sadzīves iemaņu veidošanā bērniem un jauniešiem, pašaprūpes, kā arī IT iemaņu apguve.

Bauskas novada iedzīvotāji veido savu vidi

Jau trešo vasaru Bauskas novada iedzīvotāji ir aktīvi darbojušies, lai īstenotu Nīderlandes fonda KNHM konkursa "Sabiedrība ar dvēseli" un Bauskas novada domes līdzfinansētos projektus, projektu konkursā "Iedzīvotāji veido savu vidi". Rudenī projektu vērtēšanas komisija kopā ar fonda pārstāvi Eduardu Zvirgzdu devās apskatīt un novērtēt šogad paveikto. Mērojot

Jaunais rotaļu laukums Ceraukstes pagasta Mūsas ciemā.

ceļu no viena projekta īstenošana pie nākamā, nebeidza pārsteigt iedzīvotāju darba spars, apņemšanās, vēlme uzlabot vidi ap sevi un idejas aizvien jauniem projektiem. No 17 konkursā atbalstītajām projektu idejām veiksmīgi izdevies īstenot pilnīgi visas. 2014. gads bija pēdējais, kad Nīderlandes fonds ar savu finansējumu iesaistās Latvijas iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanas ideju atbalstā. Pirmajā gadā 15 000 EUR lielais finansējums pilnībā tika gūts no Nīderlandes fonda, nākamajos divos gados fonds nodrošināja tikai daļēju finansējumu. Bauskas novada domes deputāti pieņēma lēmumu ar līdzfinansējumu atbalstīt projektu konkursu, tāpēc iesniegto projektu pieteikumu skaits saruka tikai nedaudz, jo tieši līdzfinansējuma nodrošināšana iedzīvotājiem nereti sagādā vislielākās problēmas. Iedzīvotājiem aizvien ir ļoti daudz interesantu ideju, tāpēc būtu patiesi vērtīgi turpināt iesāktās labās tradīcijas un atbalstīt iedzīvotāju iniciatīvas arī nākamajos gados. *"Rosināsim deputātus lemt par atbalstu projektu konkursu arī turpmāk, tikai jau ar simts procentu*

pašvaldības finansējumu,” sacīja Attīstības un plānošanas nodaļas projektu vadītāja **Jolanta Lauva**.

Atklāts jaunais Olaines sporta nams

Vēl nesen pašā Olaines centrā blakus novada pašvaldības ēkai neapsaimniekota stāvēja bijusi pilsētas sporta zāle, kura deviņdesmito gadu sākumā bija pārtapusi par lielveikalu. Brīdī, kad ēku bija iespējams iegādāties izolē, Olaines novada pašvaldība nolēma izmantot iespēju un iegādājās to, lai atjaunotu kā sporta namu.

Pēc ēkas rekonstrukcijas ir uzlabota pilsētvide un tiek nodrošinātas papildu telpas sportošanai – liela sporta zāle un telpa boksa nodarbībām. Sportistu ērtībām ir izbūvētas vairākas ģērbtuves un dušas. Jaunajās telpās galvenokārt notiek treniņu nodarbības bērniem tādos sporta veidos kā mākslas vingrošana, futbols, bokss un vieglatlētika, kā arī izglītības iestāžu sacensības un novada sporta pasākumi, kuru norisei atbilst sporta nama telpas. Vakaros sporta zāli izmanto Olaines novada amatieru sporta komandas. Tā pēc 20 gadu pārtraukuma rekonstruētajā ēkā atkal norit sporta aktivitātes. Olaines sporta namu atklāja 15. novembrī ar starptautisko boksa turnīru “Olaines kauss 2014”, kurā piedalījās komandas no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Zviedrijas, Īrijas un Ziemeļīrijas. Atklāšanas ceremonijas laikā lenti pārgrieza Olaines novada domes priekšsēdētājs **Andris Bergs** (*pa kreisi*) kopā ar Olaines Sporta centra direktoru **Juri Kalniņu**, jo šo objektu turpmāk apsaimniekos un pārvaldīs Olaines Sporta centrs.

Baldonē saglabāts Ķekaviņas piekrastes biotops

2014. gada pavasarī Baldones novada vidusskolas 11. klase iesaistījās skolas projektā “Esam atbildīgi par Ķekaviņas upes aizsardzību”, ko līdzfinansē Latvijas Vides aizsardzības fonds. Projekta mērķis ir veicināt Ķekaviņas upes un tās krastu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Skolēni projekta laikā kartēja upes teritoriju un iepazinās ar situāciju upes piekrastē. Unikāli ir Ķekaviņas upes krastos virszemē izplūstošie sēravoti – dabas bagātības, kas veicinājušas Baldones vārda atpazīstamību arī ārpus Latvijas robežām, joprojām atrodas Baldones novada teritorijā. Ķekaviņas upes ielejas apsekošanas rezultātā tika konstatēti trīs Latvijā īpaši aizsargājami biotopi: “Upju straujteces un dabiski upju posmi”, “Staignāju meži” un “Palieņu zālāji”. Tika

noteikta pilotteritorija, kurā atrodas upes palienes zālājs, kas ir īpaši aizsargājams biotops, un 25. oktobrī tika organizēta talka, kuras laikā Baldones novada iedzīvotāji attīrīja biotopu no apaceļiem. Upes piekrastei ir dabiska paliene, melnalkšņu audzes un ļoti daudz dažādu putnu sugu. Kartēšanas laikā skolēni atklāja ne tikai vērtības piekrastē un ūdenī, bet arī faktorus, kas nelabvēlīgi ietekmē upi un tās piekrasti neapdomīgas apsaimniekošanas rezultātā. Jaunieši aicināja upes piekrastē esošos privātīpašumu īpašniekus novērtēt līdzās esošās dabas vērtības un Ķekaviņas upes vēsturisko nozīmīgumu un teritorijas apsaimniekošanā ievērot Aizsargjoslu likumu.

Pirmais velobrauciens Koknesē!

Šoruden notika pirmais Kokneses tūrisma centra rīkots velobrauciens pa Kokneses novadu, kas kļuvis par jaunu tūrisma piedāvājumu aktīva dzīvesveida piekritējiem. 60 kilometru garo maršrutu: Koknese–Bebri–Irši mēroja 65 dalībnieki no Kokneses, Aizkraukles, Rīgas, Jelgavas un Ventspils. Gadu ziņā dižākais braucējs bija 85 gadus vecs! Pirms starta lieliem un maziem velobraucējiem spēku un izturību novēlēja Kokneses novada domes priekšsēdētājs **Dainis Vingris**. Ceļotāji apstājās Kokneses pilsdrupās, Vecbebru muižas parkā apskatīja muižas kungu māju, tēlnieka Voldemāra Jākobsona memoriālo māju – muzeju. Turpinājumā ceļš uz Jaunbebrim kļuva mazliet grūtāks, jo gludo asfaltu nomainīja zemes ceļš ar grants segumu. Jaunbebrus ceļš aizvīdās garām Reciju dzirnavām un sauca uz brīdi apstāties pie Jaunbebru Kartupeļu dumpja piemiņas vietas. Iebraucot Iršu centrā, gaisā uzviedīja kārdinoša tikko ceptu smalkmaizīšu smarža no zemnieku saimniecības “Zemītes” veikala – kafejnīcas. Pēc mīlošanās ar iršeniešu iecienītajiem gardumiem pie Iršu klēts – Magazinas Iršu pagasta pārvaldes vadītāja Raina Līcīte pastāstīja par laiku, kad Iršos bijusi baltvācu kolonija, un pagasta darbīgo šodien. Atgriežoties Koknesē, brīvdienas piestātnē “Pērsejas”, varonīgos velotūres dalībniekus gaidīja saimnieces Itas Lejiņas gardā un spēcinošā “ugunszupa”.

Ziema Kaldabruņas Pļavas muzejā

Dabai kļūstot aizvien pelēkāka un lauku darbiem saritinoties pajumtē, biedrībā “Ūdenszīmes” ir sācies

patiesi radošs laiks. Šāgada jaunums – stikla kausēšanas māksla, kur lietā tiek likta, izmantojot LEADER programmas finansējumu, pavisarī iegādātā stikla kausēšanas krāsns un gāzes deglis. Ar Borisa un Ināras Teterevu fonda atbalstu bija uzaicināts apmācību speciālists – meistars Ivars Ozoliņš-Ozols no Valmieras.

Turpmākais jau ir vietējo prasminieču darba un izdomas jautājums. Ziemassvētku tuvumā Pļavas muzeja darbnīcās top "Ledus zīmes" – nolietoti logu stikli pārtop miniatūrās logu vitražās un eglīšu rotājumos. Vēl viens interesants jaunums – projekta "Jaunības dizains" ietvaros ar savām radošajām idejām kaldabruņietes brauc pie citām Jēkabpils novada biedrībām ar ļoti koncentrētu mācību materiālu pieaugušajiem rokdarbu mīļotājiem, jo šajā jomā visčaklāk darbojas sabiedriskās organizācijas gan Jēkabpils, gan citos lauku novados. Mācību materiāls jeb "ledvesmas mape" satur informāciju par kompozīcijas, krāsu mācības, proporciju pamatiem, kā arī – neparastākus dizaina ieteikumus, lai atsvaidzinātu jau ierastos un mazliet apnikušos rokdarbu veidus.

Daugavpils novada dome godina "sakoptākos"

24. oktobrī Daugavpils novada kultūras centrā lauku attīstības konkursu noslēguma pasākumā tika pasniegtas pateicības konkursa "Mana dzīves vide Daugavpils novadā 2014" un "Daugavpils novada gada uzņēmums 2014" nominantiem un speciālbilvu ieguvējiem. Augustā novadā tika izsludināts konkurss "Mana dzīves vide Daugavpils novadā", kas notika jau otro gadu pēc kārtas. Konkurss tika organizēts, lai veicinātu novada iedzīvotāju un teritoriju īpašnieku ieinteresētību sev piederošo īpašumu sakopšanā. Pavisam tika saņemti 22 pieteikumi, kuros dažādām nominācijām pieteiktas individuālās mājas, lauku sētas, zemnieku saimniecības, daudzdzīvokļu māju vecākie un pārvaldnieki, pašvaldības iestādes un uzņēmumi (vislielākais pieteikumu skaits – seši! – saņemts no Naujenes pagasta), "Sakoptākā lauku sēta" un "Sakoptākā zemnieku saimniecība", tāpat iesūtīti pieteikumi nominācijās

"Sakoptākais uzņēmums", "Sakoptākā individuālā māja", "Sakoptāka pašvaldības iestāde", "Paaudžu mantojums lauku sētā", "Sakoptākā daudzdzīvokļu māja" un "Sakoptāka kafejnīca". Pateicības un balvas sakoptākajai lauku sētai, zemnieku saimniecībai, uzņēmumam, individuālajai un daudzdzīvokļu mājai, pašvaldības iestādei un kafejnīcai pasniedza Daugavpils novada domes priekšsēdētāja un abu konkursu vērtēšanas komisijas priekšsēdētāja **Janīna Jalinska**.

Patriotisma mēnesis Kārsavas novadā

Pie mājām mastos pacēlās karogi, pie krūtīm rotājās sarkanbaltsarkanās lentītes un sirdīs ar jaunu degsmi iededzās savas valsts mīlestība – tāds Kārsavas novadā aizritēja patriotisma mēnesis novembris. "Daudzreiz jau par ierastu frāzi ir kļuvis teiciens "Es mīlu savu zemi, bet es nemīlu savu valsti". Cik populistiski un nežēlīgi tas skan! Uz mūsu zemeslodes ir gandrīz septiņi miljardi iedzīvotāju, pasaulē dzīvo vairāk nekā 20 tūkstoši dažādu tautu, bet tikai 156 no tām ir sava valsts. Un mēs esam tā izredzētā tauta, kurai ir sava valsts un sava valoda. Vai tas vien neliel mums mīlēt un apjaust savu piederību šai bezgala skaistai zemei Baltijas jūras krastā? Mums ir, ar ko lepoties!" uzskata Kārsavas novada domes

priekšsēdētājas **Ināra Silicka**. Gatavojoties svētkiem, Kārsavas novada pašvaldības iestādēs un novada skolās noritēja radošās darbnīcas, kurās tika veidoti aksesuāri, izmantojot mūsu valsts simbolus. 11. novembrī turpinājās brīnišķīga, pirms vairākiem gadiem iedibināta tradīcija – doties svētku gājienā no Malnavas uz svētbrīdi Bozovas Brāļu kapos, kur, iededzot sveču liesmiņas, godināja kritušos Latvijas brīvības cīnītājus. 16. novembrī Kārsavas kultūras namā svētku koncertā "Ši ir tā brīnumzemīte" godināja nozīmīgā apbalvojuma "Kārsavas novada Goda pilsonis" ieguvēju. Šoreiz to saņēma abi pieteiktie kandidāti – Kārsavas novada domes deputāts Tālis Mūrnieks un novada pensionāru apvienības vadītāja Zofija Ritiņa.

"Lobs ar lobu sazatyka" Ludzā

Šo projektu finansē Eiropas Savienība
This project is funded by the
European Union

2009. gadā Ludzas novada un Baltkrievijas Glubokoje pašvaldība realizēja pirmo kopīgo projektu "Latviešu un baltkrievu folkloras

tradīciju vizualizācija pārrobežu mākslas tilta izveidē", tā gaitā nostiprinājās cieša sadarbība starp Glubokoje un Ludzas mākslas skolām. Savukārt projekts "Izglītības apstākļu uzlabošana mākslas mantojuma saglabāšanai Latvijā un Baltkrievijā pārrobežu sadarbības ietvaros" jeb saīsināti "Virtuālā realitāte" ir šīs sadarbības turpinājums. Projekta mērķis ir veicināt mākslas ārpuskolas izglītību Latvijas un Baltkrievijas pierobežu zonā, rīkojot kopīgas aktivitātes sadarbības stiprināšanai mākslas izglītības jomā. Šis projekts sasaista mākslu un modernās tehnoloģijas, nacionālās kultūras un mākslas vērtības skata citā dimensijā, piešķir nākotnes vīziju, bet neaizmirst arī par tām vērtībām, kuras ir atzinuši mūsu senči. Virtuālā realitāte – tas nozīmē, ka sadarbībai robežu nav. Projekts pierāda to, ka, izmantojot IT tehnoloģijas, ir iespējams ne tikai sazināties, bet arī īstenot mācību procesu, iegūt zināšanas virtuālo stundu laikā. No 20. līdz 23. novembrim Ludzā notika projekta noslēguma pasākums, kurā piedalījās abu mākslas skolu audzēkņi un pedagogi. Ludzas mākslas skolas pedagogi ciemiņus iepazīstināja ar Antona Kūkoja daiļradi un mākslu. Pasākuma laikā tika apmeklēta mākslinieka dzimtā vieta – Rogovkā, Nautrēnu skola, mākslinieka kapavieta, kā arī Kūkoja piemineklis Rēzeknē. Ludzā tikās 11 bērni no Glubokoje un desmit bērni no Ludzas. Viņu sirdīs tika iesēta sēkliņa ar domu par to, ka dzimtās zemes skaistums, kultūra un vēsture ir tas dārgums, kas jālolo, jāargā, jāuzziedina un jānodod tālāk nākamajām paaudzēm. Ciemiņi uzzināja, kā garšo Latgales ēdieni, kā izskatās Latgales lauku sēta mūsdienās, kā tas ir – nest gaismu tumsā lāpu gājienā uz Ludzas pilsdrupām, kā skan tradicionālie mūzikas instrumenti tautas muzikanta Gunāra Igauna izpildījumā un kā tie skan bērnu rokās – improvizētā projekta orķestrī. Projekta noslēguma pasākumu intensitāte prasīja gan no bērniem, gan pedagogiem iekšējo spēku mobilitāti un "izkāpšanu" no ikdienas rūpju un gaitu ritma, padarot projekta laiku par īpašu.

Valkas novads godina divus dižvīrus

• 25. oktobrī Rīgas Latviešu biedrības namā ar kultūras programmu "Jānis Cimze – kultūrnācības veidotājs" noslēdzās Cimzes 200. jubilejas gada svinības. Valkā to atzīmēja visa gada garumā, taču izcilā pedagoga un latviešu kora mūzikas pamatlicēja, Rīgas Latviešu biedrības Goda biedra dižās jubilejas gada noslēgumu svinēja Māmuļā, kur pirmoreiz vēsturē pie nama plīvoja Valkas karogs. Pasākumu ieskandināja Valkas senioru kora "Dziesmu Rota" skanīgie priekšnesumi biedrības

nama vestibilā, kam sekoja Rīgas Latviešu biedrības priekšsēdētāja **Gunta Gailiša** un Valkas novada domes priekšsēdētāja **Venta Armanda Kraukļa** uzrunas. Tajās Valkas mērs uzsvēra Cimzes ieguldījumu Latvijas un Igaunijas tapšanā par kultūrnācijām, savukārt G. Gailītis pateicās domei, ka tā spējusi Cimzes jubileju pārvērst par visas Latvijas svētkiem. Kultūras programmas pirmajā daļā Zelta zālē notika Cimzem veltīti lasījumi, pēc tam Baltajā zālē atklāja Valkas Mākslas skolas audzēkņu gleznu izstādi "Jāņa Cimzes Dziesmu Rota", Valkas un Valgas muzeju ceļojošo izstādi "Jānis Cimze – Igaunijas un Latvijas skolmeistaru skolotājs" un Valkas novada amata meistarų izstādi. Turpat pirmo reizi pasniedza Valkas novada domes iedibināto **Jāņa Cimzes balvu** novada labākajam izglītības darbiniekam. Šogad to saņēma Valkas ģimnāzijas angļu valodas skolotāja **Ingrīda Hedemarka**. Kultūras programmu Lielajā zālē noslēdza koncerts "Latviešu tautas dziesmu apdaru krājuma Jaunā Dziesmu Rota atvēršana". Tajā Cimzem veltītu dzeju skandēja izcilā dzejniece Lija Brīdaka, bet dziesmu spēkā mērojās kamerkori "Fortius" un "Austrums" un sieviešu koris "Balta". Koncerta otrajā daļā Latvijas Kultūras akadēmijas jauktā kora "Sōla" izpildījumā klausītāji dzirdēja speciāli Cimzes jubilejas gada kulminācijas pasākumam "Cimzes kods" radīto ciklu "Stiprā pils – Dziesmu Rota" ar Jāņa Petera dzeju un Selgas Mencēs, Mārtiņa Brauna un Raimonda Paula mūziku.

• 15. novembrī **Valkā, Lugažu laukumā atklāja pieminekli pirmajam Latvijas Ministru prezidentam Kārlim Ulmanim**. Krūšutēls ir veidots pēc Kārļa Zāles 1937. gadā veidotā Kārļa Ulmaņa krūšutēla meta. Pēc ilgiem vietas meklējumiem Rīgas Latviešu biedrības un Nacionālās kultūras attīstības fonds (RLBNKAF) atbalstīja iecerī par ziedojumiem tapušo pieminekli uzstādīt Valkā. Valkas novada domes priekšsēdētājs Vents

Armands Krauklis uzrunā stāstīja par vēsturiskajiem notikumiem, kuri iniciējuši Kārļa Ulmaņa pieminekļa uzstādīšanas nepieciešamību tieši Valkā. Nozīmīgajā ceremonijā piedalījās arī eksprezidenti Guntis Ulmanis un Valdis Zatlers.

Mūsdienīga ekspozīcija Balvu novada muzejā

Ar moto "Kopā ar kaimiņiem labākai nākotnei!" Balvos svinēja Eiropas sadarbības dienu. Tās laikā Balvu novada muzejā apmeklētājiem oficiāli atklāja Igaunijas-Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programmas atbalstītajā projektā izveidoto **Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma digitālo ekspozīciju**. Piecās muzeja ekspozīciju zālēs mūsdienīgos izteik-

smes veidos un valodā tiek atspoguļota tradicionālā mūzika, folklorā, paražas, psalmi, maija dziedājumi, cilvēku prasmes un citas Ziemeļlatgales vērtības. Muzejā izmantoti dažādi multimediji un inovatīvas tehnoloģijas, lai ekspozīcija būtu interesanta dažādu vecumu un interešu grupām. Jaunizveidotā muzeja ekspozīcija atraktīvā veidā iepazīstina ar vēsturisko un kultūras mantojumu un piesaista lielus un mazus apmeklētājus. Balvu novada domes priekšsēdētājs **Andris Kazinovskis**, atklājot ekspozīciju, uzsvēra, ka Balvu novada pašvaldībai šis ir pirmais nopietnais pārrobežu projekts, kurā Balvi ir vadošais partneris.

Valmieras mozaīka

- 8. oktobrī spēkā stājās Valmieras pilsētas pašvaldības saistošie noteikumi, kas paredz **paaugstināt bērna piedzimšanas pabalstu līdz 200 EUR**. Tas tiek piešķirts par katru jaundzimušo, kura dzīvesvieta ir deklarēta Valmierā.

- 31. oktobrī Valmieras jaunatnes centrā "Vinda" **atklāja Resursu centru romu bērniem un jauniešiem**, kas veidots kā vieta, kur tikties romu tautības cilvēkiem, organizēt dažādas nodarības bērniem un jauniešiem, praktikumus vecākiem un citus pasākumus, lai veicinātu piederības izjūtu, mudinātu piedalīties pašpalīdzības grupas darbībā, kā arī nodrošinātu iespēju attīstīt dažādas prasmes un iemaņas. Šobrīd arvien vairāk savu darbību aktivizē romu nevalstiskās organizācijas (NVO). Resursu centrā tiks doti praktiski ieteikumi un padomi organizāciju darba aktivizēšanai demokrātijas vērtību apgūvē. Resursu centra darbībā aktīvi piedalīsies arī romu mediators, kas Valmierā strādā jau kopš

jūlija vidus un kura galvenais uzdevums ir veicināt saikni un sadarbību starp romu kopienu un dažādām pašvaldības un valsts institūcijām, kā arī vietējās sabiedrības starpā.

- **Noslēdzies Valmieras fotokonkurss** "Valmiera – mana sajūtu pilsēta". Noslēdzošajā – trešajā kārtā piedalījās 38 fotogrāfi, iesniedzot 176 fotogrāfijas, kas raksturo Valmieras cilvēkus, vidi, infrastruktūru un sajūtas.

Valmieras pilsētas pašvaldība fotokonkursu organizē kopš 2006. gada, tādējādi veidojot foto arhīvu par Valmieras attīstību gadu gaitā. Šoreiz pirmo vietu ieguva Ainārs Jēkabsons ar fotogrāfiju "Gaisabalons".

Kocēnu novada Bērzainē atklāts piemiņas akmens

18. novembrī Kocēnu novada Bērzaines pagastā pie saietā nama tika atklāts piemiņas akmens "Ceļš svešumā", kas veltīts izsūtītajiem bērzainiešiem – padomju represiju upuriem un tiem, kuri bija spiesti paši pamest savas dzimtas mājas. No 1941. līdz 1947. gadam politiski tika notiesāti 17 Bērzaines pagasta iedzīvotāji, un 1949. gada 25. martā izsūtīti 49 iedzīvotāji. Lielākā daļa no izsūtītajiem pēc 1956.

gada atgriezās Latvijā, bet daļai nebija lemts atgriezties, un viņi palika Sibīrijas plašumos. 2006. gadā izveidotā iniciatīvas grupa "Bērzainieši" nolēma izveidot un uzstādīt piemiņas zīmi padomju represiju upuriem. Pēc ilgiem meklējumiem šim mērķim derīgs akmens atradās Briedes upes teritorijā esošo "Līču" māju saimniekam Artūram Lokam, jo nesen tur bija tīrīta upes gultne. Tagad akmens atrodas Bērzaines saietā priekšā, sargājot vārdus "Ceļš svešumā" un cilvēku piemiņu.

"Bērzainieši" ideju īstenoja, piedaloties Kocēnu novada domes izsludinātā neformālo iedzīvotāju iniciatīvu grupu projektu konkursā. Šādu konkursu dome rīkoja otro gadu, un šim mērķim 2014. gada budžetā pašvaldība paredzēja finansējumu 7000 eiro apmērā. Viena projekta pieteikuma pieprasītais finansējums nevarēja pārsniegt 700 EUR. Konkursā tika saņemti 17 pieteikumi, no kuriem vērtēšanas komisija izvēlējās 11 veiksmīgākās projektu idejas.

Burtnieku novada jaunumi

• 3. novembrī darbu sāka jauna pašvaldības pirmskolas izglītības iestāde “Burtniņš”, kur mācības ir uzsākuši 86 bērni, bet darbu – 32 darbinieki. Pedagoģiskais personāls īpaši rūpēsies par bērnu fizisko attīstību un izkops viņos zaļo domāšanu. Audzēkņiem ir pieejama sporta zāle ar zviedru sienu, āra sporta laukums ar īpašu segumu, bet ar laiku būs nodrošinātas arī ūdens nodarbības peldbaseinā. Bērni daudz pastaigāsies dabā un uzturēsies āra rotaļlaukumā. PII “Burtniņš” ir padomāts arī par logopēdu, smilšu terapiju, medpunktu, drēbju žāvēšanas telpām, ratīntelpām u.c. Jaunas izglītības iestādes izveide ir pēdējo gadu vērienīgākais Burtnieku novada pašvaldības projekts.

• Attīstības nodaļa saņēma videi draudzīgo **Volkswagen** markas elektromobili, kas ir aprīkots ar elektrodzinēju. Ideja iegādāties elektromobili nav balstīta tikai uz ekonomiskiem apsvērumiem, bet arī tāpēc, lai samazinātu CO₂ izmešus dabā. Automobilu “VW e-Up!” pašvaldība iegādājusies, saņemot Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta (KPI) atbalstu projektam “Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana – atbalsts elektromobiļu ieviešanai Burtnieku novada pašvaldībā”.

• Vasaras izskaņā noslēdzās Burtnieku novada pašvaldības ceļa “Dambis” rekonstrukcija, kas tika veikta ES Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) līdzfinansētā projekta ietvaros. Šis ir viens no Burtnieka ezeram vistuvāk novietotajiem ceļiem, pēc tā rekonstrukcijas uzlabota piekļuve Burtnieka ezeram, kā arī Silzemnieku pludmalei, kur 2014. gada maijā noslēdzās vērienīgi paplašināšanas un labiekārtošanas darbi.

Piemīņas vieta Latvijas karoga autoram

Pavasārī Priekuļu novada dome izsludināja pirmo mazo projektu konkursu “Mēs novadam”, kura tēma 2014. gadā bija vide un kultūra novadā. Šā projekta ietvaros Veselavas pagasta biedrība “Sieviešu atbalsta izglītības un kultūras centrs “IEVA”” iesniedza savu pieteikumu – “Piemīņas vietas izveidošana Jānim Lapiņam”. Jānis Lapiņš ir pirmā zināmā no auduma izgatavotā Latvijas karoga autors. Sākotnēji Latvijas karogs bijis sarkanbaltsarkans ar saulīti stūrī, vēlākos gados saulīte karogā vairs neparādās. Vēsturnieki izsaka viedokli, ka J.Lapiņš saulīti pievienojis, godinot latviešu strēlniekus, kuru emblēmā arī bija redzama saulīte. 8. oktobrī bijušās Lejas Pintuļu mājas pagalmā, kur piedzima J.

Lapiņš, pie diviem simtgadīgiem ozoliem tika atklāta piemiņas vieta Latvijas karoga autoram, uzstādīta plāksne, kurā var uzzināt par Jāni Lapiņu un sarkanbaltsarkano karogu, un karoga masts, kur svētku reizēs plīvos Jāņa Lapiņa izgatavotā karoga prototips.

Pārgaujas novadā viesos norvēģu sadarbības partneri

Lāčplēša dienā Pārgaujas novada Auciemmuižā norisinājās konference “No runām līdz darbiem” (“From Talking to Working”), ko sadarbībā ar Amatas novada pašvaldību un partneriem no Norvēģijas organizēja Pārgaujas novads. Konferences galvenais uzvars – pieredzes apmaiņa un partnerības veidošana turpmākai sadarbībai uzņēmējdarbībā, tūrisma un kultūras attīstībā. Konference notika paralēlās sesijās, aptverot dažādas iespējamās sadarbības nozares ar norvēģu pārstāvjiem: uzņēmējdarbība; tūrisms; kul-

tūra; jauniešu uzņēmējdarbība. Sesiju ietvaros uzņēmējiem bija iespēja prezentēt savu darbības pieredzi un parādīt labos piemērus, kā arī nodibināt kontaktus ar potenciālajiem norvēģu sadarbības partneriem. Pēc konferences sesijām intereseanti varēja apmeklēt Latvijas uzņēmumus: SIA “Stalji”, SIA “Dores”, SIA “Forma Machinery”. Vakarā Raiskumā notika Lāčplēša dienai veltīts lāpu gājiens, kurā piedalījās gan Pārgaujas novada domes priekšsēdētājs **Hardijs Vents**, gan pašvaldības sadarbības partneris Norvēģijā – Spīdebergas komūnas mērs Knuts Espelands. Viņš aicināja katru klātesošo cienīt savas valsts vēsturi un novērtēt iespēju dzīvot brīvā valstī, kā arī pauda prieku par iespēju piedalīties Latvijai nozīmīgos svētkos – Lāčplēša dienā.

Jauni elektromobiļi Siguldas novadā

Siguldas novada pašvaldība iegādājusies divus jaunus *Volkswagen* markas automobiļus, kas ir aprīkoti ar

elektrodzinējiem. Iecerēts, ka viens no elektromobiļiem tiks izmantots Siguldas novada Sociālā dienesta vajadzībām, savukārt otrs elektromobilis kalpos pašvaldības administrācijas vajadzībām.

Ādažos atklāta jauna rūpnīca

Ar svinīgu ceremoniju 10. oktobrī Ādažu novadā atklāja **Baltijas valstīs pirmo ekoloģiskās bērnu pārtikas ražotni "Rūdolfis"**. Rūpnīcā, kas tapusi ar Eiropas Savienības struktūrfondu, Viļa Vītola seniora un Viļa Vītola juniora līdzfinansējumu, ieguldīti aptuveni četri miljoni eiro. Jaunajā ražotnē plānots saražot piecas tonnas pārtikas

"Lat Eko Food" valdes priekšsēdētāja Egija Martinsone, viņas dēls Rūdolfis, kura vārdā nosaukta jaunā produkcija, "Lat Eko Food" līdzīpašnieki Vilis Vītols seniors un Vilis Vītols juniors kopā ar zemkopības ministru Jāni Dūklavu jaunās ražotnes atklāšanā.

dienā. Strādājot ar pilnu ražošanas jaudu, uzņēmums varēs nodrošināt gan Latvijas tirgus vajadzības, gan vienlaikus līdz pat 90% produkcijas novirzīt eksportam. Uzņēmuma *Lat Eko Food* valdes priekšsēdētāja Egija Martinsone stāsta, ka jau šobrīd eksportē produkciju uz Kuveitu, Koreju, Lielbritāniju. Šim valstīm tuvākajā laikā pievienosies arī citas: "Mūsu panākumu pamatā ir arī kopdarbs ar Latvijas zinātniskajām institūcijām, profesionāļiem, kuri daudz strādājuši, lai ražošanā produkts nezaudētu uzturvērtību, kā arī spētu saglabāt lielisku garšu bez neveselīgām piedevām."

Vakarēšanas prieks Vangažos

Senāk gada tumšajās rudens un ziemas novakarēs saimes ļaudis nesēdēja pie televizoriem, jo to vienkārši nebija.

Vakarēja adot, aužot, tamborējot, vijot virves pie skalu uguns. Nu atdzimusi interese par amatniecību, rokdarbiem. To apliecinājuši vangažnieki, izveidojot Inčukalna novada Sociālā dienesta "Vangaži" Amatnieku kopu, kura darbojas dienas centra telpās. To dibinājuši un vada aizrautīgā daiļamata meistare Ilze Kopmane, pulcējot gan vecāka gadagājuma ļaudis, gan jaunos. Mājīgajās telpās skatāmi izstādes darbi: īpašā tehnikā darināts Latvijas karogs, tautastērps, plecu lakati, šalles, skaisti izrotāti lietussargi, tējas maisiņi. Daudzas lietas ir praktiski izmantojamas. Amatnieku kopas pārstāvji ar saviem darbiem piedalījās arī pasākumā "Satiec savu meistarību" un vairākās izstādēs. Paši kopas dalībnieki teic, ka galvenais ir nodarboties ar to, kas patīk, un lietderīgi pavadīt laiku, iemācoties ko jaunu.

Ikšķilē atklāta Veselības un sociālo lietu pārvaldes ēka

10. novembrī Mārtiņdienas noskaņojumā notika ēkas svinīgā atklāšana. Pasākuma ieskaņā klātesošos uzrunāja Ikšķiles novada domes priekšsēdētājs **Indulis Trapiņš**: "Mārtiņi latviešu gadskārtu rītos ir svarīgi svētki, kas iezīmē rudens beigas un ziemas sākumu, noslēdzot garu un smagu darba posmu. Arī mēs, pašvaldība, varam ar gandarījumu atskatīties uz padarīto šajā gadā. Sociālais dienests līdz šim atradās pašvaldības ēkā, tagad tas pārpņems arī mobilās brigādes funkcijas un īsteno pakalpojumu "aprūpe mājās". Savukārt Veselības centrā būs pieejami dažādi veselības veicināšanas pakalpojumi." Vērienīgos ēkas renovācijas darbus Ikšķilē, Daugavas prospektā 34, pašvaldība īstenoja gadu. Kopš 10. novembra renovētajās telpās darbojas Ikšķiles novada pašvaldības Sociālais dienests un Veselības

veicināšanas centrs, kas integrēti apvienoti pašvaldības struktūrvienībā Veselības un sociālo lietu pārvalde. Savu mājvietu šeit radusi arī pensionāru biedrība "Saulgrieži", kā arī citas nevalstiskās organizācijas.

Ziņas sagatavojuši: **Lelde Drozdova-Auzāne, Elita Cepurīte, Zigurds Bilzonis, Inita Fedko, Ginta Galiņa, Signeta Reimane, Anete Jonase, Gunita Šime, biedrība "Rumula", Ieva Šomina, Natalja Tropkina, Baldones novada Attīstības nodaļa, Sarmīte Rode, Zane Zariņa, Ieva Jātniece, Inese Krivmane, Ilona Mekša, Zane Brūvere, Iluta Mežule, Laura Moča, Eva Eglīte, Edīte Stērste, Īrisa Uldriķe, Līga Hofmane, Liene Jurkāne, Karīna Miķelsone, Iveta Bērziņa, Inta Martinsone, Inga Šulca un Kaspars Freimanis**

JAU 11. SADZIEDĀŠANĀS LUBĀNĀ

Ligita Pētersone,
laikraksta "Lubānas Ziņas" redaktore

18. oktobrī Lubānā izskanēja 11. Muzicējošo pašvaldību vadītāju saiets. Šis pasākums kļuvis par mūsu novada tradīciju, neskatoties uz to, ka Latvijas pašvaldības ir pārdzīvojušas administratīvi teritoriālo reformu. Tagad pie mums ciemos brauc ne tikai muzicējošie novadu vadītāji, bet arī izpilddirektori un citi pašvaldību administrāciju darbinieki. Pasākuma režisore **Ilze Kraukle** katram dalībniekam bija uzdevusi ne tikai dziedāt, bet arī atklāt skatītājiem par savu novadu to, ko neviens cits nezina.

Kā tas tradicionāli pieņemts, koncertu uzsāka mūsu novada dziesminieks **Miķelis Gruzītis** – Muzicējošo pašvaldību vadītāju saieta "tēvs". Miķelim kā pasākuma *ledlauzim* un ilggadējam pašvaldības vadītājam ir pierasts būt publikas priekšā, tāpēc viņš skatītājiem uzdeva jautājumu – kad viņš pirmoreiz piedalījies *Mikrofona* aptaujā? Skatītājus smiekļus izraisīja kādas mazas skatītājas minētais gada skaits – 1919. gadā! Mūsu Miķelis nav uz mutes kritis, atbildēja, ka viņā ir Ulmaņa laika raugs, bet Staļina laika cepiens, t.i. – tik sens viņš nav. Izrādās – tas notika 1991. gadā. Un dziesma, kura tika pirmoreiz piedāvāta aptaujā, bija "Pārdomu vējš".

Salas novada domes priekšsēdētāja **Irēna Sproģe** saietā piedalījās pirmoreiz, līdzī atvedot vēl trīs dziedošas dāmas. Uzzinājām svarīgākos faktus par novadu un to, ka visskaistākā, vislabākā dzīve ir Salas novadā (nekur nav tik labi kā mājās).

Ciemos bija atbraucis arī televīzijā daudzkreiz pieminētais un intervētais Ogres novada domes priekšsēdētājs **Artūrs Mangulis**. Pats gan atzina, ka sevišķi populārs kļuvis nevis dziedot, bet Urgas upītes plūdu dēļ. Dziesmu par trim priedēm, kas attēlotas Ogres ģerbonī, papildināja arīja no operas "Seviljas bārdzinis" un jodelēšanas paraugdemonstrējums. A. Mangulis līdzī bija atvedis arī orķestri saspiestā veidā – vienā kastē, kurā, izrādās, ir mūzikas instruments – litrofons. Klāt pievelkot akordeonu, pūšot savdabīgu instrumentu *kazuu*, sauktu arī par pēkšķi, un, karotītēm skanot pa litrofonu, rodas brīnišķīga melodija. Katram skaidrs, ka Lubānā ieradies liels mākslinieks. Jāpiemin arī, ka Mangulu ģimene startēja dziedājošo ģimeņu šovā.

Gulbenes novada domes priekšsēdētājs **Nikolajs Stepanovs** (bungas un koncerta balss) atveda līdzī "Lauku suvenīru" – četrus vīrus, kuri neatklāja par sevi neko lieku, vien to, ka vēlējušies šodien izskatīties ļoti smuki, tāpēc ieradušies vienādos sarkanos kreklos un dzeltenās kaklasaitēs.

Pirmo reizi koncertā piedalījās arī Balvu novada pašvaldības izpilddirektore **Inta Kalva** (ar savu atbalsta grupu – mūzikas skolotāju, kordinģenti, baznīcas kora vadītāju utt. vienā personā). Stāstu par Balvu novadu papildināja Nikolajs Stepanovs, brīdinot pasākuma dalībniekus uzvesties ļoti godīgi, jo Balvos ir atklāta arī atskurbtuve.

Latgali pārstāvēja arī divi reperi no Latgales: veselības un sociālo pakalpojumu centra "Dagda" vadītājs **Andris Badūns** un Andrupenes tautas nama vadītājs **Dainis Platacis**, kuri viens otru saprot no pusvārda un viens otru papildina. Lubānas skatītāji viņus iemīļojuši kā jautrus un humora pilnus Latgales *zēnus*. Kas Lubānu saista ar Dagdu? Izrādās, ka ne tikai humors, bet arī tas, ka pie Dagdas pilsētas rietumu robežas atrodas valsts aizsargājamais objekts – Lubānas pilskalns. Kalna pakājē atrodas ezers Luboneņš. Un daļa Dagdas novada atrodas Aiviekstes upes baseinā. Klausoties mutīgos un asprātīgos latgaliešus, piemirsās visi ģeofiziskie lielumi, pareizības, likumsakarības un citi lielumi, baudījām vien abu kungu humoru un optimismu.

Limbažu novada domes priekšsēdētāja vietnieks **Andris Garklāvs** un novada pašvaldības izpilddirektora vietnieks **Agris Blumers** sev līdzī bija atveduši veselu pulku dažādu vadītāju: pašvaldības pusvadītājus, automašīnu vadītājus, zemnieku saimniecību vadītājus, komunālā servisa (ūdeņu) vadītāju, ekskavatora vadītājus, "Latvenergo" projektu vadītāju, bet vislielākās ovācijas izpelnījās govju aktīvo pastaigu vadītājs. Visus vadītājus var saukt arī par vīru ansambli "Dziļezers" (vadītāja Dace Robule).

Noslēgumā uz skatuves kāpa jau pazīstamie saieta draugi – muzikanti no Pūres un **Aivars Volfš** – Tukumā novada domes priekšsēdētāja vietnieks. Izrādās, ka Volfam jāmuzicē vienam pašam starp diviem brāļiem pāriem. Muzikanti nav izlaiduši nevienu gadu – Bauskas kantrī svētkiem un arī Lubānas svētkiem palikuši uzticīgi jau daudzus gadus.

ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM

Labi, ja viss labi beidzas... Bet vēl labāk, ja viss labi turpinās!

☺ ☺ ☺

Labs darbs ir tāds darbs, kas vispār nav nekāds darbs.

☺ ☺ ☺

Labā darbavietā arī sapņi rādās labi.

☺ ☺ ☺

Labākais veids, kā savam bērnam uzskatāmi izskaidrot pievienotās vērtības nodokli, ir – apēst vismaz piekto daļu viņa saldējuma.

☺ ☺ ☺

Labāk drauga sieva nekā sievas draugs!

☺ ☺ ☺

Labāk lai par tevi smejas, nevis raud!

☺ ☺ ☺

Labāk slikta diena copē nekā laba darbā!

☺ ☺ ☺

Labi ir tur, kur mūsu nav. Bet mēs noteikti tur ieradīsimies un visu sabojāsim!

☺ ☺ ☺

Labs cilvēks sliktu gaisu sevī netur!

☺ ☺ ☺

Lai strauji atmodinātu sievieti, pietiek viņu no rīta maigi nosaukt citā vārdā.

☺ ☺ ☺

No visiem grauzējiem pats nežēlīgākais ir laiks.

☺ ☺ ☺

Laiks dziedē brūces, taču neizlīdzina grumbas.

☺ ☺ ☺

Lai darbi neatšķirtos no vārdiem, klusē un neko nedari!

☺ ☺ ☺

Latvijā pārsvarā dzīvo optimisti, jo... visi pesimisti ir jau aizbraukuši.

☺ ☺ ☺

Literatūras klasiku ir atļauts nemīlēt tikai tiem, kas to ir izlasījuši.

☺ ☺ ☺

Loterija – tas ir īpašs nodoklis, kas tiek iekasēts no cilvēkiem, kuri skolā nemācījās matemātiku.

☺ ☺ ☺

Kad pēdējos 20 eiro par ziediem un šampanieti iztērē svešs vīrietis, tad viņš ir romantiķis, kad savējais – tad, izrādās, idiots!

☺ ☺ ☺

Kad sieviete dusmojas, nekad neprasi, kāpēc, jo viņa dusmosies vēl vairāk par to, ka nezini, kāpēc viņa dusmojas.

☺ ☺ ☺

Kafija ir brīnumains dzēriens! Cik gan cilvēku piedzi-
muši, pateicoties uzaicinājumam uz kafiju!

Kamēr es vannas istabā skuvos, sieva man kaut ko pajautāja, pati atbildēja, sastrīdējās ar mani, bet, kad es iznācu ārā, paldies Dievam, bijām jau izlīguši.

☺ ☺ ☺

Kamēr septiņreiz nomērīsi, kāds cits nogriezīs!

☺ ☺ ☺

Katrai sievietei bez bērniem, ko viņa pati dzemdējusi, vēl ir arī bērns, kuru dzemdējusi viņas vīramāte.

☺ ☺ ☺

Klasiskā sievietes garderobe sastāv no četrām daļām: nav, ko vilkt mugurā; nav, kur pakārt drēbes; žēl izmest; un vēl speciālais plaukts – ja nu pēkšņi notievēju.

☺ ☺ ☺

Kopdzīve ar sievieti – agrāk viss mētājās savās vietās, bet tagad ir akurāti salikts sazin kur!

☺ ☺ ☺

Kotletes – tabletes pret izsalkumu.

☺ ☺ ☺

No zāles skata punkta govs – plēsējs!

☺ ☺ ☺

– Tev rokās mācību grāmata par varbūtības teoriju – iespējams.

☺ ☺ ☺

Ar klasi sagaidot saullēktu, skolēni pat nenojauta, ka pavadis kopā vēl 15 diennaktis.

☺ ☺ ☺

Man bija problēmas, un es paņēmu kredītu. Izrādījās, ka iepriekš man nebija problēmu...

☺ ☺ ☺

Gribu uz tualeti, bet tur direktors jau 10 minūtes plāpā pa telefonu. Vēl nekad dzīvē neesmu tik ļoti vēlē-
jies ieņemt viņa vietu!

☺ ☺ ☺

Nesenie pētījumi apliecina, ka sievietes ar liekā svara problēmām dzīvo ilgāk nekā vīrieši, kas viņām uz šīm problēmām ir norādījuši.

☺ ☺ ☺

To, ka es visu dzīvi baidīšos no pārmaiņām, māte no-
jauta jau vienpadsmitajā grūtniecības mēnesī.

☺ ☺ ☺

Īstu vīrieti izdomāja sievietes, lai ar viņu baidītu vīrus.

☺ ☺ ☺

– Pagatavo man rijamo!

– Mīlais, esi kaut mazliet romantiskāks!

– Pagatavo man rijamo lietū.

☺ ☺ ☺

Jā, kā skrien laiks. Agrāk viņa man rakstīja SMS: "Mīlu, skūpstu, dievinu!" Bet tagad – "piens, maize, krējums".

☺ ☺ ☺

Šodien pamodos agrāk, lai nokavētu darbu bez steigas.

*Šīs dienas pirms Ziemassvētkiem
ved mūs pretim kādam baltam
klusumam, aiz kura ir
kaut kas mīļš, sen aizmirsts
un pazaudēts, kas mums
atkal no jauna jāatrod...*

/Kārlis Skalbe/

Žurnāla "LOGS" radošā komanda – galvenā redaktore **Gunta Klismeta**,
redaktore vietniece **Daina Oliņa**, fotomākslinieks **Ojārs Martinsons** un
žurnāla maketētājs un noformētājs **Arturs Hansons** – vēl jums visiem

**mierpilnus un gaišus Ziemsvētkus
un
laimīgu 2015. gadu!**

"Staro Rīga 2014"
Artura Hansona foto

"LOGS"

Mazajā Pils ielā 1, Rīgā, LV1050, tālr. 6732 6634, 6750 8530